

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณ สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย ที่ให้การสนับสนุนเงินทุนสำหรับการวิจัย โครงการ การพัฒนาโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน บนเส้นทางถนน จากภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย ถึงเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (Logistics Development for Sustainable Tourism on the Route along Lower North Cluster 1 of Thailand and Danang Province of Vietnam)

ขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชน สำหรับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย ทั้งจากการสัมภาษณ์ และเอกสารและรายงานที่เกี่ยวข้อง ขอขอบคุณกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนา งานวิจัย เพื่อให้รายงานนี้มีเนื้อหาที่ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของโครงการสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

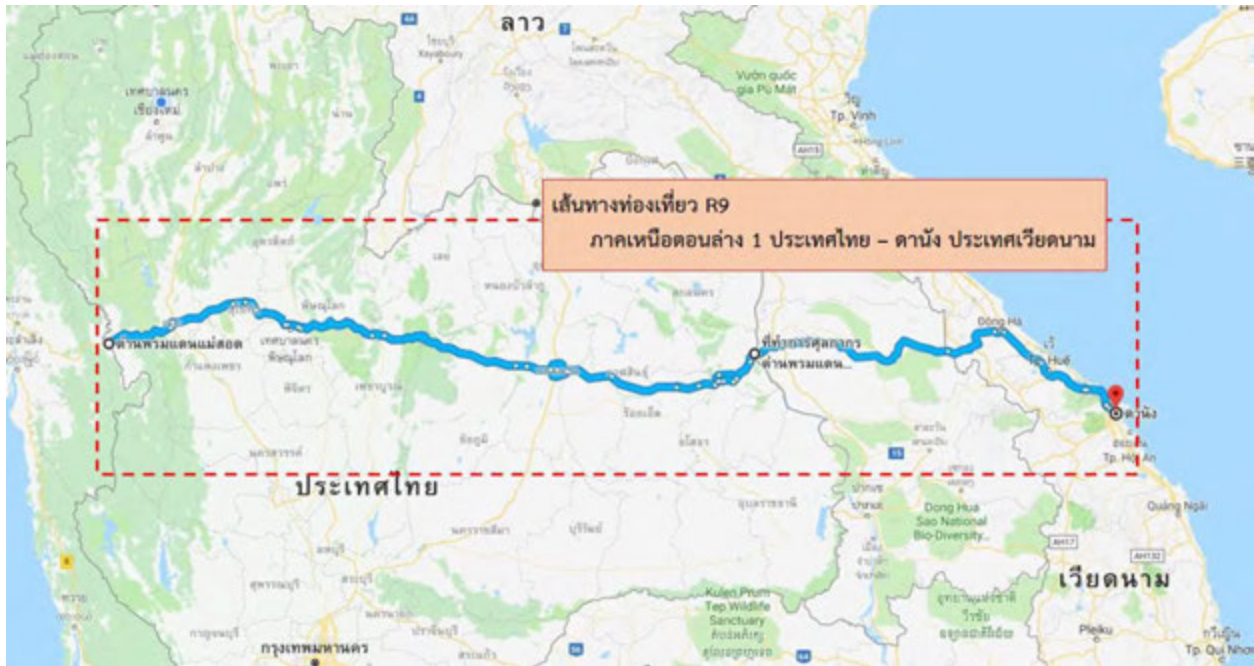
คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้สนใจต่อไป

คณะผู้วิจัย
กุมภาพันธ์ 2561

บทสรุปผู้บริหาร

1. บทนำ

สืบเนื่องจากที่ประเทศไทย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (เมียนมา) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว) ราชอาณาจักรกัมพูชา (กัมพูชา) สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (เวียดนาม) และ สาธารณรัฐประชาชนจีน (จีน) ได้ริเริ่มโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub Region: GMS) ขึ้น มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวทางการค้า การลงทุน อุตสาหกรรม การเกษตร และการบริการ และเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง โดยสนับสนุนให้มีการติดต่อและการแข่งขันระหว่างกัน นั้น รัฐบาลจากประเทศสมาชิกในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง จึงได้กำหนดแนวพื้นที่เศรษฐกิจในลุ่มแม่น้ำโขง จำนวน 9 เส้นทางหลัก ให้เป็นแนวพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจของอนุภูมิภาค และหนึ่งในเส้นทางที่กำลังเริ่มปรากฏผลเชิงรูปธรรม ได้แก่ เส้นทางระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) หรือเส้นทางหมายเลข 9 (R9) (ภาพ 1)

ภาพ 1 เส้นทางระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) หรือเส้นทางหมายเลข 9 (R9)

เส้นทางเศรษฐกิจ R9 มีระยะทาง 1,450 กิโลเมตร โดยระยะทางที่ยาวที่สุดในเขตประเทศไทย มีระยะทาง ประมาณ 950 กิโลเมตร เชื่อมโยง 4 ประเทศ ได้แก่ เมียนมา ไทย สปป. ลาว และเวียดนาม มีจุดเชื่อมโยงเมืองสำคัญต่าง ๆ ได้แก่ เมืองเมะลำไยและเมืองเมียวดี ของประเทศเมียนมา กับอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เชื่อมไปยังจังหวัดพิษณุโลก ขอนแก่น กาฬสินธุ์ และมุกดาหาร ของประเทศไทย ต่ไปยังเมืองสะหวันนะเขตและเมืองแดนสะหวันของ สปป. ลาว และเมืองลาวบาว เมืองเว้ เมืองดองฮา และเมืองดานัง ของประเทศเวียดนาม นอกจากนี้ เส้นทาง R9 ในประเทศไทย ยังมีความพร้อมด้านระบบขนส่ง ที่พัก ศูนย์บริการข้อมูล และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เหมาะแก่การเดินทางท่องเที่ยว นอกเหนือจากการขนส่งสินค้า อีกด้วย

การท่องเที่ยวในภูมิภาคอินโดจีนกำลังได้รับความนิยมมากขึ้น ทั้งในกลุ่มนักท่องเที่ยวไทยและต่างประเทศ เนื่องจากสามารถท่องเที่ยวได้ ทั้งในเชิงธรรมชาติ (Natural tourism) และเชิงวัฒนธรรม (Cultural tourism) อย่างไรก็ตาม การเดินทางท่องเที่ยวภายในภูมิภาคอินโดจีนที่ผ่านมา ต้องพึ่งพาการเดินทางโดยเครื่องบินเป็นหลัก ขณะที่การเดินทางโดยรถยนต์ข้ามชายแดนภายในภูมิภาคอินโดจีนยังขาดความพร้อม ทั้งในด้านเอกสารพิธีการตรวจคนเข้าเมืองและความไม่พร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งนี้ หากเส้นทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขงมีการพัฒนาอย่างสมบูรณ์ คาดว่าจะทำให้การท่องเที่ยวในภูมิภาคอินโดจีนเติบโตยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเส้นทางเศรษฐกิจ R9 ที่จะสร้างความสะดวกสบายและเพิ่มทางเลือกในการเดินทางท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขงได้มากขึ้น ส่งผลด้านบวกต่อธุรกิจการท่องเที่ยว ทั้งแบบ Outbound และ Inbound เนื่องจากเป็นเส้นทางเดินทางทางบก ทำให้นักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางจากไทยไปยังเวียดนามกลาง สามารถเดินทางไปได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 2 ที่จังหวัดมุกดาหาร เข้าสู่สะพานมิตรภาพของ สปป. ลาว ผ่านด่านแดนสะหวัน เข้าสู่ประเทศเวียดนามที่ด่านลาวบาว และเดินทางต่อไปยังเมืองดานังได้ ซึ่งเวียดนามกลางนับเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เนื่องจากเป็นที่ตั้งของเมืองมรดกโลกและเมืองเก่าแก่หลายแห่ง ได้แก่ เมืองเว้ และเมืองฮอยอัน สำหรับการท่องเที่ยวใน สปป. ลาว นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางท่องเที่ยวไปยังลาวใต้ได้ โดยเดินทางจากสะพานมิตรภาพไปยังจำปาสัก

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาการท่องเที่ยวบนเส้นทาง R9 ควรมีการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน เพื่อป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อทั้งสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่ ดังนั้น โครงการนี้ จึงนำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 12 แผนการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นหนึ่งใน 17 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ที่จัดทำขึ้น ณ การประชุมใหญ่แห่งสหประชาชาติ เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2558 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาอย่างยั่งยืน จนถึง ปี พ.ศ. 2573 มีผลบังคับใช้ เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2559 มาประยุกต์ใช้เป็นกรอบในการกำหนดแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม บนเส้นทางถนน จากภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย ถึงเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม นอกจากนี้ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 12 ยังมีความเชื่อมโยงกับกิจกรรมการท่องเที่ยว ตามที่ระบุไว้โดย องค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (The World Tourism Organization: UNWTO) และมีความสอดคล้องตามหลักการบริหารจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานอย่างยั่งยืน (Sustainable Logistics and Supply Chain Management) ที่ต้องพิจารณาองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว 6 ด้าน ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว ร้านจำหน่ายของที่ระลึก ร้านอาหาร ที่พัก และการเดินทางจึงเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับโครงการนี้

โครงการ การพัฒนาโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน บนเส้นทางถนน จากภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย ถึงเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม มุ่งเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นหนึ่งใน 3 ด้าน (นอกเหนือจากด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม) ที่ต้องพิจารณาตามหลักความยั่งยืน (The triple bottom line of sustainability) และมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย ปี พ.ศ. 2560-2564 ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน ที่ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวสีเขียว (Green Tourism)

2. ขั้นตอนการดำเนินงาน

โครงการย่อยที่ 2 ทำการศึกษาเพื่อหาแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม ของแหล่งท่องเที่ยว บนเส้นทางถนน จากกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (ได้แก่ จังหวัดอุตรดิตถ์

พิษณุโลก สุโขทัย ตาก และเพชรบูรณ์) และเมืองดำนัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เป้าหมายที่ 12 แผนการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน เพื่อสร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน และแนวทางการจัดการโลจิสติกส์สำหรับการท่องเที่ยว เป็นการพิจารณากิจกรรมในโซ่อุปทานการท่องเที่ยว ที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งนักท่องเที่ยว การให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องแก่นักท่องเที่ยว และการอำนวยความสะดวกทางการเงินเพื่อการท่องเที่ยว ขั้นตอนการดำเนินงานมี ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

รวบรวมข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางถนน จากกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย ถึงเมืองดำนัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และ 2) แหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมบนเส้นทางฯ ทั้งในและต่างประเทศ โดยรวบรวมจากเว็บไซต์ เอกสารนำเที่ยว และการสัมภาษณ์หน่วยงานด้านการท่องเที่ยวของภาครัฐและเอกชน อาทิ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย การท่องเที่ยวศึกษา หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลแหล่งท่องเที่ยว สมาคมการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการที่พัก ร้านอาหาร บริษัทนำเที่ยว เป็นต้น รวมถึงการสอบถามผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่

ขั้นตอนที่ 2 เก็บข้อมูลองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา

เก็บข้อมูลองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมท่องเที่ยว ร้านจำหน่ายของที่ระลึก ร้านอาหาร ที่พัก และการเดินทางภายในแหล่ง ของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา โดยแบ่งการเก็บข้อมูลออกเป็น 2 แหล่ง ได้แก่ 1) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน และเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ เช่น การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ การจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการขยะในพื้นที่ และแหล่งมลพิษหลักขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว และ 2) จากการลงพื้นที่สำรวจแหล่งท่องเที่ยว เพื่อนำข้อมูลที่ได้ออกไปใช้พิจารณาคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาของแต่ละพื้นที่ต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา

ในขั้นตอนนี้ แบ่งออกเป็น 2 กิจกรรม ได้แก่ 1) การพัฒนาเกณฑ์การประเมินโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม เลือกใช้แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (The Global Sustainable Tourism Council: GSTC) ที่ได้ประยุกต์มาจากตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของ UNWTO ที่แบ่งตัวบ่งชี้ตามเป้าหมายการพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 12 เป้าหมาย ได้แก่ ความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ การสนับสนุนคนในพื้นที่ คุณภาพการจ้างงาน ความเท่าเทียมกันทางสังคม ความพึงพอใจของผู้มาเยือน การมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ ความเป็นอยู่ของชุมชน ความเจริญทางวัฒนธรรม ซึ่งงานวิจัยนี้จะพิจารณาเฉพาะตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ คุณภาพทางกายภาพของพื้นที่ ความหลากหลายทางชีวภาพ ศักยภาพทางทรัพยากร และความบริสุทธิ์ของสิ่งแวดล้อม และนำกรอบแนวคิดเพื่อการส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน ของ ททท. ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (ด้านสิ่งแวดล้อม) มาใช้ในการวิเคราะห์ระดับศักยภาพโลจิสติกส์ และ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา และประเมินตามเกณฑ์การประเมินฯ ที่พัฒนาขึ้น โดยวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ตามแนวคิดการประเมินวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ (Life Cycle Thinking: LCT) เพื่อให้ทราบถึงรูปแบบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของแต่ละแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 จัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางถนน

เสนอแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ของแต่ละองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ตามผลที่ได้จากเกณฑ์การประเมินที่พัฒนาขึ้น ซึ่งมีความสอดคล้องตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 12 แนวคิดการประเมินวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ (LCT) และยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2560-2564 ประเทศไทย ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

3. รายชื่อแหล่งท่องเที่ยวหลักที่เลือกศึกษา

รายชื่อแหล่งท่องเที่ยวหลักที่เลือกศึกษา ได้จากการศึกษาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากเว็บไซต์และรายงาน อาทิ การได้รับคะแนนความนิยมจากนักท่องเที่ยวในแอปพลิเคชัน ทริปแอดไวเซอร์ (Tripadvisor) วงใน (Wongnai) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (thai.tourismthailand) และจากการสัมภาษณ์หน่วยงานด้านการท่องเที่ยวของภาครัฐและเอกชน อาทิ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลแหล่งท่องเที่ยว สมาคมการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการที่พัก ร้านอาหาร และบริษัทนำเที่ยว รวมถึงจากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่ รายชื่อแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม ทั้งในและต่างประเทศ หรือรายชื่อแหล่งท่องเที่ยวหลักที่เลือกศึกษา แสดงในตาราง 1

ตาราง 1 รายชื่อแหล่งท่องเที่ยวหลักที่เลือกศึกษา

ประเทศ	เมือง/ จังหวัด	แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว
ประเทศไทย	ตาก	อำเภอสามเงา: <ul style="list-style-type: none"> เขื่อนภูมิพล อำเภอบ้านตาก (วัดพระบรมธาตุบ้านตาก กาดต้าตง) 	เชิงธรรมชาติ เชิงศาสนา เชิงวิถีชีวิต
	สุโขทัย	อำเภอเมืองสุโขทัย: <ul style="list-style-type: none"> อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย และชุมชนเมืองเก่า 	เชิงวิถีชีวิต เชิงประวัติศาสตร์
	อุตรดิตถ์	อำเภอลับแล <ul style="list-style-type: none"> (การท่องเที่ยวเมือง) ตัวเมืองลับแล วัดพระบรมธาตุทุ่งยั้ง วัดพระแท่นศิลาอาสน์ ตลาดหัวดง 	เชิงวิถีชีวิต เชิงวัฒนธรรม
	พิษณุโลก	<ul style="list-style-type: none"> (การท่องเที่ยวเมือง) วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ วรมหาวิหาร วัดจุฬามณี ริมแม่น้ำน่าน โรงงานเซรามิคบางแก้ว และศูนย์เรียนรู้การใช้ประโยชน์ และการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง (สปาบ้านวังส้มซ่า) 	เชิงธรรมชาติ เชิงศาสนา เชิงวิถีชีวิต
	เพชรบูรณ์	อำเภอเขาค้อ: <ul style="list-style-type: none"> อุทยานแห่งชาติเขาค้อ และวัดผาช่อนแก้ว 	เชิงธรรมชาติ เชิงศาสนา
	ขอนแก่น	อำเภอเมือง: <ul style="list-style-type: none"> (การท่องเที่ยวเมือง) พระมหาธาตุแก่นนคร วัดหนองแวง พิพิธภัณฑสถานชาติวิทยา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ศาลหลักเมือง บึงแก่นนคร 	เชิงธรรมชาติ เชิงศาสนา
	กาฬสินธุ์	อำเภอสหัสขันธ์	เชิงธรรมชาติ เชิงศาสนา

ประเทศ	เมือง/ จังหวัด	แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว
		<ul style="list-style-type: none"> (การท่องเที่ยวเมือง) แหล่งชูดค้นไดโนเสาร์ภูกุ่มข้าว พิพิธภัณฑสถานธรณีวิทยา วัดพุทธนิมิต หมู่บ้านสหพันธ์ (ถนนไดโนโรด) 	เชิงประวัติศาสตร์
	มุกดาหาร	อำเภอเมือง <ul style="list-style-type: none"> ตลาดอินโดจีน อุทยานแห่งชาติภูผาทิพย์ และภูมโนรมย์ 	เชิงธรรมชาติ เชิงศาสนา
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	เมืองสะหวันนะเขต	<ul style="list-style-type: none"> พระธาตุอิงฮัง วัดพระธาตุโพน พิพิธภัณฑสถานไดโนเสาร์ ท่องเที่ยวเมืองสะหวันนะเขต (ตลาดสิงคโปร์ โบสถ์ฝรั่งเศส) 	เชิงธรรมชาติ เชิงศาสนา
สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	เมืองเว้	<ul style="list-style-type: none"> หมู่โบราณสถานเมืองเว้ (Complex of Hue Monuments) นครจักรพรรดิ (Imperial Enclosure) สุสานพระเจ้าไคดิงห์ (Tomb of Khai Dinh) วัดเทียนมู (Thien Mu) 	เชิงศาสนา เชิงประวัติศาสตร์
	เมืองดานัง	<ul style="list-style-type: none"> บานาฮิลล์ สะพานมังกร ทะเลดานัง วัดลิ่งอิ่ง อ่าวดานัง หมู่บ้านมะพร้าว (เรือกระดัง) และเมืองโบราณฮอยอัน 	เชิงธรรมชาติ เชิงศาสนา เชิงวิถีชีวิต

4. ระดับศักยภาพโลจิสติกส์และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม บนเส้นทางถนนจากภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย ถึงเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

การนำข้อมูลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวทั้ง 6 กิจกรรม คือ แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว ร้านจำหน่ายของที่ระลึก ร้านอาหาร ที่พัก และการเดินทางภายในแหล่ง จากที่ได้จากการสัมภาษณ์และลงพื้นที่ เพื่อนำมาประเมินการจัดการองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว ตามตัวบ่งชี้ที่ได้จากการนำแนวทางการบริหารจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของ The Global Sustainable Tourism Council (GSTC) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) และ Sustainable Development Goal 12 (SDG 12) โดยจะแบ่งการประเมินออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) การจัดการวัตถุดิบ 2) การดำเนินงาน 3) การใช้งาน และ 4) การจัดการของเสีย ซึ่งในแต่ละด้านจะมีช่วงคะแนนที่ต่ำสุด 0 คะแนน และสูงสุด 3 คะแนน รวมทั้งสิ้น 12 คะแนน มีรายละเอียด ดังนี้

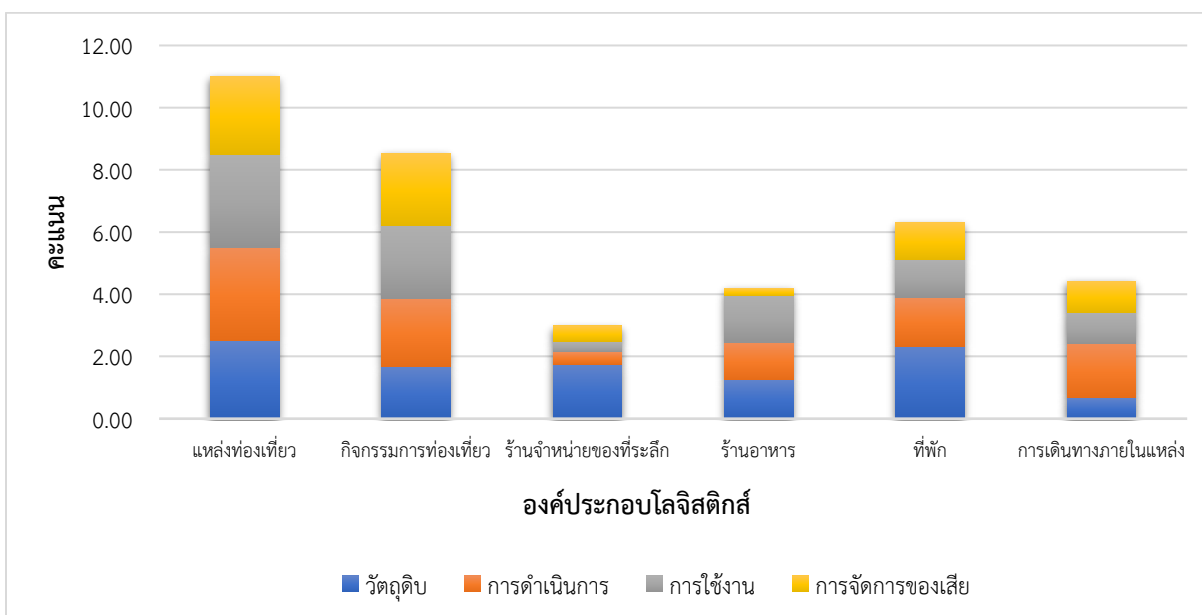
4.1 จังหวัดตาก

การท่องเที่ยวจังหวัดตาก สถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับการคัดเลือก ได้แก่ เขื่อนภูมิพล พระบรมธาตุบ้านตาก และกาดต้าตง ความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวในแต่ละองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว อาทิ แหล่งท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีการส่งเสริมในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ในส่วนของ

ร้านจำหน่ายของที่ระลึก ร้านอาหาร และการเดินทางภายในแหล่งยังไม่มีการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ซึ่งมีความเสี่ยงการประเมินต่ำกว่าองค์ประกอบด้านอื่น ๆ ดังตาราง 2 และ แผนภูมิ 1

ตาราง 2 ผลการประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตาก

องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว	กิจกรรมการท่องเที่ยว	ร้านจำหน่ายของที่ระลึก	ร้านอาหาร	ที่พัก	การเดินทางภายในแหล่ง
วัสดุดิบ	2.50	1.67	1.75	1.25	2.33	0.67
การดำเนินการ	3.00	2.20	0.40	1.20	1.57	1.75
การใช้งาน	3.00	2.33	0.33	1.50	1.20	1.00
การจัดการของเสีย	2.50	2.33	0.50	0.25	1.20	1.00
รวม	11	8.53	2.98	4.2	6.3	4.42

แผนภูมิ 1 การเปรียบเทียบผลการประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตาก

จากการวิเคราะห์และประเมินผลตามตัวบ่งชี้ การจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมพบว่า องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่ได้รับคะแนนการประเมินตามตัวบ่งชี้น้อยที่สุด คือ ร้านจำหน่ายของที่ระลึก (2.98 คะแนน) รองลงมา คือ ร้านอาหาร (4.20 คะแนน) และ การเดินทางภายในแหล่ง (4.42 คะแนน) ตามลำดับ โดยพบว่า ร้านจำหน่ายของที่ระลึก มีการจำหน่ายสินค้าอาหารแปรรูปเป็นส่วนใหญ่ ในขั้นตอนการดำเนินการ เลือกใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นพลาสติก ในขั้นตอนการใช้งาน ยังไม่มีการนำผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมาบริการเป็นทางเลือกให้ผู้บริโภค นอกจากนี้ ในขั้นตอนการจัดการของเสีย ยังไม่มีการเก็บข้อมูลปริมาณขยะ หรือการนำของเสียกลับมาใช้ใหม่ สำหรับร้านอาหาร โดยภาพรวม ขาดการนำหลักการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมมาปรับใช้ในขั้นตอนการดำเนินการ การใช้งาน และการจัดการของเสีย อาทิ การใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกและโฟมเป็นส่วนใหญ่ ขาดการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่พนักงานเกี่ยวกับบทบาทและความ

รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และการเดินทางภายในแหล่งมีระบบขนส่งหลัก คือ เรือขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ใช้น้ำมันดีเซลเป็นเชื้อเพลิง ไม่มีการใช้พลังงานทางเลือกหรือพลังงานทดแทน และขาดการบำรุงรักษาสภาพให้ได้มาตรฐานและลดการปล่อยมลพิษ

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

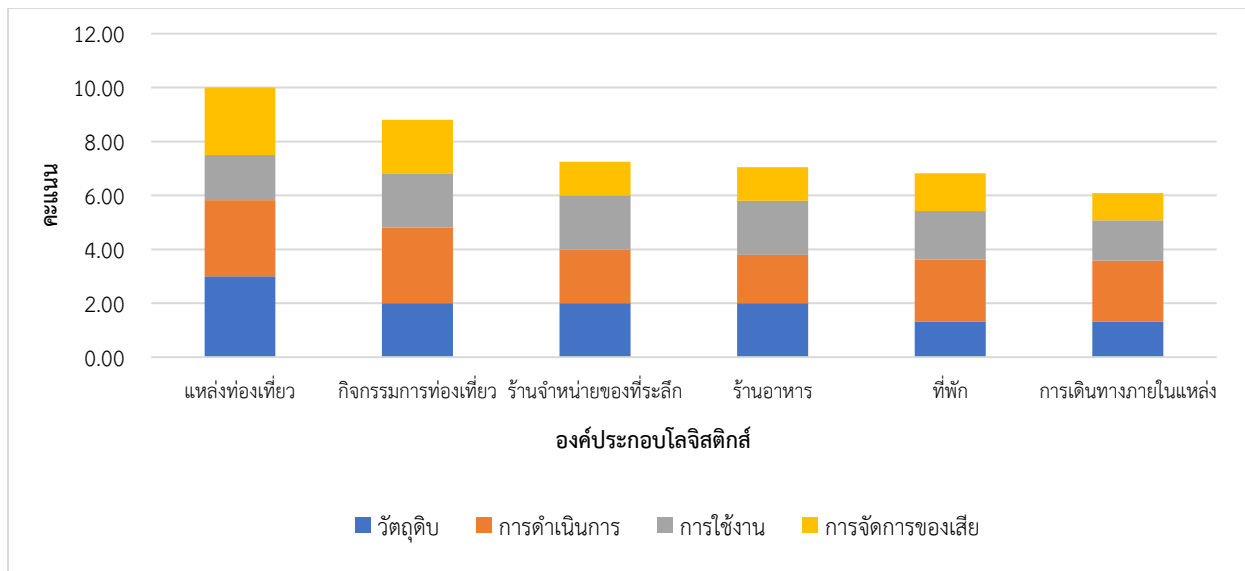
แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านร้านอาหารของที่ระลึกร ควรจัดโครงการให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการจัดซื้อจัดหาวัตถุดิบในท้องถิ่นมาใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตอาหารแปรรูป ลดการใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม และการให้ข้อมูลการได้มาซึ่งวัตถุดิบแก่ผู้บริโภค เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและเพิ่มมูลค่าแก่ผลิตภัณฑ์ และเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานรองรับคุณภาพ นอกจากนี้ ควรจัดโครงการส่งเสริมการใช้และการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ใช้วัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ หรือกำจัดได้โดยส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดหรือไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ด้านร้านอาหาร ควรจัดอบรมให้แก่ผู้ประกอบการร้านอาหารเกี่ยวกับการบริหารจัดการการประกอบธุรกิจร้านอาหารที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบในท้องถิ่น ตามฤดูกาล การใช้พลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การดำเนินการ อาทิ การใช้วัตถุดิบเพื่อลดการเกิดการสูญเสียจากการขนส่ง การเก็บรักษา การใช้งาน ส่งเสริมการใช้ภาชนะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การจัดการของเสีย เช่น ระบบการจัดการขยะที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เนื่องจากธุรกิจร้านอาหารภายในแหล่งท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เป็นร้านอาหารบนแพ จึงต้องมีระบบการจัดการของเสียก่อนปล่อยออกสู่สิ่งแวดล้อม การเดินทางภายในแหล่ง ควรส่งเสริมให้มีการนำยานพาหนะทางเลือกที่ใช้พลังงานทดแทนมาให้บริการนักท่องเที่ยว จัดเส้นทางเดินรถที่เหมาะสม เพื่อรถการใช้รถยนต์ส่วนบุคคล และควบคุมการใช้เรือในการบริการนักท่องเที่ยว โดยกำหนดจำนวนผู้โดยสารที่เหมาะสม และกำหนดช่วงเวลาในการเดินทาง

4.2 จังหวัดสุโขทัย

การท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย สถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับการคัดเลือก ได้แก่ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย และชุมชนเมืองเก่า ความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวในแต่ละองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ซึ่งทั้ง 6 องค์ประกอบ มีการส่งเสริมด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยมีคะแนนการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดี ดังตาราง 3 และแผนภูมิ 2

ตาราง 3 คะแนนประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย

องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว	กิจกรรมการท่องเที่ยว	ร้านอาหารของที่ระลึกร	ร้านอาหาร	ที่พัก	การเดินทางภายในแหล่ง
วัตถุดิบ	3.00	2.00	2.00	2.00	1.33	1.33
การดำเนินการ	2.83	2.80	2.00	1.80	2.29	2.25
การใช้งาน	1.67	2.00	2.00	2.00	1.80	1.50
การจัดการของเสีย	2.50	2.00	1.25	1.25	1.40	1.00
รวม	10	8.8	7.25	7.05	6.82	6.08

แผนภูมิ 2 การเปรียบเทียบการประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย

จากการวิเคราะห์และประเมินผลตามตัวบ่งชี้ การจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมพบว่า พบว่า องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่ได้รับคะแนนการประเมินตามตัวบ่งชี้ที่น้อยที่สุด คือ การเดินทางภายในแหล่ง (6.08 คะแนน) รองลงมา คือ ที่พัก (6.82 คะแนน) และ ร้านอาหาร (7.05 คะแนน) ตามลำดับ โดยพบว่า ทั้ง 6 องค์ประกอบ มีคะแนนการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดี เนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม จึงมีหน่วยงานหลายส่วนเข้ามาสนับสนุนและสร้างมาตรการต่าง ๆ เพื่อรองรับและป้องกันสิ่งที่จะทำให้เกิดความเสียหายจากกิจกรรมการท่องเที่ยว ส่วนด้านการเดินทางภายในแหล่งที่มีคะแนนน้อยที่สุด แหล่งท่องเที่ยวเองมีการส่งเสริมการใช้รถสาธารณะพลังงานทางเลือก การใช้จักรยาน และข้อห้ามในการนำรถยนต์และจักรยานยนต์เข้ามาภายในอุทยาน ฯ แต่บริเวณชุมชนเมืองเก่ายังไม่มีการใช้รถสาธารณะพลังงานทางเลือก เพื่อเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว สำหรับที่พักและร้านอาหาร มีจำนวนที่พักเพิ่มขึ้น เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

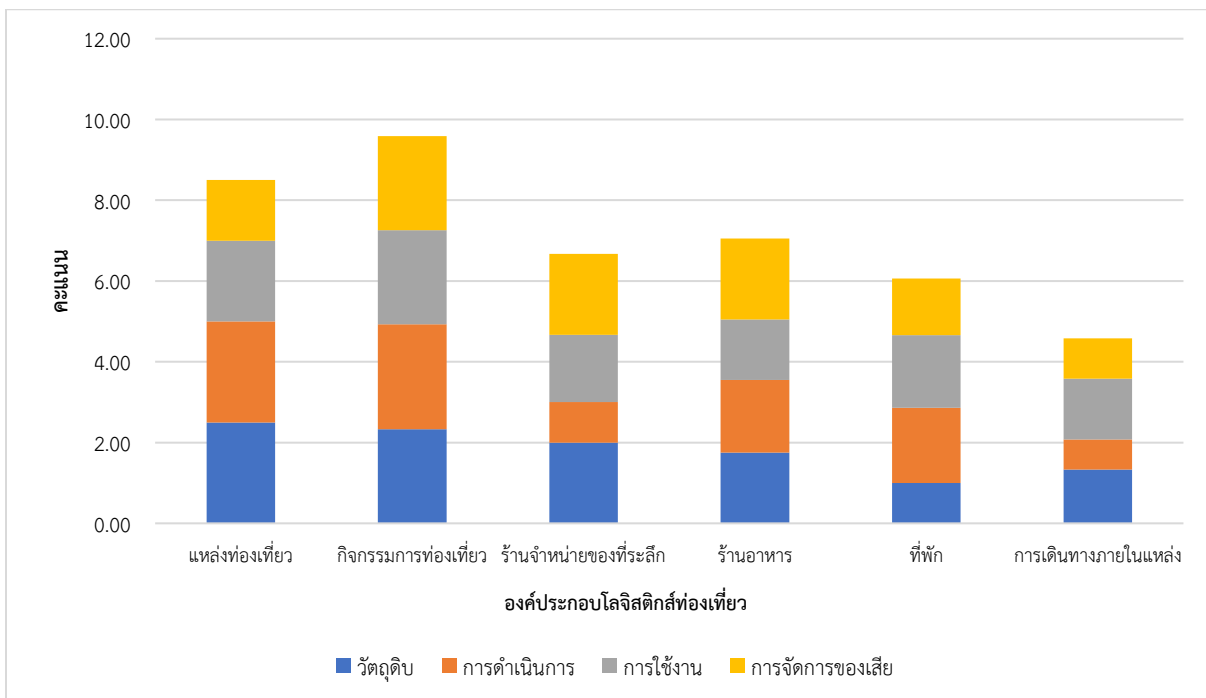
แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ด้านการเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยว ควรจัดเส้นทางท่องเที่ยวเรียนรู้ประวัติศาสตร์วิถีชีวิตให้นักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของคนในท้องถิ่น โดยการใช้ยานพาหนะพลังงานทางเลือกในการพานักท่องเที่ยวไปยังชุมชนเมืองเก่าโดยรอบ ด้านที่พักและร้านอาหาร ควรโดยรอบ ควรมีการควบคุมการออกแบบสิ่งปลูกสร้างที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับพื้นที่ และมีการควบคุมส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเลือกซื้อสินค้าและบริการทั้งที่พักและร้านอาหารที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการใช้ภาษาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การจัดการของเสีย เช่น ระบบการจัดการขยะที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ด้านแหล่งท่องเที่ยว ควรกำหนดให้แหล่งท่องเที่ยวมีระบบการจัดเก็บข้อมูลปริมาณขยะที่เกิดขึ้น และจัดฝึกอบรมให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในการจัดเก็บข้อมูลปริมาณขยะ เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการป้องกันผลกระทบจากภัยพิบัติ จัดสรร ปรับปรุง และตรวจติดตามพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้คงสภาพตามธรรมชาติมากที่สุด เพื่อป้องกันปัญหาจากภัยธรรมชาติ

4.3 จังหวัดพิษณุโลก

การท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก เป็นลักษณะการท่องเที่ยวเชิงวิถีวัฒนธรรม สถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นวัดวาอาราม โบราณสถาน และพิพิธภัณฑสถานภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น เป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ ซึ่งนอกจากจะมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจแล้ว ยังเป็นจุดที่มีการเชื่อมต่อการเดินทางจากภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศได้ทำให้การเดินทางสะดวก ส่งผลให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเข้ามาเที่ยวชม สถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ของเมืองพิษณุโลกเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ทราบถึงการดำเนินงานการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเมืองพิษณุโลกด้านสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ โดยวิเคราะห์และประเมินตามเกณฑ์การบริหารจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีรายละเอียดแสดงดังตาราง 4 และ แผนภูมิ 3

ตาราง 4 คะแนนประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก

องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว	กิจกรรมการท่องเที่ยว	ร้านจำหน่ายของที่ระลึก	ร้านอาหาร	ที่พัก	การเดินทางภายในแหล่ง
วัดคู่ติบ	2.50	2.33	2.00	1.75	1.00	1.33
การดำเนินการ	2.50	2.60	1.00	1.80	1.86	0.75
การใช้งาน	2.00	2.33	1.67	1.50	1.80	1.50
การจัดการของเสีย	1.50	2.33	2.00	2.00	1.40	1.00
รวม	8.50	9.59	6.67	7.05	6.06	4.58

แผนภูมิ 3 การเปรียบเทียบการประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก

จากการวิเคราะห์และประเมินผลตามตัวบ่งชี้ การจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า พบว่า องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่ได้รับคะแนนการประเมินตามตัวบ่งชี้ที่น้อยที่สุด คือ การเดินทาง ภายในแหล่ง (4.58 คะแนน) รองลงมา คือ ที่พัก (6.06 คะแนน) และ ร้านจำหน่ายของที่ระลึก (6.67 คะแนน) ตามลำดับ โดยพบว่า การเดินทางภายในแหล่ง ไม่มีการใช้พลังงานทางเลือกหรือพลังงานทดแทน การจัดเส้นทาง การเดินทางที่ไม่เหมาะสม การประชาสัมพันธ์ข้อมูลการเดินทางที่ไม่ชัดเจน ทำให้ใช้ระยะเวลาในการเดินทาง ค่อนข้างมาก ส่งผลให้นักท่องเที่ยวไม่นิยมเลือกใช้ระบบขนส่งสาธารณะ ถนนภายในแหล่งท่องเที่ยวไม่มีช่องทางจราจรสำหรับรถจักรยาน และองค์ประกอบที่มีคะแนนประเมินตามตัวบ่งชี้ที่น้อยในลำดับถัดมา คือ ที่พัก ร้านจำหน่ายของที่ระลึก และร้านอาหาร เนื่องจาก ยังขาดนโยบายการจัดซื้อจัด/จัดหาผลิตภัณฑ์ของใช้ในที่พักที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและหาได้จากท้องถิ่น การออกแบบสิ่งปลูกสร้างที่ไม่ให้ความสำคัญของการจัดทิศทางลมการรับ แสง เพื่อให้อากาศถ่ายเทและมีแสงสว่าง ลดพลังงานไฟฟ้าจากการใช้เครื่องปรับอากาศและหลอดไฟ มีการติดป้าย ประชาสัมพันธ์เพื่อรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประหยัดทรัพยากร แต่ยังไม่มีการดำเนินการเป็น รูปธรรม

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ด้านการเดินทางภายในแหล่ง ควรมีการจัดเส้นทางเดินเท้าและเส้นทางจักรยานที่ชัดเจน มีความ สะดวก และปลอดภัยต่อผู้ใช้ รวมถึงการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเดินทางโดยการเดินหรือจักรยาน เพื่อลดการใช้รถยนต์ส่วนบุคคลภายในแหล่งท่องเที่ยว การจัดการระบบขนส่งสาธารณะควรจัดเส้นทางเดินรถที่ เหมาะสมสามารถเชื่อมต่อไปยังเส้นทางสายต่าง ๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวก คำนึงถึงการลดการใช้พลังงาน เวลา และความปลอดภัย ทั้งนี้ ผู้ประกอบการระบบขนส่งสาธารณะจะต้องปฏิบัติตามนโยบาย กฎหมาย และ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องกับยานพาหนะ ด้านการปล่อยมลพิษ ตรวจเช็คสภาพรถบำรุงรักษาสภาพเครื่องยนต์ และ ห้ามปล่อยมลพิษทางอากาศเกินกว่ากฎหมายกำหนด การจัดการด้านที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้าและของฝาก ใน กระบวนการผลิตควรใช้เลือกใช้วัสดุดีหรือผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในท้องถิ่น เน้นการกระบวนการผลิตสินค้า และการ ออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ลดการใช้พลาสติก โฟม และลดการใช้สารเคมี มีระบบการจัดการ ขยะและการดำเนินการเพื่อลดมลพิษก่อนการปล่อยของเสียลงสู่อากาศ น้ำ และดิน นอกจากนี้ ควรมีการจัด ฝึกอบรมพนักงานทุกคนเกี่ยวกับบทบาทและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในการ ปฏิบัติตัวให้ถูกต้อง เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

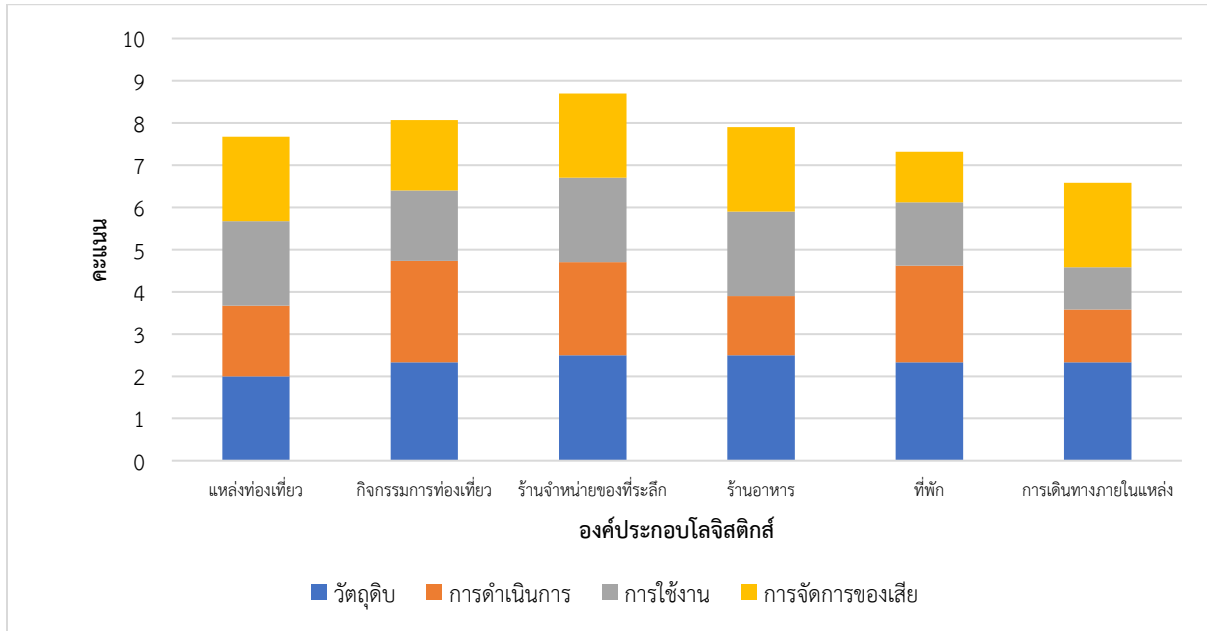
4.4 จังหวัดอุดรธานี

การท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี สถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับการคัดเลือก ได้แก่ ตัวเมืองลับแล วัดพระ บรมธาตุทุ่งยั้ง วัดพระแท่นศิลาอาสน์ ตลาดหัวดง ความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวในแต่ละองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว โดยมีการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีคะแนนประเมินการจัดการโลจิสติกส์ ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์ดี ดังตาราง 5 และ แผนภูมิ 4

ตาราง 5 คะแนนประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัด อุดรธานี

องค์ประกอบ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว	แหล่ง ท่องเที่ยว	กิจกรรมการ ท่องเที่ยว	ร้านจำหน่าย ของที่ระลึก	ร้านอาหาร	ที่พัก	การเดินทาง ภายในแหล่ง
---------------------------------	------------------	-----------------------	-------------------------	-----------	--------	-----------------------

วัตถุประสงค์	2.00	2.33	2.50	2.50	2.33	2.33
การดำเนินการ	1.67	2.40	2.20	1.40	2.29	1.25
การใช้งาน	2.00	1.67	2.00	2.00	1.50	1.00
การจัดการของเสีย	2.00	1.67	2.00	2.00	1.20	2.00
รวม	7.67	8.07	8.70	7.90	7.32	6.58

แผนภูมิ 4 การเปรียบเทียบการประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์

จากการวิเคราะห์และประเมินผลตามตัวบ่งชี้ การจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมพบว่า องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่ได้รับคะแนนการประเมินตามตัวบ่งชี้น้อยที่สุด คือ การเดินทางภายในแหล่ง (6.58 คะแนน) รองลงมา คือ ที่พัก (7.32 คะแนน) และแหล่งท่องเที่ยว (7.67 คะแนน) ตามลำดับ โดยพบว่า การท่องเที่ยวเมืองลับแล จังหวัดอุดรดิตถ์เป็นการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต เกษตร และธรรมชาติ กิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ จึงมีความสอดคล้องกับอาชีพชาวสวน งานหัตถกรรมท้องถิ่น โดยวัตถุประสงค์ส่วนใหญ่ที่นำมาใช้ในแต่ละกิจกรรม เป็นวัตถุประสงค์จากในพื้นที่ ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงการส่งเสริมให้พนักงานและนักท่องเที่ยวตระหนักถึงการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม ด้านการเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยว เนื่องด้วยมีผู้ให้บริการด้านขนส่งมวลชนน้อย และไม่ครอบคลุมพื้นที่ทั้งจังหวัด จึงทำให้นักท่องเที่ยวเลือกการเดินทางในรูปแบบการนำรถยนต์ส่วนบุคคลเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านที่พัก การให้ความสำคัญด้านการบริหารจัดการธุรกิจที่เป็นมิตรสิ่งแวดล้อมค่อนข้างน้อย

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ด้านการเดินทางภายในแหล่ง ควรจัดทำแผนการบริการรถขนส่งมวลชนสาธารณะเพื่อให้นักท่องเที่ยวและคนในพื้นที่ ส่งเสริมการใช้นานพาหนะพลังงานทางเลือก ออกแบบและจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวก

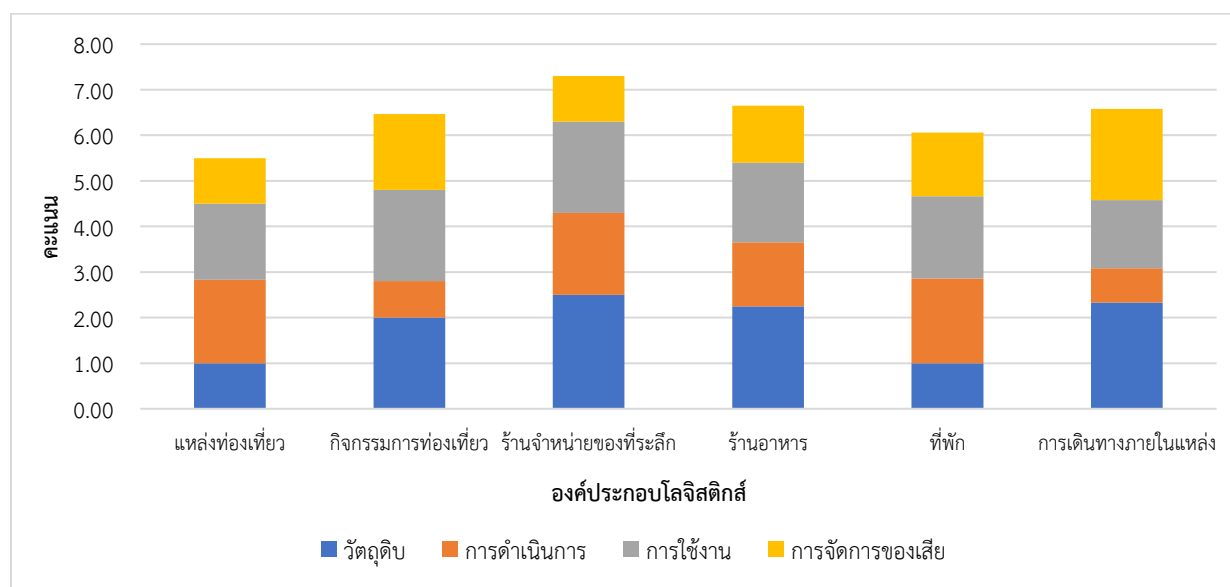
สะดวกด้านการท่องเที่ยว อาทิ ป้ายข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว ป้ายจราจร เส้นทางเดิน เส้นทางจักรยาน และ อารยสถาปัตย์ ที่พัก ควรจัดอบรมให้แก่ผู้ประกอบการที่พักเกี่ยวกับการบริหารจัดการการประกอบธุรกิจ ร้านอาหารที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และร้านอาหาร ควร ให้นำหน่วยงานที่ส่วนเกี่ยวข้องควรเข้ามาให้คำแนะนำหรือ จัดฝึกอบรมด้านการจัดการขยะหรือของเสีย ก่อนปล่อยลงสู่ธรรมชาติให้เป็นระบบและเป็นรูปธรรม การส่งเสริม การใช้ภาชนะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จะทำให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่มีมาตรฐานสูง

4.5 จังหวัดเพชรบูรณ์

การท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบูรณ์ สถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับการคัดเลือก ได้แก่ เขาค้อ เนื่องจากเป็น สถานที่ท่องเที่ยวที่ตั้งอยู่ท่ามกลางทรัพยากรทางธรรมชาติ หากขาดการบริหารจัดการที่ดี หรือไม่มีการดำเนินธุรกิจตาม ข้อกำหนดและกฎหมายที่เคร่งครัด จะทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน องค์ประกอบด้านการจัดการสถานที่ท่องเที่ยวและการจัดการที่พัก ซึ่งมีคะแนนการประเมินที่ต่ำกว่าองค์ประกอบ ด้านอื่น ๆ ดังตาราง 6 และ แผนภูมิ 5

ตาราง 6 คะแนนประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัด เพชรบูรณ์

องค์ประกอบ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว	กิจกรรมการท่องเที่ยว	ร้านจำหน่ายของที่ระลึก	ร้านอาหาร	ที่พัก	การเดินทางภายในแหล่ง
วัดฤดูติบ	1.00	2.00	2.50	2.25	1.00	2.33
การดำเนินการ	1.83	0.80	1.80	1.40	1.86	0.75
การใช้งาน	1.67	2.00	2.00	1.75	1.80	1.50
การจัดการของเสีย	1.00	1.67	1.00	1.25	1.40	2.00
รวม	5.50	6.47	7.30	6.65	6.06	6.58

แผนภูมิ 5 การเปรียบเทียบการประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบูรณ์

จากการวิเคราะห์และประเมินผลตามตัวบ่งชี้ การจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่ได้รับคะแนนการประเมินตามตัวบ่งชี้ต่ำที่สุด คือ แหล่งท่องเที่ยว (5.50 คะแนน) รองลงมา คือ ที่พัก (6.06 คะแนน) และ กิจกรรมการท่องเที่ยว (6.47 คะแนน) ตามลำดับ โดยพบว่า แหล่งท่องเที่ยว มีสภาพแวดล้อมบริเวณแหล่งท่องเที่ยวได้รับผลกระทบจากการพัฒนาสิ่งปลูกสร้างเพิ่มขึ้น มีการสร้างที่พัก โรงแรม รีสอร์ท ในพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ รุกป่าพื้นที่ป่า และองค์ประกอบที่มีค่าคะแนนสูงขึ้นตามลำดับ ได้แก่ ที่พัก กิจกรรมการท่องเที่ยว การเดินทางภายในแหล่ง และร้านอาหารของที่ระลึก ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มีคะแนนประเมินมากที่สุด เนื่องจาก ไม่มีการออกแบบโครงสร้างที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น มีนโยบายการบริหารจัดการธุรกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม แต่ยังคงขาดการดำเนินงานให้เป็นรูปธรรม ผลลัพธ์ที่ใช้ภายในห้องพักผ่อนใหญ่ นำเข้าจากต่างประเทศที่ไม่เป็นสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ สถานประกอบการบางแห่งมีการให้สร้างความเข้าใจและแนวทางการส่งเสริมให้พนักงานตระหนักถึงกระบวนการทำงานที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการประชาสัมพันธ์ให้แก่นักท่องเที่ยวทั้งชายและหญิงตามจุดที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม การจัดการขยะและของเสียโดยภาพรวมขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว ยังเป็นปัญหาอุปสรรคและส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากปริมาณขยะที่มาก และมีหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแล

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

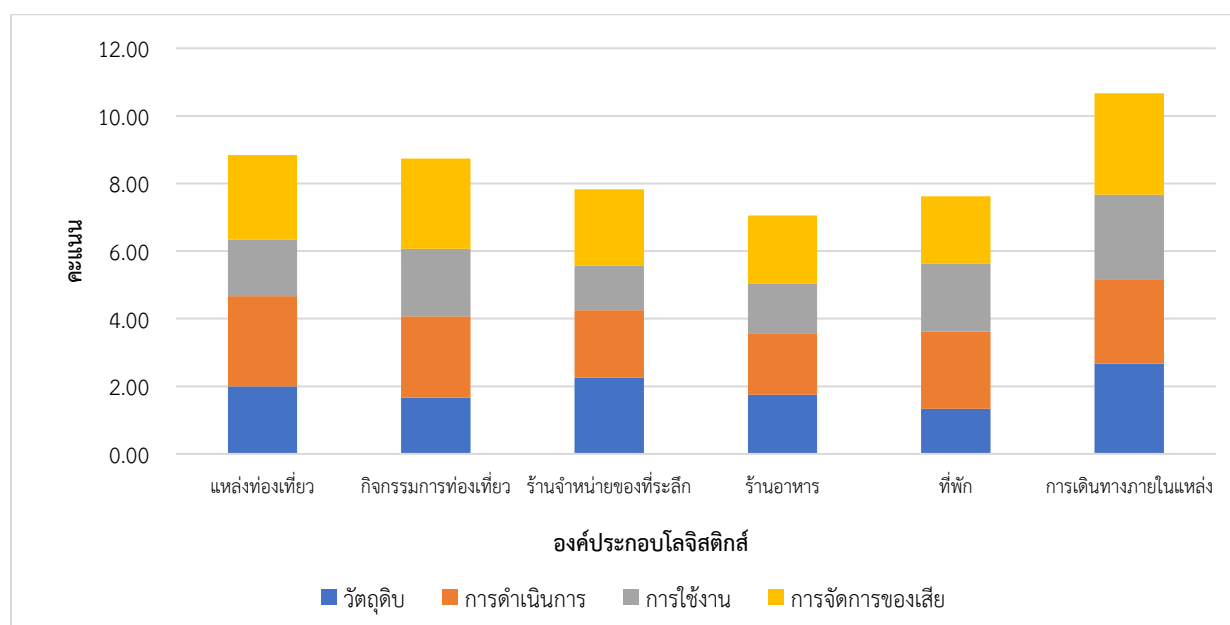
แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ควรมีการดำเนินกิจกรรมที่ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบกิจการในที่ดินที่มีสิทธิถูกต้องตามกฎหมาย ไม่รุกป่าพื้นที่ป่าไม้หรืออุทยานทางธรรมชาติ การออกแบบสิ่งปลูกสร้างควรคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม มีความสอดคล้องกับพื้นที่ และลดการใช้พลังงาน ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน/พลังงานทางเลือก และอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าที่ประหยัดพลังงาน ผลผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อธรรมชาติ ลดการใช้สารเคมี รวมถึงบรรจุภัณฑ์ที่เป็นพลาสติกและโฟม มีการคัดแยกขยะแต่ละประเภท เพื่อนำมาใช้ซ้ำ หรือกลับมาใช้ใหม่ กำหนดพื้นที่ทิ้งขยะและดำเนินการเพื่อลดพิษก่อนปล่อยของเสียออกสู่น้ำ ดินและอากาศ พร้อมทั้งมีการตรวจสอบวัดผลอย่างต่อเนื่อง

4.6 จังหวัดขอนแก่น

การท่องเที่ยวเมืองขอนแก่น เป็นการท่องเที่ยวเชิงวิถีวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวรูปแบบประชุมสัมมนา เนื่องจากเป็นแหล่งขนาดใหญ่ที่มีประชาชนผู้อยู่อาศัยรวมถึงนักท่องเที่ยวจำนวนมาก มีสถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว ร้านค้า ร้านอาหาร และที่พัก กระจายอยู่ทั่วพื้นที่ ทำให้มีความต้องการใช้ทรัพยากรสูงและเกิดของเสียจำนวนมาก จากการประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเมืองขอนแก่นตามตัวบ่งชี้ ได้ผลการประเมิน ดังตาราง 7 และแผนภูมิ 6

ตาราง 7 คะแนนประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น

องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว	กิจกรรมการท่องเที่ยว	ร้านจำหน่ายของที่ระลึก	ร้านอาหาร	ที่พัก	การเดินทางภายในแหล่ง
วัดอุตุบ	2.00	1.67	2.25	1.75	1.33	2.67
การดำเนินการ	2.67	2.40	2.00	1.80	2.29	2.50
การใช้งาน	1.67	2.00	1.33	1.50	2.00	2.50
การจัดการของเสีย	2.50	2.67	2.25	2.00	2.00	3.00
รวม	8.84	8.74	7.83	7.05	7.62	10.67

แผนภูมิ 6 การเปรียบเทียบการประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น

จากการวิเคราะห์และประเมินผลตามตัวบ่งชี้ การจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมพบว่า พบว่า องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่ได้รับคะแนนการประเมินตามตัวบ่งชี้น้อยที่สุด คือ ร้านอาหาร (7.05 คะแนน) รองลงมา คือ ที่พัก (7.62 คะแนน) และ ร้านจำหน่ายของที่ระลึก (7.83 คะแนน) ตามลำดับ โดยพบว่า จากผลการประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวเมืองขอนแก่น ถือได้ว่าการบริหารจัดการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดี ทั้งในด้านการดำเนินงาน การใช้งาน และการจัดการของเสีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์ประกอบด้านการเดินทางในแหล่งท่องเที่ยว เป็นองค์ประกอบที่มีคะแนนการประเมินมากที่สุด และองค์ประกอบที่มีคะแนนประเมินน้อยที่สุด คือ ร้านอาหาร ที่พัก ร้านจำหน่ายของที่ระลึก กิจกรรมการท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยว ตามลำดับ เนื่องจาก ยังไม่มีแนวทางการรองรับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสภาพแวดล้อมในพื้นที่ คือ ไม่เน้นให้เกิดการใช้วัสดุและผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นของธุรกิจต่าง ๆ ทั้งร้านอาหาร ร้านของฝากของที่ระลึก และที่พัก ขาดการจัดการแหล่งน้ำและพลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ไม่ออกแบบโครงสร้างเพื่อลดการใช้พลังงาน สำหรับความเย็นภายในตัวอาคารและแสงสว่าง มีแผนการจัดระบบ

กำจัดและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกแต่ยังไม่ถูกดำเนินการ พนักงานในองค์กรส่วนใหญ่ยังขาดการตระหนัก และการมีส่วนร่วมต่อการจัดการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

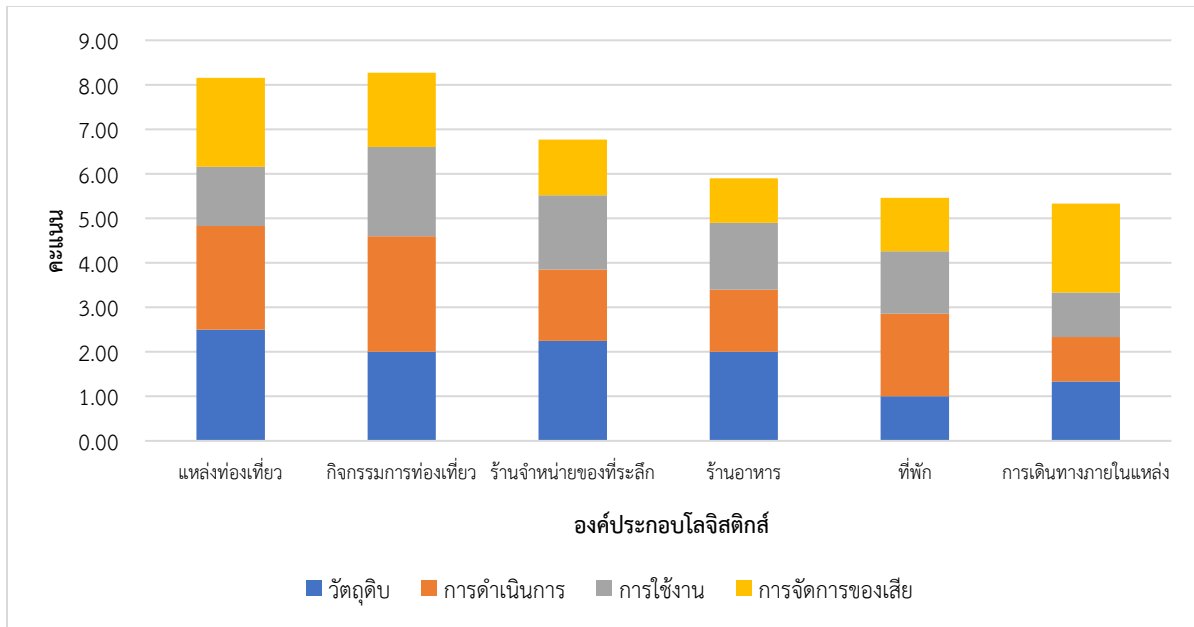
แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมขององค์ประกอบ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว ควรมีนโยบายส่งเสริมการใช้วัสดุดิบและสินค้าที่ผลิตภายในพื้นที่ มีการออกแบบสินค้าและบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ลดการใช้สารเคมี โดยสามารถนำกลับมาใช้ซ้ำหรือรีไซเคิลได้ ควรมีการส่งเสริมบุคลากร พนักงาน และนักท่องเที่ยว ให้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมให้เป็นรูปธรรมได้มากยิ่งขึ้น

4.7 จังหวัดกาฬสินธุ์

แหล่งท่องเที่ยวอำเภอสหัสขันธ์ เป็นการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวิถีชีวิต การอนุรักษ์ร่องรอยประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งซากดึกดำบรรพ์และบริเวณที่ถูกค้นพบ ล้วนเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ที่มีคุณค่า หากขาดการควบคุมดูแลรักษาหรือการป้องกันในเขตพื้นที่หวงห้าม อาจส่งผลกระทบต่อซากฟอสซิลและการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศภายในพื้นที่ได้ จากการประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมในภายในแหล่งท่องเที่ยว ดังตาราง 8 และ แผนภูมิ 7

ตาราง 8 คะแนนประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดกาฬสินธุ์

องค์ประกอบ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว	แหล่ง ท่องเที่ยว	กิจกรรมการ ท่องเที่ยว	ร้านจำหน่าย ของที่ระลึก	ร้านอาหาร	ที่พัก	การเดินทาง ภายในแหล่ง
วัดภูดึก	2.50	2.00	2.25	2.00	1.00	1.33
การดำเนินการ	2.33	2.60	1.60	1.40	1.86	1.00
การใช้งาน	1.33	2.00	1.67	1.50	1.40	1.00
การจัดการของเสีย	2.00	1.67	1.25	1.00	1.20	2.00
รวม	8.16	8.27	6.77	5.90	5.46	5.33

แผนภูมิ 7 การเปรียบเทียบการประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดกาฬสินธุ์

จากการวิเคราะห์และประเมินผลตามตัวบ่งชี้ การจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมพบว่า พบว่า องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่ได้รับคะแนนการประเมินตามตัวบ่งชี้้น้อยที่สุด คือ การเดินทางภายในแหล่ง (5.33 คะแนน) รองลงมา คือ ที่พัก (5.46 คะแนน) และ ร้านอาหาร (5.90 คะแนน) ตามลำดับ โดยพบว่า การเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากไม่มีระบบขนส่งสาธารณะเชื่อมโยงสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ทำให้การเดินทางของนักท่องเที่ยวที่ไม่มีพาหนะส่วนตัวเดินทางลำบาก ไม่มีการให้ข้อมูลการเดินทางเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถวางแผนการเดินทางได้อย่างสะดวก ตรงเวลา และที่พักภายในแหล่งท่องเที่ยวมีจำนวนน้อย ขาดระบบการจัดการที่ดี วัสดุดิบและผลิตภัณฑ์ที่ใช้ส่วนใหญ่ไม่ใช่สินค้าในพื้นที่ เน้นการเลือกใช้สินค้าที่ประหยัดต้นทุนมากกว่าผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การออกแบบโครงสร้างไม่ได้คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม และช่วยลดการใช้พลังงานภายในอาคาร มีการตรวจวัดปริมาณการใช้น้ำและทรัพยากรอื่น ๆ แต่ยังไม่ชัดเจนแนวทางเพื่อส่งเสริมให้เกิดการลดการใช้ มีแผนการจัดการขยะ แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ของเสียก่อนปล่อยลงสู่สิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

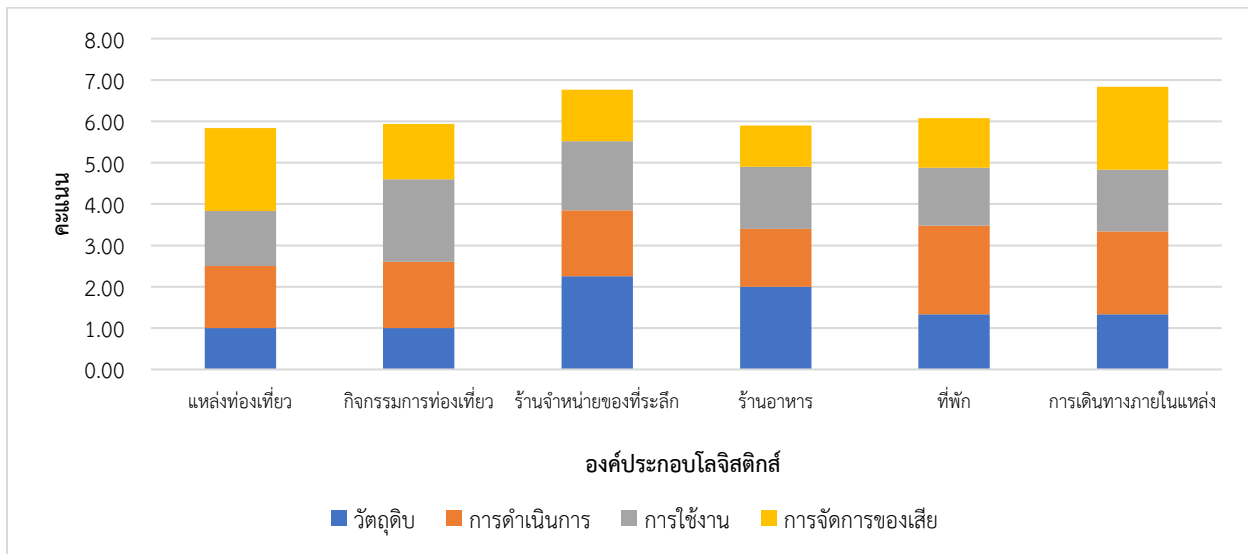
แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ควรมีการจัดระบบขนส่งสาธารณะเชื่อมโยงสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยว พร้อมทั้งจัดเส้นทางเดินทางที่เหมาะสม คำนึงถึงเวลา ความปลอดภัย และการลดการใช้พลังงานหรือใช้พลังงานทางเลือก รวมถึงการดูแลบำรุงรักษาสภาพเครื่องยนต์ให้ได้มาตรฐานและไม่ปล่อยมลพิษเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด มีการให้ข้อมูลการเดินทางเพื่อสามารถให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงระบบขนส่งสาธารณะได้สะดวกมากยิ่งขึ้น ด้านที่พัก ควรมีการออกแบบสิ่งปลูกสร้างที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม ช่วยลดการใช้พลังงาน และมีความสอดคล้องกับพื้นที่ เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ก่อสร้างที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและใช้อย่างคุ้มค่า มีการตรวจวัดปริมาณการใช้ทรัพยากรและผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น น้ำสำหรับอุปโภคบริโภค ไฟฟ้า หรืออุปกรณ์ของใช้สำหรับห้องพักแขก เป็นต้น จัดฝึกอบรมพนักงานทุกคนเกี่ยวกับบทบาท ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมประเมินผล นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการใช้วัสดุดิบและสินค้าที่ผลิตจากท้องถิ่น รวมถึงการพัฒนาเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกให้มีความน่าสนใจ ทั้งรูปแบบ การใช้งาน และการใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ควรมีกิจกรรมหรือ

โครงการส่งเสริมให้เกิดการรณรงค์ลดการใช้ทรัพยากร รวมถึงการจัดทำป้ายข้อความประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ เพื่อเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วม

4.8 จังหวัดมุกดาหาร

การท่องเที่ยวจังหวัดมุกดาหาร สถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับการคัดเลือก ได้แก่ ตลาดอินโดจีน อุทยานแห่งชาติภูผาเทิบ และภูมโนรมย์ ความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวในแต่ละองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นการท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติ สภาพแวดล้อมและกิจกรรมการท่องเที่ยวมีการบริหารจัดการที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมค่อนข้างมาก ดังตาราง 9 และ แผนภูมิ 8 ตาราง 9 คณะกรรมการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดมุกดาหาร

องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว	กิจกรรมการท่องเที่ยว	ร้านจำหน่ายของที่ระลึก	ร้านอาหาร	ที่พัก	การเดินทางภายในแหล่ง
วัดอุทัย	1.00	1.00	2.25	2.00	1.33	1.33
การดำเนินการ	1.50	1.60	1.60	1.40	2.14	2.00
การใช้งาน	1.33	2.00	1.67	1.50	1.40	1.50
การจัดการของเสีย	2.00	1.33	1.25	1.00	1.20	2.00
รวม	5.83	5.93	6.77	5.90	6.08	6.83

แผนภูมิ 8 การเปรียบเทียบการประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดมุกดาหาร

จากการวิเคราะห์และประเมินผลตามตัวบ่งชี้ การจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมพบว่า องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่ได้รับคะแนนการประเมินตามตัวบ่งชี้ต่ำที่สุด คือ แหล่งท่องเที่ยว (5.83 คะแนน) รองลงมา คือ ร้านอาหาร (5.90 คะแนน) และกิจกรรมการท่องเที่ยว (5.93 คะแนน) ตามลำดับ โดยพบว่า ด้านแหล่งท่องเที่ยว การจัดการสถานที่ท่องเที่ยวขาดการบริหารจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ด้านแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่มีการจัดเส้นทางเดินเท้าให้กับนักท่องเที่ยว ภายในสถานที่ท่องเที่ยวบางจุดมีการกำหนดจุดทิ้งขยะ แต่ไม่มีระบบการคัดแยกขยะและกำจัดขยะ ด้านร้านอาหาร ทางภาครัฐมีนโยบายการส่งเสริมการลดการใช้พลาสติก รวมถึงการใช้ซ้ำและการนำกลับมาใช้ใหม่ แต่ยังไม่ได้รับความร่วมมือจาก

ผู้ประกอบการเท่าที่ควร และด้านกิจกรรมนักท่องเที่ยว บางสถานที่ท่องเที่ยวไม่มีการให้ข้อมูลแนวทางการทำกิจกรรมของนักท่องเที่ยวโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม และมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการมีส่วนร่วมช่วยรักษาและพัฒนาสภาพแวดล้อมค่อนข้างน้อย เนื่องจากท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยว (อุทยานแห่งชาติภูผาทิพย์) เดินเท้าเข้าไปภายในสถานที่ที่เป็นภูเขาหิน ยังไม่มีการป้องกันความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวเท่าที่ควร รวมถึงการรักษาสภาพแวดล้อม ส่วนการเลือกซื้อสินค้าภายในตลาดอินโดจีน เนื่องจากร้านค้าส่วนใหญ่จะอยู่ชั้นใต้ดินบริเวณริมแม่น้ำ ภายในมีอากาศถ่ายเทได้น้อย และเคยเกิดปัญหาน้ำท่วม

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

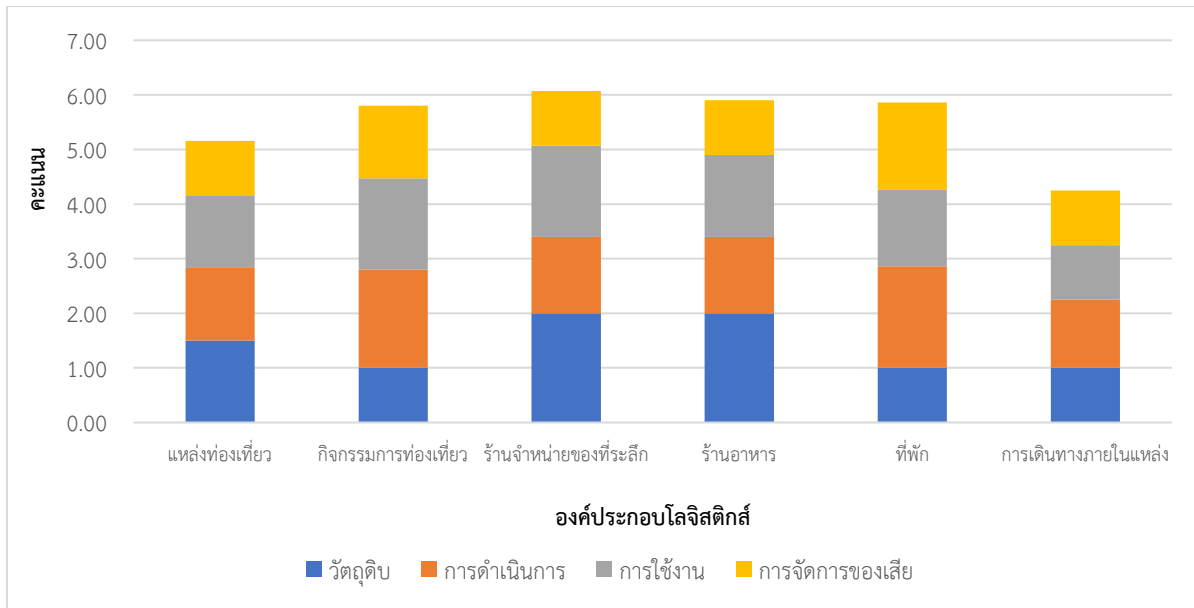
แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ด้านแหล่งท่องเที่ยว ควรผู้ดูแลรับผิดชอบสถานที่ท่องเที่ยวออกแบบและจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว อาทิ เส้นทางเดินเท้า เพื่อป้องกันการเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม กำหนดจุดทิ้งขยะที่เหมาะสมและมีกรรณรงศ์การคัดแยกขยะ ส่วนของตลาดอินโดจีนควรมีการจัดแผนผังร้านค้า เพื่อลดการใช้พลังงานและมีการถ่ายเทอากาศได้ดี รวมถึงการมีระบบการป้องกันความเสียหายจากระดับน้ำ เนื่องจากร้านค้าอยู่บริเวณชั้นล่างมีความเสี่ยงต่อการเกิดน้ำท่วมบ่อยครั้ง ด้านร้านอาหาร ควรสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ประกอบการในการบริหารจัดการธุรกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ควรส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่ทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการมีส่วนร่วมช่วยรักษาและพัฒนาสภาพแวดล้อม และมีความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว

4.9 เมืองสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

การท่องเที่ยวเมืองสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับการคัดเลือก ได้แก่ พระธาตุอิงฮัง วัดพระธาตุโพธิ์ พิพิธภัณฑสถานไดโนเสาร์ ท่องเที่ยวเมืองสะหวันนะเขต (ตลาดสิงคโปร์ โบสถ์ฝรั่งเศส) ความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวในแต่ละองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว เนื่องด้วยเมืองสะหวันนะเขตเริ่มมีการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว ยังไม่มีการส่งเสริมด้านการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมมากนัก จากการวิเคราะห์และประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวเมืองสะหวันนะเขต มีรายละเอียดดังตาราง 10 และ แผนภูมิ 9

ตาราง 10 คะแนนประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวเมืองสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว	กิจกรรมการท่องเที่ยว	ร้านจำหน่ายของที่ระลึก	ร้านอาหาร	ที่พัก	การเดินทางภายในแหล่ง
วัดภูคิย	1.50	1.00	2.00	2.00	1.00	1.00
การค้าเนินการ	1.33	1.80	1.40	1.40	1.86	1.25
การใช้งาน	1.33	1.67	1.67	1.50	1.40	1.00
การจัดการของเสีย	1.00	1.33	1.00	1.00	1.60	1.00
รวม	5.16	5.80	6.07	5.90	5.86	4.25

แผนภูมิ 9 การเปรียบเทียบการประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวเมืองสะพานนระเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

จากการวิเคราะห์และประเมินผลตามตัวบ่งชี้ การจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมพบว่า องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่ได้รับคะแนนการประเมินตามตัวบ่งชี้น้อยที่สุด คือ การเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยว (4.25 คะแนน) รองลงมา คือ แหล่งท่องเที่ยว (4.16 คะแนน) และกิจกรรมการท่องเที่ยว (5.80 คะแนน) ตามลำดับ โดยพบว่า การเดินทางภายในแหล่ง สถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งมีระยะทางไกลกัน และไม่มีระบบขนส่งสาธารณะเข้าถึงได้สะดวก การส่งเสริมการใช้ทรัพยากรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมีค่อนข้างน้อย เนื่องจากไม่มีการคัดเลือกรูปแบบและขนาดยานพาหนะที่เหมาะสม (รถมีสภาพเก่า และบรรทุกน้ำหนักเกิน) บริเวณแหล่งท่องเที่ยวเมืองไม่มีช่องทางจักรยานหรือเส้นทางเดินเท้าเพื่อส่งเสริมการลดการใช้รถยนต์ส่วนบุคคล ยังไม่มีระบบการให้ข้อมูลการเดินทางเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถวางแผนการเดินทางได้อย่างสะดวก ตรงเวลา แหล่งท่องเที่ยว คุณภาพของสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ยังไม่ได้รับการดูแลรักษาเท่าที่ควร เนื่องจากขาดการจัดการที่ถูกต้อง และประชาชนส่วนใหญ่ยังมีพฤติกรรมทิ้งขยะไม่ถูกที่ แม้ว่าจะมีการรณรงค์เรื่องการรักษาความสะอาดในพื้นที่หรือตามสถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว การเตรียมวัสดุคุณภาพในการทำบายศรี (สำหรับสักการะองค์พระธาตุ) ใช้โคมเป็นฐานแล้วห่อด้วยใบตอง

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

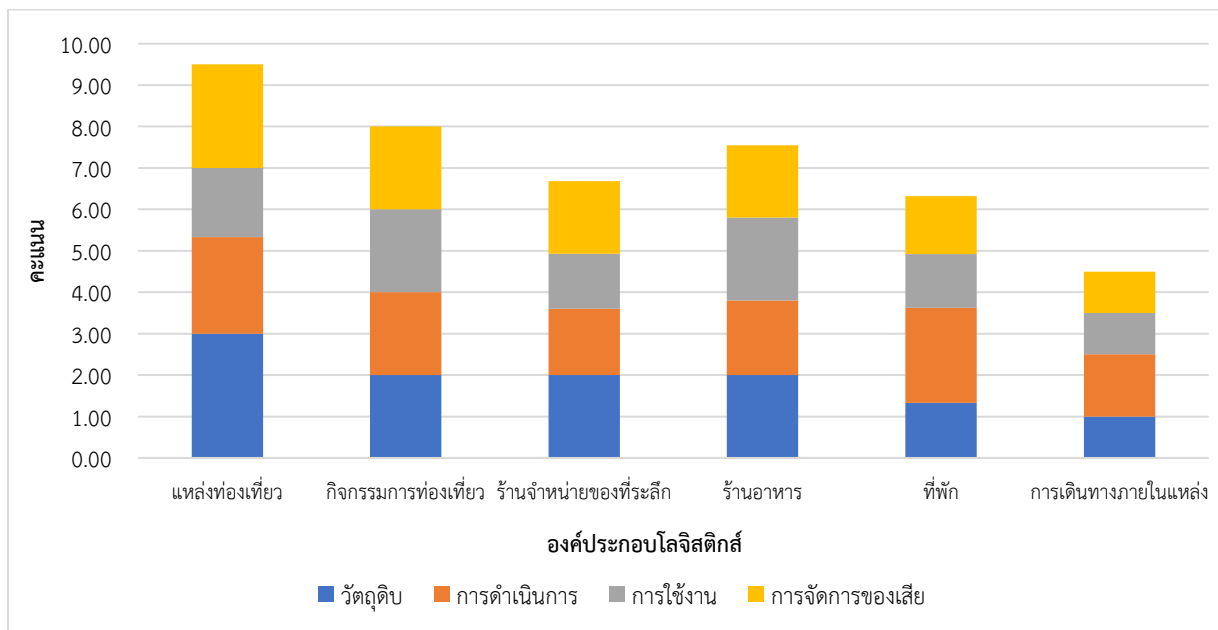
แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ด้านการเดินทางภายในแหล่ง ควรพัฒนาสภาพถนนและเส้นทางเดินทางให้อยู่ในสภาพที่ดี เนื่องจากส่งผลต่อทรัพยากรที่ต้องใช้ไปในการซ่อมบำรุงยานพาหนะ และปริมาณเชื้อเพลิงที่ใช้ ควรจัดให้มีระบบขนส่งสาธารณะเพื่อลดการใช้พลังงานและปริมาณก๊าซเรือนกระจก จัดทำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เช่น ด้านสาธารณสุข การจัดการขยะและการปล่อยของเสียสู่ธรรมชาติ รวมถึงภาครัฐให้ความรู้ด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยเริ่มต้นจากการเก็บข้อมูลด้านการใช้ทรัพยากรและจัดให้มีระบบการจัดการทรัพยากรที่เหมาะสม ด้านกิจกรรมนักท่องเที่ยว ควรสนับสนุนการใช้วัสดุคุณภาพที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในการปฏิบัติตัวให้ถูกต้อง เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรมและมีส่วนร่วมกับนักท่องเที่ยว

4.10 เมืองเว้ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

การท่องเที่ยวเมืองเว้ อยู่ในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิต มีสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก ในการประชุมคณะกรรมการมรดกโลกสมัยสามัญ ครั้งที่ 17 และมีการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในเกณฑ์ดี โดยมีคะแนนประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ดังตาราง 11 และ แผนภูมิ 10

ตาราง 11 คะแนนประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว เมืองเว้ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว	กิจกรรมการท่องเที่ยว	ร้านจำหน่ายของที่ระลึก	ร้านอาหาร	ที่พัก	การเดินทางภายในแหล่ง
วัดฤดูติบ	3.00	2.00	2.00	2.00	1.33	1.00
การดำเนินการ	2.33	2.00	1.60	1.80	2.29	1.50
การใช้งาน	1.67	2.00	1.33	2.00	1.30	1.00
การจัดการของเสีย	2.50	2.00	1.75	1.75	1.40	1.00
รวม	9.50	8.00	6.68	7.55	6.32	4.50

แผนภูมิ 10 การเปรียบเทียบการประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวเมืองเว้ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

จากการวิเคราะห์และประเมินผลตามตัวบ่งชี้ การจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมพบว่า องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่ได้รับคะแนนการประเมินตามตัวบ่งชี้ต่ำที่สุด คือ การเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยว (4.50 คะแนน) รองลงมา คือ ที่พัก (6.32 คะแนน) และร้านจำหน่ายของที่ระลึก (6.68 คะแนน) ตามลำดับ โดยพบว่า การเดินทางภายในแหล่ง ภายในแหล่งท่องเที่ยวเริ่มมีการนำยานพาหนะทางเลือกมาใช้มีทั้งในรูปแบบรถไฟฟ้า จักรยานสามล้อ เป็นต้น การเดินทางทางเรือยังเป็นการใช้น้ำมันดีเซลไม่มีการใช้พลังงานทางเลือกหรือพลังงานทดแทน ขาดการให้ข้อมูลการเดินทางเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถวางแผนการเดินทางได้

อย่างสะดวกและตรงเวลา ทั้งนี้ การขับขี่ที่ไม่เป็นระเบียบทำให้มีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน ด้านที่พัก มีการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวหรือผู้เข้าพักลดการใช้ทรัพยากร โดยการให้แขวนป้ายเมื่อไม่ต้องการเปลี่ยนผ้าเช็ดตัว ในด้านร้านค้าจำหน่ายของที่ระลึก มีการนำเข้าสินค้าของที่ระลึกที่ผลิตจากสาธารณะรัฐประชาชนจีน

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

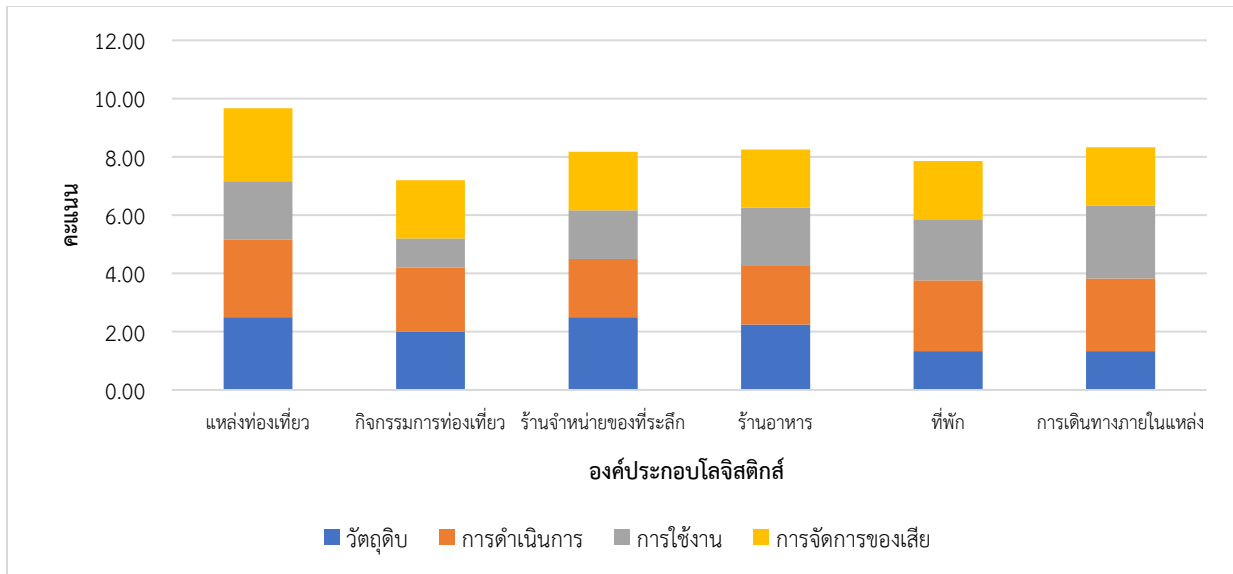
แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ด้านการเดินทางภายในแหล่ง ควรมีการจัดระเบียบด้านการจราจรบนท้องถนน รณรงค์ให้เดินทางโดยระบบขนส่งสาธารณะที่สะดวกและปลอดภัย เพื่อลดปริมาณยานพาหนะ การเกิดมลพิษ และการเกิดอุบัติเหตุ ควรจัดรอบเวลาการเดินทาง และการขนส่งนักท่องเที่ยวทางเรือ เพื่อใช้ยานพาหนะได้อย่างเต็มประสิทธิภาพตามอัตราบรรทุกของยานพาหนะ ควรมีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยานพาหนะอย่างเคร่งครัด ด้านที่พัก ควรมีโครงการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเลือกใช้บริการที่พักที่ร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้านร้านค้าจำหน่ายของที่ระลึก ควรส่งเสริมนโยบายการจัดหาวัตถุดิบท้องถิ่นที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในการผลิตสินค้า และส่งเสริมการผลิตสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อลดการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ

4.11 เมืองดานังและฮอยอัน สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

เมืองดานัง ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการรองรับสูงในทุกด้าน และมีการเติบโตของสถานประกอบการที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า รวมถึงจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ลักษณะการท่องเที่ยวของเมืองดานังจะเป็นการท่องเที่ยวชมเมืองแล้วเชื่อมต่อไปยังแหล่งท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกเว้และฮอยอัน สถานที่ท่องเที่ยวในเมืองดานังส่วนใหญ่ เป็นสถานที่ที่ถูกสร้างขึ้นใหม่ทั้งพื้นที่ราบลุ่มบริเวณอ่าวดานังและพื้นที่สูงบนยอดเขา ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการวางแผนการใช้ทรัพยากรในการพัฒนาโครงสร้างต่าง ๆ เพื่อรองรับต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวของเมืองดานังอย่างคุ้มค่า จากการประเมินการบริหารจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวเมืองดานัง มีรายละเอียดแสดงดังตาราง 12 และแผนภูมิ 11

ตาราง 12 คะแนนประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว เมืองดานังและฮอยอัน สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว	กิจกรรมการท่องเที่ยว	ร้านค้าจำหน่ายของที่ระลึก	ร้านอาหาร	ที่พัก	การเดินทางภายในแหล่ง
วัตถุดิบ	2.50	2.00	2.50	2.25	1.33	1.33
การดำเนินการ	2.67	2.20	2.00	2.00	2.43	2.50
การใช้งาน	2.00	1.00	1.67	2.00	2.10	2.50
การจัดการของเสีย	2.50	2.00	2.00	2.00	2.00	2.00
รวม	9.67	7.20	8.17	8.25	7.86	8.33

แผนภูมิ 11 การเปรียบเทียบการประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวเมืองดานังและฮอยอัน สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

จากการวิเคราะห์และประเมินผลตามตัวบ่งชี้การจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมพบว่า องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่มีคะแนนตามเกณฑ์การประเมินสูง คือ การจัดการสถานที่ท่องเที่ยว เนื่องจากสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก มีความปลอดภัย สอดคล้องตามสภาพแวดล้อมของพื้นที่ และมีการจัดโครงการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว และองค์ประกอบด้านอื่น ๆ ซึ่งถือได้ว่าอยู่ในระดับคะแนนตามเกณฑ์การประเมินที่ดี โดยในส่วนของการบริหารจัดการที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ได้แก่ การใช้หลอดไฟประดับประดาและตกแต่งสถานที่ท่องเที่ยวจำนวนมาก รวมไปถึงการจัดแสดงแสงสีต่าง ๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยว ทำให้เกิดการสิ้นเปลืองพลังงานค่อนข้างสูง ขาดการดำเนินโครงการให้นักท่องเที่ยวใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า สินค้าของฝากของที่ระลึกใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นพลาสติกและโฟมที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำหรือใช้ใหม่ได้ ร้านอาหารเน้นการใช้วัสดุพิษในท้องถิ่น แต่ยังขาดการจัดการขยะและการปล่อยของเสียสู่สิ่งแวดล้อมทางอากาศ น้ำ และดิน อย่างเป็นระบบ

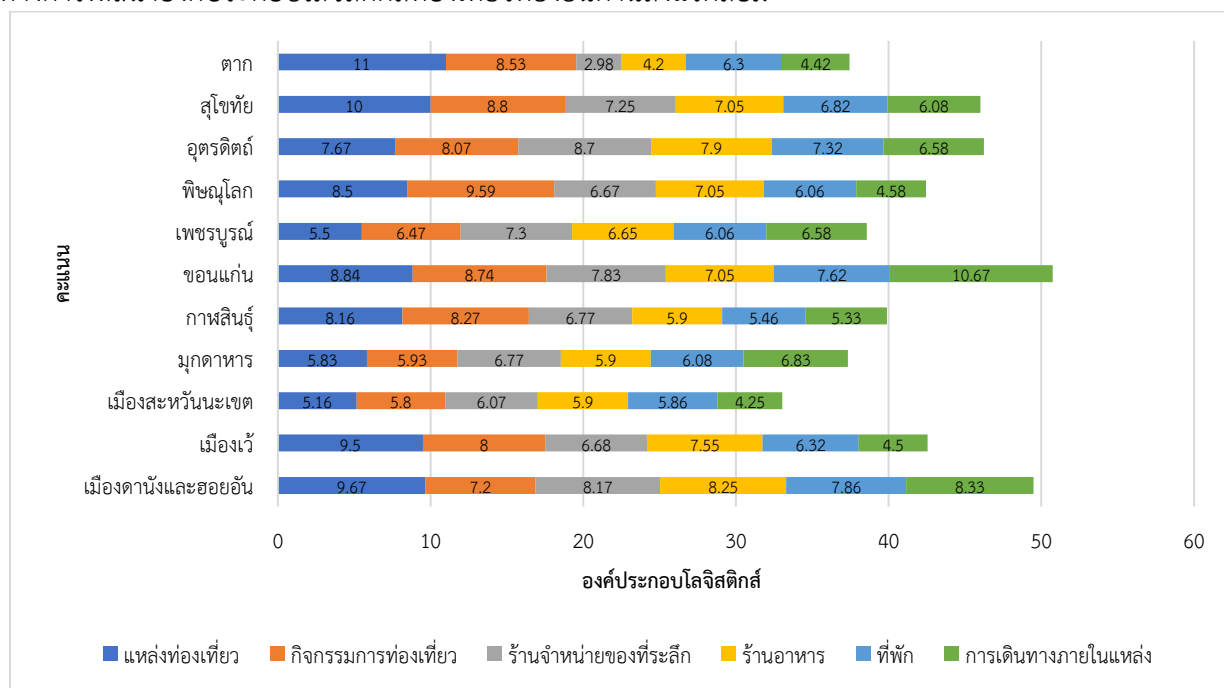
ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ควรมีโครงการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับบริการท่องเที่ยวตระหนักถึงการลดการใช้พลังงาน การใช้น้ำ และการใช้ทรัพยากรอื่น ๆ ให้เหมาะสมและคุ้มค่าอย่างเป็นรูปธรรม ลดการใช้วัสดุที่สิ้นเปลืองพลังงานไฟฟ้า และนำพลังงานทางเลือกหรือพลังงานทดแทนมาใช้ร่วมกัน มีการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ รวมถึงการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ลดการใช้พลาสติกและโฟม สามารถใช้ซ้ำหรือนำกลับมาใช้ใหม่ได้ พร้อมทั้งส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีการตรวจวัดปริมาณขยะ การคัดแยกขยะ และการดำเนินการเพื่อลดมลพิษก่อนปล่อยของเสียออกสู่สิ่งแวดล้อม

5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์การบริหารจัดการการท่องเที่ยว ตามองค์ประกอบโลจิสติกส์ทั้ง 6 องค์ประกอบ ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว ร้านค้า/ร้านจำหน่ายของที่ระลึก ร้านอาหาร ที่พัก และการเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยว ของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาบนเส้นทางฯ จำนวนทั้งสิ้น 11 แห่ง และนำข้อมูลที่ได้มาประเมิน

ด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ตามเกณฑ์ตัวชี้วัดที่พัฒนาขึ้น จากแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของ The Global Sustainable Tourism Council (GSTC) ที่ประยุกต์มาจากตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของ UNWTO ร่วมกับเกณฑ์การประเมินแหล่งท่องเที่ยวของ ททท. โดยแบ่งการจัดการของแต่ละองค์ประกอบออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การใช้วัสดุดี การดำเนินการ การใช้งาน และการจัดการของเสีย ซึ่งแต่ละด้านมีคะแนนประเมินเต็ม 3 คะแนน รวมทั้งสิ้น 12 คะแนน ดังแสดงในภาพ 2 แล้วจึงนำผลที่ได้จากการประเมินมาพิจารณา เพื่อหาแนวทางการพัฒนาองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

ภาพ 2 การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางที่ศึกษา ตามองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว

จากภาพ 2 จะเห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวที่มีคะแนนประเมินรวมตามตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบทั้ง 6 ด้านสูงสุดคือ แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น มีคะแนนประเมินรวม 50.75 คะแนน จากคะแนนรวมทั้งหมด 72 คะแนน โดยจะเห็นว่า การบริหารจัดการในแต่ละองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก และที่พัก มีระดับคะแนนที่แตกต่างกันไม่มาก หมายถึง มีรูปแบบแนวทางการดำเนินการเพื่อรองรับการท่องเที่ยวและผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมได้ดี มีการจัดวางผังขยับแบบแยกประเภทไว้สำหรับนักท่องเที่ยว ป้ายประชาสัมพันธ์รณรงค์กิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สร้างคุณค่าให้แก่สินค้าของที่ระลึกและใช้วัสดุท้องถิ่นในการผลิต องค์การภาครัฐมีการจับมือร่วมกับองค์กรเอกชนเพื่อส่งเสริมให้สถานประกอบการใส่ใจเรื่องสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดอบรมให้ความรู้ให้แก่พนักงานในองค์กรด้านการจัดการขยะและการลดโลกร้อน การจัดการกิจกรรมปั่นจักรยาน และการรณรงค์ให้ใช้ระบบขนส่งสาธารณะ เป็นต้น นอกจากนี้ การเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยว เป็นองค์ประกอบที่มีคะแนนประเมินตามตัวบ่งชี้มากที่สุด และสูงที่สุดเมื่อเทียบกับองค์ประกอบเดียวกันในแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมดที่เลือกศึกษาบนเส้นทางฯ เนื่องจากมีการบริหารจัดการที่ดี ระบบขนส่งมวลชนที่สะดวก เชื่อมต่อสถานที่ท่องเที่ยวจุดต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวได้ นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือแอปพลิเคชัน (Application) มาใช้ ซึ่งจะแสดงแผนที่เส้นทางเดินรถและตำแหน่งที่รถโดยสารกำลังเดินทางอยู่ในขณะนั้น (Realtime) เพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงระบบและข้อมูลข่าวสารได้ทุกที่ทุกเวลา รถโดยสารที่ให้บริการทุกคนใช้พลังงานจากก๊าซ NGV ให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง

ทุก 20 – 40 นาที มีเส้นทางครอบคลุมเมืองขอนแก่น ผ่านสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่น่าสนใจ รวมถึงโครงการ “ขอนแก่น Smart City ขนส่งสาธารณะเปลี่ยนเมือง” สร้างระบบขนส่งมวลชนทางราง (Light Rail Transit System: LRT) เพื่อลดปริมาณการใช้พาหนะส่วนบุคคลและลดการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ และมีการทำงานอย่างบูรณาการระหว่างองค์กรภาครัฐและภาคเอกชนในการขับเคลื่อนระบบขนส่งภายในจังหวัดขอนแก่นให้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม จากการประเมินตามตัวบ่งชี้แหล่งท่องเที่ยวที่มีคะแนนรวมน้อยที่สุดคือ แหล่งท่องเที่ยวเมืองสะพานนะเขต สปป.ลาว มีคะแนนประเมิน 33.04 คะแนน น้อยกว่าร้อยละ 50 ของคะแนน ประเมินเต็ม โดยองค์ประกอบที่มีคะแนนประเมินการบริหารจัดการน้อยที่สุด คือ การเดินทางภายในแหล่ง ท่อเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวห่างไกลกัน ไม่มีระบบขนส่งสาธารณะที่สามารถเข้าถึงและเชื่อมต่อสถานที่ท่องเที่ยว ตามจุดต่าง ๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวก ซึ่งสามารถใช้แนวทางการบริหารจัดการการเดินทางของจังหวัด ขอนแก่นมาปรับประยุกต์ใช้ให้เกิดความสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ขาดนโยบายสนับสนุนแนวทางที่เกี่ยวข้อง กับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในประเทศที่เป็นรูปธรรม ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค อีกทั้ง ควรส่งเสริมให้สถานประกอบการ ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก ให้มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการ องค์กรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ทั้งนี้ หากพิจารณาผลโดยแบ่งเป็นแต่ละประเทศ จะเห็นว่าประเทศเวียดนาม เป็นประเทศที่มีคะแนน ประเมินเฉลี่ยสูงที่สุด และมีคะแนนประเมินรวมของแหล่งท่องเที่ยวเมืองเว้ และเมืองดานัง มากกว่าร้อยละ 50 ของคะแนนประเมินรวม (คะแนนรวมทั้งหมด 72 คะแนน) การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากหน่วยงาน ภาครัฐให้ความสำคัญตามแผนการพัฒนาบริการการท่องเที่ยว ระหว่างปี ค.ศ. 2018-2020 มีการเตรียมความพร้อมทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค เช่น การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณริมชายหาดอ่าวดานัง เช่น ห้องอาบน้ำ ห้องสุขา ม้านั่ง และระบบแสงสว่าง เป็นต้น การสร้างสถานที่ท่องเที่ยวจุดต่าง ๆ ภายในเมือง การประดับประดาแสงไฟและการแสดงแสง สี เสียง เป็นต้น ทั้งนี้ ยังส่งเสริมให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเข้า มาลงทุนและประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยเปิดให้สัมปทานบริเวณชายหาดอ่าวดานัง ทอดยาว 9 กิโลเมตร รวมถึงการสร้างสถานที่ท่องเที่ยวบนภูเขา เป็นต้น นอกจากนี้ สถานที่ท่องเที่ยวภายในเมืองเว้ส่วนใหญ่ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวมรดกโลก จึงมีหน่วยงานยูเนสโกเข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการอีกด้วย แม้ว่า เมือง ดานัง และเมืองเว้ จะมีการบริหารจัดการด้านการรองรับนักท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวได้ในเกณฑ์ระดับดี อย่างไรก็ตาม ควรมีนโยบายและข้อกำหนดในการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในแต่ละองค์ประกอบโลจิสติกส์ ท่อเที่ยวให้มากยิ่งขึ้น ควรมีการลดการใช้พลังงานไฟฟ้าสำหรับหลอดไฟที่ใช้ในการตกแต่งตามสถานที่ท่องเที่ยว เปลี่ยนใช้หลอดที่ประหยัดพลังงาน หรือกำหนดช่วงเวลาเปิด/ปิดที่เหมาะสม ร้านอาหาร ควรจัดพื้นที่เป็น 2 ส่วน แบบห้องปรับอากาศภายในอาคาร (Indoor) และแบบที่โล่งภายนอก (Outdoor) เพื่อลดขนาดและการใช้ เครื่องปรับอากาศ รวมถึงจัดสถานที่ที่มีความร่มรื่น ลดอาหารเหลือทิ้ง และใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับธรรมชาติ สำหรับอาหารห่อกลับ ด้านที่พัก ควรติดตั้งระบบไฟฟ้าในห้องพักที่ควบคุมโดยระบบคีย์การ์ด บำรุงรักษาทำความสะอาดเครื่องปรับอากาศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน ติดตั้งก๊อกน้ำแบบประหยัดน้ำ ติดตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ให้ผู้เข้าพักเกี่ยวกับการประหยัดทรัพยากร รมรงค์ไม่ซักผ้าปูที่นอนหรือผ้าเช็ดตัวสำหรับการพักมากกว่า 1 คืน เป็นต้น สินค้าและผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ควรมีการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ลดการใช้ พลาสติกและโฟม สามารถใช้ซ้ำหรือนำกลับมาใช้ใหม่ได้ พร้อมทั้งส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็น มิตรกับสิ่งแวดล้อม การจัดการขยะที่เป็นระบบ และการดำเนินการเพื่อลดมลพิษก่อนปล่อยของเสียออกสู่ สิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาในส่วนแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย พบว่า แหล่งท่องเที่ยวที่ได้คะแนนประเมิน ตามตัวบ่งชี้ที่น้อยที่สุด คือ แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดมุกดาหาร มีคะแนนประเมิน 37.34 คะแนน และแหล่งท่องเที่ยว

จังหวัดตาก แหล่งท่องเที่ยวเพชรบูรณ์ มีคะแนนประเมิน 37.43 คะแนน และ 38.56 คะแนน ตามลำดับ เนื่องจากมีสถานที่ท่องเที่ยวตั้งอยู่ในแหล่งธรรมชาติ ทำให้ กิจกรรมการท่องเที่ยว ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก หากการดำเนินการที่ไม่เป็นระบบและไม่มีมาตรการหรือข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี จะส่งผลกระทบต่อธรรมชาติโดยตรง ในส่วนแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์ สุโขทัย พิษณุโลก และกาฬสินธุ์ มีคะแนนประเมินตามตัวบ่งชี้ คือ 46.24 46.00 42.45 และ 39.89 คะแนน ตามลำดับ โดยภาพรวม มีนโยบายการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวไปทิศทางแนวโน้มที่ดี มีสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญระดับชาติ ทำให้มีองค์กรภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้มีระบบมากยิ่งขึ้น ภาครัฐให้ความสำคัญพร้อมกับสนับสนุนให้ผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยวตระหนักถึงความสำคัญและการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำข้อมูลจากการศึกษานี้ไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการเลือกพื้นที่เพื่อศึกษาอย่างละเอียด และเลือกศึกษาด้านที่ต้องการการพัฒนาได้อย่างเหมาะสม เกิดแผนการดำเนินการที่เป็นรูปธรรม นำไปสู่ระดับการปฏิบัติมากขึ้น
2. ควรดำเนินโครงการจัดทำฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบท่องเที่ยว เลือกเก็บข้อมูล อาทิ ประเภทและจำนวน ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก ปริมาณการใช้ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว ปริมาณขยะ และรูปการณ์เดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยว โดยจัดทำ template ของแต่ละองค์ประกอบแก่ผู้ประกอบการ เพื่อให้สามารถนำข้อมูลที่เก็บไปใช้ในการวิเคราะห์ได้ดียิ่งขึ้น
3. ควรจัดทำแผนการติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมของโครงการ ภายหลังจากการนำแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวไปใช้ประโยชน์

บทคัดย่อ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวบนเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) ผ่านพื้นที่ประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม กำลังขยายตัวและได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นเส้นทางที่มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งในเชิงธรรมชาติ (Natural tourism) และเชิงวัฒนธรรม (Cultural tourism) อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวบนเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจฯ ไม่เพียงพัฒนาสภาพเศรษฐกิจของพื้นที่ แต่ยังก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรที่มากขึ้นเพื่อขับเคลื่อนอุตสาหกรรมดังกล่าว ดังนั้น เพื่อป้องกันผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจฯ การศึกษานี้ จึงดำเนินการจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา บนเส้นทางถนนจากภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย ถึงเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา และโดยวิธีการเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์จากการลงพื้นที่สำรวจ เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมท่องเที่ยว ร้านจำหน่ายของที่ระลึก ร้านอาหาร ที่พัก และการเดินทางภายในแหล่ง นอกจากนี้ ได้พัฒนาเกณฑ์การประเมินโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมขึ้น จากแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของสภาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก และจากกรอบแนวคิดเพื่อการส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เพื่อใช้ในการประเมินแต่ละองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการบริหารจัดการองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา ตามหลักความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมและประยุกต์แนวคิดการประเมินวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ (Life cycle thinking) คือ การพิจารณาตั้งแต่ขั้นตอนการจัดการวัตถุดิบ การดำเนินการ การใช้งาน และการจัดการของเสีย มาใช้ประกอบการประเมินแต่ละองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว จากนั้น จึงนำผลที่ได้จากเกณฑ์การประเมินและข้อมูลของแต่ละขั้นตอนขององค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา มาใช้ในการจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม โดยสำหรับประเทศไทย เสนอให้ส่งเสริมโครงการให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการเกี่ยวกับการบริหารจัดการธุรกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมและพัฒนาการใช้วัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงพลังงานทดแทน เพื่อเป็นทางเลือกให้แก่ผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยว และระบบการจัดการขยะที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สำหรับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (เมืองสะหวันนะเขต) เสนอให้พัฒนาสภาพถนนและเส้นทางการเดินทางให้อยู่ในสภาพที่ดี เนื่องจากส่งผลต่อทรัพยากรที่ต้องใช้ไปในการซ่อมบำรุงยานพาหนะ และปริมาณเชื้อเพลิงที่ใช้ ควรจัดให้มีระบบขนส่งสาธารณะเพื่อลดการใช้พลังงานและปริมาณก๊าซเรือนกระจก และจัดทำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ที่ครอบคลุมทั้งด้านสาธารณสุข และการจัดการขยะ และสำหรับสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (เมืองเว้ เมืองดานัง และเมืองฮอยอัน) เสนอให้สร้างความตระหนักรู้ถึงการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ลดการใช้ทรัพยากรสิ้นเปลือง ส่งเสริมและพัฒนาการใช้วัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงพลังงานทดแทน และรณรงค์ให้ใช้ระบบขนส่งสาธารณะในการเดินทาง

Abstract

Tourism industry on the East-West Economic Corridor (EWEC), in Thailand, Lao PDR and Vietnam areas, is expanding and gaining popularity due to various types of tourism, either natural tourism or cultural tourism on the corridor. However, the tourism industry promotion of the corridor does not only result in economic development, but also in over resource consumption to drive the tourism industry. Therefore, recommendations on the development of logistics tourism components towards environmentally sustainable tourism of tourist destinations was developed. The recommendations aim to prevent environmental impacts on tourist destination on the corridor, from Lower Northern Thailand to Danang, Vietnam. Data on tourism logistics components of each tourist destination was collected from an in-depth interview of key informants and from field visits for empirical data. Tourism logistics components consist of attractions, tourist activities, souvenir shops, restaurant, accommodation and transportation on site. In addition, this study developed criteria for an assessment of tourism logistics components towards environmental sustainability. The criteria were developed based on global sustainable tourism criteria for destinations by Global Sustainable Tourism Council and guidelines for sustainable creative tourism development by Tourism Authority of Thailand. The assessment was conducted to understand if the management of each tourism logistics component of a selected destination followed environmental sustainability principle. An adapted life cycle thinking, which is an approach to consider any activity from raw material handling, operation, use and waste management, was applied to assess each tourism logistics component. The assessment results and information of each life cycle thinking stage of the selected destinations were used to develop recommendations on the development of logistics tourism components towards environmentally sustainable tourism of tourist destinations. For Thailand, the results suggested that government sector or other tourism related organizations should provide more knowledge on environmentally friendly business management to entrepreneurs in the tourism industry, promote the use of environmentally friendly materials, including renewable energy, as an option for entrepreneurs and tourists, and to provide an environmentally friendly waste management system. For Lao PDR (Savannakhet city), it was suggested to improve road condition since road condition has influence on resource consumption in maintenance and fuel consumption of a vehicle. The city should provide public transportation system to help reduce energy consumption and air emissions, and setup sustainable tourism development plan, which includes e.g. public health, sanitation and waste management system. For Vietnam (Danang, Hoi An and Hue), it was recommended to promote awareness on efficient resource consumption, non-renewable resource consumption reduction and environmentally friendly material development, and to support the utilization of public transportation, including the use of renewable energy.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	ก
บทสรุปผู้บริหาร.....	ข
บทคัดย่อ	พ
Abstract	พ
สารบัญ.....	ม
สารบัญภาพ.....	ล
สารบัญตาราง.....	ฬ
บทที่ 1.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการย่อย.....	2
1.3 กรอบแนวคิดของงานวิจัย.....	3
1.4 วิธีการดำเนินงานวิจัย	4
1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2.....	8
2.1 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1.1 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน.....	8
2.1.2 รูปแบบการท่องเที่ยว.....	9
2.1.3 โลจิสติกส์ท่องเที่ยว.....	10
2.1.3.1 องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม	11
2.1.4 แนวคิดด้านการประเมินวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ (Life Cycle Thinking).....	12
2.1.5 กรอบแนวคิดเพื่อการส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน (ททท.).....	12
2.1.6 เกณฑ์การประเมินและตัวบ่งชี้ด้านการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม.....	13
2.2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
2.2.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564).....	14
2.2.2 แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2564).....	15
2.2.3 การพัฒนาการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.....	16
2.2.4 การพัฒนาการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	17
2.2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
บทที่ 3.....	23

3.1	ประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....	23
3.2	เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย.....	23
3.2.1	เกณฑ์การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา.....	23
3.2.2	การเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม.....	23
3.2.3	เกณฑ์การประเมินองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว.....	24
3.2.4	การจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา.....	28
บทที่ 4	29
4.1	รายชื่อแหล่งท่องเที่ยวหลักที่เลือกศึกษา.....	29
4.2	ข้อมูลองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา.....	30
4.2.1	องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ประเทศไทย	30
4.2.1.1	จังหวัดตาก.....	31
4.2.1.2	จังหวัดสุโขทัย	37
4.2.1.3	จังหวัดพิษณุโลก	43
4.2.1.4	จังหวัดอุดรดิตถ์	48
4.2.1.5	จังหวัดเพชรบูรณ์	52
4.2.1.6	จังหวัดขอนแก่น.....	58
4.2.1.7	จังหวัดกาฬสินธุ์	63
4.2.1.8	จังหวัดมุกดาหาร.....	69
4.2.2	องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของเมืองสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	74
4.2.3	องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของเมืองเว้ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	83
4.2.4	องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของเมืองดานังและฮอยอัน สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	91
4.3	ระดับศักยภาพโลจิสติกส์และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม บนเส้นทางถนนจากภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย ถึงเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	99
4.4	รูปแบบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมบนเส้นทางถนนจากภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย ถึงเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	115
4.4.1	แหล่งท่องเที่ยว	116
4.4.2	กิจกรรมการท่องเที่ยว.....	116

4.4.3	ร้านจำหน่ายของที่ระลึก.....	117
4.4.4	ร้านอาหาร.....	117
4.4.5	ที่พัก.....	117
4.4.6	การเดินทางในแหล่ง.....	118
บทที่ 5.....		119
5.1	สรุปผลการวิจัย.....	119
5.2	ข้อเสนอแนะ.....	121
บรรณานุกรม.....		122
ภาคผนวก.....		123
	แบบสัมภาษณ์เชิงลึก.....	123
	แบบประเมินองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ของแหล่งท่องเที่ยว.....	126
	ภาพการลงพื้นที่ สัมภาษณ์นักท่องเที่ยวและหน่วยงานที่เข้าพบ.....	147

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 เส้นทางระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) หรือเส้นทางหมายเลข 9 (R9)	1
ภาพ 2 กรอบแนวคิดของโครงการการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม บนเส้นทางถนน จากภาคเหนือ ตอนล่าง 1 ประเทศไทย ถึงเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	3
ภาพ 3 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย	6
ภาพ 4 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)	9
ภาพ 5 รูปแบบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตาก	31
ภาพ 6 เชื้อนภูมิพล อำเภอสามเงา จังหวัดตาก	33
ภาพ 7 การรณรงค์การทิ้งและแยกขยะ ในเชื้อนภูมิพล	33
ภาพ 8 วัดพระบรมธาตุบ้านตาก อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก	33
ภาพ 9 ภายในวัดพระบรมธาตุ มีการก่อสร้างศาลาวัดเพิ่มเติม	33
ภาพ 10 กาดต้าตง อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก	33
ภาพ 11 ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว (กาดต้าตง)	33
ภาพ 12 การนั่งเรือท่องเที่ยวเกาะ ณ เชื้อนภูมิพล	34
ภาพ 13 การล่องแพ ณ เชื้อนภูมิพล	34
ภาพ 14 นักท่องเที่ยวลงเล่นน้ำภายในเชื้อนภูมิพล	34
ภาพ 15 สวนน้ำพระทัย ณ เชื้อนภูมิพล	34
ภาพ 16 ให้อาหารปลาบริเวณริมน้ำปิง อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก	34
ภาพ 17 สะพานไม้ อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก	34
ภาพ 18 ร้านจำหน่ายสินค้า บริเวณลานโพธิ์ ณ เชื้อนภูมิพล	35
ภาพ 19 ร้านจำหน่ายสินค้าภายในถนนคนเดิน ณ กาดต้าตง	35
ภาพ 20 สลัดผักปลอดสารพิษ ณ เชื้อนภูมิพล	35
ภาพ 21 ร้านอาหารบริเวณลานโพธิ์ ณ เชื้อนภูมิพล	35
ภาพ 22 ป้ายแสดงข้อมูลร้านอาหารแนะนำ ณ อำเภอบ้านตาก	36
ภาพ 23 เมี่ยงจอมพล ณ จังหวัดตาก	36
ภาพ 24 เรือแพ ณ เชื้อนภูมิพล	36
ภาพ 25 บ้านพักรับรอง ณ เชื้อนภูมิพล	36
ภาพ 26 โครงการใช้พลังงานทดแทนจากพลังงานแสงอาทิตย์ในบ้านพัก ณ เชื้อนภูมิพล	36
ภาพ 27 ล่องเรือ ณ เชื้อนภูมิพล	37
ภาพ 28 ลานจอดรถ ณ เชื้อนภูมิพล	37
ภาพ 29 รูปแบบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย	37
ภาพ 30 อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ณ จังหวัดสุโขทัย	39
ภาพ 31 ถนนสังคโลก ณ ถนนริมน้ำวัดตระพังทอง ชุมชนบ้านใหม่ตระพังทอง จังหวัดสุโขทัย	39
ภาพ 32 นักท่องเที่ยวปั่นจักรยานเที่ยวชมอุทยานฯ	40
ภาพ 33 นักท่องเที่ยวเรียนรู้การทำสังคโลก ณ ชุมชนเมืองเก่าสุโขทัย	40
ภาพ 34 เที่ยวชมตลาด 800 ปี อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย	40
ภาพ 35 บริการที่นั่งรับประทานอาหารในบริเวณริมสระน้ำ ณ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย	40
ภาพ 36 เครื่องเงิน ผ้าทอ และผ้าหมักโคลน ณ จังหวัดสุโขทัย	40
ภาพ 37 ผลิตภัณฑ์สังคโลก ณ จังหวัดสุโขทัย	40
ภาพ 38 ก๋วยเตี๋ยวสุโขทัย ณ จังหวัดสุโขทัย	41

ภาพ 39	ภาชนะจากวัสดุธรรมชาติ ณ จังหวัดสุโขทัย.....	41
ภาพ 40	ภายในห้องพักรีสอร์ทที่ให้บริการนักท่องเที่ยว ณ จังหวัดสุโขทัย.....	41
ภาพ 41	ถ้วยสังคโลกในที่พัก ณ จังหวัดสุโขทัย.....	41
ภาพ 42	รถรางไฟฟ้าบริการนักท่องเที่ยว ณ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย.....	42
ภาพ 43	ตารางเวลาเดินรถราง ภายในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย.....	42
ภาพ 44	เส้นทางและจุดจอดรถรางภายในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย.....	42
ภาพ 45	รถไฟฟ้าให้เข้าสำหรับนักท่องเที่ยว ณ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย.....	42
ภาพ 46	รูปแบบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก.....	43
ภาพ 47	วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร ณ จังหวัดพิษณุโลก.....	44
ภาพ 48	พระพุทธชินราช ณ จังหวัดพิษณุโลก.....	44
ภาพ 49	วัดจุฬามณี ณ จังหวัดพิษณุโลก.....	45
ภาพ 50	บวชต้นไม้ด้วยการแปะลวดลายไทยสีทอง ณ วัดจุฬามณี จังหวัดพิษณุโลก.....	45
ภาพ 51	สินค้าจากต่างพื้นที่ที่นำเข้ามาจำหน่าย.....	46
ภาพ 52	ของฝากของที่ระลึกที่ผลิตในท้องถิ่น.....	46
ภาพ 53	ผลิตภัณฑ์เซรามิกที่ผลิตในพื้นที่.....	46
ภาพ 54	บรรจุภัณฑ์ส่วนใหญ่เป็นพลาสติกและโฟม.....	46
ภาพ 55	สิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพัก ณ จังหวัดพิษณุโลก.....	47
ภาพ 56	รถจักรยานยนต์สามล้อบริการนักท่องเที่ยว ณ จังหวัดพิษณุโลก.....	47
ภาพ 57	รถสามล้อถีบชมเมือง ณ จังหวัดพิษณุโลก.....	47
ภาพ 58	รูปแบบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์.....	48
ภาพ 59	วัดพระแท่นศิลาอาสน์ ณ จังหวัดอุดรดิตถ์.....	50
ภาพ 60	พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น ณ จังหวัดอุดรดิตถ์.....	50
ภาพ 61	วัดพระบรมธาตุทุ่งยั้ง ณ จังหวัดอุดรดิตถ์.....	50
ภาพ 62	ตลาดหัวดง ณ จังหวัดอุดรดิตถ์.....	50
ภาพ 63	บริการจักรยานให้ยืม ณ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว บริเวณประตูเมืองลับแล จังหวัดอุดรดิตถ์.....	50
ภาพ 64	เลือกซื้อผลไม้ ณ ตลาดหัวดง.....	50
ภาพ 65	นักท่องเที่ยวเลือกซื้อผลไม้เป็นของฝาก ณ อุดรดิตถ์.....	51
ภาพ 66	ของที่ระลึกทำจากไม้ ณ พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น.....	51
ภาพ 67	ข้าวพันผัก ณ จังหวัดอุดรดิตถ์.....	51
ภาพ 68	เมี่ยงคำหวาน ณ จังหวัดอุดรดิตถ์.....	51
ภาพ 69	ตัวอย่างที่พักในรูปแบบโรงแรม รีสอร์ท และโฮมสเตย์ ที่ให้บริการนักท่องเที่ยวในอำเภอลับแล จังหวัดอุดรดิตถ์.....	52
ภาพ 70	รูปแบบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบูรณ์.....	52
ภาพ 71	จุดชมวิวเขาตะเคียนโง๊ะ.....	54
ภาพ 72	พระธาตุผาซ่อนแก้ว.....	54
ภาพ 73	สถานที่ท่องเที่ยวโดยผู้ประกอบการเอกชน.....	54
ภาพ 74	อุทยานแห่งชาติเขาค้อ.....	54
ภาพ 75	ชมทะเลหมอกยามเช้า อำเภอกำแพงแสน จังหวัดเพชรบูรณ์.....	54
ภาพ 76	ผลไม้อบแห้งแปรรูป.....	55
ภาพ 77	ร้านจำหน่ายสินค้าของที่ระลึก.....	55
ภาพ 78	ร้านอาหารท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวเขาค้อ.....	56
ภาพ 79	รายการอาหารที่ใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น.....	56
ภาพ 80	ลักษณะอาคารที่พักและห้องพัก อำเภอกำแพงแสน จังหวัดเพชรบูรณ์.....	56
ภาพ 81	ผลิตภัณฑ์ของใช้และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพัก.....	57

ภาพ 82 ลานจอดรถบริเวณวัดพระธาตุผาซ้อนแก้ว	57
ภาพ 83 ป้ายประชาสัมพันธ์บริการรถนำเที่ยว	57
ภาพ 84 รูปแบบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น	58
ภาพ 85 ไฟส่องสว่างบนเส้นทางออกกำลังกาย ณ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	59
ภาพ 86 ถนนบางช่วงปิดปรับปรุงซ่อมแซม ณ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	59
ภาพ 87 วัดพระธาตุหนองแวง ณ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น.....	59
ภาพ 88 ศาลหลักเมืองขอนแก่น	59
ภาพ 89 ร้านจำหน่ายผ้าไหมและของฝากของที่ระลึก ณ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	60
ภาพ 90 ร้านจำหน่ายของที่ระลึก ณ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น.....	60
ภาพ 91 ตัวอย่างของที่ระลึกจากแหล่งผลิตอื่น ที่นำเข้ามาจำหน่าย ณ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น.....	60
ภาพ 92 ร้านอาหารสไตล์ฟิวซ์ ณ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น.....	61
ภาพ 93 ร้านอาหารท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	61
ภาพ 94 ป้ายประชาสัมพันธ์ลดการใช้โฟมบรรจุอาหาร ณ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น.....	61
ภาพ 95 ลักษณะโครงสร้างอาคารที่พักและภายในห้องพัก.....	62
ภาพ 96 ของใช้และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพัก.....	62
ภาพ 97 รถสาธารณะ ได้แก่ รถแท็กซี่ รถสองแถว ให้บริการนักท่องเที่ยว.....	63
ภาพ 98 รถประจำทาง Khon Kaen City Bus และข้อมูลเส้นทางเดินรถ Khon Kaen City Bus.....	63
ภาพ 99 รูปแบบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดกาฬสินธุ์.....	63
ภาพ 100 พิพิธภัณฑ์สิรินธร ณ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์.....	65
ภาพ 101 วัดพุทธนิมิต (วัดภูค่าว) ณ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์.....	65
ภาพ 102 สะพานเทพสุตา ณ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์.....	65
ภาพ 103 ชมนิทรรศการภายในพิพิธภัณฑ์สิรินธร	66
ภาพ 104 หลุมขุดค้นซากฟอสซิลไดโนเสาร์.....	66
ภาพ 105 รถสามล้อบริการท่องเที่ยวชุมชน.....	66
ภาพ 106 เดินชมวัดภูค่าว.....	66
ภาพ 107 ของที่ระลึกที่ผลิตจากแหล่งอื่น.....	67
ภาพ 108 ผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น.....	67
ภาพ 109 ปลาไร่ ปลาส้ม ผลิตภัณฑ์แปรรูปท้องถิ่น	67
ภาพ 110 ร้านจำหน่ายของฝากบริเวณ สะพานเทพสุตา	67
ภาพ 111 ร้านอาหารบริเวณสะพานเทพสุตา.....	67
ภาพ 112 ร้านอาหารท้องถิ่น	67
ภาพ 113 รายการอาหารจากวัตถุดิบท้องถิ่น.....	68
ภาพ 114 โครงสร้างอาคารที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพัก	68
ภาพ 115 รถสามล้อ หรือ รถซาเล้ง.....	69
ภาพ 116 พื้นที่จอดรถสำหรับนักท่องเที่ยว.....	69
ภาพ 117 รูปแบบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดมุกดาหาร	69
ภาพ 118 ตลาดอินโดจีน ณ จังหวัดมุกดาหาร.....	71
ภาพ 119 ภูมโนรมย์ ณ จังหวัดมุกดาหาร.....	71
ภาพ 120 อุทยานแห่งชาติภูผาเทิบ ณ จังหวัดมุกดาหาร.....	71
ภาพ 121 จุดทิ้งขยะ และคัดแยกขยะ ณ อุทยานแห่งชาติภูผาเทิบ.....	71
ภาพ 122 จัดที่ทิ้งขยะที่ไม่เหมาะสม ณ ภูมโนรมย์	71
ภาพ 123 จุดชมวิว ณ ภูมโนรมย์.....	72
ภาพ 124 ลอดองค์พระยาศรีมุกตามหา มุนีนีลपालนาคราช ณ ภูมโนรมย์.....	72

ภาพ 125 เดินเท้าท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติภูผาเทิบ และมีป้ายบอกทางให้นักท่องเที่ยว	72
ภาพ 126 ตะกร้าสานพลาสติก ณ จังหวัดมุกดาหาร	72
ภาพ 127 ผ้าทอต่าง ๆ ณ จังหวัดมุกดาหาร	72
ภาพ 128 อาหารเวียดนาม ณ จังหวัดมุกดาหาร	73
ภาพ 129 ตลาดราตรี ณ จังหวัดมุกดาหาร	73
ภาพ 130 ลาดจอร์จลานจอดรถเพื่ออำนวยความสะดวกและจัดระเบียบในสถานที่ท่องเที่ยว ณ จังหวัดมุกดาหาร	73
ภาพ 131 รูปแบบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเมืองสะพานนเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	74
ภาพ 132 ภาคเอกชนเข้ามาสัมปทานดูแลการจัดเก็บขยะตามจุดต่าง ๆ และการจัดการขยะ ณ เมืองโกสอน พมวิหาน	75
ภาพ 133 ป้ายให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยว ณ แขวงสะหวันนะเขต	76
ภาพ 134 ภาคเอกชนจัดทำป้ายข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว ณ แขวงสะหวันนะเขต	76
ภาพ 135 ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ในตัวเมืองโกสอน พมวิหาน	76
ภาพ 136 นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาสักการองค์พระธาตุอิงฮังและพระธาตุโพน ณ แขวงสะหวันนะเขต	77
ภาพ 137 ชาวบ้านจำหน่ายบายศรี ดอกไม้ รูปเทียน ให้นักท่องเที่ยว	77
ภาพ 138 การดูแลรักษาความสะอาดในสถานที่ท่องเที่ยวมีป้ายห้ามทิ้งขยะ	77
ภาพ 139 พิพิธภัณฑสถานไดโนเสาร์ ณ เมืองโกสอน พมวิหาน	77
ภาพ 140 ความเสียหายจากการจัดเก็บ ชิ้นส่วนไดโนเสาร์	77
ภาพ 141 โบสถ์คาทอลิกนักบุญเทเรซา และการจัดการสถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาด	78
ภาพ 142 ตลาดสิงคโปร์ ณ เมืองโกสอน พมวิหาน	78
ภาพ 143 ขาดระบบการจัดการขยะ ณ ตลาดสิงคโปร์	78
ภาพ 144 สินค้าของที่ระลึก ที่มีวางจำหน่ายตามศูนย์จำหน่ายสินค้า และสถานที่ท่องเที่ยว ณ แขวงสะหวันนะเขต	79
ภาพ 145 รายการอาหารที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว เช่น ก๋วยเตี๋ยวเผอ ข้าวจี๋ ขนมครก และไก่ย่าง ณ แขวงสะหวันนะเขต	80
ภาพ 146 ร้านอาหารลาวเฮาส์ ณ แขวงสะหวันนะเขต	80
ภาพ 147 โรงแรม คาสีโน และเกสเฮาส์ ณ เมืองโกสอน พมวิหาน	81
ภาพ 148 รูปแบบห้องพัก ณ เมืองโกสอน พมวิหาน	81
ภาพ 149 ขาดเส้นทางปั่นจักรยาน ณ เมืองโกสอน พมวิหาน	81
ภาพ 150 รถบริการสาธารณะที่ให้บริการตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ณ แขวงสะหวันนะเขต	82
ภาพ 151 ป้ายห้ามทิ้งขยะบริเวณจุดจอดรถ และการจัดระเบียบการจอดรถในสถานที่ท่องเที่ยว	82
ภาพ 152 การทิ้งขยะไม่ถูกที่ ตามสถานที่ต่าง ๆ	82
ภาพ 153 รูปแบบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเมืองเว้ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	83
ภาพ 154 นครจักรพรรดิ (Imperial Enclosure)	84
ภาพ 155 สุสานพระเจ้าไคดิงห์ (Tomb of Khai Dinh)	84
ภาพ 156 วัดเทียนมู (Thien Mu)	84
ภาพ 157 ภู ขอบังคับต่าง ๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยว ณ เมืองเว้	85
ภาพ 158 การให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวภายในสถานที่ท่องเที่ยว ณ เมืองเว้	85
ภาพ 159 การนำตัวเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยวที่ทำจากพลาสติกไปใช้ซ้ำ	85
ภาพ 160 จุดบริการน้ำดื่ม ณ นครจักรพรรดิ (Imperial Enclosure)	85
ภาพ 161 กิจกรรมการถ่ายภาพของนักท่องเที่ยว ณ เมืองเว้	86
ภาพ 162 การแต่งชุดราชวงศ์ในสมัยก่อน เพื่อถ่ายภาพเป็นที่ระลึก ณ นครจักรพรรดิ (Imperial Enclosure)	86
ภาพ 163 การศึกษาข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยว และการเรียนรู้งานหัตถกรรมของท้องถิ่น ณ นครจักรพรรดิ (Imperial Enclosure)	86
ภาพ 164 สินค้าของที่ระลึกจำหน่ายบนเรือล่องแม่น้ำหอม ณ เมืองเว้	87
ภาพ 165 สินค้าหัตถกรรม ณ เมืองเว้	87

ภาพ 166 สินค้าวางจำหน่ายบริเวณสถานที่ท่องเที่ยว ณ เมืองเว้.....	87
ภาพ 167 อาหารในภัตตาคารเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว.....	88
ภาพ 168 ร้านอาหาร ณ วัดเทียนหมุ.....	88
ภาพ 169 ร้านอาหารของชาวบ้านริมทางเดิน ณ วัดเทียนหมุ.....	88
ภาพ 170 รูปแบบห้องพัก ณ เมืองเว้.....	89
ภาพ 171 เครื่องใช้ในห้องน้ำภายในที่พัก.....	89
ภาพ 172 แขนงป้ายเพื่อลดการใช้ทรัพยากร ในการซักล้าง.....	89
ภาพ 173 การเดินทางโดยรถบัส ณ เมืองเว้.....	90
ภาพ 174 การเดินทางโดยรถตุ้ ณ เมืองเว้.....	90
ภาพ 175 การนั่งเรือล่องแม่น้ำไปยังสถานที่ท่องเที่ยว ณ เมืองเว้.....	90
ภาพ 176 การปั่นจักรยานชมเมือง ณ เมืองเว้.....	90
ภาพ 177 รถไฟฟ้าบริการนักท่องเที่ยว ในสถานที่ท่องเที่ยว ณ เมืองเว้.....	90
ภาพ 178 รถสามล้อชมเมือง ที่ให้บริการโดยชาวบ้าน ณ เมืองเว้.....	90
ภาพ 179 รูปแบบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเมืองดานังและฮอยอัน สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	91
ภาพ 180 ทะเลดานัง และเรือกระดิง ถือเป็นเอกลักษณ์ของชายหาดทะเลดานัง.....	93
ภาพ 181 เจดีย์วัดลิ่งอั้ง และประติมากรรมรูปปั้นเจ้าแม่กวนอิม วัดลิ่งอั้ง.....	93
ภาพ 182 สิ่งอำนวยความสะดวกภายในวัด และป้ายเตือนสำหรับนักท่องเที่ยว	93
ภาพ 183 ลานกิจกรรมกลางแจ้ง บนยอดเขาบานาฮิลส์.....	93
ภาพ 184 กระเช้าลอยฟ้า ณ บานาฮิลส์.....	93
ภาพ 185 โครงการก่อสร้างเพิ่มเติมเมือง บนภูเขาบานาฮิลส์	94
ภาพ 186 พนักงานทำความสะอาด บนภูเขาบานาฮิลส์.....	94
ภาพ 187 สวนสาธารณะเอเชีย บริเวณเชิงสะพานมังกรแม่น้ำหาน	94
ภาพ 188 สถาปัตยกรรมและวิถีชีวิต เมืองมรดกโลกฮอยอัน.....	94
ภาพ 189 กิจกรรมการท่องเที่ยวขึ้นชมวิถีชีวิตท้องถิ่น เมืองเก่าฮอยอัน และกิจกรรมล่องเรือกระดิง.....	94
ภาพ 190 รถแท็กซี่ จอดรอให้บริการตามสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ ณ เมืองดานัง.....	95
ภาพ 191 รถไฟฟ้า 4 ล้อ ชมเมือง ณ เมืองดานัง.....	95
ภาพ 192 จักรยานเช่า สำหรับบริการนักท่องเที่ยว ณ เมืองฮอยอัน.....	95
ภาพ 193 รถจักรยานสามล้อ เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ณ เมืองฮอยอัน.....	95
ภาพ 194 โครงการก่อสร้างโรงแรมขนาดใหญ่ บริเวณถนนเส้นเลียบหาดทะเลดานัง.....	96
ภาพ 195 โรงแรมขนาดใหญ่ ที่ตั้งอยู่บนยอดเขาบานาฮิลส์.....	96
ภาพ 196 ที่พัก/โรงแรมขนาดเล็ก-ใหญ่ ที่กระจายตัวทั่วเมืองดานัง.....	96
ภาพ 197 ห้องพักมาตรฐาน ณ เมืองดานัง.....	96
ภาพ 198 ร้านอาหารบริเวณชายหาดทะเลดานัง.....	97
ภาพ 199 ร้านอาหารฟิวชั่นในเมืองดานัง.....	97
ภาพ 200 ร้านบนยอดเขาบานาฮิลส์.....	97
ภาพ 201 หมูย่าง เมนูอาหารท้องถิ่นของเวียดนาม.....	97
ภาพ 202 อาหารส่วนใหญ่ใช้วัตถุดิบจากท้องถิ่น ของเวียดนามร้านอาหารทะเล.....	97
ภาพ 203 ร้านอาหารทะเล จะมีอาหารทะเลสด ๆ ตั้งไว้เพื่อให้ลูกค้าได้เลือก ณ เมืองดานัง.....	97
ภาพ 204 ร้านอาหารของคนท้องถิ่นเมืองฮอยอัน.....	98
ภาพ 205 อาคารเก่าในเมืองฮอยอัน ได้รับการตกแต่งภายในให้กลายเป็นร้านอาหารเครื่องดีม เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว.....	98
ภาพ 206 ร้านค้าบริเวณวัดลิ่งอั้ง เมืองดานัง	98
ภาพ 207 ร้านจำหน่ายของที่ระลึก บนยอดเขาบานาฮิลส์.....	98
ภาพ 208 ผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแปรรูป และสินค้าจักสาน ใช้วัตถุดิบจากท้องถิ่น เมืองฮอยอัน.....	99

ภาพ 209 ลูกค้าชาวต่างชาติให้ความสนใจสินค้าและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น.....	99
ภาพ 210 การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางที่ศึกษา ตามองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว.....	119

สารบัญตาราง

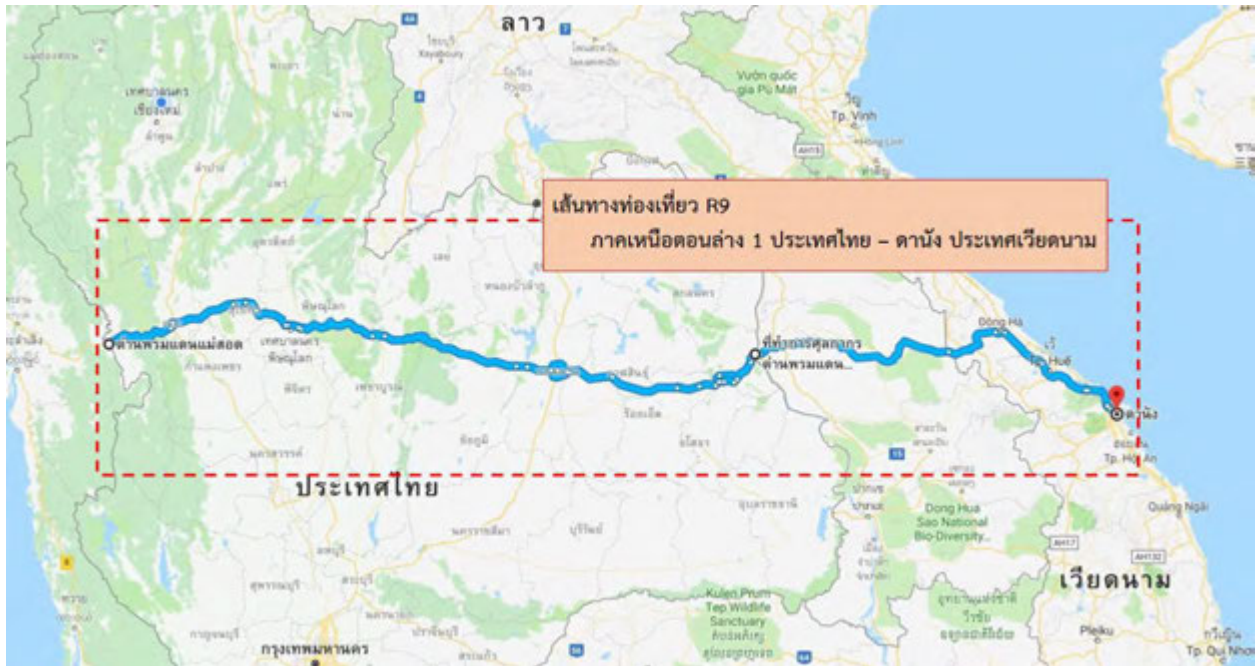
	หน้า
ตาราง 1 เกณฑ์การประเมินองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ของแหล่งท่องเที่ยว.....	25
ตาราง 2 รายชื่อแหล่งท่องเที่ยวหลักที่เลือกศึกษา	29
ตาราง 3 คะแนนประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตาก	100
ตาราง 4 คะแนนประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย.....	101
ตาราง 5 คะแนนประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก	103
ตาราง 6 คะแนนประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี.....	104
ตาราง 7 คะแนนประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบูรณ์.....	106
ตาราง 8 คะแนนประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น	107
ตาราง 9 คะแนนประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดกาฬสินธุ์.....	108
ตาราง 10 คะแนนประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดมุกดาหาร	110
ตาราง 11 คะแนนประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ของแหล่งท่องเที่ยวเมืองสะพานนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	111
ตาราง 12 คะแนนประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ของแหล่งท่องเที่ยว เมืองเว้ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม.....	113
ตาราง 13 คะแนนประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ของแหล่งท่องเที่ยว เมืองดานังและฮอยอัน สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม.....	114

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สืบเนื่องจากที่ประเทศไทย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (เมียนมา) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว) ราชอาณาจักรกัมพูชา (กัมพูชา) สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (เวียดนาม) และสาธารณรัฐประชาชนจีน (จีน) ได้ริเริ่มโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub Region: GMS) ขึ้น มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวทางการค้า การลงทุน อุตสาหกรรม การเกษตร และการบริการ และเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง โดยสนับสนุนให้มีการติดต่อและการแข่งขันระหว่างกัน นั้น รัฐบาลจากประเทศสมาชิกในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง จึงได้กำหนดแนวพื้นที่เศรษฐกิจในลุ่มแม่น้ำโขง จำนวน 9 เส้นทางหลัก ให้เป็นแนวพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจของอนุภูมิภาค และหนึ่งในเส้นทางที่กำลังเริ่มปรากฏผลเชิงรูปธรรม ได้แก่ เส้นทางระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) หรือเส้นทางหมายเลข 9 (R9) (ภาพ 1)

ภาพ 1 เส้นทางระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) หรือเส้นทางหมายเลข 9 (R9)

เส้นทางเศรษฐกิจ R9 มีระยะทาง 1,450 กิโลเมตร โดยระยะทางที่ยาวที่สุดในเขตประเทศไทย มีระยะทาง ประมาณ 950 กิโลเมตร เชื่อมโยง 4 ประเทศ ได้แก่ เมียนมา ไทย สปป. ลาว และเวียดนาม มีจุดเชื่อมโยงเมืองสำคัญต่าง ๆ ได้แก่ เมืองเมาะลำไยและเมืองเมียวตี ของประเทศเมียนมา กับอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เชื่อมไปยังจังหวัดพิษณุโลก ขอนแก่น กาฬสินธุ์ และมุกดาหาร ของประเทศไทย ต่อไปยังเมืองสะหวันนะเขตและเมืองแดนสะหวันของ สปป. ลาว และเมืองลาวบาว เมืองเว้ เมืองดองฮา และเมืองดานัง ของประเทศเวียดนาม นอกจากนี้ เส้นทาง R9 ในประเทศไทย ยังมีความพร้อมด้านระบบขนส่ง ที่พัก ศูนย์บริการ ข้อมูล และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เหมาะแก่การเดินทางท่องเที่ยว นอกเหนือจากการขนส่งสินค้า อีกด้วย

การท่องเที่ยวในภูมิภาคอินโดจีนกำลังได้รับความนิยมมากขึ้น ทั้งในกลุ่มนักท่องเที่ยวไทยและต่างประเทศ เนื่องจากสามารถท่องเที่ยวได้ ทั้งในเชิงธรรมชาติ (Natural tourism) และเชิงวัฒนธรรม (Cultural

tourism) อย่างไรก็ตาม การเดินทางท่องเที่ยวภายในภูมิภาคอินโดจีนที่ผ่านมา ต้องพึ่งพาการเดินทางโดยเครื่องบินเป็นหลัก ขณะที่การเดินทางโดยรถยนต์ข้ามชายแดนภายในภูมิภาคอินโดจีนยังขาดความพร้อม ทั้งในด้านเอกสารพิธีการตรวจคนเข้าเมืองและความไม่พร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งนี้ หากเส้นทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงมีการพัฒนาอย่างสมบูรณ์ คาดว่าจะทำให้การท่องเที่ยวในภูมิภาคอินโดจีนเติบโตยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเส้นทางเศรษฐกิจ R9 ที่จะสร้างความสะดวกสบายและเพิ่มทางเลือกในการเดินทางท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงได้มากขึ้น ส่งผลด้านบวกต่อธุรกิจการท่องเที่ยว ทั้งแบบ Outbound และ Inbound เนื่องจากเป็นเส้นทางการเดินทางทางบก ทำให้นักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางจากไทยไปยังเวียดนามกลาง สามารถเดินทางไปได้สะดวกและรวดเร็ว นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 2 ที่จังหวัดมุกดาหาร เข้าสู่สะพานมิตรภาพของ สปป. ลาว ผ่านด่านแดนสะหวัน เข้าสู่ประเทศเวียดนามที่ด่านลาวบาว และเดินทางต่อไปยังเมืองดานังได้ ซึ่งเวียดนามกลางนับเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เนื่องจากเป็นที่ตั้งของเมืองมรดกโลกและเมืองเก่าแก่หลายแห่ง ได้แก่ เมืองเว้ และเมืองฮอยอัน สำหรับการท่องเที่ยวใน สปป. ลาว นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางท่องเที่ยวไปยังลาวใต้ได้ โดยเดินทางจากสะพานมิตรภาพไปยังจำปาสัก

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาการท่องเที่ยวบนเส้นทาง R9 ควรมีการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน เพื่อป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อทั้งสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่ ดังนั้น โครงการนี้ จึงนำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 12 แผนการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นหนึ่งใน 17 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ที่จัดทำขึ้น ณ การประชุมใหญ่แห่งสหประชาชาติ เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2558 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาอย่างยั่งยืนจนถึง ปี พ.ศ. 2573 มีผลบังคับใช้ เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2559 มาประยุกต์ใช้เป็นกรอบในการกำหนดแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม บนเส้นทางถนน จากภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย ถึงเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม นอกจากนี้ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 12 ยังมีความเชื่อมโยงกับกิจกรรมการท่องเที่ยว ตามที่ระบุไว้โดย องค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (The World Tourism Organization: UNWTO) และมีความสอดคล้องตาม หลักการบริหารจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานอย่างยั่งยืน (Sustainable Logistics and Supply Chain Management) ที่ต้องพิจารณาองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว 6 ด้าน ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว ร้านจำหน่ายของที่ระลึก ร้านอาหาร ที่พัก และการเดินทางจึงเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับโครงการนี้

โครงการ การพัฒนาโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน บนเส้นทางถนน จากภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย ถึงเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม มุ่งเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นหนึ่งใน 3 ด้าน (นอกเหนือจากด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม) ที่ต้องพิจารณาตามหลักความยั่งยืน (The triple bottom line of sustainability) และมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย ปี พ.ศ. 2560-2564 ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน ที่ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวสีเขียว (Green Tourism)

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการย่อย

- 1) เพื่อศึกษารูปแบบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางถนน จากภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย ถึงเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
- 2) เพื่อวิเคราะห์หารูปแบบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมบนเส้นทางถนน จากภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย ถึงเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
- 3) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางถนน จากภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย ถึงเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

1.3 กรอบแนวคิดของงานวิจัย

การพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม บนเส้นทางถนน จากภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย ถึงเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ดำเนินการตาม เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals: SDGs) เป้าหมายที่ 12 แผนการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน เนื่องจากเป็นเป้าหมายที่ครอบคลุมหลักการด้านการบริหารจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานเพื่อความยั่งยืน (Sustainable logistics and supply chain management) และแนวทางการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (Green Tourism Logistics Management) ซึ่งได้กำหนดกรอบแนวคิดของงานวิจัย (ภาพ 2)

ภาพ 2 กรอบแนวคิดของโครงการการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม บนเส้นทางถนน จากภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย ถึงเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

การจัดการโลจิสติกส์ หมายถึง การจัดการด้านสินค้าและบริการ เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับสินค้าและบริการอย่างถูกต้องด้านคุณภาพ ปริมาณ สถานที่ เวลา และราคาที่เหมาะสม เมื่อนำมาประยุกต์ใช้กับกิจกรรมการท่องเที่ยว เกิดเป็นโลจิสติกส์ที่พึงประสงค์สำหรับการท่องเที่ยว (โลจิสติกส์ท่องเที่ยว) ที่เน้นการบริหารจัดการให้เกิดการไหลทางกายภาพ (เช่น นักท่องเที่ยว สัมภาระของนักท่องเที่ยว และการขนย้ายสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ) การไหลของข้อมูล (เช่น ป้ายบอกทาง แผ่นพับข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว และปฏิทินกิจกรรม) และการไหลทางการเงิน (เช่น ธนาคาร และจุดแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ) เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สะดวก ปลอดภัย ในราคาที่เหมาะสม สร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว ในขณะที่ การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน จะเกิดขึ้นได้ ต้องมีการดำเนินการที่ประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก ดังนี้ 1) มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสม ในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยต้องมีการอนุรักษ์มรดกทางธรรมชาติและหลากหลายทางธรรมชาติ 2) เคารพมรดกทางสังคมและวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของชุมชน และ 3) ก่อให้เกิดความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจในระยะยาวของผู้ประกอบการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมในพื้นที่ที่สนับสนุนการท่องเที่ยว เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจสังคมแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ดังนั้น การจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ของโครงการนี้ หมายถึง การจัดการองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว ร้านขายของที่ระลึก ร้านอาหาร ที่พัก และการเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยว ให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สะดวก ปลอดภัย สร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว โดยยังคงไว้ซึ่งมรดกทางธรรมชาติและหลากหลายทางธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว และมีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสม เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว

1.4 วิธีการดำเนินงานวิจัย

โครงการย่อยที่ 2 ทำการศึกษาเพื่อหาแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม ของแหล่งท่องเที่ยว บนเส้นทางถนน จากกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (ได้แก่ จังหวัด อุตรดิตถ์ พิษณุโลก สุโขทัย ตาก และเพชรบูรณ์) และเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ดำเนินการตาม เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เป้าหมายที่ 12 แผนการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน เพื่อสร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน และแนวทางการจัดการโลจิสติกส์สำหรับการท่องเที่ยว เป็นการพิจารณากิจกรรมในโซ่อุปทานการท่องเที่ยว ที่เกี่ยวข้องกับการขนส่ง นักท่องเที่ยว การให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องแม่นยำแก่นักท่องเที่ยว และการอำนวยความสะดวกทางการเงินเพื่อการท่องเที่ยว ขั้นตอนการดำเนินงานมี ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

รวบรวมข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) แนวทางการพัฒนา โลจิสติกส์ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางถนน จากกลุ่มจังหวัด ภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย ถึงเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และ 2) แหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมบนเส้นทางฯ ทั้งในและต่างประเทศ โดยรวบรวมจากเว็บไซต์ เอกสารนำเที่ยว และการสัมภาษณ์ หน่วยงานด้านการท่องเที่ยวของภาครัฐและเอกชน อาทิ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย การท่องเที่ยวกีฬา หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลแหล่งท่องเที่ยว สมาคมการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการที่พัก ร้านอาหาร บริษัทนำเที่ยว เป็นต้น รวมถึงการสอบถามผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่

ขั้นตอนที่ 2 เก็บข้อมูลองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา

เก็บข้อมูลองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมท่องเที่ยว ร้านจำหน่ายของที่ระลึก ร้านอาหาร ที่พัก และการเดินทางภายในแหล่ง ของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา โดยแบ่งการเก็บข้อมูล ออกเป็น 2 แหล่ง ได้แก่ 1) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน และเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ เช่น การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ การจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการ ขยะในพื้นที่ และแหล่งมลพิษหลักขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว และ 2) จากการลงพื้นที่สำรวจแหล่งท่องเที่ยว เพื่อนำข้อมูลที่นำไปใช้พิจารณาคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาของแต่ละพื้นที่ต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา

ในขั้นตอนนี้ แบ่งออกเป็น 2 กิจกรรม ได้แก่ 1) การพัฒนาเกณฑ์การประเมินโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม เลือกใช้แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของ The Global Sustainable Tourism Council (GSTC) ที่ได้ประยุกต์มาจากตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินโลจิสติกส์ การท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของ UNWTO ที่แบ่งตัวบ่งชี้ตามเป้าหมายการพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 12 เป้าหมาย ได้แก่ ความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ การสนับสนุนคนในพื้นที่ คุณภาพการจ้างงาน ความเท่าเทียมกันทางสังคม ความพึงพอใจของผู้มาเยือน การมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ ความเป็นอยู่ของชุมชน ความเจริญทางวัฒนธรรม ซึ่งงานวิจัยนี้จะพิจารณาเฉพาะตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ คุณภาพทางกายภาพของพื้นที่ ความหลากหลายทางชีวภาพ ศักยภาพทางทรัพยากร และความบริสุทธิ์ของสิ่งแวดล้อม และนำกรอบแนวคิดเพื่อการส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน ของ ททท. ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (ด้านสิ่งแวดล้อม) มาใช้ในการวิเคราะห์ระดับศักยภาพโลจิสติกส์และ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา และประเมินตามเกณฑ์การประเมินฯ ที่พัฒนาขึ้น โดยวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ตามแนวคิดการประเมินวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ (Life Cycle Thinking: LCT) เพื่อให้ทราบถึงรูปแบบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของแต่ละแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 จัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางถนน

เสนอแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ของแต่ละองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ตามผลที่ได้จากเกณฑ์การประเมินที่พัฒนาขึ้น ซึ่งมีความสอดคล้องตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 12 แนวคิดการประเมินวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ (LCT) และยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2560-2564 ประเทศไทย ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย (

ภาพ 3)

ภาพ 3 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

โลจิสติกส์ท่องเที่ยว (Tourism logistics) หมายถึง การจัดการการไหลทางกายภาพ ข้อมูล และการเงิน ในโซ่อุปทานการท่องเที่ยว เพื่อให้ผู้บริโภครับสินค้าและบริการอย่างถูกต้องด้านคุณภาพ ปริมาณ สถานที่ เวลา และราคาที่เหมาะสม โดยองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวมี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยว ที่พัก กิจกรรมการท่องเที่ยว ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก และการเดินทางภายในแหล่ง (ปรับปรุงจาก กรอบแนวคิดโซ่อุปทานการท่องเที่ยว ไพรัช พิบูลย์รุ่งโรจน์, 2556)

ความยั่งยืน (Sustainability) หมายถึง การใช้ทรัพยากรหรือดำเนินการใด ๆ ของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ทำลายโอกาสการใช้ทรัพยากรและการดำเนินการของคนรุ่นหลัง อาศัยหลักการรักษาสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (The three pillars of sustainability)

แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมบนเส้นทางถนน จากภาคเหนือ ตอนล่าง 1 (ประกอบด้วย จังหวัดอุตรดิตถ์ พิษณุโลก สุโขทัย ตาก และเพชรบูรณ์) จังหวัดขอนแก่น กาฬสินธุ์ มุกดาหาร เมืองสหัสขันธ์เขต สปป. ลาว และเมืองดำนัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ซึ่งได้รวบรวมแหล่งท่องเที่ยวรายชื่อแหล่งท่องเที่ยวจาก websites ต่าง ๆ จนได้ รายชื่อแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม จากนั้น เรานำรายชื่อไปสอบถาม ภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ ได้แก่ แผนกการท่องเที่ยวเมืองสหัสขันธ์เขต สปป. ลาว สำนักงานการท่องเที่ยวเมืองเว้ สำนักงานการท่องเที่ยวเมืองดำนัง เวียดนาม สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สมาคมท่องเที่ยว สมาพันธ์การท่องเที่ยว ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ได้แก่ โรงแรม ร้านอาหาร ร้านค้า บริษัทนำเที่ยว มัคคุเทศก์ เป็นต้น รวมถึงนักท่องเที่ยว และประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ทราบถึงแนวทางในการวางแผนและกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการด้านโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา บนเส้นทางถนน จากภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย ถึงเมืองดำนัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม รวมไปถึงแนวทางการวางแผน และกำหนดนโยบายความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่สอดคล้องตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย

บทที่ 2

การทบทวนเอกสาร และวรรณกรรม

บทที่ 2 เป็นการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของโครงการพัฒนาโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนบนเส้นทางถนน จากภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย ถึงเมืองดางง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ประกอบด้วยเนื้อหา ได้แก่ แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แนวคิดด้านการประเมินวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ เกณฑ์การประเมินและตัวบ่งชี้ด้านการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม นโยบายการท่องเที่ยวของประเทศไทย สปป. ลาว และเวียดนาม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์หารูปแบบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา

2.1 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development: SD) เริ่มต้นจากการประชุมสหประชาชาติ ครั้งที่ 2 ณ กรุงริโอ เดอ จาเนโร ประเทศบราซิล ในปี ค.ศ. 1992 (พ.ศ. 2535) ประเทศสมาชิกประชุมร่วมกันในหัวข้อว่าด้วย สิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (Environment and Development) และเห็นชอบให้ประกาศหลักการแห่งสิ่งแวดล้อม และแผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21) สำหรับทศวรรษ 1991–1999 และสำหรับศตวรรษที่ 21 องค์การสหประชาชาติได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนา โดยอาศัยกรอบความคิดที่มองการพัฒนาเป็นมิติ (Dimensions) ทั้งมิติเศรษฐกิจ มิติสังคม และมิติสิ่งแวดล้อม ให้มีความเชื่อมโยง และเรียกเป้าหมายที่กำหนดขึ้นว่า เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ประกอบด้วย 17 เป้าหมาย (Goals) (ภาพ 4) เพื่อเป็นแผนแม่บทของโลก สำหรับการดำเนินงานให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม

องค์การการท่องเที่ยวโลก (UNWTO) ได้ระบุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวไว้ 3 เป้าหมาย ได้แก่ เป้าหมายที่ 8 การจ้างงานที่มีคุณค่าและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาผลิตภาพทางเศรษฐกิจในระดับที่สูงขึ้น การยกระดับเทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงการสนับสนุนการจ้างงานที่มีประสิทธิภาพและการทำงานที่เหมาะสม เป้าหมายที่ 12 การสร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการจัดการและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน การลดของเสียที่เป็นอาหาร (Food waste) ลดการปล่อยสารเคมีและของเสียเป็นพิษออกสู่ธรรมชาติและจัดการอย่างถูกต้อง ลดของเสียโดยกระบวนการใช้ซ้ำ (Reuse) และการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) รวมถึงการสร้างความตระหนักถึงการพัฒนาที่ยั่งยืนในสังคม เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และ เป้าหมายที่ 14 การสร้างกรอบการทำงานเพื่อการจัดการอย่างยั่งยืนและปกป้องระบบนิเวศทางชายฝั่งและทางทะเลจากภาวะมลพิษจากแหล่งบนบก เสริมสร้างการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนของทรัพยากรทางทะเล เพื่อช่วยบรรเทาปัญหาที่เกิดขึ้นกับมหาสมุทร

ภาพ 4 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)

ที่มา: <http://www.un.or.th/globalgoals/th/the-goals/>

ในการศึกษานี้ เลือกดำเนินการตามเป้าหมายที่ 12 แผนการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน เนื่องจากเป็นเป้าหมายที่ครอบคลุมหลักการด้านการบริหารจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานเพื่อความยั่งยืน (Sustainable logistics and supply chain management) สอดคล้องตามหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (World Tourism Organization, 1997) ที่ต้องพิจารณาถึงการดำเนินกิจการของแต่ละองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมท่องเที่ยว รวมถึงแหล่งท่องเที่ยว และยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2560-2564 ประเทศไทย (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559)

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 12b (Sustainable Development Goal 12b)

แนวคิดหลักของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือ การท่องเที่ยวที่ต้องตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพที่มีอยู่ให้เหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุด การเคารพในสังคม วัฒนธรรม และประเพณีของประชาชนพื้นเมือง รวมไปถึงการรู้จักปรับตัวและเข้าใจถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมและประเพณีของแต่ละชุมชน การสร้างความเจริญมั่นคงทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนควรก่อให้เกิดการกระจายของรายได้อย่างเป็นธรรมและทั่วถึงแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยว นอกจากนี้ ยังควรที่จะก่อให้เกิดการจ้างงานและการสร้างรายได้แก่ชุมชนท้องถิ่น รวมไปถึงการมีส่วนร่วมสำคัญในการช่วยลดความยากจนในท้องถิ่นด้วย (UNWTO, 2013)

2.1.2 รูปแบบการท่องเที่ยว

องค์การท่องเที่ยวโลกได้มีการกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยว 3 รูปแบบหลัก ได้แก่ 1) รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (natural based tourism) 2) รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (cultural based tourism) และ 3) รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (special interest tourism) ต่อมา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้แบ่งรูปแบบการท่องเที่ยวตามความสำคัญและสภาพแวดล้อม ออกเป็น 12 ประเภท (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2554) ดังนี้

1) แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco-tourism) หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะทางธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น การจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งนั้น จะต้องมีการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องมีกิจกรรมที่ส่งเสริม ให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ

2) แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปะวิทยาการ (Arts and Sciences Educational Attraction Standard) หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมที่สามารถตอบสนองความสนใจพิเศษของนักท่องเที่ยว เช่น พิพิธภัณฑ์เฉพาะทาง อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี และ MICE (Meeting & Incentives & Conventions & Exhibitions) เป็นต้น

3) แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ (Historical Attraction) หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและคุณค่าทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี และศาสนา เช่น โบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ ชุมชนโบราณ กำแพงเมือง คูเมือง พิพิธภัณฑ์ วัด ศาสนสถาน และสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าทางศิลปะและสถาปัตยกรรม

4) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (Natural Attraction) หมายถึง สถานที่ที่เปิดใช้เพื่อการท่องเที่ยว โดยมีทรัพยากรธรรมชาติเป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยือน ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้ อาจจะเป็นความงดงามตามสภาพธรรมชาติ ความแปลกตาของสภาพธรรมชาติ

5) แหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ (Recreational Attraction) หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อการพักผ่อนและเสริมสร้างสุขภาพ ให้ความสนุกสนาน รื่นรมย์ บันเทิง และการศึกษาหาความรู้ เช่น ย่านบันเทิงหรือสถานบันเทิง สวนสัตว์ สวนสนุกและสวนสาธารณะลักษณะพิเศษ สวนสาธารณะ และสนามกีฬา

6) แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Attraction) หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทาง ศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีที่บรรพบุรุษได้สร้างสมและถ่ายทอดเป็นมรดกสืบทอดกันมา เช่น ตลาดน้ำ งานแสดงของช่าง ประเพณีลอยกระทง ประเพณีสงกรานต์ เป็นต้น

7) แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพน้ำพุร้อนธรรมชาติ หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวพุร้อนธรรมชาติ มีการบริหารจัดการตามมาตรฐานที่จำเป็นสำหรับการบริการต่างๆ เนื่องจากการท่องเที่ยวประเภทนี้ จะต้องคำนึงถึงด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเป็นสำคัญ และต้องไม่ส่งผลกระทบต่อ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

8) แหล่งท่องเที่ยวประเภทชายหาด (Beach Attraction) หมายถึง สถานที่ที่เปิดใช้เพื่อการท่องเที่ยว โดยมีชายหาดเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยือน

9) แหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำตก สถานที่ที่เปิดใช้เพื่อการท่องเที่ยว โดยมีน้ำตกเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยือน

10) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทถ้ำ หมายถึง สถานที่ที่เปิดใช้เพื่อการท่องเที่ยว โดยมีถ้ำเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยือน

11) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทเกาะ หมายถึง สถานที่ที่เปิดใช้เพื่อการท่องเที่ยว โดยมีเกาะเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยือน

12) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภท แก่ง หมายถึง สถานที่ที่เปิดใช้เพื่อการท่องเที่ยว โดยมีแก่งเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยือน

2.1.3 โลจิสติกส์ท่องเที่ยว

โลจิสติกส์ท่องเที่ยว เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการไหลทางกายภาพ ข้อมูลข่าวสาร และการเงินในโซ่อุปทานการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ แบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลัก ได้แก่

1. การไหลทางกายภาพ (Physical flow) หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายของนักท่องเที่ยวจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งในโซ่อุปทานการท่องเที่ยว เช่น การเดินทาง การขนส่งนักท่องเที่ยว และสินค้า การลำเลียงสัมภาระ และสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณแหล่งท่องเที่ยว

2. การไหลทางข้อมูลข่าวสาร (Information flow) หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยว ทั้งระบบซอฟต์แวร์และฮาร์ดแวร์ เช่น แอปพลิเคชันการท่องเที่ยว แผนที่ในแหล่งท่องเที่ยว ป้ายบอกทาง ป้ายแนะนำสถานที่ ข้อควรปฏิบัติ และคำเตือนให้ระวังภัยที่อาจเกิดขึ้น ทั้งนี้ ยังรวมถึงการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว อีกด้วย

3. การไหลทางการเงิน (Financial flow) หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกในการใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการในแหล่งท่องเที่ยว เช่น สถาบันการเงินเพื่อทำธุรกรรม จุดบริการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ หรือการใช้จ่ายผ่านแอปพลิเคชัน

2.1.3.1. องค์กรประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

หมายถึง องค์กรประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ที่มีแนวทางการดำเนินการตามกรอบแนวคิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โครงการวิจัยนี้ ดำเนินการวิเคราะห์และประเมินองค์กรประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ที่ส่งเสริมการไหลทางกายภาพ (Physical flow) การไหลของข้อมูล (Information flow) และ/หรือการไหลทางการเงิน (Financial flow) ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยองค์กรประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมที่พิจารณา ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

1) แหล่งท่องเที่ยว หมายถึง พื้นที่ที่มีความพร้อมในการจัดสรรให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยว โดยมีสถานที่ท่องเที่ยวตั้งแต่ 1 แห่ง ขึ้นไป รวมถึงกิจกรรมการท่องเที่ยว เทศกาล ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น

2) กิจกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจของนักท่องเที่ยว ซึ่งในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวจะมีกิจกรรมที่มีความสอดคล้องและนำเสนอศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความน่าสนใจแก่นักท่องเที่ยว บางกิจกรรมอาจเกิดการเปลี่ยนแปลงและส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การท่องเที่ยวแบบทัวร์ในป่า การตั้งแคมป์ไฟ และการสร้างที่พักในพื้นที่ป่าอนุรักษ์

3) ร้านอาหาร หมายถึง สถานที่จำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม โดยพิจารณาจากประเภทอาหาร แหล่งวัตถุดิบที่นำมาใช้ปรุงอาหาร ระบบการจัดการของเสียที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ได้แก่ กลิ่นเหม็นจากท่อระบายน้ำ ที่เกิดจากเศษอาหารและขยะอินทรีย์อื่น ๆ

4) ร้านจำหน่ายของที่ระลึก หมายถึง ร้านค้าที่จำหน่ายสินค้า ของฝาก หรือของที่ระลึก ในแหล่งท่องเที่ยว โดยพิจารณาจากลักษณะและประเภทของสินค้าที่มีความเป็นเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ที่สื่อความเป็นท้องถิ่น หรือผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาชาวบ้าน รวมถึงวัตถุดิบที่นำมาใช้ในการผลิต ที่อาจส่งผลกระทบต่อปริมาณทรัพยากรที่มีอยู่ และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากกิจกรรมการผลิตสินค้า

5) ที่พัก หมายถึง สถานที่ที่จัดเตรียมไว้สำหรับนักท่องเที่ยวได้ค้างแรม ตั้งอยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว โดยพิจารณาจากความเหมาะสมของสถานที่ตั้ง ลักษณะสถาปัตยกรรมที่เหมาะสม ใช้วัตถุดิบหรือสินค้า รวมไปถึงแหล่งผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ลดการใช้ผลิตภัณฑ์หรือบรรจุภัณฑ์ที่ย่อยสลายยาก องค์กรมีการกำหนดนโยบาย และมีแผนและกิจกรรมที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

6) การเดินทางในแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง รูปแบบการเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยวจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว เช่น เส้นทางเดิน บริการรถโดยสาร หรือกระเช้าลอยฟ้า โดยพิจารณาจากความสามารถการเข้าถึง การใช้บริการของคนในพื้นที่ คำนึงถึง

การประหยัดพลังงาน การใช้พลังงานทดแทน การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ และการลดมลพิษที่เกิดจากยานพาหนะ ตัวอย่างเช่น การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวบนจักรยานชมเมือง ซึ่งนอกจากจะเป็นการช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแล้ว ยังช่วยให้นักท่องเที่ยวได้ออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพที่แข็งแรง

2.1.4 แนวคิดด้านการประเมินวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ (Life Cycle Thinking)

แนวคิดด้านการประเมินวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ (Life Cycle Thinking: LCT) เป็นแนวคิดที่พิจารณาผลกระทบที่เกิดขึ้นตลอดวงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์หรือบริการ ตั้งแต่การได้มาซึ่งวัตถุดิบ การผลิต การขนส่ง การใช้ รวมถึงการจัดการกับของเสียที่เกิดขึ้น LCT เป็นแนวคิดที่สอดคล้องตามหลักการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน เนื่องจากสามารถประยุกต์ใช้ได้กับหลักความยั่งยืนทั้ง 3 ประการ ได้แก่ การบริหารจัดการทางเศรษฐศาสตร์ ที่เรียกว่า Life Cycle Costing (LCC) การประเมินคุณค่าของผลิตภัณฑ์จากมุมมองทางสังคม ที่เรียกว่า Social Life Cycle Assessment (SLCA) และการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมของผลิตภัณฑ์ ที่เรียกว่า Life Cycle Assessment (LCA)

การบริหารจัดการกิจกรรมท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญมากในปัจจุบัน หลายองค์กรให้ความสำคัญกับการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและธรรมชาติ เพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรที่สิ้นเปลืองของโซ่อุปทานการท่องเที่ยว การนำแนวคิดด้านการประเมินวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ (LCT) มาประยุกต์ใช้เป็นกรอบในการพิจารณาแต่ละองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว เพื่อหาแนวทางการลดการใช้ทรัพยากรสิ้นเปลือง เช่น พลังงานและป่าไม้ และลดการปล่อยของเสีย เช่น น้ำเสีย ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ และมลพิษต่าง ๆ ของโซ่อุปทานการท่องเที่ยว และเพื่อให้ทราบถึงขั้นตอนที่มีการบริโภคทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือยและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม นำไปสู่การหาแนวทางการลดการบริโภคทรัพยากรและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคมของแหล่งท่องเที่ยว

2.1.5 กรอบแนวคิดเพื่อการส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน (ททท.)

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของโลกมีการเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว เพื่อส่งเสริมให้ทุกประเทศได้ตระหนักถึงความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว รวมถึงมีมาตรการที่เข้มงวดในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยว อาทิ วัฒนธรรม ธรรมชาติ น้ำ และอากาศ เพื่อประโยชน์อย่างยั่งยืนของคนรุ่นหลัง การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มุ่งดำเนินการกิจกรรมที่จะสร้างความเข้มแข็งให้แก่สังคมและชุมชนท้องถิ่น และให้ความสำคัญกับการรักษาสิ่งแวดล้อมในทุกมิติ คือ การจัดประกวดรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2559) โดยมีกรอบแนวคิดการตัดสินรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย ครั้งที่ 11 ดังนี้

กรอบแนวคิดที่ 1 การบริหารจัดการอย่างยั่งยืน 4 มิติ (Sustainable Tourism Development)

- 1) การบริหารจัดการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม/ทรัพยากรธรรมชาติ
- 2) การบริหารจัดการที่ตระหนักถึงประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิต
- 3) การบริหารจัดการที่ชุมชนมีส่วนร่วม และมีการกระจายรายได้สู่ชุมชน

อย่างเป็นธรรม

- 4) การบริหารจัดการที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชน

กรอบแนวคิดที่ 2 การนำแนวทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ (Sufficiency Economy)

การพัฒนาหรือบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผนการตัดสินใจและการกระทำ

มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤติ เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการส่งเสริมหรือการพัฒนาโดยความพอเพียง ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการ ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี

กรอบแนวคิดที่ 3 การสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว (Value Creation) และการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism)

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นการท่องเที่ยวที่มีจุดประสงค์สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาชุมชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินชีวิตของชุมชน โดยจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างกลมกลืนและสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ตลอดจนวิถีต่าง ๆ ของชุมชน ในเชิงการเรียนรู้และการทดลอง เพื่อให้ได้มาซึ่งประสบการณ์จากสิ่งที่มีอยู่และเป็นอยู่จริงในชุมชน (องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ: UNESCO)

กรอบแนวคิดที่ 4 การมีความพร้อมในการส่งเสริมด้านการตลาดท่องเที่ยว ตลอดจนการนำแนวทางการตลาดแนวใหม่ (Modern Marketing) มาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการขาย

การสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มของสินค้า (Value Creation) เป็นการใช้ความได้เปรียบโดยการนำจุดแข็งที่มีอยู่ตามธรรมชาติมาสร้างสรรค์ผลิตสินค้าและบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างเหมาะสม ทำให้เกิดสินค้าและบริการที่มีคุณค่า ตลอดจนสามารถสร้างมูลค่าของสินค้าและบริการให้สูงขึ้นได้ตามความต้องการ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2552)

2.1.6 เกณฑ์การประเมินและตัวบ่งชี้ด้านการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

ปัจจุบัน หลายประเทศใช้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการเป็นกิจกรรมในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่ลงทุนน้อย และสามารถเชื่อมโยงกับระบบโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ได้ เช่น ระบบการคมนาคม สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ไฟฟ้า ประปา น้ำ ระบบสาธารณสุข และระบบสารสนเทศ ทำให้นานาประเทศต่างประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมท่องเที่ยวในสถานที่ที่มีศักยภาพเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว จากสถานการณ์การเติบโตของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากแนวโน้มความนิยมเดินทางท่องเที่ยวของผู้คนที่เพิ่มขึ้น ทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรตามแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้นเพิ่มขึ้นด้วย ดังนั้น หากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว ทั้งภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชนท้องถิ่น ขาดการบริหารจัดการที่ดี จะส่งผลให้ปริมาณทรัพยากรในพื้นที่ลดลง และเกิดผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมอีกด้วย ด้วยเหตุนี้ หลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้นให้ดีและยั่งยืน หนึ่งในเครื่องมือที่ใช้ในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือ เกณฑ์การประเมินผลการดำเนินการเพื่อเป็นแนวทางให้แต่ละภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในการดำเนินการ โดยเกณฑ์ที่เป็นที่ยอมรับและได้รับความนิยม ได้แก่ ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินโลจิสติกส์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน UNWTO หลักเกณฑ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยวของ GSTC ที่ปรับปรุงจาก UNWTO เกณฑ์ประเมินการจัดการท่องเที่ยวของ ททท. และเกณฑ์การประเมินการท่องเที่ยวของ อพท. (องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) เป็นต้น

2.1.6.1. เกณฑ์การประเมินและตัวบ่งชี้ของสภาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Council: GSTC)

การบริหารจัดการการท่องเที่ยวในปัจจุบัน ให้ความสำคัญกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประกอบกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีความชื่นชอบในการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตและเชิงธรรมชาติมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวพยายามจัดรูปแบบการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับชุมชนและธรรมชาติ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว

สภาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (The Global Sustainable Tourism Council: GSTC) ซึ่งเป็นองค์กรอิสระและไม่แสวงหาผลกำไร ได้ปรับปรุงและพัฒนาตัวบ่งชี้ที่ใช้ประเมินศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว ของ World Tourism Organization (UNWTO) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์

ปรับปรุง และกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติ เป็นเกณฑ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ธุรกิจท่องเที่ยว และที่พัก ให้เกิดการบริหารจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดย GSTC พัฒนาหลักเกณฑ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยวขึ้น มีความมุ่งหวังเพื่อให้องค์กรที่รับผิดชอบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวนำหลักเกณฑ์ไปใช้ เพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ดังนี้ 1) เพื่อเป็นแนวทางขั้นพื้นฐานสำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องการมุ่งหน้าสู่ความยั่งยืน 2) เพื่อช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถมั่นใจในแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 3) เพื่อช่วยให้สื่อมวลชนสามารถให้ข้อมูลและสื่อสารต่อสาธารณชนเรื่องแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้อย่างชัดเจน 4) เพื่อช่วยให้หลักสูตรการรับรองคุณภาพในแต่ละที่มีมาตรฐานในการพัฒนาหลักเกณฑ์ 5) เพื่อช่วยให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน หรือ NGOs มีแนวทางการพัฒนาโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และ 6) เพื่อเป็นแนวทางขั้นพื้นฐานสำหรับการอบรมและพัฒนาบุคลากร เช่น มหาวิทยาลัย

2.1.6.2. เกณฑ์การประเมินและตัวบ่งชี้ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) จัดทำโครงการประกวดรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย (Thailand Tourism Awards) ขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อไปนำสู่ความเป็นมาตรฐานสากล และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันที่สูงขึ้น ทั้งในด้านคุณภาพและการบริหารจัดการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ภายใต้โครงการนี้มีการแบ่งประเภทรางวัลออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ที่พักนักท่องเที่ยว รายการนำเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว และองค์กรสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว การจัดประกวดรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย มีวัตถุประสงค์หลัก 4 ข้อ ได้แก่ 1) เพื่อกระตุ้นการแข่งขันในเชิงคุณภาพของการบริหารจัดการ ที่ส่งเสริมประโยชน์ด้านการตลาดและการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ นำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 2) เพื่อแสดงเจตนาอันชัดเจนของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในการส่งเสริมและพัฒนาการตลาดให้กับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มี คุณภาพ รวมทั้งสร้างคุณค่า/มูลค่าสินค้า การท่องเที่ยว รวมทั้งการยอมรับ Quality Symbolic ของรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย ในระดับนานาชาติ 3) เพื่อส่งเสริมการตลาดและขยายผลความสำเร็จด้านการตลาดให้แก่ผู้ได้รับรางวัล อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย 4) เพื่อยกย่องเชิดชู และเป็นกำลังใจให้แก่ผลงานที่ได้รับรางวัล รวมทั้งผลักดันให้ผลงานที่ไม่ได้รับรางวัลได้เกิดแนวทางการพัฒนา ให้เข้าสู่คุณภาพมาตรฐานทั้งทางตรง และทางอ้อม (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2539)

2.2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ได้กล่าวถึงแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไว้ ในส่วนของยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและทางด้านการแข่งขันอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นให้เศรษฐกิจรายสาขามีการเติบโตอย่างเข้มแข็ง การท่องเที่ยวสามารถทำรายได้และแข่งขันได้มากขึ้น มีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้ 1) การเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันในเชิงธุรกิจของภาคบริการที่มีศักยภาพ ทั้งฐานบริการเดิมและฐานบริการใหม่ เพื่อส่งเสริมให้เศรษฐกิจของประเทศเติบโตได้อย่างเข้มแข็ง โดยการพัฒนาศักยภาพของฐานบริการเดิมให้เติบโตอย่างเข้มแข็ง การยกระดับฐานธุรกิจบริการใหม่ที่มีแนวโน้มขยายตัวและมีศักยภาพในการเติบโต และการสร้างกลไกการขับเคลื่อนภาคบริการที่เป็นเอกภาพ และ 2) การพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ โดยการส่งเสริมรายได้จากการท่องเที่ยว และการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้มีความทันสมัย จัดทำและบังคับใช้มาตรฐานด้านการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องตามหลักสามประการของความยั่งยืน (The Three Pillars of Sustainability) ในหลายประเด็น (อรธนุช โกศล และโชคชัย สุทธาเวศ, 2557) อาทิ การส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ การส่งเสริมกลยุทธ์และการตลาดรูปแบบใหม่เพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายและขยายไปยังตลาดใหม่ ๆ ที่มีศักยภาพ การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่น ผู้ประกอบการรายย่อย และบุคลากรภาครัฐ เพื่อให้สามารถร่วมกันพัฒนาการผลิตและบริการที่เกี่ยวข้อง

กับพื้นที่ การฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คำนึงถึงความสามารถของทรัพยากรในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว

2.2.2 แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2564)

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2564) ให้ความสำคัญกับการวางรากฐานและแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว รวมถึงการพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐานและบุคลากรการท่องเที่ยว การสร้างความสมดุลในหลายมิติ เช่น พื้นที่ เวลา กิจกรรม รูปแบบ และกลุ่มนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการสร้างรายได้และกระจายรายได้สู่ชุมชน การเตรียมความพร้อมของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การลงทุนพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน การให้ความสำคัญกับการทำงานอย่างบูรณาการของทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาชน และระหว่างประเทศ รวมถึงการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากร และการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและมรดกทางธรรมชาติ ซึ่งแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 – 2564) ประกาศโดยคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2559) ภายใต้เป้าหมายประสงค์ ได้แก่ 1) การเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพเพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว 2) การเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างสมดุล 3) การกระจายรายได้และผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวสู่ทุกพื้นที่และทุกภาคส่วน 4) การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานอัตลักษณ์และวิถีไทย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2564) จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนามาออกเป็น 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างความสมดุลให้การท่องเที่ยวไทย ผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่ม การส่งเสริมวิถีไทย และการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การบูรณาการการบริหารจัดการการท่องเที่ยวและการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ

งานวิจัยนี้ เป็นการศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน บนเส้นทางถนน จากภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย ถึงเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการ เพื่อให้ได้รับมาตรฐานระดับสากล โดยการพัฒนาที่เกิดขึ้นต้องมีความยั่งยืน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมีเป้าหมาย ดังนี้ 1) ความหลากหลายของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวของไทยมีคุณภาพที่สูงขึ้น เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว ส่งเสริมการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ 2) การคงไว้เพื่อความสวยงามของธรรมชาติและอัตลักษณ์ความเป็นไทย โดยการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 3) อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยมีความแข็งแกร่ง โดยการเพิ่มความสมดุลของการท่องเที่ยว และ 4) การลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ โดยให้การท่องเที่ยวเป็นตัวสร้างรายได้ให้กับชุมชนและอุตสาหกรรมในท้องถิ่น มีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้

1. พัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการทุกรูปแบบอย่างมีมาตรฐาน โดยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานสอดคล้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและครอบคลุมทุกรูปแบบ ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เชิงกีฬา และการท่องเที่ยวกลุ่ม MICE เป็นต้น การเพิ่มขีดความสามารถในการรองรับด้านการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพในระดับสากล รวมถึงการส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันด้านธุรกิจภาพยนต์ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์และขยายตลาดนักท่องเที่ยว

2. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการอย่างยั่งยืน โดยการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้แก่ การรักษาอัตลักษณ์ท้องถิ่น วัฒนธรรม ประเพณี และสิ่งแวดล้อม การเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ รวมถึงการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว การสร้างจิตสำนึกในการดูแลรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว และการให้ความรู้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยว

3. สร้างสมดุลในแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการ ทั้งในเชิงพื้นที่ เวลา ฤดูกาล และรูปแบบการท่องเที่ยว โดยการส่งเสริมความสมดุลเชิงพื้นที่ในการท่องเที่ยว ระหว่างการกระจายรายได้และจำนวนนักท่องเที่ยว ได้แก่ การจัดตั้งเขตพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดและพื้นที่ที่มีศักยภาพที่ยังไม่ได้รับความนิยมน การพัฒนาสินค้าและบริการและสร้างความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น และการส่งเสริมความสมดุลเชิงเวลาและฤดูกาลในการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวตลอดทั้งปี เป็นต้น

2.2.3 การพัฒนาการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

การท่องเที่ยวเป็นแหล่งรายได้สำคัญหนึ่งของ สปป. ลาว นับตั้งแต่การเปิดประเทศในปี ค.ศ.1991 นายบ่อแสงคำ วงดาลา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแถลงข่าว กล่าวไว้ว่า คณะรัฐบาลลาวได้มีมติที่จะประกาศให้ปี ค.ศ. 2018 เป็นปีท่องเที่ยวลาวอย่างเป็นทางการ เป้าหมายสำคัญของการประกาศปีการท่องเที่ยวลาวในปี ค.ศ. 2018 คือ เพื่อมุ่งพัฒนาและบ่มเพาะการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม และเชิญชวนนักท่องเที่ยวต่างชาติให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวใน สปป. ลาว เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ภาคการท่องเที่ยวของ สปป. ลาวมีการเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง ด้วยปริมาณนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปี ค.ศ. 2000 มีจำนวนนักท่องเที่ยว 737,208 คน สร้างรายได้ 113.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และในปี ค.ศ. 2015 จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเป็น 4.7 ล้านคน และมีรายได้เพิ่มขึ้นเป็น 725.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (บ่อแสงคำ วงดาลา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแถลงข่าว, 2018) นอกจากนี้ การท่องเที่ยวยังนำมาซึ่งการผลิตและการบริโภคอันช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจให้เติบโตในพื้นที่ท่องเที่ยวที่ห่างไกล กระจายความเจริญให้แก่เมืองต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี รัฐบาลลาวจึงให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยว โดยได้รับความช่วยเหลือจากประเทศญี่ปุ่นและสหภาพยุโรปในการพัฒนาระบบการท่องเที่ยวในเมืองท่องเที่ยวสำคัญ ทั้งนี้ ทางลาวได้กำหนดแผนกลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยว สปป. ลาว ปี พ.ศ. 2549-2563 มีวัตถุประสงค์หลัก ได้แก่ 1) การพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดเงินตราต่างประเทศและสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ 2) การสร้างการตระหนักรู้และประชาสัมพันธ์ สปป.ลาว ในฐานะสถานที่ท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและความหลากหลาย 3) การส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ ซึ่งมียุทธศาสตร์ทั้งสิ้น 8 ประการ ดังนี้ 1) พัฒนาให้ สปป. ลาวเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และธรรมชาติ อย่างยั่งยืน และส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและลดปัญหาความยากจน 2) พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศตามความสามารถที่แท้จริงของพื้นที่ พร้อมทั้งมีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งรักษาชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของประเทศ 3) พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไปพร้อมกับการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน เพื่อส่งผลให้เกิดการเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจของประเทศอย่างต่อเนื่อง 4) พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศให้ยึดโยงกับการป้องกันและรักษาทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ความมีเกียรติ และประเพณีอันดีงามของชาติพันธุ์ 5) พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไปพร้อมกับการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม ทั้งภาครัฐกิจและภาคประชาชน เพื่อให้เชื่อมโยงกับนานาชาติได้ 6) สร้างความเข้มแข็งให้กับความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวกับหน่วยงานต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความร่วมมือกับประเทศในกลุ่มเอเชีย-แปซิฟิก

ASEAN และ GMS 7) ปรับปรุงกฎและเงื่อนไขที่จำเป็นอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมกระบวนการเดินทางเข้า-ออก ประเทศ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้ สปป. ลาวเป็นศูนย์กลางการเชื่อมต่อ ทั้งในระดับภูมิภาค และระดับต่างประเทศ และ 8) ปรับปรุงเครื่องจักรและกลไกการจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ แผนการพัฒนาการท่องเที่ยว การโฆษณาและรายการส่งเสริมการท่องเที่ยว การเปลี่ยนรูปแบบการผลิตและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยว กระตุ้นให้เกิดความตระหนักรู้ด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว การสนับสนุนและส่งเสริมการลงทุนในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ กับชุมชน โดยตั้งเป้าหมาย เพื่อเพิ่มจำนวนและขยายกลุ่มนักท่องเที่ยวจากที่เป็นอยู่ (องค์การการท่องเที่ยวแห่งชาติ สปป.ลาว, 2554)

2.2.4 การพัฒนาการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเวียดนาม มีการพัฒนาอย่างเข้มข้นในด้านต่าง ๆ เช่น โครงสร้างพื้นฐาน ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว และคุณภาพการบริการ อย่างไรก็ตาม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน เวียดนาม กำลังปรับปรุงคุณภาพผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน ดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติ และออกแบบเครื่องหมายการค้าการท่องเที่ยวเวียดนาม ในปี ค.ศ. 2017 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติกว่า 9.5 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า ร้อยละ 28 นายเหงวียน วันตวัน อธิบดีทบวงการท่องเที่ยวเวียดนาม กล่าวว่า “พัฒนาการท่องเที่ยวเวียดนามให้เป็นมืออาชีพระดับสูงเพื่อสามารถแข่งขันได้กับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคและโลก ต้องพัฒนาการท่องเที่ยวเวียดนามให้เป็นมืออาชีพในทุกด้าน เช่น การออกวีซ่า การดำเนินงานของสายการบิน การตรวจสอบคนเข้าเมือง โรงแรม ร้านค้า และแหล่งช้อปปิ้งต่าง ๆ เป็นต้น” แนวทางการพัฒนา คือยกระดับโครงสร้างพื้นฐานการคมนาคม การปรับปรุงด้านวีซ่าและการตรวจคนเข้าเมือง การส่งเสริมท้องถิ่นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการเพื่อสร้างบรรยากาศที่สะอาดและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว พัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแบบพักผ่อนควบคู่กับการค้นคว้าวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ การประชุม สัมมนาและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ (ทบวงการท่องเที่ยวเวียดนาม, 2018) นอกจากนี้ ประเทศไทยและเวียดนามได้มีการลงนามความร่วมมือแนวปฏิบัติร่วม ว่าด้วยความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาแห่งราชอาณาจักรไทยและกระทรวงวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยวแห่งสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ปี ค.ศ. 2016-2018 โดยมีแนวทางปฏิบัติร่วมกัน 3 ประการ ได้แก่ 1) การแลกเปลี่ยนด้านการท่องเที่ยว 2) การส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว และ 3) การฝึกอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (กรมประชาสัมพันธ์, 2559)

2.2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่รวบรวมมานี้ เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของไทย สปป. ลาว และเวียดนาม โดยเฉพาะงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ (LCT) และการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้แก่ การมีส่วนร่วมของชุมชน แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การประยุกต์ใช้ LCT กับการท่องเที่ยว ทั้งนี้ จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ยังไม่พบการนำแนวคิดทฤษฎี LCT/ LCA มาใช้ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในประเทศไทย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์

Michailidou 2016 ได้นำแนวทางการประเมินวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ (LCA) มาประยุกต์ใช้ร่วมกับ แนวคิด Ecological Footprint Analysis (EFA) เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นในกิจกรรมท่องเที่ยวในเมือง Chalkidiki ประเทศกรีซ ซึ่งได้เน้นที่ 2 กิจกรรมหลัก คือ โรงแรมที่พักและการขนส่ง งานวิจัยได้วิเคราะห์และประเมินคาร์บอนไดออกไซด์ของแต่ละขั้นตอน พบว่า การขนส่งเป็นกิจกรรมที่ใช้ทรัพยากรสูงสุด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การขนส่งทางอากาศจากที่ต่าง ๆ มายังแหล่งท่องเที่ยวปลายทาง และการใช้ทรัพยากรใน

การขนส่งระยะสั้นของแหล่งท่องเที่ยวอีกด้วย ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การขนส่งระยะสั้นควรใช้พลังงานทางเลือก ได้แก่ ไบโอดีเซล (Biodiesel) มาใช้ในกิจกรรมดังกล่าว เพื่อลดการเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ณัฐพล ชัยวรรณการ (2560) ประเมินผลกระทบของการบริหารจัดการการใช้ที่ดินพื้นที่ลุ่มน้ำลำตะคอง โดยประยุกต์ใช้หลักการการประเมินวัฏจักรชีวิต ขอบเขตการศึกษาแบบ Cradle to Gate มีหน่วยการทำงาน (Functional unit) เป็น ต่อพื้นที่ 1ไร่ของการใช้ที่ดิน การศึกษาได้รวบรวมบัญชีรายการสิ่งแวดล้อมของการใช้ที่ดิน 42 ประเภท ครอบคลุมการใช้ที่ดินในลุ่มน้ำลำตะคอง โดยโปรแกรม Simapro และวิธี Recipe 8 ผลการศึกษาพบว่า ลุ่มน้ำลำตะคองมีการใช้ที่ดินประเภทพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง พื้นที่ป่าไม้ นาข้าว ข้าวโพด และอ้อย เป็นส่วนใหญ่ พบการเพิ่มขึ้นของพื้นที่ป่าไม้ ร้อยละ 11 พื้นที่เมือง ร้อยละ 34 และพื้นที่อุตสาหกรรม ร้อยละ 155 โดยพบการลดลงของพื้นที่เกษตรกรรม ร้อยละ 3.88 และพื้นที่รกร้าง ร้อยละ 25 โดยพื้นที่ป่าไม้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 11 พื้นที่เมือง ร้อยละ 34 และอุตสาหกรรม ร้อยละ 155 เมื่อพิจารณาผลกระทบต่อวัฏจักรชีวิตของกลุ่มน้ำลำตะคอง พบว่า ในปีพ.ศ.2558 ผลกระทบด้านการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การลดลงของชั้นโอโซน การเพิ่มขึ้นของธาตุอาหารในทะเล การลดลงของทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรโลหะ มีผลกระทบที่ลดลงเมื่อเทียบกับปีพ.ศ. 2554 คิดเป็นร้อยละ 3, 9, 2, 87 และ 100 ตามลำดับ ในขณะที่ผลกระทบด้านความเป็นพิษต่อระบบนิเวศและการลดลงของเชื้อเพลิงฟอสซิล เพิ่มขึ้นอย่างมาก เป็นผลมาจากการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลและไฟฟ้า ที่ก่อผลกระทบทั้งในขั้นตอนการผลิตและการใช้งาน อย่างไรก็ตาม การศึกษานี้ พิจารณาถึงค่าผลกระทบสูงสุดที่จะเกิดขึ้นได้ มีแนวทางการลดมลพิษจากเมืองและอุตสาหกรรม ได้แก่ การลดการใช้ไฟฟ้าและเชื้อเพลิงฟอสซิล การปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต และการบำบัดสารมลพิษ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ภัทรวดี จินดารักษ์ (2559) ทำการศึกษาเรื่องการท่องเที่ยวชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพื้นที่สีเขียว กรณีศึกษา ตำบลบางกระเจ้า อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรสาคร และตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอบางกระเจา จังหวัดสมุทรปราการ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นของคนท้องถิ่นที่มีต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวชุมชนในตำบลบางกระเจ้าและตำบลบางน้ำผึ้ง 2) ศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจของคนท้องถิ่นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 3) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคนท้องถิ่นในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่สีเขียวของบางกระเจ้าและบางน้ำผึ้ง และ 4) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการได้รับรายได้จากการท่องเที่ยวชุมชนและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่สีเขียวของตำบลบางกระเจ้าและตำบลบางน้ำผึ้ง ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่า การท่องเที่ยวชุมชนก่อให้เกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจมากที่สุด คือ เกิดรายได้เพิ่มขึ้น รองลงมา คือ การได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และมีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น สำหรับสองตำบลนี้ ไม่ว่าคนท้องถิ่นจะได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวหรือไม่ ในมุมมองของประชาชนท้องถิ่นแล้ว การท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อชุมชน และน่าจะเป็นตัวแปรสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาชุมชน และงานวิจัยนี้เสนอแนะว่า ควรกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวที่กระจายรายได้สู่คนในท้องถิ่นอย่างเหมาะสม เนื่องจากรายได้จากการท่องเที่ยวมีส่วนในการกระตุ้นให้คนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพื้นที่สีเขียวสูงขึ้น

จันทร์จิรา สุขบรรจง (2559) ศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหนานมดแดง อำเภอบำเพ็ญ จังหวัดพิจิตร มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันของสถานที่ท่องเที่ยวหนานมดแดง 2) วิเคราะห์ศักยภาพของสถานที่ท่องเที่ยวหนานมดแดง 3) ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ท่องเที่ยวหนานมดแดง และ 4) เสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้แก่สถานที่ท่องเที่ยวหนานมดแดง งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีประชากรกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่หนานมดแดง จำนวน 67 คน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ประชาชนในพื้นที่ นักท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐที่

เกี่ยวข้อง และผู้ประกอบการในพื้นที่ ผลการศึกษา พบว่า แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของ หนานมดแดง คือ ต้องมีการจำกัดปริมาณนักท่องเที่ยวในการเข้ามาในพื้นที่ เพื่อไม่ให้เกิดการแออัดจนเกินไป และเป็นการช่วยลดอุบัติเหตุทางรถยนต์ การแก้ปัญหาท้องฟักและที่จอดรถไม่เพียงพอ และการส่งเสริมการจัด กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อื่น ๆ เช่น ตลาดนัดย้อนยุค เกษตรแนวใหม่ เพื่อส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยว ซึ่งเป็นกิจกรรมหลักในพื้นที่ แม้ว่าจะมีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว แต่บุคลากรในท้องถิ่นส่วนใหญ่ยัง ขาดความรู้ในเรื่องการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จึงควรได้รับการส่งเสริมและจัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เข้ามาให้ความรู้ และเปิดโอกาสให้คนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้ทุก ฝ่ายได้ประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน

คมลักษณ์ สงทิพย์ (2557) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์ กรณีศึกษา ตลาดน้ำวัดตะเคียน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จากการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตลาดน้ำวัดตะเคียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวตลาดน้ำวัดตะเคียนในด้านการมีส่วนร่วมในการ จัดการการท่องเที่ยว พบว่า เจ้าหน้าที่ภาครัฐเป็นตัวกลางระหว่างชุมชนกับหน่วยงานภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการ ตอบสนองความต้องการของคนในชุมชนเป็นสำคัญ ซึ่งทางภาครัฐจะมีงบประมาณในการช่วยเหลือวัดและชุมชน เพื่อใช้ในการพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

รัตเกล้า เปรมประสิทธิ์ (2557) ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พื้นที่อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ศักยภาพของ ภาครัฐ ท้องถิ่น ภาคเอกชน และประชาชน ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ศึกษาทัศนคติ ความพึงพอใจ และ พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว และกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน โดยกระบวนการที่มี ส่วนร่วมของชุมชน ผลการศึกษาศักยภาพด้านการท่องเที่ยว พบว่า เขาค้อเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีทัศนียภาพที่ สวยงาม อากาศที่หนาวเย็น ประกอบกับการมีที่พักและรีสอร์ทเกิดขึ้นจำนวนมาก ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถ เลือกสรรได้ตามความต้องการ ผลการศึกษาคความพึงพอใจ พบว่า 3 อันดับแรกของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม ได้แก่ ร้านกาแฟ พระธาตุผาซ่อนแก้ว และพระบรมธาตุเจดีย์กาญจนาภิเษก ตามลำดับ ผลการศึกษาแนว ทางการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน โดยการกำหนดยุทธศาสตร์ทั้ง 4 ด้าน คือ ยุทธศาสตร์การพัฒนา ด้านการตลาด ยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์การพัฒนาการให้บริการ ด้านการท่องเที่ยว และยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว

ปรารณา สติยวิภาวี (2556) ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการพื้นที่ และทรัพยากรเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทความสำคัญและ ปัญหาของการท่องเที่ยวเกาะเต่า ศึกษาลักษณะและประเมินข้อมูลประชากร สุขภาพโภชนาการและน้ำ มลพิษ คุณภาพน้ำธรรมชาติและน้ำทะเล จัดทำข้อเสนอแนะและหาแนวทางวิธีควบคุมในการลดและป้องกันผลกระทบ จากการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวต่อระบบนิเวศและทรัพยากรชายฝั่ง โดยการเก็บข้อมูลจากกลุ่ม ตัวอย่างประชากร นักท่องเที่ยว คนในพื้นที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัย พบว่า การท่องเที่ยวเกาะเต่า มีความสำคัญอย่างมากต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวของจังหวัดสุราษฎร์ธานีและประเทศไทย เนื่องจากมีศักยภาพ การท่องเที่ยวสูงด้านทรัพยากรธรรมชาติได้ทะเล ขณะที่ยังมีปัญหาต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากการขยายตัว ของชุมชนที่ไม่สามารถควบคุมการใช้ที่ดิน และขาดการจัดการที่มีประสิทธิภาพในด้านการบริหาร ทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะช่วงฤดูท่องเที่ยว จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การขาดแคลนแรงงาน การ จัดการขยะ ความสะอาด และน้ำทิ้ง การขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค สุขภาพโภชนาการ และความเสียหายของ ปะการัง เป็นปัญหาหลักของกลุ่มที่พักอาศัยในพื้นที่ ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา คือ ควรกำหนดโครงการ ดำเนินการอย่างเร่งด่วน ได้แก่ โครงการจัดการมลพิษและการรักษาความสะอาด โครงการพัฒนาแหล่งกักเก็บ น้ำอุปโภคบริโภค และโครงการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับ

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการแบ่งพื้นที่เพื่อส่งเสริมให้เป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนและมีการจัดการการท่องเที่ยว

โกเมน กันตวธีระ (2556) ได้ศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการจัดการท่องเที่ยวเมืองขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการการท่องเที่ยวเมืองขอนแก่น ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวนทั้งสิ้น 20 ราย ผลการศึกษา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการจัดการท่องเที่ยวเมืองขอนแก่น ประกอบด้วย ปัญหาและอุปสรรคด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การไหลเข้ามาของกลุ่มนักท่องเที่ยวจากภายนอก ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจของคนในพื้นที่ ซึ่งไม่สามารถแข่งขันทางการลงทุนกับกลุ่มทุนขนาดใหญ่ได้ ยังผลให้รายได้ที่เกิดขึ้นภายในจังหวัดกลับหมุนเวียนสู่กลุ่มนักท่องเที่ยวจากภายนอก แทนที่จะหมุนเวียนสู่ชุมชนภายในจังหวัดขอนแก่น ปัญหาและอุปสรรคด้านสังคม ได้แก่ ปัญหาเชิงกายภาพ (การจราจรติดขัด การทุจริตรัถนันทท่องเที่ยว ฯลฯ) เนื่องจากจังหวัดขอนแก่นเป็นศูนย์กลางของการบริการต่าง ๆ ส่งผลให้มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น ปัญหาจราจรนับเป็นปัญหาที่มีความสำคัญมากยิ่งขึ้น ปัญหารถติดภายในเมืองขอนแก่นส่งผลเสียในด้านการให้บริการนักท่องเที่ยวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการท่องเที่ยว ปัญหาและอุปสรรคด้านวัฒนธรรม ได้แก่ การทำวัฒนธรรมเป็นสินค้าเพื่อการท่องเที่ยว ปัญหาในเชิงวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเอาศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นมาเป็นจุดขายเพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน ส่งผลให้คุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่นลดน้อยลง เหลือเพียงแค่คุณค่าในเชิงเศรษฐกิจเท่านั้น ปัญหาและอุปสรรคเชิงนโยบายด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ ความขัดแย้งเชิงนโยบายระหว่างนโยบายท้องถิ่นกับนโยบายส่วนกลาง ความไม่สอดคล้องกันของนโยบายท้องถิ่นกับนโยบายส่วนกลาง อาจก่อให้เกิดผลกระทบในด้านลบต่อสถานที่ท่องเที่ยว

พชรวรรณ ทวงชน (2556) ศึกษาแนวทางการเพิ่มศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากมุมมองของชุมชน กรณีศึกษาอุทยานสัตว์ป่าอีสานตอนบน ขอนแก่น-อุดรธานี จังหวัดขอนแก่น การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เสนอแนวทางการเพิ่มศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากมุมมองของชุมชน 2) ศึกษาองค์ประกอบและรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนมีส่วนร่วม 3) ศึกษาและวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของแหล่งท่องเที่ยว และ 4) ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม โดยการเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เจาะลึก จำนวน 10 คน จากการประชุมกลุ่มย่อย จำนวน 29 คน และจากแบบสอบถามสำหรับประชาชนที่อาศัยอยู่ในอำเภอเขาสวนกวาง จำนวน 400 คน ผลการศึกษา พบว่า 1) แนวทางการเพิ่มศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรเพิ่มแนวทาง 5 ด้าน คือ (1) การวางแผน (2) การปฏิบัติตามแผน (3) การใช้ประโยชน์ (4) การติดตามประเมินผล และ (5) การบำรุงรักษา 2) องค์ประกอบและรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวตามหลักของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม 5 ด้าน 3) ผลวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค และระดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และ 4) ปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยรวมเห็นว่าอยู่ในระดับมาก

ศุภวรรณ เจริญชัยสมบัติ (2554) ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตชุมชนจากการท่องเที่ยว กรณีศึกษาเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตชุมชนที่เกิดจากการท่องเที่ยว ศึกษาแนวทางป้องกันและลดผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตชุมชนจากการท่องเที่ยว ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตและการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานกลุ่มต่าง ๆ ที่อยู่ในชุมชน รวมถึงประชาชนในพื้นที่ชุมชนเกาะเกร็ด จำนวน 30 คน ผลจากการศึกษา พบว่า การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ 1) น้ำมีลักษณะสีค่อนข้างขุ่น มีกลิ่นเหม็น เกิดมลพิษทางน้ำ ไม่สามารถนำมาอุปโภคบริโภคได้ 2) อากาศมีสภาพร้อนมากขึ้น เกิดจากการมีสิ่งปลูกสร้าง เช่น ร้านค้า ทำให้เกิดความหนาแน่นแออัด ส่งผลต่อการหมุนเวียนของอากาศน้อยลง 3) ขยะ มีปริมาณเพิ่มสูงขึ้น ทำให้จำนวนถังขยะไม่เพียงพอ ทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้เข้ามาบริหารจัดการเก็บขยะโดยให้มี

ถึงสี่เขียว สีเหลืองวางตามจุดต่าง ๆ และ 4) ทักษะคุณภาพ การตั้งร้านค้าไม่ค่อยเป็นระเบียบ เกิดความไม่สงบ นักท่องเที่ยวสงสัยเสียงดัง การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชน มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างช้า ๆ แต่เมื่อมีการท่องเที่ยวเข้ามา ทำให้คนในชุมชนหันไปประกอบอาชีพเพื่อการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น โดยการสร้างบ้านเรือนที่มีการดัดแปลงเพื่อการค้า ประกอบอาชีพขายของที่ระลึก สภาพเศรษฐกิจของคนในชุมชนดีขึ้น ซึ่งเป็นไปในลักษณะของการกระจายรายได้ มีโครงการที่ช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากรัฐบาล

เพ็ญประภา เพชระบูรณิน (2554) ศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรณีศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี มุกดาหาร สกลนคร หนองคาย และนครพนม มีวัตถุประสงค์ เพื่อจัดทำฐานข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การประเมินมูลค่าทางด้านนันทนาการของแหล่งท่องเที่ยวในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การศึกษาชนิด รูปแบบ วัสดุที่ใช้ในการผลิตสินค้าประเภทของที่ระลึกเชิงนิเวศ และเพื่อศึกษาระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการปฏิบัติงาน การประมวลผล และการวิเคราะห์ข้อมูลในการพัฒนาสื่อท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผลการศึกษา พบว่าแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 6 แห่งใน 5 จังหวัด ได้แก่ อุทยานแห่งชาติผาแต้ม จ.อุบลราชธานี อุทยานแห่งชาติภูผาทิพย์ จ.มุกดาหาร วัดพระธาตุพนม จ.นครพนม วัดภูทอก จ.หนองคาย และวัดพระธาตุเชิงชุม และวัดป่าสุทธาวาส จ.สกลนคร มีศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับสูง กล่าวคือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักของแต่ละจังหวัดที่นักท่องเที่ยวจะนึกถึงเป็นอันดับต้น ๆ ของจังหวัดนั้น ๆ การศึกษาพัฒนารูปแบบการผลิตสินค้าของที่ระลึกในแหล่งท่องเที่ยว ควรใช้วัสดุจากไม้ไผ่ กะลามะพร้าว กระดาษสา และวัสดุอื่น ๆ ของท้องถิ่น มาเป็นวัสดุในการผลิตของที่ระลึก และนำเอาเอกลักษณ์ของท้องถิ่นเข้าไปเสริมคุณค่าในด้านรูปแบบและบรรจุภัณฑ์ การพัฒนาศักยภาพความพร้อมในการใช้งานเครือข่ายคอมพิวเตอร์ในแหล่งท่องเที่ยวที่ผู้วิจัยทำการสำรวจมา พบว่าอยู่ในสภาพค่อนข้างต่ำ โดยหน่วยงานควรลงทุน ทั้งทรัพยากรบุคคลและเครื่องมือ มากกว่านี้

พงษ์ศรี ศรีสวัสดิ์ (2550) ศึกษากลไกและศักยภาพการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติอย่างยั่งยืน บนพื้นที่เกาะช้างและกิ่งอำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด พบว่า กลไกการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นประชาชนในพื้นที่ และกลุ่มนักลงทุนต่างถิ่น ซึ่งมีการดำเนินการด้านต่าง ๆ 8 ด้าน คือ 1) วัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจกรรม 2) การเงิน 3) ศักยภาพและสิ่งอำนวยความสะดวก 4) การจัดโปรแกรมกิจกรรมต่าง ๆ 5) การประชาสัมพันธ์และการตลาด 6) ทรัพยากรมนุษย์ 7) ความปลอดภัยและความเสี่ยง และ 8) ลูกค้านักท่องเที่ยว จากการวิเคราะห์ศักยภาพการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว จากมุมมองของนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ พบว่า กิจกรรมด้านน้ำดูปะการังมีศักยภาพสูง ในด้านความปลอดภัยในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว และความนิยมของกิจกรรมการท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นสอดคล้องกัน คือ มีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางในการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติบนพื้นที่เกาะช้าง โดยสามารถจัดทำภายใต้กรอบ 3E คือ Enforcement (การบังคับใช้กฎหมาย) Engineering (การใช้เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา ปรับปรุง และอนุรักษ์) และ Education (การให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและครบถ้วน)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ปริยานันท์ ศิลาศิริโชติ (2553) ศึกษาปัจจัยจูงใจในการท่องเที่ยวต่างประเทศ ของนักท่องเที่ยวชาวไทย : กรณีศึกษาประเทศลาวและเวียดนาม มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาปัจจัยจูงใจในการท่องเที่ยวต่างประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย และหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจูงใจการท่องเที่ยวประเทศลาวกับประเทศเวียดนาม ลักษณะประชากร ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวใช้ระยะเวลาเฉลี่ยในการเดินทางท่องเที่ยว มากที่สุดคือ 3-7 วัน รองลงมาคือ จำนวนน้อยกว่า 3 วัน โดยเฉลี่ย มีค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

ท่องเที่ยว ประมาณ 5,000-10,000 บาทต่อครั้ง นิยมเดินทางไปกับคณะศึกษาดูงานมากที่สุด ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการไปพักผ่อนหย่อนใจ ปัญหาและอุปสรรคของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเดินทางไปต่างประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ได้แก่ ปัญหาด้านการเดินทางที่ลำบาก และใช้เวลานาน เนื่องจากสภาพถนนไม่ดี ปัญหาของการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่สะดวก ขาดสิ่งอำนวยความสะดวก และราคาสินค้าบางแห่งสูงเกินไป

ชัยสงคราม สุขธรรมวงศ์ (2559) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวลาว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวชาวลาวตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวในประเทศ และต่างประเทศ และเพื่อศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวลาวในการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศ และต่างประเทศ ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย 3,000,001 - 5,000,000 บาทต่อเดือน การศึกษาระดับปริญญาตรี สถานภาพสมรส ประกอบอาชีพเป็นข้าราชการ และรัฐวิสาหกิจ นักท่องเที่ยวส่วนมากนิยมใช้พาหนะส่วนตัวในการท่องเที่ยว ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยการเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นการเดินทางกับครอบครัว ช่วงเวลาที่นิยมเดินทางท่องเที่ยวคือวันหยุดเทศกาล โดยส่วนใหญ่ ไม่ได้มีการตั้งงบประมาณเดินทางไว้ เนื่องจากเป็นการไปท่องเที่ยวช่วงวันหยุดเทศกาล ซึ่งเป็นช่วงที่นักท่องเที่ยวเต็มใจจ่ายซื้อสินค้าสูงกว่าปกติ ปัจจัยที่มีผลต่อการเดินทางท่องเที่ยวไปต่างประเทศของชาวลาว ประกอบด้วย รายได้ กล่าวคือ ถ้ารายได้เพิ่มขึ้นจะมีการท่องเที่ยวต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น และจำนวนวันเข้าพัก กล่าวคือ ถ้าจำนวนวันเข้าพักนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจะมีการท่องเที่ยวต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น

Phan Nguyen Minh Huy (2558) ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยต่อการบริการท่องเที่ยวในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามตอนกลาง มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความพึงพอใจและพฤติกรรมการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวไทยในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามตอนกลาง และผลกระทบต่อผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวไทย ทำการเก็บข้อมูลโดยการสังเกต การสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มนักท่องเที่ยวไทย เพื่อวิเคราะห์ทั้งทางด้านสถานที่ท่องเที่ยวและด้านการให้บริการ พบว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือ อายุและสถานภาพ การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวไทยมีผลกระทบในทางบวกในความรู้สึกของผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามตอนกลาง เพราะทุกกลุ่มมีรายได้จากนักท่องเที่ยวไทยมากน้อยแตกต่างกัน

เรืองชัย ฤทธิ์เดช (2546) ศึกษาการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์การท่องเที่ยวในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ผลการศึกษาพบว่า ความร่วมมือระหว่างไทย-ลาว อำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวที่สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านเวลาและค่าใช้จ่าย อย่างไรก็ตาม พัฒนาการทางการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวยังไม่อาจเทียบเคียงกับประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มประเทศอาเซียนด้วยกัน เนื่องจากมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ยังไม่ถูกนำเสนอ และนโยบายที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวยังไม่ได้รับการผลักดันอย่างเต็มที่ เพื่อเพิ่มความสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในด้านคุณภาพ การบริการ การสร้างความประทับใจ สร้างสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมและสาธารณูปโภคอื่น ๆ และมีแผนพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร ที่พัก โรงแรม ที่มีมาตรฐาน

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

บทที่ 3 เป็นการอธิบายขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยของโครงการการพัฒนาโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน บนเส้นทางถนน จากภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย ถึงเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และการวิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้น ทั้งด้านบวกและลบ โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษารายการคำถามสอดคล้องตามกรอบตัวบ่งชี้ของเป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 62 คน ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ เอกชน และประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวบนเส้นทางถนน จากภาคเหนือตอนล่าง 1 ถึงเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ประกอบด้วย 3 ประเทศ ได้แก่ ไทย สเปน ลาว และเวียดนาม โดยแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาในประเทศไทย ตั้งอยู่ในจังหวัดตาก สุโขทัย อุตรดิตถ์ พิษณุโลก เพชรบูรณ์ ขอนแก่น กาฬสินธุ์ และมุกดาหาร แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาใน สเปน ลาว ตั้งอยู่ในเมืองสะหวันนะเขต และแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาในเวียดนาม ตั้งอยู่ในเมืองเว้ ดานัง และฮอยอัน กลุ่มตัวอย่างที่เลือกศึกษาเป็นตัวแทนจากภาครัฐและเอกชนที่สามารถอธิบายถึงแนวทางและนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ รวมถึงสามารถสะท้อนมุมมองของภาคประชาชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากกิจกรรมการท่องเที่ยว ทั้งด้านผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อม ได้แก่ แผนกการท่องเที่ยวเมืองสะหวันนะเขต สเปน ลาว สำนักงานการท่องเที่ยวเมืองเว้ สำนักงานการท่องเที่ยวเมืองดานัง เวียดนาม สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สมาคมท่องเที่ยว สมาพันธ์การท่องเที่ยว ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ได้แก่ โรงแรม ร้านอาหาร ร้านค้า บริษัทนำเที่ยว มัคคุเทศก์ เป็นต้น รวมถึงนักท่องเที่ยว และประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ แสดงถึงภาคผนวก

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

3.2.1 เกณฑ์การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา

โครงการนี้ เลือกศึกษาแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม เนื่องจากมีแนวโน้มการใช้ทรัพยากรและก่อให้เกิดขยะและมลพิษมาก จึงควรศึกษาเพื่อให้ทราบถึงการดำเนินการในปัจจุบันว่ามีความสอดคล้องตามหลักความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมหรือไม่ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางสำหรับกิจกรรมที่ควรได้รับการพัฒนาหรือปรับปรุงให้สอดคล้องตามหลักความยั่งยืน และนำเสนอการดำเนินการด้านที่สอดคล้องตามหลักความยั่งยืนอยู่แล้ว โดยยกให้เป็นตัวอย่าง เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างพื้นที่ หรือระหว่างกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

3.2.2 การเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

เก็บข้อมูลองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ได้แก่ การเดินทางในแหล่ง ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก และกิจกรรมการท่องเที่ยว ของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน และเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ เช่น การใช้ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม การจัดการสิ่งแวดล้อม ปริมาณขยะในพื้นที่ และแหล่งมลพิษส่วนใหญ่ของพื้นที่ จากการลงพื้นที่สำรวจแหล่งท่องเที่ยวที่จะใช้เป็นกรณีศึกษาของแต่ละพื้นที่ โดยมีรายละเอียดแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ดังแสดงในภาคผนวก

3.2.3 เกณฑ์การประเมินองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ของ แหล่งท่องเที่ยว

เกณฑ์การประเมินองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมในการศึกษา งานวิจัยนี้ เลือกใช้แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของ The Global Sustainable Tourism Council (GSTC) ที่ได้ประยุกต์มาจากตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเพื่อความ ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของ UNWTO ที่แบ่งตัวบ่งชี้ตามเป้าหมายการพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 12 เป้าหมาย ได้แก่ ความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ การสนับสนุนคนในพื้นที่ คุณภาพการจ้างงาน ความเท่าเทียมกัน ทางสังคม ความพึงพอใจของผู้มาเยือน การมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ ความเป็นอยู่ของชุมชน ความเจริญทาง วัฒนธรรม ซึ่งงานวิจัยนี้จะพิจารณาเฉพาะตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ คุณภาพทางกายภาพของ พื้นที่ ความหลากหลายทางชีวภาพ ศักยภาพทางทรัพยากร และความบริสุทธิ์ของสิ่งแวดล้อม และนำกรอบ แนวคิดเพื่อการส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน ของ ททท. ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่มีความ เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (ด้านสิ่งแวดล้อม) มาใช้ในการวิเคราะห์ระดับศักยภาพ โลจิสติกส์ เพื่อการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม และเกิดความสอดคล้องกับบริบทของ แหล่งท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ โดยการเก็บข้อมูลตามตัวบ่งชี้จะเป็นไปภายใต้ความสามารถในการเข้าถึง ข้อมูลและการมีอยู่ของข้อมูลในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งการประเมินตามตัวบ่งชี้ แต่ละองค์ประกอบ มีคะแนน เต็ม 12 คะแนน ในแต่ละองค์ประกอบ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ วัตถุประสงค์ การจัดการ การใช้งาน และการจัดการ ของเสีย แต่ละส่วนจะมีคะแนนเต็ม 3 คะแนน (1 คะแนน = น้อย 2 คะแนน = ปานกลาง และ 3 คะแนน = ดี) โดยมีรายละเอียด ดังตาราง 2

ตาราง 2 เกณฑ์การประเมินองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

องค์ประกอบ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว	ขั้นตอน	เป้าหมาย	
1. แหล่งท่องเที่ยว	1.1 วัตถุประสงค์	1.1.1 ความเหมาะสมของพื้นที่สถานที่ท่องเที่ยว	
		1.1.2 คุณภาพสิ่งแวดล้อมของพื้นที่	
	1.2 การจัดการ/ การดำเนินการ	1.2.1 งบประมาณเพื่อการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม	
		1.2.2 หน่วยงานดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม รวมถึงรักษาความสะอาด	
		1.2.3 ระบบการบริหารจัดการ ควบคุม ตรวจสอบ การใช้ ทรัพยากรธรรมชาติ	
		1.2.4 ระบบการป้องกันความเสี่ยงจากภัยพิบัติจากธรรมชาติที่อาจเกิดขึ้น	
		1.2.5 ระบบการให้ความรู้ด้านการรักษาสิ่งแวดล้อมและความสะอาด แก่ นักท่องเที่ยวและผู้เกี่ยวข้อง	
		1.2.6 นโยบาย กฎหมาย และข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม	
	1.3 การใช้งาน	1.3.1 การส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับบริการ ท่องเที่ยวลดการใช้พลังงาน	
		1.3.2 การส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับบริการ ท่องเที่ยวลดการใช้น้ำ	
		1.3.3 การส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับบริการ ท่องเที่ยวลดการใช้ทรัพยากรอื่น ๆ	
	1.4 การจัดการ ของเสีย	1.4.1 ระบบการบำบัดน้ำทิ้ง และน้ำเสียก่อนการระบาย	
		1.4.2 ระบบการจัดการขยะ รวมถึง การกำหนดจุดทิ้งขยะภายในแหล่ง	
2. การเดินทางใน แหล่ง	2.1 วัตถุประสงค์	2.1.1 ระบบการคัดเลือกประเภทและขนาดยานพาหนะที่เหมาะสม	
		2.1.2 การเลือกใช้พลังงานทางเลือก และ/หรือ พลังงานทดแทน	
		2.1.3 การตรวจสอบอัตราการสิ้นเปลืองเชื้อเพลิงของยานพาหนะ	
	2.2 การจัดการ/ การดำเนินการ	2.2.1 การจัดเส้นทางเดินทางที่เหมาะสม คำนึงถึงการลดการใช้พลังงาน เวลา และความปลอดภัย	
		2.2.2 การจัดเส้นทางเดินเท้า และ/หรือทางจักรยาน เพื่อส่งเสริมการลดการ ใช้รถยนต์	
		2.2.3 ระบบขนส่งสาธารณะที่สะดวกและปลอดภัย เพื่อส่งเสริมการลดการ ใช้รถยนต์ส่วนบุคคล	
		2.2.4 นโยบาย กฎหมาย และข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องกับยานพาหนะ ด้านการ ปล่อยมลพิษ	
	2.3 การใช้งาน	2.3.1 การให้ข้อมูลการเดินทางเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถวางแผนการ เดินทางได้อย่างสะดวก ตรงเวลา	
		2.3.2 ระบบการจัดการให้สามารถใช้อยานพาหนะได้เต็มประสิทธิภาพ ตาม อัตราบรรทุกของยานพาหนะ	
	2.4 การจัดการ ของเสีย	2.4.1 การดูแลบำรุง รักษา สภาพเครื่องยนต์ ด้านการใช้พลังงานและการ ปล่อยมลพิษ	
	3. ที่พัก	3.1 วัตถุประสงค์	3.1.1 นโยบายการจัดซื้อ/จัดหาผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในที่พัก ที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อมและหาได้ในท้องถิ่น
			3.1.2 การจัดหาผ้าเพื่อการอุปโภคบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
			3.1.3 ระบบพลังงานไฟฟ้าพลังงานทดแทน เช่น พลังงานแสงแดด พลังงาน ลม
3.2 การจัดการ/ การดำเนินการ		3.2.1 การบริหารจัดการ ขอบเขตธุรกิจ ที่ให้ความสำคัญต่อประเด็น สิ่งแวดล้อม	

องค์ประกอบ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว	ขั้นตอน	เป้าหมาย
		<p>3.2.2 ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อกำหนดต่าง ๆ โดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม</p> <p>3.2.3 สิทธิในที่ดินถูกต้องตามกฎหมาย ไม่บุกรุกพื้นที่ป่าไม้หรืออุทยานทางธรรมชาติ</p> <p>3.2.4 การฝึกอบรมพนักงานทุกคนเกี่ยวกับบทบาทและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม</p> <p>3.2.5 การออกแบบสิ่งปลูกสร้างที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและมีความสอดคล้องพื้นที่</p> <p>3.2.6 การประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่อพื้นที่ปลูกสร้าง</p> <p>3.2.7 การใช้วัสดุอุปกรณ์ก่อสร้างอย่างคุ้มค่า</p>
	3.3 การใช้งาน	<p>3.3.1 การตรวจวัดปริมาณการใช้พลังงาน</p> <p>3.3.2 การตรวจวัดปริมาณการใช้น้ำ</p> <p>3.3.3 การตรวจวัดปริมาณการใช้ทรัพยากร และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ</p> <p>3.3.4 ระบบประหยัดพลังงาน หรือส่งเสริมให้เกิดการประหยัดพลังงาน</p> <p>3.3.5 ระบบประหยัดน้ำ หรือส่งเสริมให้เกิดการประหยัดน้ำ</p> <p>3.3.6 ระบบประหยัดหรือส่งเสริมเพื่อลดการใช้ทรัพยากร และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ</p> <p>3.3.7 การลดการใช้สารเคมีที่เป็นอันตราย เช่น ยาฆ่าแมลง สีทาอาคาร และสารทำความสะอาด</p> <p>3.3.8 การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม</p> <p>3.3.9 โครงการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเลือกใช้บริการที่พักที่ร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม</p> <p>3.3.10 กิจกรรมและ/หรือโครงการส่งเสริม รณรงค์การลดการใช้ทรัพยากร รวมถึงป้ายขอความร่วมมือ</p>
	3.4 การจัดการของเสีย	<p>3.4.1 ระบบช่วยจำกัด/ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก</p> <p>3.4.2 การตรวจวัดปริมาณขยะ เพื่อหาแนวทางลดปริมาณขยะ</p> <p>3.4.3 ระบบการใช้ซ้ำ (Reuse) และการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)</p> <p>3.4.4 ระบบการจัดการขยะที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม</p> <p>3.4.5 การดำเนินการเพื่อลดมลพิษ การปล่อยของเสียออกสู่สิ่งแวดล้อม ทางอากาศ น้ำ และดิน</p>
4. ร้านอาหาร	4.1 วัตถุประสงค์	<p>4.1.1 นโยบายการจัดซื้อ/จัดหาวัตถุดิบท้องถิ่น ตามฤดูกาล และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม</p> <p>4.1.2 การไม่ใช้หรือเกี่ยวข้องกับวัตถุดิบที่ผิดกฎหมาย อาทิ สัตว์ป่าคุ้มครอง</p> <p>4.1.3 การใช้พลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น พลังงานทดแทน พลังงานหมุนเวียน</p> <p>4.1.4 การจัดหาแหล่งน้ำที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม</p>
	4.2 การจัดการ/การดำเนินการ	<p>4.2.1 การบริหารจัดการ ขอบเขตธุรกิจ ที่ให้ความสำคัญต่อประเด็นสิ่งแวดล้อม</p> <p>4.2.2 ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อกำหนดต่าง ๆ โดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม</p> <p>4.2.3 การฝึกอบรมพนักงานทุกคนเกี่ยวกับบทบาทและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม</p> <p>4.2.4 ระบบการใช้วัตถุดิบเพื่อลดการเกิดการสูญเสีย (Food loss) จากการขนส่ง เก็บรักษา และแปรรูป</p>

องค์ประกอบ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว	ขั้นตอน	เป้าหมาย	
	4.3 การใช้งาน	4.2.5 แนวทางการลดการใช้ไฟฟ้า และทรัพยากรอื่น ๆ เช่น กระดาษ เช็ดปาก สารทำความสะอาด	
		4.3.1 รายการอาหารที่ใช้วัตถุดิบท้องถิ่น ตามฤดูกาล และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	
		4.3.2 โครงการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเลือกบริโภคอาหารที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม	
		4.3.3 แนวทางส่งเสริมการลดการใช้ภาชนะบรรจุและการเกิดขยะอาหาร เช่น ปริมาณอาหารที่เสิร์ฟ	
		4.3.4 การออกแบบร้านอาหารเพื่อลดการใช้พลังงาน สำหรับความเย็นและแสงสว่าง	
	4.3.5 การดูแลสภาพแวดล้อมของร้านอาหาร รวมถึงสถานที่จอดรถ		
	4.4 การจัดการ ของเสีย	4.4.1 การตรวจวัดปริมาณขยะ เพื่อหาแนวทางลดปริมาณขยะ	
		4.4.2 ระบบการนำวัสดุกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) และการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)	
		4.4.3 ระบบการจัดการขยะที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	
		4.4.4 การดำเนินการเพื่อลดมลพิษ การปล่อยของเสียออกสู่สิ่งแวดล้อม ทางอากาศ น้ำ และดิน	
	5. ร้านจำหน่ายของที่ระลึก	5.1 วัตถุดิบ	5.1.1 นโยบายการจัดซื้อ/จัดหาวัตถุดิบท้องถิ่น และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
			5.1.2 การไม่ใช้หรือเกี่ยวข้องกับวัตถุดิบที่ผิดกฎหมาย อาทิ สัตว์ป่าคุ้มครอง
			5.1.3 การลด/ยกเลิกการใช้สารเคมีหรือวัสดุที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม
5.1.4 การจัดหาแหล่งน้ำและพลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม			
5.2 การจัดการ/ การดำเนินการ		5.2.1 การใช้ข้อความโฆษณาและการให้ข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วนตามความเป็นจริง	
		5.2.2 กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	
		5.2.3 การออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ลดการใช้พลาสติก โฟม และทรัพยากรอื่น ๆ	
		5.2.4 การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ส่งเสริมการลด การใช้ซ้ำ การนำกลับมาใช้ใหม่	
		5.2.5 การฝึกอบรมพนักงานทุกคนเกี่ยวกับบทบาทและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม	
5.3 การใช้งาน		5.3.1 การส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเลือกผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	
		5.3.2 การนำผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมาบริการเป็นทางเลือกให้ผู้บริโภค	
		5.3.3 การให้ข้อมูลวิธีการใช้งานที่ถูกต้อง ครบถ้วน เพื่อให้สามารถใช้งานได้ อย่างเต็มประสิทธิภาพ	
5.4 การจัดการ ของเสีย		5.4.1 การตรวจวัดปริมาณขยะ เพื่อหาแนวทางลดปริมาณขยะ	
		5.4.2 ระบบการนำวัสดุกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) และการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)	
		5.4.3 ระบบการจัดการขยะที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	
		5.4.4 การดำเนินการเพื่อลดมลพิษ การปล่อยของเสียออกสู่สิ่งแวดล้อม ทางอากาศ น้ำ และดิน	
6. กิจกรรมการท่องเที่ยว	6.1 วัตถุดิบ	6.1.1 นโยบายการจัดซื้อ/จัดหาอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	

องค์ประกอบ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว	ขั้นตอน	เป้าหมาย
		6.1.2 กิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงมีส่วนช่วยรักษาและพัฒนาสภาพแวดล้อม
		6.1.3 การจัดหาแหล่งน้ำและพลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
		6.2 การจัดการ/ การดำเนินการ
	6.2.1 การให้ข้อมูลแนวทางการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม	6.2.2 รูปแบบกิจกรรมที่ไม่ส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิตอยู่และพฤติกรรมของสิ่งมีชีวิตในแหล่ง
		6.2.3 แนวทางการลดการใช้ น้ำ ไฟฟ้า และทรัพยากรอื่น ๆ
		6.2.4 การฝึกอบรมพนักงานทุกคนเกี่ยวกับบทบาทและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม
		6.2.5 การดำเนินกิจกรรมที่ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อม
		6.3 การใช้งาน
	6.3.1 การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในการปฏิบัติตัวให้ถูกต้อง เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	6.3.2 การส่งเสริมกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
		6.3.3 การรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และคุ้มค่า
		6.4 การจัดการ ของเสีย
	6.4.1 โครงการรณรงค์การรักษาความสะอาด ทั้งขยะในพื้นที่ที่จัดให้	6.4.2 ระบบการจัดการขยะที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
		6.4.3 ระบบการคัดแยกขยะเปียก แห้ง (นำกลับมาใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่)

3.2.4 การจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา

จากการประเมินองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแต่ละแหล่งท่องเที่ยวได้มาซึ่งระดับศักยภาพโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ในขั้นต่อไปเป็นการเสนอแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ที่สอดคล้องตาม SDG 12 แนวคิดการประเมินวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ (LCT) และยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2560-2564 ประเทศไทย

บทที่ 4

ผลการศึกษา

บทที่ 4 แสดงผลการศึกษา ได้แก่ รายชื่อแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาบนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย ถึงเมืองดานัง ประเทศเวียดนาม ข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวตามองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว การเดินทางภายในแหล่ง ร้านจำหน่ายของที่ระลึก ร้านอาหาร ที่พัก และการเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยว ระดับศักยภาพของแต่ละองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ที่ได้จากการประเมินตามตัวบ่งชี้ที่ประยุกต์มาจากเกณฑ์การประเมินโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของ GSTC และ ททท. และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางถนน จากภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย ถึงเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ที่สอดคล้องตามผลการประเมิน

4.1 รายชื่อแหล่งท่องเที่ยวหลักที่เลือกศึกษา

รายชื่อแหล่งท่องเที่ยวหลักที่เลือกศึกษา ได้จากการศึกษาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากเว็บไซต์และรายงาน อาทิ การได้รับคะแนนความนิยมจากนักท่องเที่ยวในแอปพลิเคชัน ทริปแอดไวเซอร์ (Tripadvisor) วังใน (Wongnai) และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (thai.tourismthailand) และจากการสัมภาษณ์หน่วยงานด้านการท่องเที่ยวของภาครัฐและเอกชน อาทิ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลแหล่งท่องเที่ยว สมาคมการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการที่พัก ร้านอาหาร และบริษัทนำเที่ยว รวมถึงจากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่ รายชื่อแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม ทั้งในและต่างประเทศ หรือรายชื่อแหล่งท่องเที่ยวหลักที่เลือกศึกษา แสดงในตาราง 3

ตาราง 3 รายชื่อแหล่งท่องเที่ยวหลักที่เลือกศึกษา

ประเทศ	เมือง/ จังหวัด	แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว
ประเทศไทย	ตาก	อำเภอสามเงา: <ul style="list-style-type: none">เขื่อนภูมิพลอำเภอบ้านตาก (วัดพระบรมธาตุบ้านตาก กาดต้าตง)	เชิงธรรมชาติ เชิงศาสนา เชิงวิถีชีวิต
	สุโขทัย	อำเภอเมืองสุโขทัย: <ul style="list-style-type: none">อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย และชุมชนเมืองเก่า	เชิงวิถีชีวิต เชิงประวัติศาสตร์
	อุตรดิตถ์	อำเภอลับแล <ul style="list-style-type: none">(การท่องเที่ยวเมือง) ตัวเมืองลับแล วัดพระบรมธาตุทุ่งยั้ง วัดพระแท่นศิลาอาสน์ ตลาดหัวดง	เชิงวิถีชีวิต เชิงวัฒนธรรม
	พิษณุโลก	<ul style="list-style-type: none">(การท่องเที่ยวเมือง) วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ วรมหาวิหาร วัดจุฬามณี ริมแม่น้ำน่าน โรงงานเซรามิคบางแก้ว และศูนย์เรียนรู้การใช้ประโยชน์ และการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง (สปาบ้านวังส้มซ่า)	เชิงธรรมชาติ เชิงศาสนา เชิงวิถีชีวิต
	เพชรบูรณ์	อำเภอเขาค้อ: <ul style="list-style-type: none">อุทยานแห่งชาติเขาค้อ และวัดผาช่อนแก้ว	เชิงธรรมชาติ เชิงศาสนา
ขอนแก่น	อำเภอเมือง:	เชิงธรรมชาติ เชิงศาสนา	

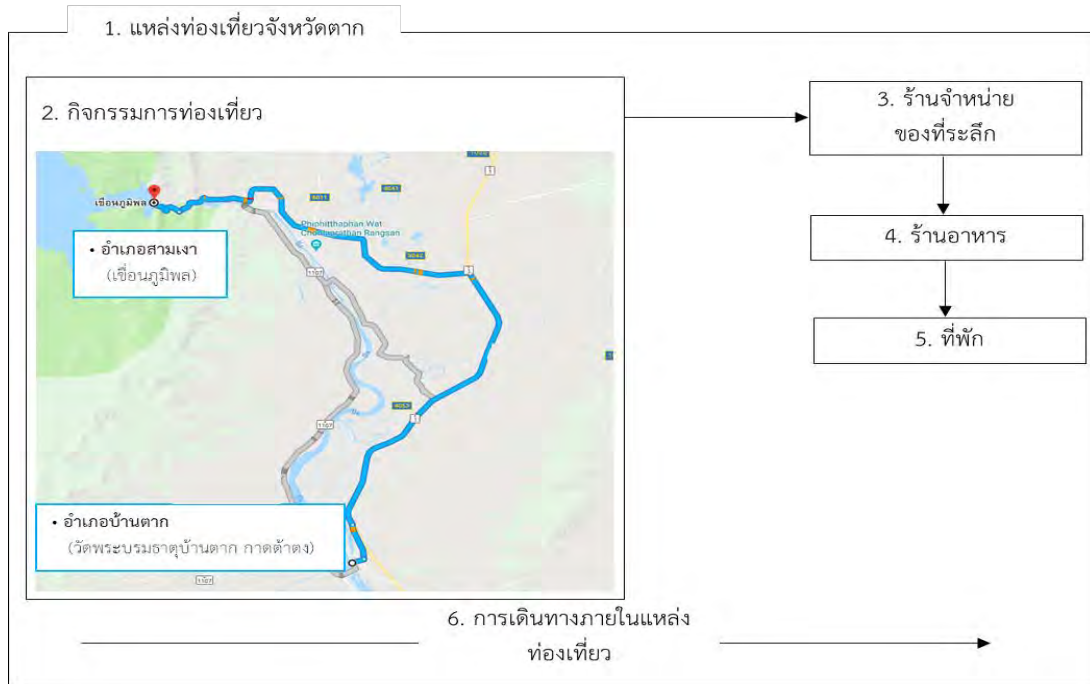
ประเทศ	เมือง/ จังหวัด	แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว
		<ul style="list-style-type: none"> (การท่องเที่ยวเมือง) พระมหาธาตุแก่นนคร วัดหนองแวง พิพิธภัณฑสถานชาติวิทยา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ศาลหลักเมือง บึงแก่นนคร 	
	กาฬสินธุ์	อำเภอสหัสขันธ์ <ul style="list-style-type: none"> (การท่องเที่ยวเมือง) แหล่งขุดค้นไดโนเสาร์ภูกุ่มข้าว พิพิธภัณฑสถานธรณีวิทยา วัดพุทธนิมิต หมู่บ้านสหัสขันธ์ (ถนนไดโนโรด) 	เชิงธรรมชาติ เชิงศาสนา เชิงประวัติศาสตร์
	มุกดาหาร	อำเภอเมือง <ul style="list-style-type: none"> ตลาดอินโดจีน อุทยานแห่งชาติภูผาเทิบ และภูโนนรมย์ 	เชิงธรรมชาติ เชิงศาสนา
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	เมืองสะหวันนะเขต	<ul style="list-style-type: none"> พระธาตุอิงฮัง วัดพระธาตุโพน พิพิธภัณฑสถานไดโนเสาร์ แหล่งท่องเที่ยวเมืองสะหวันนะเขต (ตลาดสิงคโปร์ โบสถ์ฝรั่งเศส) 	เชิงธรรมชาติ เชิงศาสนา
สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	เมืองเว้	<ul style="list-style-type: none"> หมู่โบราณสถานเมืองเว้ (Complex of Hue Monuments) นครจักรพรรดิ (Imperial Enclosure) สุสานพระเจ้าไคดิงห์ (Tomb of Khai Dinh) วัดเทียนหมู (Thien Mu) 	เชิงศาสนา เชิงประวัติศาสตร์
	เมืองดานัง	<ul style="list-style-type: none"> บานาฮิลล์ สะพานมังกร ทะเลดานัง วัดหลินอิ่ง อ่าวดานัง หมู่บ้านมะพร้าว (เรือกระดิ่ง) และเมืองโบราณฮอยอัน 	เชิงธรรมชาติ เชิงศาสนา เชิงวิถีชีวิต

4.2 ข้อมูลองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา

4.2.1 องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ประเทศไทย

แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาบนเส้นทางในประเทศไทย ตั้งอยู่ในจังหวัดตาก สุโขทัย อุตรดิตถ์ พิษณุโลก เพชรบูรณ์ ขอนแก่น กาฬสินธุ์ และมุกดาหาร เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม ซึ่งมีรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น เชิงธรรมชาติ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต และศาสนา โดยมีข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา ตามองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ดังนี้

4.2.1.1. จังหวัดตาก

ภาพ 5 รูปแบบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตาก

จังหวัดตาก เป็นจังหวัดทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ของประเทศไทย มีชื่อเดิมว่า “เมืองระแหง” ในอดีตเป็นเมืองที่มีชาวมอญอาศัยอยู่มาก่อน มีหลักฐานศิลปะมอญปรากฏอยู่ ตัวเมืองเดิมตั้งอยู่ที่อำเภอบ้านตาก เมืองนี้สร้างขึ้นก่อนสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี เมื่อได้สถาปนากษัตริย์เป็นราชธานีแล้ว เมืองตากมีฐานะเป็นเมืองหน้าด่านที่สำคัญด้านฝั่งตะวันตก และยังเป็นเมืองที่มีความเกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์ในอดีตรวมถึง 4 พระองค์ ที่เสด็จมาชุมนุมกองทัพ ณ ดินแดนเมืองตากแห่งนี้ ได้แก่ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช สมเด็จพระนเรศวรมหาราช สมเด็จพระนารายณ์มหาราช และสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช จังหวัดตากมีประวัติความเป็นมาอันยาวนาน ทำให้จังหวัดตากเต็มไปด้วยเรื่องราวและสถานที่ที่น่าสนใจ เช่น ด้านสถาปัตยกรรม มีเจดีย์และวัดศิลปะแบบมอญ นอกจากนี้ ยังมีวัดวาอารามศิลปะแบบไทยสมัยสุโขทัยและอยุธยา รวมถึงที่พักอาศัยรูปทรงร่วมสมัย ตามรูปแบบของยุโรป สมัยรัชกาลที่ 5 ด้านธรรมชาติ ตากยังคงอุดมสมบูรณ์ด้วยป่าไม้ มีพื้นที่ป่าทั้งหมด 7,780,275.47 ไร่ คิดเป็น ร้อยละ 71.95 ของพื้นที่จังหวัด (ศูนย์สารสนเทศ สำนักงานแผนงานและสารสนเทศ กรมป่าไม้, 2559) และเป็นแหล่งรวมความหลากหลายทางธรรมชาติที่สำคัญระดับโลก ครอบคลุมพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและอุทยานแห่งชาติหลายแห่ง ได้แก่ อุทยานแห่งชาติตากสินมหาราช อุทยานแห่งชาติแม่เมย อุทยานแห่งชาติลานสาง และอุทยานแห่งชาติน้ำตกพาเจริญ รวมถึงน้ำตกทีลอซู เป็นต้น นอกจากนี้ ตากยังเป็นจังหวัดที่มีผลผลิตทางการเกษตรจำนวนมาก ทั้งดอกไม้ ผลไม้ และพืชเมืองหนาวหลากหลายชนิด นักท่องเที่ยวชาวไทยในปี พ.ศ. 2557 – 2559 มีจำนวน 1,721,389 คน 1,866,591 คน และ 1,970,025 คน ตามลำดับ (สำนักงานสถิติจังหวัดตาก, 2559) ด้านการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของจังหวัด มีระบบการจัดเก็บขยะ ปริมาณขยะต่อเดือน โดยเฉลี่ย ในปี 2559 เท่ากับ 14,538 ตัน/เดือน คิดเป็นปริมาณขยะกว่า 2 แสนตันต่อปี มีสัดส่วนการนำขยะไปใช้ประโยชน์ได้ลดลง คิดเป็น ร้อยละ 21.19 ของปริมาณขยะทั้งหมด (สำนักงานสถิติจังหวัดตาก, 2559) ปัจจุบัน เขตการปกครองของตาก แบ่งออกเป็น 9 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองตาก อำเภอบ้านตาก อำเภอสามเงา อำเภอแม่ระมาด อำเภอท่าสองยาง อำเภอแม่สอด อำเภอพบพระ อำเภออุ้มผาง และอำเภอวังเจ้า เส้นทางที่ศึกษาแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา ได้แก่ อำเภอสามเงา (เขื่อนภูมิพล) และ อำเภอบ้านตาก (วัดพระบรมธาตุบ้านตาก และกาดต้าตง)

1. แหล่งท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ ใช้เวลาท่องเที่ยว 2 วัน 1 คืน จาก การสัมภาษณ์ คุณธมลวรรณ เรืองขจร ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดตาก โดยจะเริ่มจาก การท่องเที่ยวในเขื่อนภูมิพล (ภาพ 6) ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากเส้นทางหลักเป็นระยะทาง 64 กิโลเมตร เขื่อนภูมิพลเป็น เขื่อนเอนกประสงค์แห่งแรกในประเทศไทย กล่าวคือ เป็นเขื่อนที่ใช้ประโยชน์ในการผลิตพลังงานไฟฟ้า ชลประทาน เพาะพันธุ์สัตว์น้ำจืด และกักเก็บน้ำเพื่อนำมาบริหารจัดการให้เพียงพอกับความต้องการในช่วงฤดู แล้ง สามารถจัดสรรน้ำเพื่อการเกษตรสำหรับพื้นที่กว่า 10 ล้านไร่ ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดตาก กำแพงเพชร และ นครสวรรค์ นอกจากนี้ บริเวณโดยรอบเขื่อนภูมิพลเป็นแหล่งท่องเที่ยว มีเส้นทางเดินศึกษาสภาพป่าไม้และ ธรรมชาติสองฝั่งลำน้ำปิงเหนืออ่างเก็บน้ำเขื่อนภูมิพลในเขตป่าสงวนแห่งชาติแม่ตั้น เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เขื่อนภูมิพลได้รับการบริหารจัดการโดยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย นโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของการ ไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ได้แก่ 1) ให้ทุกหน่วยงานปฏิบัติตามกฎหมาย มาตรฐาน และข้อกำหนดด้าน สิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด 2) ใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพสูง พร้อมระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตาม มาตรฐานสากล 3) ส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมและงานวิจัยด้านสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง 4) มุ่งมั่นและ ดำเนินการลดก๊าซเรือนกระจกทั่วทั้งองค์กร เพื่อบรรลุเป้าหมายในการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ และ 5) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม ให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด (การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, 2561) มีการดำเนินงานที่มีความ รับผิดชอบต่อสังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม มุ่งเน้นการดำเนินงานเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืนและการทำงาน เชิงเครือข่ายร่วมกับชุมชน ตลอดจนพันธมิตรต่าง ๆ และสอดคล้องตามนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม มีโครงการที่ โดดเด่น อาทิ โครงการรวมพลคนอาสาพัฒนาชุมชน และโครงการส่งเสริมอาชีพชุมชน การศึกษาเรียนรู้และ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในเรื่องการบริหารจัดการขยะในครัวเรือน (รายงานประจำปี เขื่อนภูมิ พล, 2559) กิจกรรมสร้างฝายชะลอน้ำ ณ ป่าชุมชนบ้านท่าปุย และการรณรงค์การทิ้งและแยกขยะ (ภาพ 7) สนับสนุนโครงการล้างแอร์ช่วยชาติ และกิจกรรมให้ความรู้ด้านอนุรักษ์พลังงานแก่เด็กนักเรียนตามโรงเรียนต่าง ๆ เป็นต้น (จากการสัมภาษณ์ คุณพงษ์เทพ จันทรปุ้ม ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขื่อนภูมิพล ฝ่ายบริหาร) ภายในเขื่อน ภูมิพลมีระบบการจัดการขยะที่ได้รับการรับรองระดับสากล ได้แก่ ISO 14001 และได้รับรางวัลสถานประกอบ กิจการต้นแบบดีเด่นด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ระดับประเทศ ประจำปี 2561 ณ กรมสวัสดิการคุ้มครองแรงงาน กรุงเทพฯ (เขื่อนภูมิพล, 2561)

นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางจากเขื่อนภูมิพลมาท่องเที่ยวในอำเภอบ้านตาก ที่ตั้งอยู่ห่างจาก เส้นทางหลัก เป็นระยะทาง 28 กิโลเมตร ซึ่งในอำเภอบ้านตากมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ได้แก่ วัดพระบรม ธาตุ และถนนคนเดิน (กาดต้าตง) เป็นต้น วัดพระบรมธาตุ (ภาพ 8) เป็นวัดคู่บ้านคู่เมืองวัดหนึ่งของจังหวัดตาก สิ่งศักดิ์สิทธิ์ภายในวัดเป็นที่เคารพสักการะของพุทธศาสนิกชน โดยเฉพาะองค์พระบรมธาตุและพระเจ้าทันใจ พุทธศาสนิกชนและนักท่องเที่ยวที่สนใจสามารถเข้าสักการะและเยี่ยมชมนได้ทุกวัน โดยไม่เสียค่าเข้าชม เปิดให้ เข้าสักการะในเวลา 05.00 – 18.00 น. ภายในวัดพระบรมธาตุเริ่มมีการก่อสร้างศาลาวัดเพิ่มเติม (ภาพ 9) โดยมี แหล่งโบราณสถานสำคัญที่ตั้งอยู่ใกล้เคียง คือ เมืองตากเก่าและเจดีย์ยุทธหัตถี ในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ ในอำเภอบ้านตากจะมีการเปิดตลาดนัด “กาดต้าตง” (ภาพ 10) มีชาวบ้านในพื้นที่นำของมาขาย และบริเวณริมน้ำจะมี สะพานไม้ยื่นไปกลางแม่น้ำปิง ให้อาหารปลา และมีเกาะกลางน้ำ ที่เป็นจุดถ่ายภาพ ภายในตลาดมีป้ายให้ข้อมูล แก่นักท่องเที่ยว (ภาพ 11) การจัดการการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลในพื้นที่ มีการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ปริมาณ ขยะมูลฝอยเฉลี่ย 2 ตัน/วัน มีถังขยะรองรับรับขยะมูลฝอย 2,200 ใบ และมีที่ดินสำหรับทิ้งขยะมูลฝอยจำนวน 200 ไร่ (แผนพัฒนาเกษตรกรรมอำเภอบ้านตากปี 2560-2563, 2559)

ภาพ 6 เขื่อนภูมิพล
อำเภอสามเงา จังหวัดตาก

ภาพ 7 การรณรงค์การทิ้งและแยกขยะ
ในเขื่อนภูมิพล

ภาพ 8 วัดพระบรมธาตุบ้านตาก
อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก

ภาพ 9 ภายในวัดพระบรมธาตุ
มีการก่อสร้างศาลาวัดเพิ่มเติม

ภาพ 10 กาดต้าตง อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก

ภาพ 11 ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว
(กาดต้าตง)

2. กิจกรรมท่องเที่ยว

ภายในเขื่อนภูมิพลมีกิจกรรมท่องเที่ยวที่หลากหลาย ได้แก่ การนั่งเรือท่องเที่ยวไปยังเกาะต่าง ๆ (ภาพ 12) เช่น พระพุทธบาทเขาหนาม เกาะวาเลนไทน์ ดอยเจ้าพ่อหลวง เขาพระพุทธบาท ถ้ำอาบนาง และโบราณสถานแก่งสร้อย จนถึงดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ รวมระยะทาง 204 กิโลเมตร โดยมีเรือของผู้ประกอบการเรือ-แพไว้ให้บริการ ทั้งแบบรายชั่วโมงและแบบค้างคืน สามารถรองรับผู้โดยสารได้ 100 คน (ภาพ 13) กิจกรรมระหว่างการเล่นเรือ อาทิ การลงเล่นน้ำในเขื่อน (ภาพ 14) การจัดงานเลี้ยงและกิจกรรมสังสรรค์อื่น ๆ บนเรือ การปั่นจักรยาน การเดินชมทิวทัศน์ตามแนวสันเขื่อน และการรับฟังการบรรยายและชมโรงไฟฟ้า ในกรณีนี้ จะต้องติดต่อกับสำนักงานเขื่อนภูมิพลล่วงหน้า ภายในเขื่อนภูมิพลมีสวนสาธารณะ มีชื่อว่า สวนน้ำพระทัย (ภาพ 15) ไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว ในส่วนของการท่องเที่ยวอำเภอบ้านตาก มีหลากหลายกิจกรรม

ท่องเที่ยว ได้แก่ การสักการะพระบรมธาตุบ้านตาก การเที่ยวชมถนนคนเดินกาตต้าตง เปิดทุกวันเสาร์-วันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 17.00 – 20.00 น. มีกิจกรรมท่องเที่ยวอื่น ๆ ได้แก่ การให้อาหารปลาบริเวณริมน้ำ (ภาพ 16) รวมถึงการถ่ายภาพบริเวณสะพานไม้ (ภาพ 17)

ภาพ 12 การนั่งเรือท่องเที่ยวเกาะ ณ เชื่อนภูมิพล

ภาพ 13 การล่องแพ ณ เชื่อนภูมิพล

ภาพ 14 นักท่องเที่ยวลงเล่นน้ำภายในเชื่อนภูมิพล

ภาพ 15 สวนน้ำพระทัย ณ เชื่อนภูมิพล

ภาพ 16 ให้อาหารปลาบริเวณริมน้ำปิง
อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก

ภาพ 17 สะพานไม้ อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก

3. ร้านจำหน่ายของที่ระลึก

ร้านจำหน่ายสินค้าและของที่ระลึกภายในเชื่อนภูมิพลส่วนใหญ่ จำหน่ายสินค้าประเภทอาหาร เช่น ปลาแห้ง ผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำในอ่างเก็บน้ำ และสินค้า OTOP (ภาพ 18) เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ประกอบอาชีพประมงและการเกษตร นอกจากนี้ ยังมีการจำหน่ายพืชผักสวนครัวบริเวณลานโพธิ์ภายในเชื่อนภูมิพล ส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่นำผลิตผลการเกษตรมาจำหน่าย สำหรับอำเภอบ้านตาก สินค้าที่ได้รับความนิยม ได้แก่ ผ้าทอลายเกล็ดเต่า สินค้า OTOP เป็นผ้าทอมือสืบทอดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น มีลวดลายที่เป็น

เอกลักษณ์ เป็นลายโบราณ นำไปตัดเย็บเป็นเสื้อหรือผ้าถุง กระเป๋า และผ้าคลุมไหล่ โดยนักท่องเที่ยวสามารถเลือกซื้อสินค้าดังกล่าวได้บริเวณถนนคนเดินกาดต้าตง (ภาพ 19) และพื้นที่ใกล้เคียง

ภาพ 18 ร้านจำหน่ายสินค้า บริเวณลานโพธิ์
ณ เชื้อนภูมิพล

ภาพ 19 ร้านจำหน่ายสินค้าภายในถนนคนเดิน
ณ กาดต้าตง

4. ร้านอาหาร

ร้านอาหารบริการนักท่องเที่ยวภายในเชื้อนภูมิพลมี 3 แห่ง ได้แก่ 1) เรือนภูแก้ว เป็นอาคารจัดเลี้ยง ห้องประชุม ห้องอาหาร สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ ประมาณ 200-300 คน วัตถุประสงค์ที่ใช้เป็นวัตถุประสงค์ท้องถิ่น เนื่องจากประชาชนประกอบอาชีพประมงและการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ และการนำวัตถุดิบจากโครงการชีววิถีชุมชน คือ ผักปลอดสารพิษ ไปประกอบอาหาร โดยรายการอาหารที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ได้แก่ สลัดผัก (ภาพ 20) 2) ตลาดลานโพธิ์ (ภาพ 21) ตั้งอยู่บริเวณทางขึ้นสันเชื้อนภูมิพล บริเวณนี้มีอาหารและสินค้าของฝากจากชุมชนโดยรอบให้นักท่องเที่ยวได้เลือกซื้อ และ 3) ร้านอาหารบนแพ มีไว้บริการนักท่องเที่ยว ทั้งแบบล่องเรือและแบบจอดตามเกาะ ซึ่งนักท่องเที่ยวจะต้องนั่งเรือเล็กไปยังแพร้านอาหารที่จอดอยู่ห่างจากท่าเรือ

สำหรับร้านอาหารในอำเภอบ้านตาก บริเวณสถานที่ท่องเที่ยวจะมีป้ายแสดงข้อมูลร้านอาหารแนะนำ (ภาพ 22) แต่ละร้านอาหารมีรายการอาหารท้องถิ่นของจังหวัดตากที่หลากหลายไว้บริการ เช่น ข้าวเกรียบงา ที่มีวิธีการผลิตจากภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการนำแป้งมาผสมกับงา และขึ้นรูปเป็นวงกลม แล้วจึงนำไปตากแดด ข้าวเกรียบงาที่ได้สามารถนำไปประกอบอาหารหลากหลายเมนู ได้แก่ ยำข้าวเกรียบ และเมี่ยงจอมพล (ภาพ 23) เป็นต้น

ภาพ 20 สลัดผักปลอดสารพิษ ณ เชื้อนภูมิพล

ภาพ 21 ร้านอาหารบริเวณลานโพธิ์ ณ เชื้อนภูมิพล

ภาพ 22 ป้ายแสดงข้อมูลร้านอาหารแนะนำ ณ อำเภอบ้านตาก

ภาพ 23 เมี่ยงจอมพล ณ จังหวัดตาก

5. ที่พัก

ที่พักภายในเขื่อนภูมิพลมีหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ เรือสำราญ แพ (ภาพ 24) และ บ้านพักรับรอง (ภาพ 25) แบ่งเป็น แบบเรือนนอน (ห้องพักปรับอากาศ) รองรับนักท่องเที่ยวได้ 18 คน ราคา 3,000 บาท และแบบบ้านพัก ราคา 800-2,500 บาท รองรับนักท่องเที่ยวได้ 110 คน บ้านพักภายในเขื่อนภูมิพล มีการใช้พลังงานทดแทนจากพลังงานแสงอาทิตย์ (ภาพ 26) การรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวประหยัดน้ำและไฟฟ้า การดำเนินโครงการฉลากประหยัดไฟเบอร์ 5 ในส่วนของอำเภอบ้านตากมีจำนวนที่พัก 19 แห่ง (สำนักงานสถิติจังหวัดตาก, 2559) ทางสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดตากมีการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการที่พักลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ลดการใช้น้ำ ใช้ไฟฟ้า

ภาพ 24 เรือแพ ณ เขื่อนภูมิพล

ภาพ 25 บ้านพักรับรอง ณ เขื่อนภูมิพล

ภาพ 26 โครงการใช้พลังงานทดแทนจากพลังงานแสงอาทิตย์ในบ้านพัก ณ เขื่อนภูมิพล

6. การเดินทางในแหล่ง

การเดินทางภายในเขื่อนภูมิพล มีหลายรูปแบบ ได้แก่ รถส่วนบุคคล จักรยาน และเรือ (ภาพ 27) เป็นต้น ทั้งนี้ ยังไม่มียานพาหนะที่ใช้พลังงานทางเลือกไว้บริการนักท่องเที่ยว ภายในเขื่อนมีเส้นทางปั่นจักรยาน และเส้นทางเดินเท้า เพื่อส่งเสริมการลดการใช้รถยนต์ส่วนบุคคล โดยมีป้ายแสดงเส้นทางภายในเขื่อนไว้บริการเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถวางแผนการเดินทางได้อย่างสะดวก มีจุดจอดรถบริเวณลานปูน ก่อนทางขึ้นสันเขื่อนสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเข้าพักค้างคืนหรือล่องเรือที่เขื่อน (ภาพ 28)

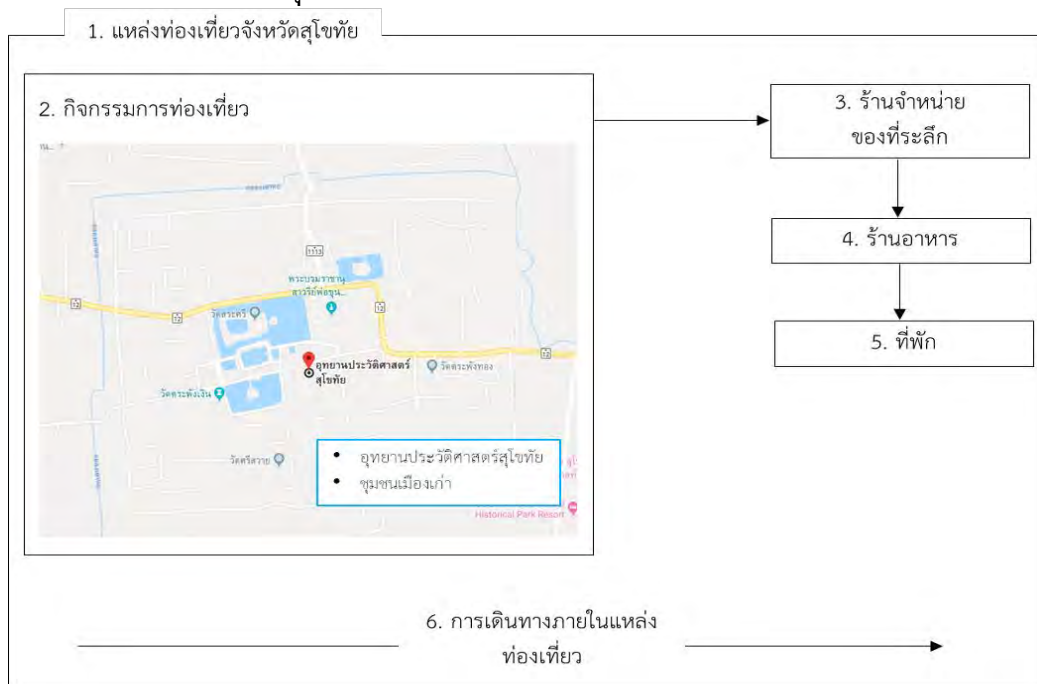

ภาพ 27 ล่องเรือ ณ เขื่อนภูมิพล

ภาพ 28 ลานจอดรถ ณ เขื่อนภูมิพล

4.2.1.2. จังหวัดสุโขทัย

ภาพ 29 รูปแบบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย

จังหวัดสุโขทัย ตั้งอยู่ทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ของประเทศไทย ตั้งอยู่บนพื้นที่ทั้งหมด 4,122,557 ไร่ คิดเป็นพื้นที่ป่าไม้ ร้อยละ 30.18 หรือ 1,244,294 ไร่ ของพื้นที่ทั้งหมด พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่ม โดยตอนเหนือเป็นที่ราบสูง มีภูเขาทอดแนวยาวมาทางทิศตะวันตก พื้นที่ตอนกลางเป็นที่ราบลุ่ม และตอนใต้เป็นที่ราบสูง มีแม่น้ำยมไหลผ่านจากเหนือลงใต้ โดยผ่านพื้นที่อำเภอศรีสัชชนาลัย สวรรคโลก ศรีสำโรง เมืองสุโขทัย และอำเภอกงไกรลาศ เป็นระยะทางประมาณ 170 กิโลเมตร ภูเขาที่สูงที่สุดในจังหวัดสุโขทัย คือ เขาหลวง ยอดเขามีความสูง 1,200 เมตร จากระดับน้ำทะเล จังหวัดสุโขทัยแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 9

อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองสุโขทัย อำเภอบ้านด่านลานหอย อำเภอคีรีมาศ อำเภอกงไกรลาศ อำเภอศรีสัชนาลัย อำเภอศรีสำโรง อำเภอสวรรคโลก อำเภอสรีนคร และอำเภอทุ่งเสลี่ยม (แผนพัฒนาจังหวัดสุโขทัย, 2561)

สุโขทัยมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เนื่องจากสุโขทัยเป็นราชธานีแห่งแรกของชาติไทย เป็นอาณาจักรที่มีอายุเก่าแก่กว่า 700 ปี มีพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ขึ้นครองราชย์เป็นปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์พระร่วง สืบสายกษัตริย์ปกครองพระราชอาณาจักรหลายพระองค์ อาณาจักรสุโขทัยเจริญรุ่งเรืองที่สุดในยุคสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ผู้ทรงพระปรีชาสามารถ ทั้งทางด้านการศึกสงคราม การเมืองการปกครอง ศาสนา และที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ทรงเป็นผู้ประดิษฐ์อักษรไทย เป็นรากฐานที่พัฒนาจนเป็นภาษาประจำชาติในปัจจุบัน ในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยและศรีสัชนาลัย ยังคงมีร่องรอยแห่งอารยธรรมทางสังคม งานศิลปะ และสถาปัตยกรรมอันทรงคุณค่าที่หลงเหลืออยู่อย่างครบถ้วน จนได้รับการยกย่องให้เป็นมรดกโลก โดยองค์การยูเนสโก โดยในวันที่ 12 ธันวาคม 2534 องค์การยูเนสโกได้ประกาศให้อุทยานแห่งนี้เป็นแหล่งมรดกโลก ร่วมกับอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชรและศรีสัชนาลัย ภายใต้ชื่อว่า “เมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร” (Historic Town of Sukhothai and Associated Historic Towns) นักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและต่างประเทศ ที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังจังหวัดสุโขทัย ในช่วงเดือนมกราคม-พฤษภาคม ปี พ.ศ. 2560 มีจำนวน 125,455 คน เพิ่มจากช่วงเดียวกันในปี พ.ศ. 2559 จำนวน 5,320 คน คิดเป็นเพิ่มขึ้น ร้อยละ 4.43 ของจำนวนนักท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2560 จังหวัดสุโขทัยมีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด ทั้ง 7 แห่ง ได้แก่ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย อุทยานแห่งชาติรามคำแหง อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติรามคำแหง พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสวรรคตวรนายก และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าถ้าเจ้าราม นอกจากนี้ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุโขทัยได้จัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกแก้ไขปัญหานักท่องเที่ยวที่ถูกหลอกหลวงและช่วยเหลือนักท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย (แผนพัฒนาจังหวัดสุโขทัย, 2561) จังหวัดสุโขทัยได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านการท่องเที่ยว อาทิ โครงการส่งเสริมสนับสนุนการสร้างขีดความสามารถในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว จังหวัดสุโขทัย ปี พ.ศ. 2558 โครงการดำเนินงานของเขตพัฒนาการท่องเที่ยวมรดกโลกด้านวัฒนธรรม จังหวัดสุโขทัย ปี พ.ศ. 2560 (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุโขทัย, 2559) และการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม “นักพัฒนาการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนแบบมีส่วนร่วมของชุมชน” ให้แก่คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาเมืองเก่าสุโขทัย (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุโขทัย, 2561) ในปี พ.ศ. 2560 สำนักงานจังหวัดสุโขทัยได้ดำเนินงานตามแผนพัฒนาจังหวัด ด้านความมั่นคงและทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีงบประมาณทั้งสิ้น 10,306,700 บาท (สำนักงานจังหวัดสุโขทัย, 2561) บนเส้นทางที่ศึกษาแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา ได้แก่ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย และชุมชนเมืองเก่าสุโขทัย

1. แหล่งท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ ใช้เวลาท่องเที่ยว 2 วัน 1 คืน โดยการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยและชุมชนเมืองเก่าโดยรอบ เพื่อเรียนรู้ประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ จากการสัมภาษณ์ คุณวิวัฒน์ ธาราวีวัฒน์ นายกสสมาคมท่องเที่ยวสุโขทัย และผู้ประกอบการที่พักจังหวัดสุโขทัย อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย (ภาพ 30) ในปี พ.ศ. 2558 มีจำนวนนักท่องเที่ยว 827,325 คน และในปี พ.ศ. 2559 จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเป็น 1,009,873 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 22.06 และในปี พ.ศ. 2559 มีรายได้จากการจัดเก็บค่าเข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย คิดเป็นมูลค่า 34,862,440 บาท (อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย, 2560) บริเวณพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยครอบคลุมพื้นที่กว่า 70 ตารางกิโลเมตร และมีโบราณสถานสำคัญ ได้แก่ อนุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหง วัดตระพังเงิน วัดช้างรอบ วัดมหาธาตุ วัดสระศรี วัดสะพานหิน วัดชนะสงคราม วัดศรีสวย วัดพระพายหลวง ทำนบพระร่วง เนินปราสาทพระร่วง ศาลาผาแดง วัดศรีชุม วัดเชตุพน กำแพงเมือง วัดช้างล้อม วัดตระพังทองกลาง และวัดเจดีย์สี่ห้อง จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ร้อยเอกบุญฤทธิ์ ฉายสุวรรณ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยมีการ

บริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและการจัดการขยะภายในแหล่งท่องเที่ยว โดยมีเจ้าหน้าที่ทำความสะอาด มีการกำหนดจุดทิ้งและรวบรวมขยะเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปกำจัดโดยการฝังกลบ มีการป้องกันความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นต่อโบราณสถานจากนักท่องเที่ยว มีการท่องเที่ยวชุมชนเมืองเก่าสุโขทัยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ โดยเป็นหมู่บ้านที่โดดเด่นด้านการท่องเที่ยวและเป็นแหล่งวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ประกอบด้วย 12 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนตระพังทองกลาง ชุมชนแม่ลำพัน ชุมชนบ้านใต้ ชุมชนบ้านใหม่ตระพังทอง ชุมชนรามเล็ก ชุมชนรามใหญ่ ชุมชนลิไท ชุมชนปามะม่วง ชุมชนศรีชุม ชุมชนบ้านเหนือ ชุมชนสุโขทัยนคร 1 และชุมชนสุโขทัยนคร 3 โดยในปี พ.ศ. 2558 ชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนเมืองเก่าสุโขทัยได้จัดตั้งถนนริมน้ำวัดตระพังทอง ชุมชนบ้านใหม่ตระพังทอง ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ให้เป็นถนนสังคโลก โดยการนำเศษสังคโลกมาสร้างเป็นงานศิลปะที่ถ่ายทอดความเชื่อ วัฒนธรรม และเรื่องราววิถีชีวิตของชาวสุโขทัย นับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งผลงานทั้งหมดนี้ เป็นผลงานของศิลปินหรือช่างฝีมือในท้องถิ่น (ภาพ 31) มีโครงการด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ได้แก่ โครงการจัดแบ่งพื้นที่ (Zoning) แหล่งท่องเที่ยว โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสภาพแวดล้อมของพื้นที่เพื่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โครงการส่งเสริมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (โครงการคนเมืองเการักษ์เมืองเก่า) และโครงการปรับภูมิทัศน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ภาพ 30 อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ณ จังหวัดสุโขทัย

ภาพ 31 ถนนสังคโลก ณ ถนนริมน้ำวัดตระพังทอง ชุมชนบ้านใหม่ตระพังทอง จังหวัดสุโขทัย

2. กิจกรรมการท่องเที่ยว

กิจกรรมการท่องเที่ยวมีหลากหลายรูปแบบ เช่น การเดินชมอุทยานฯ การปั่นจักรยานเที่ยวชมอุทยาน (ภาพ 32) ถ่ายภาพ นั่งรถรางพร้อมฟังการบรรยายจากมัคคุเทศก์ เรียนรู้การทำสังคโลก (ภาพ 33) ขั้นตอนการทำสังคโลกมีการใช้ทรัพยากร วัตถุดิบ และวัสดุ ได้แก่ ดินเหนียว นำไปขึ้นรูป แล้วจึงนำไปเผาในเตาเผาที่ใช้พลังงานจากก๊าซหุงต้ม ที่อุณหภูมิ 1,280 องศาเซลเซียส และลงสีเคมี กิจกรรมอื่น ๆ ได้แก่ ท่องเที่ยวตลาด 800 ปี ณ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย (ภาพ 34) ที่เปิดเฉพาะวันศุกร์และวันเสาร์ นักท่องเที่ยวสามารถเลือกซื้อสินค้า และเลือกซื้ออาหารมารับประทานบริเวณริมสระน้ำ (ภาพ 35) โดยในพื้นที่จะมีถึงขยะไว้บริการนักท่องเที่ยว และมีการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวรักษาความสะอาด

ภาพ 32 นักท่องเที่ยวปั่นจักรยานเที่ยวชมอุทยานฯ

ภาพ 33 นักท่องเที่ยวเรียนรู้การทำสังคโลก
ณ ชุมชนเมืองเก่าสุโขทัย

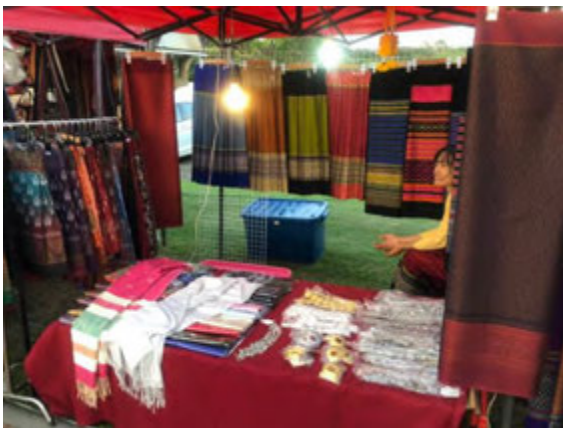
ภาพ 34 เทียวชมตลาด 800 ปี อุทยานประวัติศาสตร์
สุโขทัย

ภาพ 35 บริการที่นั่งรับประทานอาหารในบริเวณริม
สระน้ำ ณ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

3. ร้านจำหน่ายของที่ระลึก

ของที่ระลึกที่มีชื่อเสียงของจังหวัดสุโขทัย ได้แก่ เครื่องเงินสุโขทัย ผ้าทอ ผ้าหมักโคลน (ภาพ 36) เครื่องสังคโลก (ภาพ 37) และของตกแต่งบ้านจากงานไม้ เป็นต้น ส่วนใหญ่เป็นการใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นจากภูมิปัญญาชาวบ้าน ทั้งนี้ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุโขทัย มีโครงการพัฒนาสินค้าพื้นเมืองจังหวัดสุโขทัย เพื่อเพิ่มมูลค่าและต่อยอดสินค้าพื้นเมืองสุโขทัยเพื่อการท่องเที่ยว และสร้างความโดดเด่นและความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดสุโขทัย (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุโขทัย, 2560)

ภาพ 36 เครื่องเงิน ผ้าทอ และผ้าหมักโคลน
จังหวัดสุโขทัย

ภาพ 37 ผลิตภัณฑ์สังคโลก
จังหวัดสุโขทัย

4. ร้านอาหาร

รายการอาหารท้องถิ่นที่ได้รับความนิยม ได้แก่ ก๋วยเตี๋ยวสุโขทัย (ภาพ 38) ข้าวเป็็บ และ หลนไข่ปลาคัง เป็นต้น บริเวณสถานที่ท่องเที่ยว ทั้งในและนอกอุทยานฯ มีร้านอาหารจำนวนมาก เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและต่างประเทศ ทางอุทยานฯ มีการรณรงค์ให้ผู้ประกอบการร้านอาหารใช้ ภาชนะที่ทำจากวัสดุธรรมชาติ (ภาพ 39)

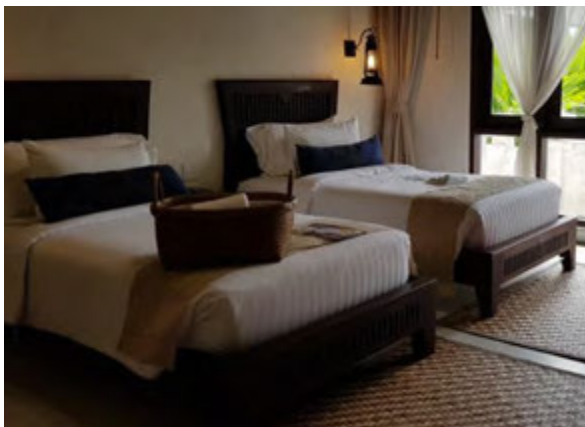
ภาพ 38 ก๋วยเตี๋ยวสุโขทัย ณ จังหวัดสุโขทัย

ภาพ 39 ภาชนะจากวัสดุธรรมชาติ
ณ จังหวัดสุโขทัย

5. ที่พัก

ปี พ.ศ. 2559 มีที่พัก จำนวน 123 แห่ง เพิ่มขึ้นจากในปี พ.ศ. 2558 ที่มีที่พัก จำนวน 104 แห่ง (สถิติจังหวัดสุโขทัย, 2560) ที่พักในจังหวัดสุโขทัยมีหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ โรงแรม โฮมสเตย์ บ้านพัก และรีสอร์ท (ภาพ 40) ภายในอุทยานฯ ไม่มีบริการที่พักแก่นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการที่พักมีส่วนช่วยในการสร้างภาพลักษณ์และส่งเสริมความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น โดยการนำผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นมาใช้ในที่พัก (ภาพ 41) และการนำสินค้าท้องถิ่นมาจำหน่าย เป็นต้น มีการรณรงค์การลดการใช้พลังงาน และลดการใช้น้ำ โดยมีป้ายรณรงค์ลดการใช้พลังงานและการใช้น้ำไว้ในห้องพัก

ภาพ 40 ภายในห้องพักรีสอร์ทที่ให้บริการ
นักท่องเที่ยว ณ จังหวัดสุโขทัย

ภาพ 41 ถ้วยสังคโลกในที่พัก ณ จังหวัดสุโขทัย

6. การเดินทางภายในแหล่ง

บริเวณลานจอดรถของอุทยานฯ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวมีบริการรถราง นำชมรอบ ๆ บริเวณอุทยานฯ (ภาพ 42) อัตราค่าบริการสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย ราคา 30 บาท และชาวต่างชาติ ราคา

60 บาท โดยมีป้ายให้ข้อมูลตารางเวลาเดินรถราง ที่มีการออกรถทุก 15 นาที และแสดงจุดจอดรถรางทั้ง 10 จุด ภายในอุทยานฯ (ภาพ 43) รวมถึงมีป้ายเส้นทางรถราง (ภาพ 44) นอกจากนี้ บริเวณด้านหน้าอุทยานฯ มีบริการ รถจักรยานให้เช่า ในราคาคันละ 20 บาท และรถไฟฟ้าสำหรับนักท่องเที่ยวเช่าขับเองภายในอุทยานฯ ราคาคันละ 400 บาทต่อชั่วโมง (ภาพ 45) ภายในอุทยานฯ ห้ามนำรถส่วนบุคคลเข้า เพื่อลดการเกิดมลพิษทางอากาศ และส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น การปั่นจักรยาน และการเดินชมอุทยานฯ

ภาพ 42 รถรางไฟฟ้าบริการนักท่องเที่ยว อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

ตารางเวลาเดินรถราง 15 นาที / ชั่วโมง	
สาย	เวลา
1	08.00, 08.15, 08.30, 08.45, 09.00, 09.15, 09.30, 09.45, 10.00, 10.15, 10.30, 10.45, 11.00, 11.15, 11.30, 11.45, 12.00, 12.15, 12.30, 12.45, 13.00, 13.15, 13.30, 13.45, 14.00, 14.15, 14.30, 14.45, 15.00, 15.15, 15.30, 15.45, 16.00, 16.15, 16.30, 16.45, 17.00, 17.15, 17.30, 17.45, 18.00, 18.15, 18.30, 18.45, 19.00, 19.15, 19.30, 19.45, 20.00, 20.15, 20.30, 20.45, 21.00, 21.15, 21.30, 21.45, 22.00, 22.15, 22.30, 22.45, 23.00, 23.15, 23.30, 23.45, 00.00, 00.15, 00.30, 00.45, 01.00, 01.15, 01.30, 01.45, 02.00, 02.15, 02.30, 02.45, 03.00, 03.15, 03.30, 03.45, 04.00, 04.15, 04.30, 04.45, 05.00, 05.15, 05.30, 05.45, 06.00, 06.15, 06.30, 06.45, 07.00, 07.15, 07.30, 07.45, 08.00

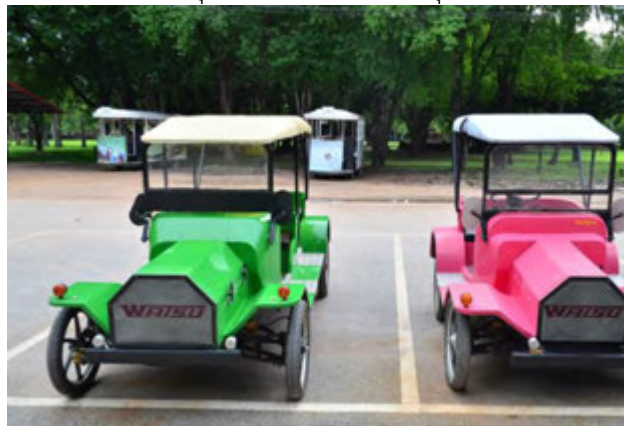
ค่าโดยสาร
 ไทย 60 บาท
 Foreigner 80 บาท/เที่ยว

จุดจอด
 1. สถานี 2. สถานี 3. สถานี 4. สถานี 5. สถานี 6. สถานี 7. สถานี 8. สถานี 9. สถานี 10. สถานี

ภาพ 43 ตารางเวลาเดินรถราง ภายในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

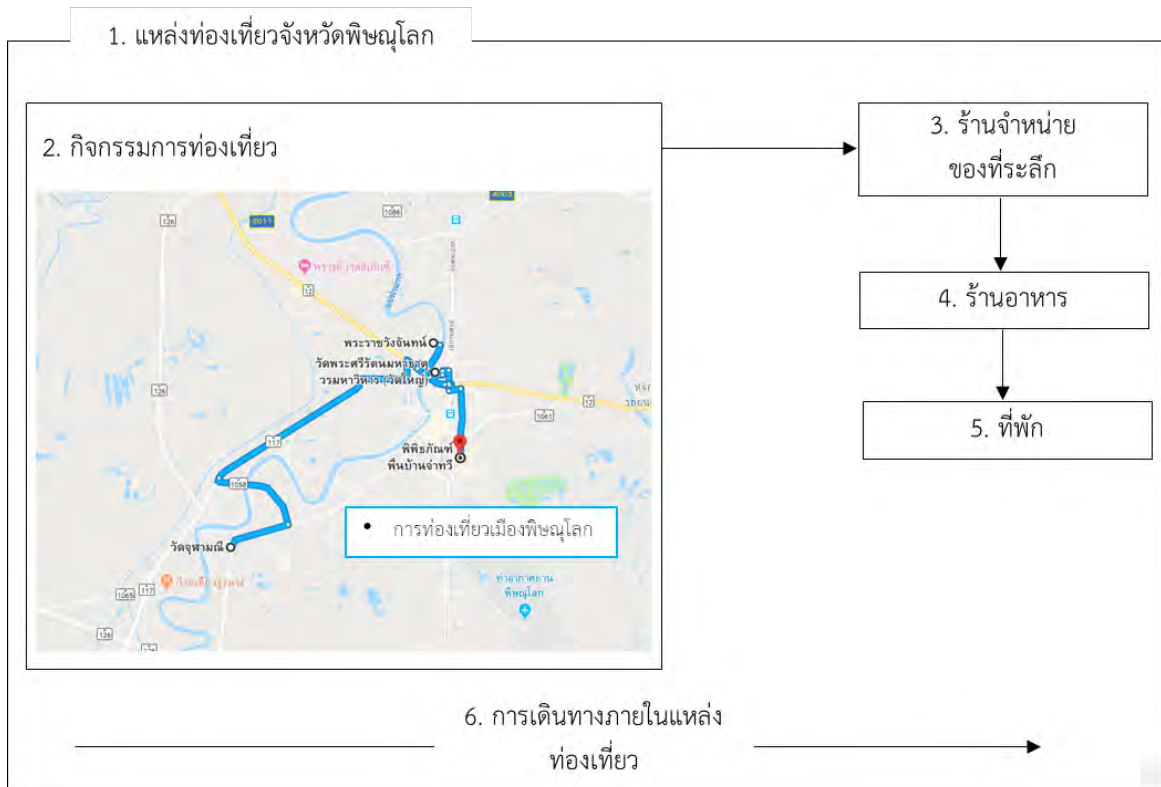

ภาพ 44 เส้นทางและจุดจอดรถรางภายในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

ภาพ 45 รถไฟฟ้าให้เช่าสำหรับนักท่องเที่ยว อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

4.2.1.3. จังหวัดพิษณุโลก

ภาพ 46 รูปแบบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก

จังหวัดพิษณุโลก เป็นเมืองเก่าและมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ในอดีตเรียกเมืองนี้ว่าเมืองสองแคว เนื่องจากตั้งอยู่ระหว่างแม่น้ำสองสาย คือ แม่น้ำน่านและแม่น้ำแควน้อย โดยอยู่ในอำนาจของราชวงศ์ผาเมือง จนกระทั่งสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ได้ยึดเมืองสองแคว ซึ่งเดิมเคยเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรสุโขทัย ครั้นสมัยพระมหาธรรมราชาที่ 1 (ลิไท) ได้เสร็จประทับเมืองสองแคว ได้ทำนุบำรุงความยั่งยืน เช่น การสร้างเหมือง ฝาย ขยายพื้นที่เพาะปลูก และสร้างทางคมนาคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ได้มีการสร้าง พระพุทธชินราช เพื่อประดิษฐานไว้ในพระวิหารพระศรีรัตนมหาธาตุ ต่อมาในช่วงปี พ.ศ. 1981-1994 ได้ถูกผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรอยุธยา ในสมัยของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เป็นช่วงเวลาที่มีเมืองพิษณุโลกมีความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจและการทหาร (องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก, 2559) จังหวัดพิษณุโลก มีพื้นที่ 10,815 ตารางกิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศทางตอนเหนือและตอนกลาง เป็นเทือกเขาสูงและที่ราบสูง และตอนใต้เป็นที่ราบลุ่ม สภาพภูมิอากาศ แบ่งออกเป็น 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว ในช่วงฤดูร้อน อุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด 34.4 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุด 23.6 องศาเซลเซียส (กรมอุตุนิยมวิทยา, 2558) พิษณุโลกเป็นหนึ่งในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ของประเทศไทย และเป็นศูนย์กลางของกลุ่มจังหวัดด้านหน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา โรงพยาบาล และศูนย์กลางการจัดประชุมสัมมนาในระดับกลุ่มจังหวัด เป็นต้น

1. แหล่งท่องเที่ยว

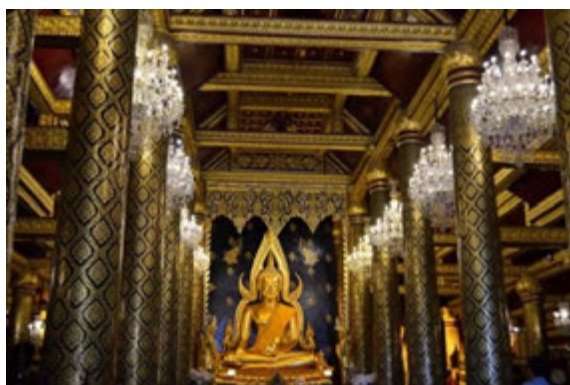
นักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ ใช้เวลาท่องเที่ยว 2 วัน 1 คืน โดยการท่องเที่ยวเมืองพิษณุโลกโดยรอบ เพื่อเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ศาสนา และวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ จากการสัมภาษณ์ คุณเมธาวดี สุวรรณเทพ รองผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลกเป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์มาอย่างยาวนาน และเป็นเมืองทรงประทับของพระมหากษัตริย์ ทำให้ลักษณะการท่องเที่ยวเมือง

พิษณุโลก เป็นการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวิถีชีวิต สถานที่ท่องเที่ยวภายในเมืองพิษณุโลกที่น่าสนใจและได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว ได้แก่

- วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร หรือที่รู้จักกันในนาม “วัดใหญ่” เป็นอารามหลวงชั้นเอก ชนิดวรมหาวิหาร มีสถาปัตยกรรม ศิลปกรรม และประติมากรรมที่งดงาม (ภาพ 47) เป็นที่ประดิษฐาน พระพุทธชินราช พระพุทธรูปปางมารวิชัยขนาดใหญ่ หล่อด้วยทองสัมฤทธิ์ในสมัยพระมหาธรรมราชาที่ 1 (ลิไท) (ภาพ 48) เปิดให้นักท่องเที่ยวได้เข้าชมทุกวัน ตั้งแต่เวลา 06.30-18.00 นาฬิกา ภายในวิหารไม่อนุญาตให้นักท่องเที่ยวยืนถ่ายรูป และต้องแต่งกายสุภาพ สุภาพสตรีห้ามแต่งกายด้วยชุดที่สั้นเหนือเข่า การจุดธูปเทียนบูชาจะกระทำภายนอกวิหาร มีลานจอดรถบริเวณทิศใต้และทิศตะวันออก มีห้องน้ำอยู่บริเวณลานจอดรถ และมีถังขยะตั้งไว้ตามจุดที่เหมาะสมและแยกประเภทขยะ
- วัดจุฬามณี โบราณสถานที่เก่าแก่ ตั้งแต่ก่อนสมัยสุโขทัย เคยเป็นที่ตั้งของเมืองสองแควเก่า ภายในวัดมีโบราณสถานที่สำคัญคือ พระปรางค์แบบขอม ขนาดย่อม ที่ก่อด้วยศิลาแลง และมีลวดลายปูนปั้นประดับอย่างสวยงามโดยรอบ (ภาพ 49) บริเวณวัดมีการบวชต้นไม้ด้วยการแปะลวดลายไทยสีทองจำนวนมากว่า 100 ต้น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ต้นไม้ไม่ให้ถูกตัด และยังได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวที่พบเห็นอีกด้วย (ภาพ 50) ภายในวัดมีลานจอดรถสำหรับนักท่องเที่ยว ห้องน้ำ รวมถึงป้ายข้อความที่อธิบายเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของวัด แต่บางป้ายตัวอักษรเริ่มเลือนราง เนื่องจากอายุการใช้งานที่ยาวนาน
- พระราชวังจันทน์ สร้างขึ้นในสมัยพระมหาธรรมราชาที่ 1 (ลิไท) เคยเป็นสถานที่ประทับของพระมหากษัตริย์ไทยมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงอยุธยา และเคยเป็นที่ประทับของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ปัจจุบันเป็นสถานที่ตั้งศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราชด้วย พื้นที่พระราชวังจันทน์ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานและได้รับการดูแลจากกรมศิลปากร เปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าชมได้ทุกวัน
- พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านจันทวี เป็นสถานที่เก็บรวบรวมเครื่องใช้พื้นบ้านในอดีต จำนวนกว่า 10,000 ชิ้น เช่น เครื่องจักสาน เครื่องปั้นดินเผา เครื่องมือประกอบอาชีพ และเครื่องสีข้าว จนได้รับการกล่าวถึงว่าเป็นชุมชนพิพิธภัณฑ์ทางประวัติศาสตร์และภูมิปัญญาไทย รัฐบาลเวียดนามอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย ประเภทหน่วยงานส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2541 (สำนักงานการท่องเที่ยวประเทศไทย จังหวัดพิษณุโลก, 2561) เปิดบริการให้เข้าชมทุกวันอังคาร-อาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 08.30-16.30 น.

ภาพ 47 วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร
ณ จังหวัดพิษณุโลก

ภาพ 48 พระพุทธชินราช ณ จังหวัดพิษณุโลก

ภาพ 49 วัดจุฬามณี ณ จังหวัดพิษณุโลก

ภาพ 50 บวชต้นไม้ด้วยการเปลวกลายไทยสีทอง ณ วัดจุฬามณี จังหวัดพิษณุโลก

2. กิจกรรมการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเมืองพิษณุโลก เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวศึกษาประวัติศาสตร์ ทำบุญสักการะไหว้พระ ชื่นชมสถาปัตยกรรมและศิลปกรรม เรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่นของสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่ง และนั่งรถสามล้อเที่ยวชมเมืองยามค่ำคืน นอกจากนี้ ยังมีเทศกาลที่น่าสนใจ ที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ได้แก่ งานประเพณีการแข่งขันเรือยาวชิงถ้วยพระราชทาน มีการแข่งเรือยาว ทอดผ้าป่าเรือยาว และพิธีเปลี่ยนผ้าห่มองค์พระพุทธชินราช จัดขึ้นในเดือนกันยายนของทุกปี งานแผ่นดินสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและงานกาชาดพิษณุโลก มีการแสดงแสงสีเสียง เรื่อง “ยอยศยิ่งฟ้า มหาราชแห่งแผ่นดิน” รวมถึงการแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านและผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาชาวบ้าน งานมหกรรมอาหารและสินค้าของที่ระลึกจังหวัดพิษณุโลก มีการรวบรวมร้านอาหารและร้านจำหน่ายของที่ระลึกมาจัดแสดงในงานบริเวณสวนชมนาน ในเดือนเมษายนและธันวาคมของทุกปี และถนนคนเดินพิษณุโลก จัดขึ้นบริเวณถนนหน้าวัดจันทร์ตะวันออก จำหน่ายสินค้าหลากหลายชนิด ทั้งของใช้ เสื้อผ้า อาหาร สินค้า OTOP และสินค้าเกษตร เป็นต้น เปิดจำหน่ายสินค้าทุกวันเสาร์ ตั้งแต่เวลา 17.00-23.00 นาฬิกา

3. ร้านจำหน่ายของที่ระลึก

สินค้าของที่ระลึกภายในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพิษณุโลก มีจำหน่ายตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร ได้จัดตั้งอาคารศูนย์รวมจำหน่ายสินค้าของฝากและของที่ระลึก สินค้าและผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ มีทั้งสินค้าที่ผลิตในพื้นที่และนำเข้ามาจากต่างถิ่นเพื่อจัดจำหน่าย เช่น เสื้อยืดลายสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญต่าง ๆ ในพิษณุโลก พวงกุญแจ กระเป๋า เป็นต้น (ภาพ 51) และสินค้าท้องถิ่นที่นำมาจำหน่าย ได้แก่ ผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป เช่น กล้วยตาก แหนม หมูยอ หมี่ซั่ว และน้ำปลาร้า (ภาพ 52) สัตว์เลี้ยง สุนัขพันธุ์บางแก้ว ไก่ชนพระนเรศวร หรือไก่ชนเจ้าเลี้ยง งานหัตถกรรมต่าง ๆ เช่น ไม้กวาดนาจาง ผ้าทอ และเชรามิก เป็นต้น (ภาพ 53) โดยวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตมีทั้งวัตถุดิบในท้องถิ่นและจากต่างถิ่น เช่น กล้วย นำเข้ามาจากจังหวัดอื่น ๆ เนื่องจากวัตถุดิบในพื้นที่มีปริมาณไม่เพียงพอต่อการผลิต เป็นต้น บรรจุภัณฑ์ที่ใช้ ส่วนใหญ่ยังคงเลือกใช้พลาสติกห่อหุ้มที่ไม่สามารถนำไปใช้ใหม่หรือรีไซเคิลได้ (ภาพ 54) นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวสามารถเดินชมเลือกซื้อสินค้าของฝากของที่ระลึกได้จากแหล่งสินค้าอื่น ๆ เช่น งานมหกรรม ถนนคนเดิน หรือไนท์บาซ่า

ภาพ 51 สินค้าจากต่างพื้นที่ที่นำเข้ามาจำหน่าย

ภาพ 52 ของฝากของที่ระลึกที่ผลิตในท้องถิ่น

ภาพ 53 ผลิตภัณฑ์เซรามิกที่ผลิตในพื้นที่

ภาพ 54 บรรจุภัณฑ์ส่วนใหญ่เป็นพลาสติกและโฟม

4. ร้านอาหาร

ร้านอาหารในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพิษณุโลกหลากหลายประเภท มีทั้งอาหารไทยท้องถิ่น อาหารไทยประยุกต์ อาหารฟิวชั่น เป็นต้น มีร้านอาหารขนาดเล็กทั่วไป ภัตตาคาร ร้านอาหารบาร์บนแพแม่น้ำน่าน ตลอดจนร้านอาหารที่มีเครื่องดีและดนตรี ร้านอาหารที่ได้รับความนิยมจากคนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว ได้แก่ ร้านกวยเตี๋ยวห้อยขา ร้านจุกไก่ไทย ร้านครัว ส้มตำปูเสฉื่อ ครัวน้ำน่าน และทับทิมกรอบสามหนุ่ม เป็นต้น วัตถุประสงค์หลักที่นำมาใช้ในการปรุงอาหารมีทั้งวัตถุดิบในพื้นที่และต่างพื้นที่ แหล่งซื้อวัตถุดิบส่วนได้แก่ ตลาดสด และห้างสรรพสินค้า เช่น แม็คโคร โลตัส บิ๊กซี เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีร้านกาแฟ ที่จำหน่ายเครื่องดื่มชนิดต่าง ๆ รวมถึงขนมและเบเกอรี่ โดยแต่ละร้านมีการตกแต่งร้านให้สวยงาม สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างมาก การใช้ภาชนะในการเสิร์ฟอาหารของร้านอาหารและร้านเครื่องดื่ม โดยทั่วไป หากลูกค้ารับประทานที่ร้านจะใส่ภาชนะที่สามารถล้างแล้วนำกลับมาใช้ซ้ำได้ เช่น ถ้วย เซรามิก ส่วนบรรจุภัณฑ์ใส่อาหารแบบห่อกลับ บางร้านเริ่มเปลี่ยนมาใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม แต่ร้านส่วนใหญ่ยังคงใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกหรือกล่องโฟมที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำหรือรีไซเคิลได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ร้านกาแฟ ที่ใช้แก้วพลาสติกใส่เครื่องดื่มบริการลูกค้า ทั้งแบบทานที่ร้านและนำกลับ

5. ที่พัก

แหล่งท่องเที่ยวเมืองพิษณุโลกมีที่พักหลายประเภท ได้แก่ โรงแรมมาตรฐานขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก โรงแรมบูติก รีสอร์ท เกสเฮ้าส์ และโฮสเทล เป็นต้น เนื่องจากเมืองพิษณุโลกเป็นศูนย์กลางของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ซึ่งมีการจัดประชุมสัมมนาของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน จึงทำให้เมืองพิษณุโลกมีโรงแรมที่พักที่หลากหลายเพื่อรองรับรับกิจกรรมดังกล่าว โรงแรมและที่พักในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพิษณุโลกตั้งอยู่บนที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์ถูกต้อง ไม่อยู่ในเขตป่าไม้หรืออุทยาน การออกแบบและก่อสร้างอาคารขึ้นอยู่กับสภาพและขนาดของพื้นที่ตั้ง โดยเน้นการก่อสร้างอาคารเติมพื้นที่ เน้นความเย็น

ภายในตัวอาคารจากการใช้เครื่องปรับอากาศ ไม่มีระบบพลังงานไฟฟ้าทดแทน ของใช้ภายในห้องพักสำหรับผู้ให้บริการส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีจำหน่ายทั่วไป ยังไม่นิยมใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและผลิตในท้องถิ่น เนื่องจากผลิตภัณฑ์บางอย่างยังขาดคุณภาพหรืออาจมีต้นทุนสูงมากเกินไป อย่างไรก็ตาม โรงแรมหรือที่พักบางแห่งมีการรณรงค์ใช้ขวดน้ำดื่มในห้องพักที่ไม่มีพลาสติกหุ้มฝาขวดเพื่อลดการเกิดขยะ และมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ครบครัน (ภาพ 55)

ภาพ 55 สิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพัก ณ จังหวัดพิษณุโลก

6. การเดินทางภายในแหล่ง

การเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยวเมืองพิษณุโลก ถือได้ว่ามีความสะดวกสบายค่อนข้างสูง เนื่องจากเป็นศูนย์กลางการเชื่อมต่อระบบขนส่งสาธารณะทางบกสายเหนือ และสามารถเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวเมืองพิษณุโลกได้ด้วยระบบรางและอากาศอีกด้วย ดังนั้น จึงมีความพร้อมของระบบขนส่งสาธารณะภายในเมืองพิษณุโลก เพื่อรองรับการเชื่อมต่อการเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ ได้ โดยมีประเภทรถโดยสารสาธารณะ ได้แก่ รถแท็กซี่ รถสองแถว รถจักรยานยนต์สามล้อ เป็นต้น (ภาพ 56) อัตราค่าบริการสำหรับรถแท็กซี่คิดตามระยะทาง ผู้โดยสารสามารถโทรเรียกโดยคิดค่าบริการเพิ่ม 30 บาทจากราคาค่าโดยสาร รถสองแถวจะมีเส้นทางเดินรถตามที่กำหนดของแต่ละสาย อัตราค่าบริการคิดตามระยะทาง และรถจักรยานยนต์สามล้อส่วนใหญ่จะให้บริการระยะสั้นภายในเมือง อัตราค่าบริการตามระยะทางหรือผู้โดยสารสามารถคิดเหมาและกำหนดเส้นทางเองได้ รถโดยสารส่วนใหญ่ใช้พลังงานเชื้อเพลิงด้วยน้ำมันเบนซิน แก๊สโซฮอล์ และแก๊สเอ็นจีวี นอกจากนี้ ยังมีรถสามล้อถีบชมเมือง (ภาพ 57) ซึ่งจะให้บริการในช่วงกลางคืน โดยจะปั่นพานักท่องเที่ยวชมเมืองโดยรอบ นักท่องเที่ยวที่มาเป็นกลุ่มคณะนิยมใช้บริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

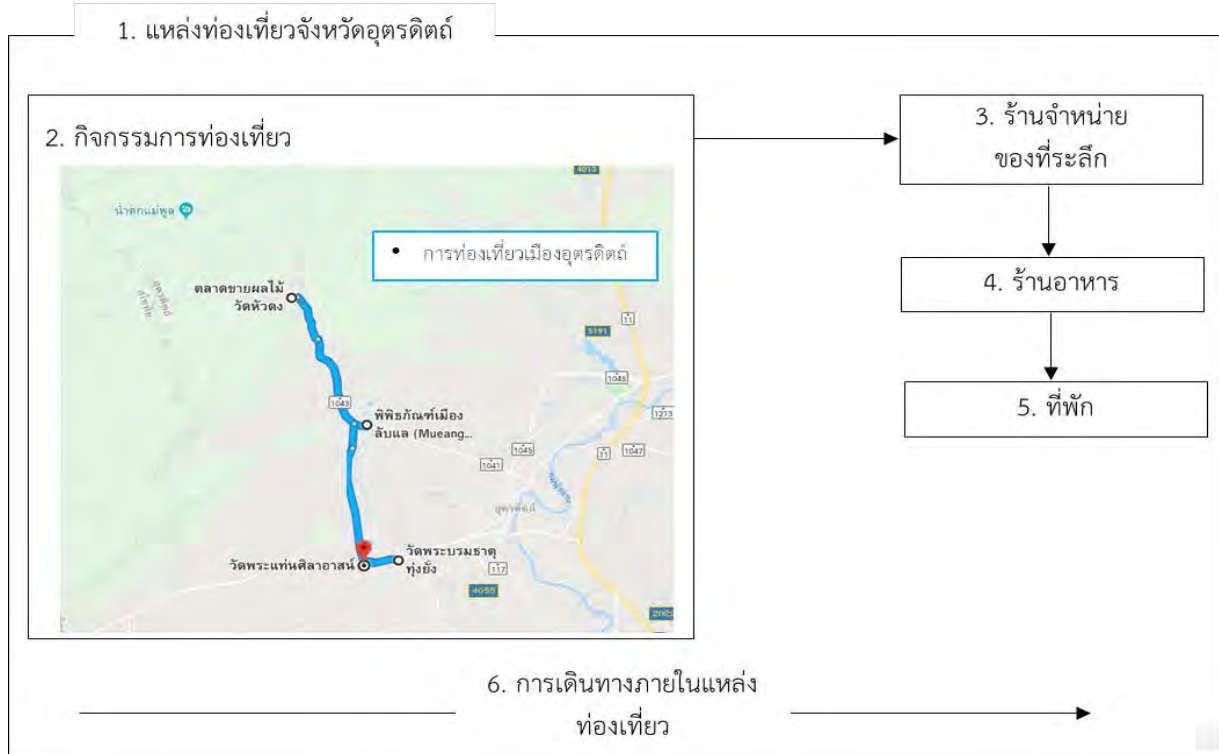

ภาพ 56 รถจักรยานยนต์สามล้อบริการนักท่องเที่ยว ณ จังหวัดพิษณุโลก

ภาพ 57 รถสามล้อถีบชมเมือง ณ จังหวัดพิษณุโลก

4.2.1.4. จังหวัดอุตรดิตถ์

ภาพ 58 รูปแบบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดอุตรดิตถ์

จังหวัดอุตรดิตถ์ ตั้งอยู่ทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ของประเทศไทย เป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานตั้งแต่สมัยก่อนยุคประวัติศาสตร์ โดยสันนิษฐานว่ามีผู้คนอยู่อาศัยตั้งถิ่นฐานในบริเวณนี้มาตั้งแต่ก่อน พ.ศ. 1000 เนื่องจากมีการค้นพบกลองมโหระทึกทำด้วยทองสัมฤทธิ์ที่ตำบลท่าเสา อำเภอเมืองฯ ซึ่งเป็นโลหะชนิดที่มีใช้กันอยู่ในยุคสัมฤทธิ์หรือยุคโลหะตอนต้น อันเป็นยุคก่อนประวัติศาสตร์นั่นเองอุตรดิตถ์ได้ชื่อว่าเป็นเมืองแห่งพระแท่นศิลาอาสน์ ตำนานอันลึกลับของเมืองลับแล ดินแดนแห่งกลางสาดหวานหอม และเป็นบ้านเกิดของพระยาพิชัยดาบหัก ขุนศึกคู่บารมีของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชก่อนสมัยรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

ปี พ.ศ. 2558 จังหวัดอุตรดิตถ์มีพื้นที่ป่าไม้ทั้งหมด 2,763,248.36 ไร่ ของพื้นที่ทั้งหมด 4,920,200.37 ไร่ คิดเป็น ร้อยละ 56.16 และมีพื้นที่ป่าไม้เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2557 จำนวน 3,021.36 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.11 มีแหล่งท่องเที่ยวป่าไม้ที่น่าสนใจหลายแห่ง ได้แก่ 1) ป่าสงวนแห่งชาติ 15 แห่ง 2) อุทยานแห่งชาติ 3 แห่ง ได้แก่ อุทยานแห่งชาติคลองตรอน อุทยานแห่งชาติภูสอยดาว และอุทยานแห่งชาติลำน้ำน่าน 3) วนอุทยาน 1 แห่ง คือ วนอุทยานต้นสักใหญ่ ซึ่งมีต้นสักใหญ่ที่สุดในโลก 4) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 2 แห่ง ได้แก่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่จรมและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าน้ำปาด 5) เขตห้ามล่าสัตว์ป่า 1 แห่ง ได้แก่ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาใหญ่-เขาหน้าผาตั้งและเขาตาพรหม 6) สวนรุกขชาติ 1 แห่ง ได้แก่ สวนรุกขชาติบ้านแพะ (สำนักจัดการที่ดอน กรมป่าไม้, 2559) มีแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์ มีแหล่งน้ำขนาดใหญ่ (เขื่อนสิริกิติ์) และแม่น้ำสำคัญ 3 สาย (แม่น้ำน่าน แม่น้ำปาด คลองตรอน) ปริมาณขยะมูลฝอยของจังหวัดอุตรดิตถ์ ในปี พ.ศ. 2555-2557 เฉลี่ยอยู่ที่ 255, 465 และ 333 ตันต่อวัน ตามลำดับ การกำจัดขยะมูลฝอยในปัจจุบัน มีการนำไปกำจัดอย่างถูกหลักวิชาการปริมาณ 74.92 ตัน/วัน คิดเป็นร้อยละ 22.52 โดยใช้วิธีการฝังกลบและเตาเผา ส่วนอีกร้อยละ 36.10 หรือปริมาณ 120.10 ตัน/วัน กำจัดไม่ถูกหลักวิชาการโดยการเทกองและเผาในที่แจ้ง ขยะมูลฝอยร้อยละ 5.50 ประชาชนกำจัดเองในครัวเรือน และมีการนำขยะมูลฝอยร้อยละ 36.10 กลับไปใช้ประโยชน์ (สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดอุตรดิตถ์, 2558) ด้านสิ่งแวดล้อม การตรวจสอบคุณภาพน้ำ ในปี พ.ศ. 2557 ผลการสำรวจแม่น้ำน่าน (บริเวณสะพานพิชัย ตำบลเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์) มีความสกปรกในรูป

สารอินทรีย์จากน้ำเสียของกิจกรรมมนุษย์สูง (แผนพัฒนาจังหวัดอุดรดิตถ์, 2561) ระบบบำบัดน้ำเสีย จังหวัดอุดรดิตถ์มีระบบบำบัดน้ำเสียชุมชน จำนวน 2 จุด โดยใช้ระบบบำบัดน้ำเสียตะกอนเร่งชนิดถังสำเร็จรูป และระบบถังบำบัดแบบเกราะ-กรองเติมอากาศ (Septic and Aeration Filter) การดำเนินโครงการตามยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดอุดรดิตถ์ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ด้านการบริหารด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน 14 โครงการ งบประมาณรวม 15,580,022 บาท ส่งผลให้ปริมาณขยะ ปี 2557 ลดลงจากปี 2556 คิดเป็นร้อยละ 28.43 และการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ จำนวน 35 โครงการ งบประมาณรวม 134,619,250 บาท ส่งผลให้รายได้จากการท่องเที่ยวปี 2558 เพิ่มขึ้นจากปี 2557 คิดเป็น ร้อยละ 15.13 (แผนพัฒนาจังหวัดอุดรดิตถ์ , 2561)

จังหวัดอุดรดิตถ์เป็นจังหวัดที่ผู้คนในท้องถิ่นยังคงรักษาขนบธรรมเนียมและประเพณีดั้งเดิมอันงดงามไว้ได้อย่างเข้มแข็ง ตลอดทั้งปีจึงมีการจัดงานเทศกาลเฉลิมฉลองและงานประเพณีที่สำคัญ เช่น งานพระยาพิชัยดาบหักและงานกาชาดประจำจังหวัด งานฉลององค์พระฝางทรงเครื่อง (จำลอง) งานนมัสการพระแท่นศิลาอาสน์ งานนมัสการพระบรมธาตุทุ่งยั้ง (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2558) ในปี พ.ศ. 2558 นักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติ มีจำนวน 852,441 คน และเพิ่มขึ้นเป็น 1,012,091 คน ในปี พ.ศ. 2559 เพิ่มขึ้นร้อยละ 18.72 (กรมการท่องเที่ยว, 2560) บนเส้นทางที่ศึกษาแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา คือ (การท่องเที่ยวเมือง) ตำบลเมืองลับแล วัดพระบรมธาตุทุ่งยั้ง วัดพระแท่นศิลาอาสน์ ตลาดหัวดง

1. แหล่งท่องเที่ยว

อำเภอลับแล เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม มีวัดพระแท่นศิลาอาสน์ (ภาพ 59) พระอารามหลวง ซึ่งเป็นวัดที่ประดิษฐานพระแท่นศิลาอาสน์ ปูชนียวัตถุสำคัญของจังหวัดอุดรดิตถ์ ภายในวัดมีพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น (ภาพ 60) ที่รวบรวมของใช้ในสมัยก่อน วัดพระบรมธาตุทุ่งยั้ง (ภาพ 61) วัดโบราณเก่าแก่ที่ตั้งของพระวิหารหลวงสถาปตยกรรมเชียงแสน-ล้านนา และเจดีย์แบบลังกาทรงกลม ฐานเป็นรูปสี่เหลี่ยม 3 ชั้น ซึ่งในช่วงวันวิสาขบูชา ทุกปีจะมีการจัดขบวนแห่ผ้า รวมทั้งการแสดงแสง เสียง ในงานประเพณีอัฐมีบูชา หรือพิธีถวาย พระเพลิงพระบรมศพ พระพุทธเจ้าจำลอง ถือเป็นประเพณีที่ยิ่งใหญ่ และจัดต่อเนื่องมาเป็นเวลานาน สถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่น่าสนใจ ได้แก่ ตลาดหัวดง (ภาพ 62) เป็นตลาดผลไม้ที่ใหญ่ที่สุดของอำเภอลับแลจำหน่ายผลไม้ตามฤดูกาล เช่น ทุเรียน ลำไย ลางสาด ลองกอง ลางกอง มังคุด และเงาะ เป็นต้น ในช่วงหน้าผลไม้จะมีการจัดงานเทศกาลทุเรียนหลงหลินลับแล การสนับสนุนจากทางภาครัฐ โดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม ได้คัดเลือกชุมชนนำร่อง 9 ชุมชน ที่มีศักยภาพและความพร้อมเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่มีความโดดเด่นและเอกลักษณ์ ในด้านชาติพันธุ์และวิถีชีวิต โดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรมได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุน ชุมชนละ 1 ล้านบาท เพื่อดำเนินกิจกรรมตามแผนพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อสร้างความภาคภูมิใจและสำนึกร่วมของชุมชน อันเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาจากการเรียนรู้ศักยภาพของตนเอง โดยนำเอาทุนทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจก่อให้เกิดรายได้แก่คนในชุมชน ชุมชนท่องเที่ยวเมืองลับแล เขตพื้นที่เทศบาลตำบลศรีพนมมาศ เป็นพื้นที่ดำเนินการอีกแห่งหนึ่ง ที่ได้รับการคัดเลือกเนื่องจากมีมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม วิถีชีวิตที่เป็นทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถนำมาส่งเสริมในการท่องเที่ยว เป็นการสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่คนในชุมชนได้อย่างยั่งยืน

ภาพ 59 วัดพระแท่นศิลาอาสน์ ณ จังหวัดอุตรดิตถ์

ภาพ 60 พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น ณ จังหวัดอุตรดิตถ์

ภาพ 61 วัดพระบรมธาตุทุ่งยั้ง ณ จังหวัดอุตรดิตถ์

ภาพ 62 ตลาดหัวดง ณ จังหวัดอุตรดิตถ์

2. กิจกรรมการท่องเที่ยว

กิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ การปั่นจักรยานชมธรรมชาติสัมผัสวิถีชีวิตชาวบ้าน นักท่องเที่ยวสามารถขี่จักรยานได้ที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว โดยไม่มีค่าเช่าขี่ (ภาพ 63) ชมสวนผลไม้ หลากหลายชนิด เลือกซื้อผลไม้ ณ ตลาดหัวดง (ภาพ 64) ชมวิถีชีวิต โรงตากหอมลั้แล พืชเศรษฐกิจที่ทำรายได้ให้กับชาวลั้แล พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านของลั้แล สถานที่ที่รวบรวมเรื่องราวทางวัฒนธรรมของชาวลั้แล ทางภาครัฐจัดสนับสนุนการท่องเที่ยวอำเภอลั้แล โดยมีโครงการตลาดนัดชุมชน ไทยช่วยไทย คนไทยยิ้มได้ จังหวัดอุตรดิตถ์ “พิพิธภัณฑ์เมืองลั้แล (ถนนวันวาน)” ดำเนินการทุกวันเสาร์ ในรูปแบบถนนคนเดิน ตั้งแต่เวลา 14.00-23.00 น. เปิดอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนมิถุนายน 2558 โดยบูรณาการร่วมกับเทศบาล ตำบลศรีพนมมาศ อำเภอลั้แล และสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอุตรดิตถ์ มีผู้ผลิตชุมชนเข้าร่วม 43 ราย ผู้ประกอบการ OTOP 25 ราย (สำนักงานจังหวัดอุตรดิตถ์, 2558)

ภาพ 63 บริการจักรยานให้ยืม ณ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว บริเวณประตูเมืองลั้แล จังหวัดอุตรดิตถ์

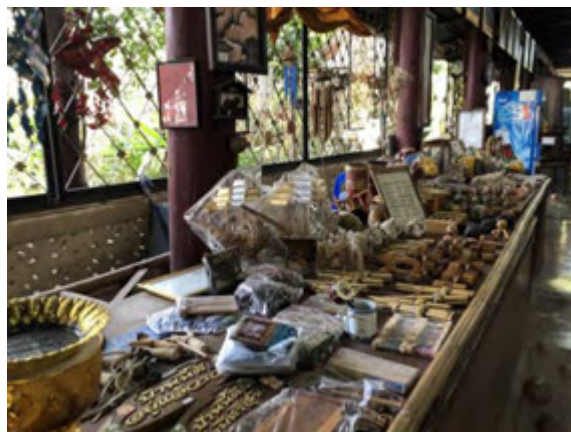
ภาพ 64 เลือกซื้อผลไม้ ณ ตลาดหัวดง

3. ร้านจำหน่ายของที่ระลึก

จังหวัดอุดรดิตต์เป็นเมืองแห่งการเกษตร มีผลไม้หลากหลายชนิด จำนวนมาก นักท่องเที่ยวนิยมมาเลือกซื้อเป็นของฝาก ผลไม้ที่ได้รับความนิยม ได้แก่ ทุเรียน และกลางสาต (ภาพ 65) ปัญหาที่พบในปัจจุบัน เกิดผลไม้บางชนิดล้นตลาด เช่น สับปะรด ทำให้ราคาผลผลิตตกต่ำ นอกจากนี้ภายในพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นได้มีการนำของที่ระลึกที่ทำจากไม้มาวางจำหน่าย (ภาพ 66) เพื่อไปการสนับสนุนธุรกิจชุมชนท้องถิ่น

ภาพ 65 นักท่องเที่ยวเลือกซื้อผลไม้เป็นของฝาก
ณ อุดรดิตต์

ภาพ 66 ของที่ระลึกทำจากไม้
ณ พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น

4. ร้านอาหาร

จำนวนร้านอาหารในจังหวัดอุดรดิตต์มี 919 แห่ง (แผนพัฒนาจังหวัดอุดรดิตต์, 2561) อาหารท้องถิ่นที่ได้รับความนิยม คือ ข้าวพันผัก (ภาพ 67) นำข้าวแคะมาประกอบอาหาร มีลักษณะคล้ายข้าวเกรียบปากหม้อของคนภาคกลาง และมีเมี่ยงคำหวาน (ภาพ 68) เป็นการวัตถุดิบท้องถิ่นมาแปรรูปและใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นวัสดุจากธรรมชาติ เพื่อจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว

ภาพ 67 ข้าวพันผัก ณ จังหวัดอุดรดิตต์

ภาพ 68 เมี่ยงคำหวาน ณ จังหวัดอุดรดิตต์

5. ที่พัก

รูปแบบที่พักที่ให้บริการนักท่องเที่ยว ได้แก่ โรงแรม รีสอร์ท และโฮมสเตย์ (ภาพ 69) ระยะเวลาเข้าพักของนักท่องเที่ยว โดยเฉลี่ย 2 วัน 1 คืน ในอำเภอลับแลมีที่พัก จำนวน 10 แห่ง รองรับนักท่องเที่ยวได้ จำนวน 300 คน ราคาค่าที่พักอยู่ในช่วง 500-2,000 บาท/คืน (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอุดรดิตต์, 2561)

ภาพ 69 ตัวอย่างที่พักในรูปแบบโรงแรม รีสอร์ท และโฮมสเตย์
 ที่ให้บริการนักท่องเที่ยวในอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

6. การเดินทางภายในแหล่ง

รูปแบบการเดินทางบริการนักท่องเที่ยวมีหลายรูปแบบ เช่น รถโดยสารประจำทาง 198 คัน รถโดยสารไม่ประจำทาง 97 คัน แท็กซี่ 3 คัน สามล้อเครื่อง 4 คัน และมอเตอร์ไซค์รับจ้าง 89 คัน ยานพาหนะที่ให้บริการด้านการขนส่งในพื้นที่ มีทั้ง 391 คัน (แผนพัฒนาจังหวัดอุตรดิตถ์, 2561) เนื่องด้วยมีจำนวนผู้ให้บริการขนส่งมวลชนน้อย และไม่ครอบคลุมพื้นที่จังหวัด ทำให้นักท่องเที่ยวเลือกการเดินทางในรูปแบบการนำรถยนต์ส่วนบุคคลเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดอุตรดิตถ์

4.2.1.5. จังหวัดเพชรบูรณ์

ภาพ 70 รูปแบบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบูรณ์

จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ฝั่งทิศตะวันออกสุดของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 มีพื้นที่ประมาณ 12,668 ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ 994,397 คน สภาพภูมิประเทศล้อมรอบไปด้วยภูเขา ในช่วงฤดูร้อนอากาศจะร้อนมา และหนาวมากในช่วงฤดูหนาว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่อำเภอน้ำหนาว อำเภอเขาค้อ และอำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์มีประวัติที่ยาวนาน หลักฐานเมืองโบราณแถบลุ่มแม่น้ำป่าสักที่เก่าแก่ แสดงให้เห็นว่ามีการตั้งถิ่นฐาน อยู่มาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ภูมิประเทศเอื้ออำนวยต่อการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ มีร่องรอยของชุมชนที่บริเวณเมืองศรีเทพ พบ

หลักฐานของการติดต่อสัมพันธ์กับแหล่งชุมชน ซึ่งมีวัฒนธรรมแบบทราวดี ในที่ราบลุ่มแม่น้ำป่าสัก และบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาเช่นชุมชนโบราณที่จังหวัดลพบุรี จังหวัดพิจิตร จังหวัดนครสวรรค์ เป็นต้น นอกจากนี้เมืองศรีเทพยังปรากฏร่องรอยของวัฒนธรรมขอม สมัยก่อนเมืองพระนครอยู่ด้วย

1. แหล่งท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ใช้เวลาเดินทางท่องเที่ยว จำนวน 3 วัน 2 คืน จากการสัมภาษณ์ คุณเมธาวดี สุวรรณเทพ รองผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานพิษณุโลก (พื้นที่รับผิดชอบจังหวัดพิษณุโลก จังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดพิจิตร) โดยจะเริ่มจากแหล่งท่องเที่ยวเขาค้อ มีทางหลวงหมายเลข 12 ตัดผ่าน การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเขาค้อเป็นลักษณะการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเชิงประวัติศาสตร์ เนื่องจากในอดีตพื้นที่แห่งนี้เคยเป็นสมรภูมิ ของวีรกรรมการต่อสู้ระหว่างรัฐบาลไทย กับ เผด็จการคอมมิวนิสต์ มีร่องรอยและสถานที่สำคัญได้รับการปรับปรุงและอนุรักษ์ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวไว้เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาท่องเที่ยวและศึกษาเรียนรู้เรื่องราวประวัติศาสตร์ ได้แก่ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเขาค้อ เป็นพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่จัดแสดงอาวุธยุทโธปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการสู้รบ รวมถึงนิทรรศการเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การสู้รบในสมัยนั้น อนุสรณ์สถานผู้เสียสละเขาค้อ เป็นประติมากรรมหินอ่อนขนาดใหญ่ที่ตั้งอยู่บนยอดเขา สร้างไว้เพื่อรำลึกถึงผู้พลีชีพในเหตุการณ์ครั้งนั้น เป็นต้น เนื่องจากอำเภอเขาค้อมีลักษณะทางกายภาพที่เป็นทิวเขาน้อยใหญ่ของเทือกเขาเพชรบูรณ์สลับซับซ้อนกัน โดยยอดเขาค้อมียอดเขาสูงประมาณ 1,174 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล เขายามีความสูงประมาณ 1,290 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล และเขาใหญ่มีความสูงประมาณ 865 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล ส่งผลให้สภาพภูมิอากาศบนเขาค้อเย็นสบายตลอดทั้งปี โดยในช่วงฤดูร้อนอากาศไม่ร้อนจัด ฤดูหนาวอากาศค่อนข้างเย็นจัด อยู่ระหว่างช่วงเดือนธันวาคม – กุมภาพันธ์ของทุกปี มีทัศนียภาพที่สวยงามสามารถชื่นชมได้ตลอดเส้นทาง และจุดชมวิวดำเนินตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ในเขาค้อ เช่น จุดชมวิวดำเนินน้ำจืด (ภาพ 71) จุดชมวิวดำเนินน้ำจืดเขาค้อ จุดชมทะเลหมอกเขาค้อ จุดชมทะเลหมอกวัดทองเนียม และอุทยานแห่งชาติเขาค้อ เป็นต้น สถานที่ท่องเที่ยวเชิงวิถีวัฒนธรรม ที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว ได้แก่ วัดพระธาตุผาซ่อนแก้ว (ภาพ 72) พระบรมธาตุเจดีย์กาญจนาภิเษก และพระตำหนักเขาค้อ เป็นต้น การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเขาค้อ อยู่ภายใต้การดูแลของอำเภอเขาค้อ ซึ่งมีทั้งสถานที่ท่องเที่ยวที่หน่วยงานภาครัฐ (ภาพ 74) เป็นผู้จัดตั้งขึ้น และจากผู้ประกอบการเอกชน (ภาพ 73) เนื่องจากสภาพแวดล้อมของพื้นที่ในการประกอบกิจการด้านการท่องเที่ยวของเขาค้อ ซึ่งเป็นทรัพยากรป่าไม้เป็นหลัก ทำให้มีสถานประกอบการบางแห่งใช้พื้นที่ที่ครอบครองในการประกอบกิจการที่รุกรานในเขตพื้นที่ป่า หรือพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ในการครอบครองเพื่อดำเนินกิจการ เช่น พื้นที่ ส.ป.ก. (สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม) หรือ พื้นที่ป่าชุมชน เป็นต้น นอกจากนี้ยังขาดการควบคุมและการออกแบบสิ่งปลูกสร้างให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่ ขาดระบบการจัดการขยะภายในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นระบบและถูกวิธี มีการนำขยะไปทิ้งที่ห้ามทิ้งบริเวณริมทางหลวงชนบท ทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ อีกทั้งยังเป็นการทำลายทัศนียภาพบริเวณดังกล่าวอีกด้วย ในปี พ.ศ. 2557 จังหวัดเพชรบูรณ์มีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นเฉลี่ย 984 ตันต่อวัน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2558) และสามารถกำจัดได้เพียงวันละ 422 ตันเท่านั้น ทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกกำจัดมีปริมาณสะสมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง หน่วยงานภาครัฐได้ให้ความสำคัญในการส่งเสริมสถานประกอบการและนักท่องเที่ยว โดยมีการจัดทำโครงการท่องเที่ยวยุคใหม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์จุดทิ้งขยะโดยติดตั้งตามถนนสายหลักและสถานที่ท่องเที่ยว จัดให้มีจุดสำหรับทิ้งขยะและแบ่งแยกประเภทขยะไว้ตามสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวและประชาชนได้เกิดความตระหนักถึงการรักษาความสะอาดและการลดการใช้พลังงานเพื่อเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ภาพ 71 จุดชมวิวเขาตะเคียนโง๊ะ
อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

ภาพ 72 พระธาตุผาซ่อนแก้ว
อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

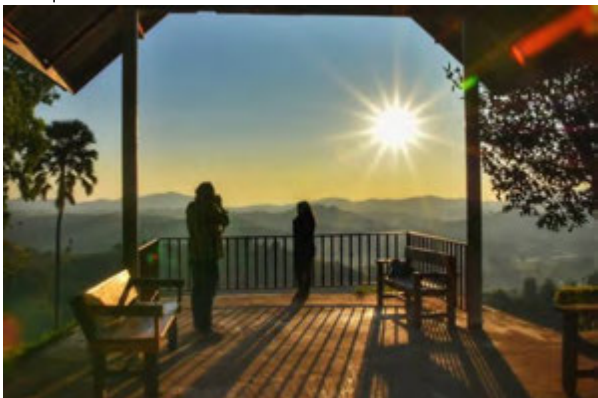
ภาพ 73 สถานที่ท่องเที่ยวโดยผู้ประกอบการเอกชน
อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

ภาพ 74 อุทยานแห่งชาติเขาค้อ
จังหวัดเพชรบูรณ์

2. กิจกรรมการท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวเขาค้อโดยส่วนใหญ่ มีเป้าหมายเพื่อมาพักผ่อนและชื่นชมธรรมชาติ กิจกรรมการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ได้แก่ การท่องเที่ยวเพื่อชื่นชมความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น วัดพระธาตุผาซ่อนแก้ว และพระบรมธาตุเจดีย์กาญจนาภิเษก เป็นต้น การท่องเที่ยวเพื่อชื่นชมทัศนียภาพและทะเลหมอกยามเช้า ถือได้ว่าเป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต่างคาดหวังในการมาเที่ยวเขาค้อ โดยมีจุดชมวิวหลายแห่งในเขาค้อ ทั้งในพื้นที่สาธารณะ เช่น จุดชมทะเลหมอกไพรชณีย์เขาค้อ จุดชมวิวเขาตะเคียนโง๊ะ จุดชมทะเลหมอกวัดกอนียน จุดชมวิวกังหันลมเขาค้อ และตามร้านอาหาร ร้านกาแฟ หรือที่พักต่าง ๆ เป็นต้น (ภาพ 75) นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมการท่องเที่ยว หรือเทศกาลต่าง ๆ ที่จัดขึ้นประจำปี เช่น งานเทศกาลดนตรี งานเทศกาลท่องเที่ยวฤดูหนาว เป็นต้น

ภาพ 75 ชมทะเลหมอกยามเช้า อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

3. ร้านจำหน่ายของที่ระลึก

ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกภายในเขาค้อ ส่วนใหญ่เป็นสินค้าประเภท ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร อาหารเกษตรแปรรูป ที่ได้จากการเพาะปลูกพืชพันธุ์ชนิดต่าง ๆ ภายในอำเภอเขาค้อ เนื่องจากเป็นพื้นที่สูงตามแนวเขา อุณหภูมิค่อนข้างเย็นทำให้พืชผลทางการเกษตรส่วนใหญ่จะเป็นพืชเมืองหนาว เช่น ยอดผักแม้ว อะโวคาโด สตรอเบอร์รี่ ลูกพลับ บัทรูท น้อยหน่า เสาวรส เป็นต้น และผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ เช่น ไอศกรีม แยมผลไม้ ผลไม้อบแห้ง และผลไม้แช่อิ่มประเภทต่าง ๆ เป็นต้น (ภาพ 76) การเพาะปลูกมีทั้งแบบที่เป็นอินทรีย์ และแบบปลอดภัย คือ ใช้สารเคมีในปริมาณที่ควบคุม นอกจากนี้ ยังมีสินค้าของที่ระลึกประเภทเสื้อผ้า หมวก หรือพวงกุญแจ ฯลฯ พิมพ์ลายเป็นชื่อสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ในเขาค้อ จำหน่ายตามร้านของที่ระลึกอีกด้วย (ภาพ 77) ซึ่งมีแหล่งผลิตมาจากต่างพื้นที่โดยเฉพาะจากกรุงเทพมหานคร เป็นต้น ลักษณะบรรจุภัณฑ์ส่วนใหญ่ใช้พลาสติกเป็นหลัก ยังไม่เกิดแนวทางให้ใช้วัสดุบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หรือการรณรงค์เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่

ภาพ 76 ผลไม้อบแห้งแปรรูป

ภาพ 77 ร้านจำหน่ายสินค้าของที่ระลึก

4. ร้านอาหาร

แหล่งท่องเที่ยวเขาค้อ มีร้านอาหารและร้านเครื่องดื่มไว้บริการแก่นักท่องเที่ยวจำนวนมาก ซึ่งมีหลากหลายประเภททั้งร้านอาหารท้องถิ่น (ภาพ 78) และร้านอาหารแบบผสมผสานหรือฟิวชั่น (Fusion food restaurant) อาหารที่ขึ้นชื่อและได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว ได้แก่ ผัดยอดผักแม้ว ขนมจีนหล่มเก่า ซึ่งเป็นเส้นขนมจีนที่ทำสดใหม่ พร้อมแกงขนมจีน 4 ชนิด คือ น้ำยา น้ำพริก น้ำยาป่า และน้ำปลาร้า ไก่ย่างวิเชียรบุรี ที่มีลักษณะพิเศษ คือ เนื้อไก่จะนุ่มอย่างสม่ำเสมอ หนังเหลืองกรอบ เป็นต้น โดยวัตถุดิบหลักต่าง ๆ ที่นำมาปรุงอาหาร เป็นวัตถุดิบที่มาจากท้องถิ่นและพืชผลทางการเกษตรจากแหล่งเพาะปลูกในพื้นที่ (ภาพ 79) ในส่วนร้านอาหารแบบฟิวชั่น มีประเภทของอาหารที่หลากหลาย ทั้งอาหารไทยและอาหารตะวันตกที่ผสมผสานกัน เน้นการตกแต่งร้านให้มีความสวยงาม ทั้งภายในร้านและทัศนียภาพโดยรอบ ส่วนอาคารมีการเปิดโล่งให้อากาศถ่ายเทสะดวกและรับแสงได้ดี วัตถุดิบที่นำมาใช้ส่วนใหญ่มาจากซูเปอร์มาร์เกต นอกจากนี้ ยังมีร้านเครื่องดื่มร้านกาแฟ จำนวนมาก ซึ่งถือเป็นร้านที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก จำหน่ายเครื่องดื่ม เช่น กาแฟ ชา โกโก้ หรือน้ำผลไม้ปั่น รวมถึงขนม และเบเกอรี่ต่าง ๆ วัตถุดิบหลักที่นำมาใช้ส่วนใหญ่ นำเข้ามาจากต่างถิ่น แก้ว บรรจุภัณฑ์ หลอด เป็นพลาสติกแบบใช้แล้วทิ้ง ไม่มีการนำกลับมาใช้ซ้ำ และสถานประกอบการส่วนใหญ่ยังไม่มีการรณรงค์หรือส่งเสริมด้านการลดการใช้พลังงานและนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการอีกด้วย

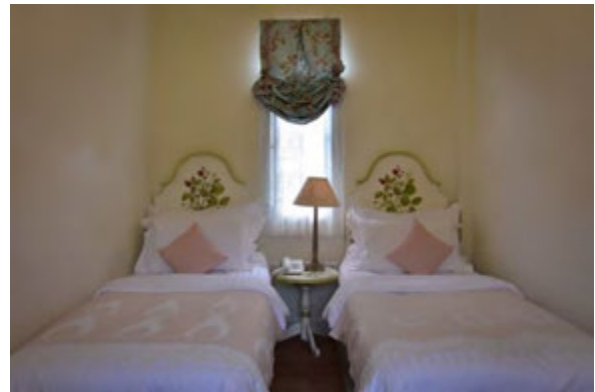
ภาพ 78 ร้านอาหารท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวเขาคว้อ

ภาพ 79 รายการอาหารที่ใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น

5. ที่พัก

ภายในแหล่งท่องเที่ยวเขาคว้อมีที่พักหลายรูปแบบ ได้แก่ โรงแรม รีสอร์ท บูทีค เกสเฮ้าส์ และ โฮมสเตย์ ซึ่งมีราคาตั้งแต่ 500 – 6,000 บาท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งอำนวยความสะดวกภายในที่พัก บรรยากาศโดยรอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงฤดูหนาว ซึ่งเป็นฤดูกาลท่องเที่ยวมีนักท่องเที่ยวต่างมากันที่เขาค้อกันอย่างเนืองแน่น ทำให้ที่พักมีราคาสูงขึ้นเช่นกัน (ภาพ 80) การสร้างสถานที่พักภายในแหล่งท่องเที่ยวเขาคว้อ ไม่มีหน่วยงานการควบคุมด้านสถาปัตยกรรมโครงสร้างให้มีรูปแบบในทิศทางเดียวกัน รวมถึงการออกแบบโครงสร้างที่ช่วยลดพลังงานหรือพลังงานทดแทน เช่น การส่องสว่าง และทิศทางลม เพื่อลดการใช้พลังงานไฟฟ้าจากการเปิดหลอดไฟ และเครื่องปรับอากาศ ที่พักบางแห่งตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เป็นเขตป่าไม้และอุทยาน หรือพื้นที่ที่ไม่อยู่ในเขตที่อนุญาตให้มีสิ่งปลูกสร้างได้ ทำให้พื้นที่ป่าบางส่วนถูกคุกคามและมีสภาพเสื่อมโทรมลง ผลิตภัณฑ์ที่นำมาใช้ภายในห้องพักส่วนใหญ่เป็นของที่นำเข้ามาจากต่างพื้นที่ เนื่องจากผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ไม่มีการผลิตในพื้นที่ (ภาพ 81) สถานประกอบการที่พักส่วนใหญ่ยังไม่มียุทธศาสตร์เกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อลดการพลังงานภายในองค์กร และการส่งเสริมเพื่อลดการใช้ทรัพยากรให้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้าพัก

ภาพ 80 ลักษณะอาคารที่พักและห้องพัก อำเภอเขาคว้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

ภาพ 81 ผลิตภัณฑ์ของใช้และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพัก

6. การเดินทางภายในแหล่ง

การเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยวเขาคว๊อ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้การเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนบุคคลในการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ เนื่องจากไม่มีระบบขนส่งสาธารณะภายในแหล่งท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งภายในแหล่งท่องเที่ยวมีระยะทางห่างกันโดยประมาณ 3 – 10 กิโลเมตร ลักษณะเส้นทางเป็นถนน 2 ช่องจราจรสวนทางกัน มีความโค้งชันเป็นบางช่วง โดยเฉพาะเส้นทางขึ้นไปยังพระธาตุผาซ้อนแก้ว มีช่องจราจรค่อนข้างแคบและชัน ผู้ขับขี่จะต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ มีป้ายเตือนจราจรและป้ายบอกเส้นทางตามจุดที่เหมาะสม บริเวณสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ มีจุดจอดรถสำหรับนักท่องเที่ยว (ภาพ 82) นอกจากนี้ ยังมีรถนำเที่ยวของเอกชนไว้ให้บริการสำหรับนักท่องเที่ยวที่ไม่ประสงค์จะเดินทางเอง โดยมีป้ายประชาสัมพันธ์ข้อมูลติดตั้งไว้ตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ (ภาพ 83)

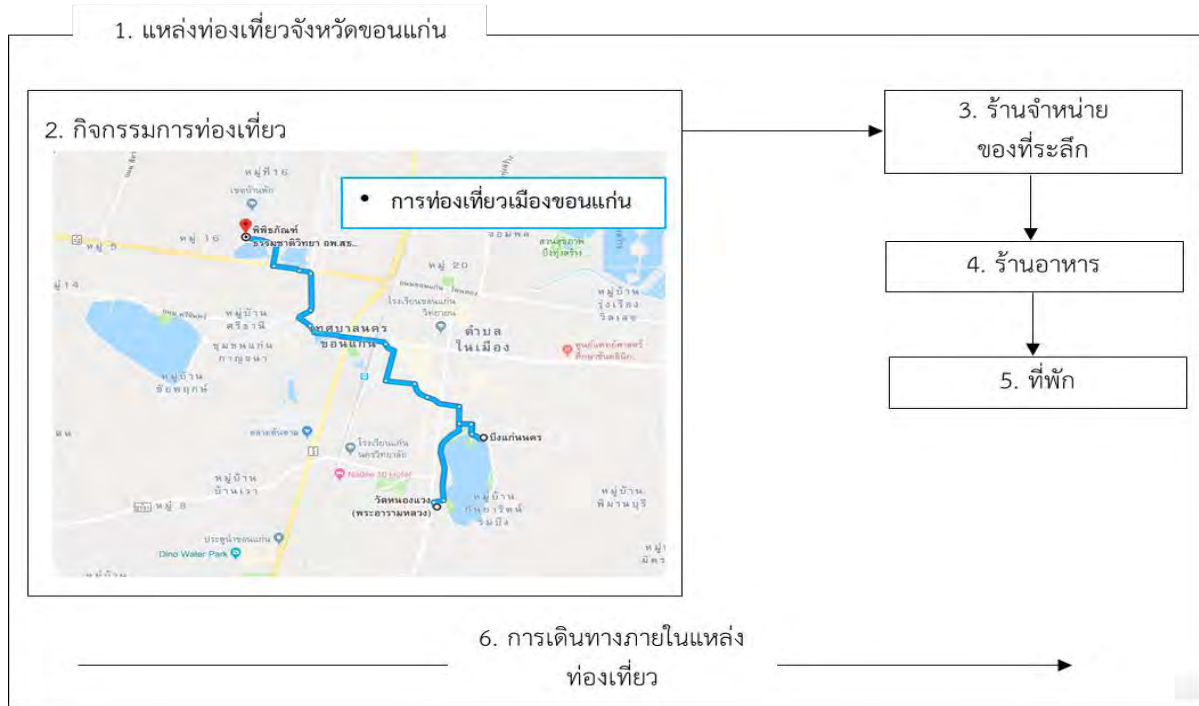

ภาพ 82 ลานจอดรถบริเวณวัดพระธาตุผาซ้อนแก้ว

ภาพ 83 ป้ายประชาสัมพันธ์บริการรถนำเที่ยว

4.2.1.6. จังหวัดขอนแก่น

ภาพ 84 รูปแบบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น

จังหวัดขอนแก่น เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นเมืองที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 6 มีเนื้อที่ประมาณ 10,885 ตารางกิโลเมตร และมีจำนวนประชากรมากเป็นอันดับ 3 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 1,767,601 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2553) ถือเป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือกลาง รวมถึงเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาและเทคโนโลยีของภูมิภาค โดยมีมหาวิทยาลัยขอนแก่นไปสถาบันการศึกษาหลัก ลักษณะภูมิประเทศมีสภาพพื้นที่ลาดเอียงจากทิศตะวันตกไปทิศตะวันออกและทิศใต้ มีความสูงประมาณ 200 – 250 เมตรจากระดับน้ำทะเล ลักษณะภูมิอากาศโดยทั่วไปเป็นแบบทุ่งหญ้าในเขตร้อน คือ มีฝนตกสลับกับแล้ง โดยมีอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 36.35 องศาเซลเซียส และมีอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 15.4 องศาเซลเซียส

1. แหล่งท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ใช้เวลาเดินทางท่องเที่ยว 2 วัน 1 คืน จากการสัมภาษณ์ คุณภาวณา ประจิดต์ รองผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดขอนแก่น ลักษณะการท่องเที่ยวเมืองขอนแก่น เป็นการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตและวัฒนธรรม เนื่องจากเป็นเมืองที่เป็นศูนย์กลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีหน่วยงานหรือองค์กรที่สำคัญทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนตั้งอยู่ รวมถึงสถาบันการศึกษาหลัก เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรมการกงสุล โรงพยาบาลศูนย์ขอนแก่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น รวมไปถึงศูนย์จัดประชุมขนาดใหญ่ เป็นต้น จากการให้สัมภาษณ์ของคุณภพล เกษมสันต์ ณ อยุธยา นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น กล่าวถึงลักษณะการท่องเที่ยวเมืองขอนแก่น ว่า เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบ MICE (Meeting, Incentive, Convention, Exhibition : MICE) เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาท่องเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ ของเมืองขอนแก่น เป็นกลุ่มหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนที่มาใช้พื้นที่ในการจัดประชุมสัมมนาต่าง ๆ ทำให้เกิดค่านิยมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเมืองขอนแก่นว่า “ประชุมเที่ยว เรื่องเดียวกัน” สถานที่ท่องเที่ยวเมืองขอนแก่นที่ได้รับความนิยม ได้แก่ บึงแก่นนคร เป็นบึงขนาดใหญ่ มีเนื้อที่ 603 ไร่ เป็นที่ตั้งอนุสาวรีย์เจ้าพิมายเมืองแพน (ผู้ก่อตั้งเมืองขอนแก่น) และยังเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ จัดเส้นทางออกกำลังกายยาวรอบบึงและไฟส่องสว่าง (ภาพ 85) ปัจจุบันมีการปรับปรุงซ่อมแซม

เส้นทางออกกำลังกายทำให้เส้นทางบางช่วงถูกปิด (ภาพ 86) ในช่วงเวลาเย็นจะมีผู้คนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวต่างถิ่นเข้ามาท่องเที่ยวสถานที่แห่งนี้เป็นจำนวนมาก วัดพระธาตุหนองแขว ตั้งอยู่ใกล้กับบึงแก่นนคร เป็นพระอารามหลวง มีพระมหาธาตุแก่นนคร หรือ พระธาตุเก้าชั้นฐานสี่เหลี่ยมกว้างด้านละ 50 เมตร ผสมผสานศิลปะอินโดจีน ซึ่งเป็นลักษณะแบบชาวอีสานแห (ภาพ 87) ศาลหลักเมืองขอนแก่น ประดิษฐานอยู่ที่ศาลาชูใจ เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนเมืองขอนแก่น ลักษณะสถาปัตยกรรมเป็นแบบไทยประยุกต์ผสมผสานความเป็นเอกลักษณ์ของงานสถาปัตยกรรมท้องถิ่นอีสาน รูปทรงเป็นอาคารโถงจัตุรมุข บรรยากาศโดยรอบบริเวณพื้นที่ที่มีความร่มรื่น มีจุดทิ้งขยะแบบแยกประเภทตั้งไว้ชัดเจน (ภาพ 88) วัดทุ่งเศรษฐี มีพระมหาเจดีย์ศรีไตรโลกธาตุ มีรูปแบบการก่อสร้างที่สะท้อนถึงความเชื่อต่าง ๆ ผสมผสาน พิพิธภัณฑสถานชาติวิหยา มหาวิทยาลัยขอนแก่น จัดแสดงนิทรรศการประวัติศาสตร์ทางธรรมชาติวิทยานับตั้งแต่การกำเนิดโลกสิ่งมีชีวิต โดยเนื้อหาสำคัญเน้นนำเสนอข้อมูลทรัพยากรที่พบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาพ 85 ไฟส่องสว่างบนเส้นทางออกกำลังกาย ณ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ภาพ 86 ถนนบางช่วงปิดปรับปรุงซ่อมแซม ณ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ภาพ 87 วัดพระธาตุหนองแขว ณ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ภาพ 88 ศาลหลักเมืองขอนแก่น ณ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

2. กิจกรรมการท่องเที่ยว

เนื่องจากขอนแก่นเป็นเมืองขนาดใหญ่ ที่มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวที่หลากหลาย กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวนิยมคือ การเที่ยวชมศิลปวัฒนธรรมของวัดวาอารามต่าง ๆ เพื่อชื่นชมสถาปัตยกรรมที่สวยงามและขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต การท่องเที่ยวแหล่งเรียนรู้และนิทรรศการต่าง ๆ ของพิพิธภัณฑสถานหลายแห่งในเมืองขอนแก่น รวมไปถึงการช้อปปิ้ง หรือการเลือกซื้อสินค้า ตามแหล่งศูนย์การค้า ถนนคนเดิน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมการท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น ขอนแก่นมาราธอนนานาชาติ เทศกาลดอกคูณ – เสียงแคน และถนนข้าวเหนียว เทศกาลไหม ประเพณีผูกเสี่ยวและงานกาชาด จังหวัดขอนแก่น เป็นต้น

3. ร้านจำหน่ายของที่ระลึก

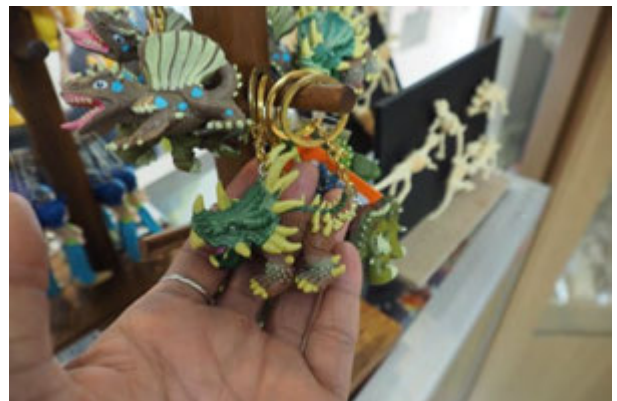
ผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกเมืองขอนแก่น ซึ่งเป็นสินค้าในท้องถิ่นที่ได้รับความนิยม ได้แก่ ผ้าไหม ถือเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นและสวยงาม โดยใช้วัตถุดิบการผลิตเส้นไหมในพื้นที่ (ภาพ 89) อาหารหรือผลิตภัณฑ์แปรรูป เช่น หมูหยอง หมตยอ ปลาสำเร็จรูป ปลาข้าวต้ม ขนมปังทอด ขนมตูปี้ และไก่ย่างอัดสุญญากาศ เป็นต้น ซึ่งผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปต่าง ๆ มาจากแนวคิดของภูมิปัญญาท้องถิ่น วัตถุดิบหลักที่นำมาจากในพื้นที่ ไม่ใช่วัตถุดิบที่ผิดต่อกฎหมาย อาทิ สัตว์ป่าคุ้มครอง เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีสินค้าของที่ระลึกจากแหล่งผลิตอื่นมาจำหน่ายตามสถานที่ท่องเที่ยว (ภาพ 90) เช่น พวงกุญแจ เสื้อ หรือ ปากกา เป็นต้น (ภาพ 91) ลักษณะของบรรจุภัณฑ์ส่วนใหญ่ ยังเลือกใช้พลาสติกที่ไม่สามารถรีไซเคิลหรือนำกลับมาใช้ซ้ำได้

ภาพ 89 ร้านจำหน่ายผ้าไหมและของฝากของที่ระลึก ณ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ภาพ 90 ร้านจำหน่ายของที่ระลึก
ณ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ภาพ 91 ตัวอย่างของที่ระลึกจากแหล่งผลิตอื่น
ที่นำเข้ามาจำหน่าย ณ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

4. ร้านอาหาร

เนื่องจากขอนแก่นเป็นเมืองขนาดใหญ่ มีประชากรในท้องถิ่นและประชากรแฝงอาศัยอยู่มาก ทำให้แหล่งท่องเที่ยวเมืองขอนแก่นมีร้านอาหารจำนวนมาก และมีความหลากหลายประเภท ได้แก่ ร้านอาหารท้องถิ่น (อาหารภาคอีสาน) เมนูหลักที่ได้รับความนิยม เช่น ส้มตำ ไก่ย่าง หมูน้ำตก ปลาข้าวต้ม เป็นต้น ร้านอาหารเวียดนาม เช่น ก๋วยจั๊บญวน ปากหม้อญวน พิซซ่าเวียดนาม ขนมปังญวน เป็นต้น ร้านอาหารไทย ร้านอาหารตะวันตก และร้านอาหารฟิวชั่น (Fusion Food) เป็นการนำเมนูอาหารจากหลาย ๆ สัญชาติมาประยุกต์ให้ได้รับรสชาติ หรือความแปลกใหม่ในรูปแบบที่สอดคล้องกับความต้องการของคนที่พื้นที่ เป็นต้น วัตถุดิบหลักที่นำมาใช้ในการประกอบการอาหาร (ภาพ 92) สำหรับร้านอาหารท้องถิ่น ร้านอาหารไทย และร้านอาหารเวียดนาม ส่วนใหญ่ใช้วัตถุดิบที่ผลิตในท้องถิ่น (ภาพ 93) และวัตถุดิบที่นำเข้ามาจากต่างพื้นที่ ส่วนใหญ่ใช้กับกลุ่มร้านอาหารตะวันตก และร้านอาหารฟิวชั่น จากการลงสำรวจพื้นที่ของคณะวิจัย พบว่า ร้านอาหารภายในแหล่ง

ท่องเที่ยวเมืองขอนแก่น ไม่มีการนำสัตว์ป่าคุ้มครองมาใช้เป็นวัตถุดิบเพื่อบริโภค ไม่มีการสนับสนุนและส่งเสริมด้านการใช้ทรัพยากรและรักษาสิ่งแวดล้อมที่เป็นลักษณะรูปธรรม (ภาพ 94) ไม่มีการจัดการของเสียก่อนปล่อยสู่ธรรมชาติ และการจัดการขยะ จะมีรถเก็บขยะของเทศบาลนครขอนแก่นเป็นผู้ดำเนินการ

ภาพ 92 ร้านอาหารสไตล์ฟิวเจอร์ ณ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ภาพ 93 ร้านอาหารท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ภาพ 94 ป้ายประชาสัมพันธ์ลดการใช้โฟมบรรจุอาหาร ณ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

5. ที่พัก

เนื่องจากเป็นเมืองที่มีขนาดใหญ่ และมีความพร้อมในการจัดประชุมระดับท้องถิ่นถึงระดับนานาชาติได้ เมืองขอนแก่นจึงมีที่พักหลากหลายประเภท และเพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ จากสถิติพบว่า การเติบโตของจำนวนที่พักเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีจำนวนที่พักและโรงแรมขึ้นทะเบียนสถานประกอบการที่พักจังหวัดขอนแก่น โดยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 – 2559 มีจำนวน 256 แห่ง 295 แห่ง และ 334 แห่ง ตามลำดับ เป็นลักษณะที่พักระดับทั่วไป ถึงโรงแรมมาตรฐานระดับ 5 ดาว ราคาที่พักต่อคืนเริ่มตั้งแต่ 300 – 3,800 บาท ที่พักส่วนใหญ่ไม่มีการออกแบบโครงสร้างรับแสงสว่าง และโปร่งสบาย เพื่อลดการใช้พลังงานไฟฟ้า ภายในอาคารใช้เครื่องปรับอากาศในการทำคามเย็นภายในตัวอาคาร และใช้หลอดไฟในการให้แสงสว่าง (ภาพ 95) ของใช้ภายในห้องพักสำหรับผู้ให้บริการส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีจำหน่ายทั่วไป ยังไม่นิยมใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและผลิตในท้องถิ่น เนื่องจากผลิตภัณฑ์บางอย่างยังขาดคุณภาพหรืออาจมีต้นทุนสูงมากเกินไป (ภาพ 96) ไม่มีโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมให้พนักงานและผู้ให้บริการใส่ใจด้านสิ่งแวดล้อม

ภาพ 95 ลักษณะโครงสร้างอาคารที่พักและภายในห้องพัก

ภาพ 96 ของใช้และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพัก

6. การเดินทางภายในแหล่ง

การเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะภายในเมืองขอนแก่น ถือได้ว่า ค่อนข้างสะดวกสบาย สำหรับนักท่องเที่ยว มีผู้ประกอบการระบบขนส่งสาธารณะ ทั้งภาครัฐและเอกชน ได้แก่ แท็กซี่ แกร็บแท็กซี่ (Grab Taxi) รถสองแถว และรถสามล้อ เป็นต้น (ภาพ 97) นักท่องเที่ยวสามารถเรียกใช้บริการได้ทั่วไปตามเส้นทางในเมืองขอนแก่น หรือเรียกใช้บริการจากแอปพลิเคชัน (Application) บนโทรศัพท์มือถือได้สะดวกมากยิ่งขึ้น อัตราค่าบริการตามระยะทาง รถโดยสารสาธารณะขอนแก่น หรือรถขอนแก่นซิตี้บัส (Khonkaen City Bus) เป็นรถโดยสารประจำทางที่ให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง ทุก 20 – 40 นาที มีเส้นทางครอบคลุมเมืองขอนแก่น ผ่านสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่น่าสนใจ ประกอบด้วยรถโดยสาร 3 สาย ได้แก่ สายแดง สายน้ำเงิน และสายเขียวซึ่งเชื่อมต่อกับท่าอากาศยานขอนแก่น อัตราค่าบริการผู้ใหญ่ 15 บาท และเด็ก/นักเรียน 10 บาท ทั้งนี้ ผู้ใช้บริการสามารถดูข้อมูลแผนที่เส้นทางเดินรถ รวมไปถึงการสถานะของรถโดยสารที่กำลังวิ่งอยู่ได้ตลอดเวลา (Real Time) จากแอปพลิเคชัน @KKCITYBUS บนโทรศัพท์มือถือได้ นอกจากนี้ เมืองขอนแก่นยังมีโครงการ “ขอนแก่น Smart City ขนส่งสาธารณะเปลี่ยนเมือง” สร้างระบบขนส่งมวลชนทางราง (Light Rail Transit System: LRT) จำนวน 5 เส้นทางในเมืองขอนแก่น (ภาพ 98) เพื่อลดปริมาณการใช้พาหนะส่วนบุคคลจากการคาดการณ์ สามารถลดการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ได้ ร้อยละ 83.41 หรือคิดเป็น 73,951 ตัน (สถาบันอาคารเขียวไทย, 2559)

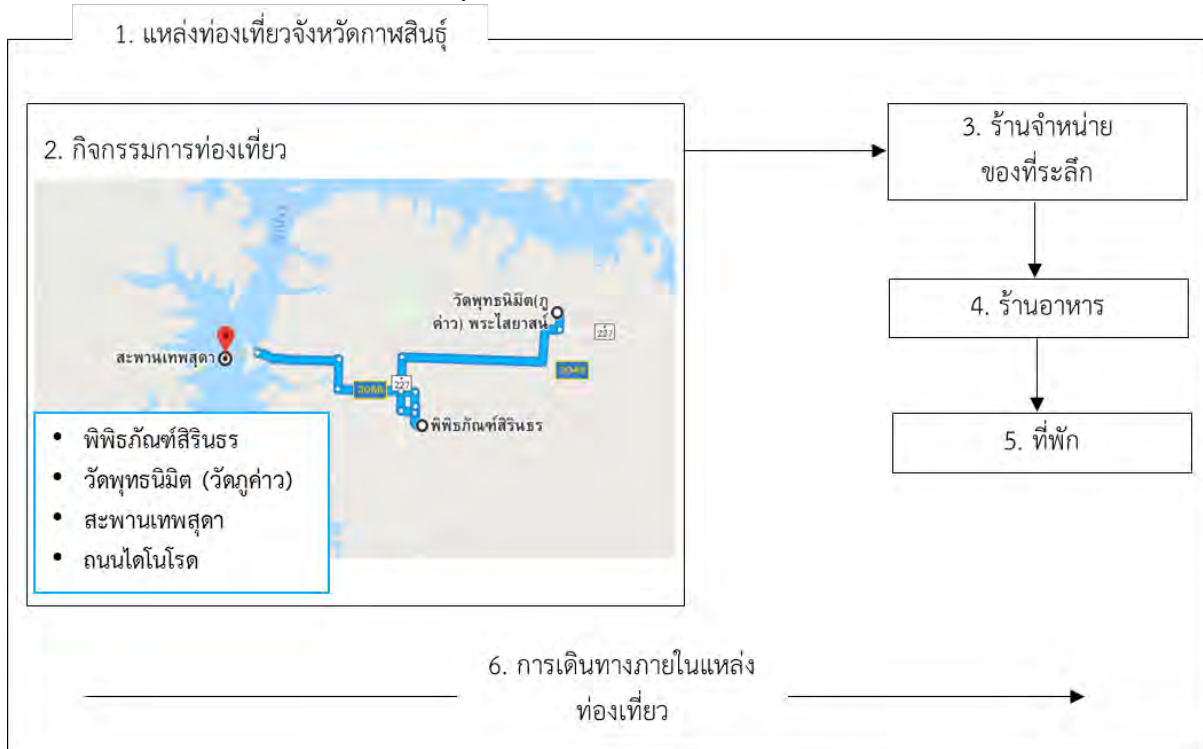

ภาพ 97 รถสาธารณะ ได้แก่ รถแท็กซี่ รถสองแถว ให้บริการนักท่องเที่ยว

ภาพ 98 รถประจำทาง Khon Kaen City Bus และข้อมูลเส้นทางเดินรถ Khon Kaen City Bus

4.2.1.7. จังหวัดกาฬสินธุ์

ภาพ 99 รูปแบบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดกาฬสินธุ์

จังหวัดกาฬสินธุ์ จากประวัติศาสตร์เดิมชื่อบ้านแก่งสำโรง เคยเป็นที่อยู่อาศัยของเผ่าละว้า มีความเจริญทางด้านอารยธรรมมาประมาณ 1,600 ปี ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬา

โลภมาราช ได้โปรดเกล้าฯ ยกฐานะเป็นเมือง และพระราชทานนามว่า “เมืองกาฬสินธุ์” จังหวัดกาฬสินธุ์ ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ภาคอีสาน) ทิศตะวันตกมีอาณาเขตติดกับจังหวัดขอนแก่น และติดกับจังหวัดมุกดาหารทางทิศตะวันออก ลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาสูงจนถึงที่ราบลุ่มมีแม่น้ำแซงชัน โดยทั่วไปสามารถแบ่งลักษณะภูมิประเทศได้ 4 ลักษณะ คือ 1. พื้นที่ที่เป็นภูเขา 2. สภาพที่เป็นหุบเขา 3. สภาพเป็นลูกคลื่น 4. สภาพค่อนข้างราบ ที่ระดับน้ำทะเลปานกลาง 150 – 170 เมตร และ 5. สภาพพื้นที่ราบลุ่มริมฝั่งน้ำ เป็นที่ราบฝั่งแม่น้ำชี ลำน้ำปาว และลำน้ำพาน เป็นจังหวัดที่มีความอุดมสมบูรณ์จังหวัดหนึ่งในภาคอีสาน สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไป มีอากาศร้อนและค่อนข้างหนาวในฤดูหนาว ส่วนฤดูฝนจะมีฝนตกชุกช่วงเดือนพฤษภาคม ถึงตุลาคม มีศักยภาพความพร้อมในด้านสาธารณูปโภค ไฟฟ้า น้ำประปา และระบบสารสนเทศ กาฬสินธุ์เป็นจังหวัดที่มีความเงียบสงบ มีธรรมชาติและทรัพยากรที่สมบูรณ์ มีวิถีวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์และอนุรักษ์สืบต่อกันมาสู่รุ่นลูกหลาน ทำให้จังหวัดกาฬสินธุ์มีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและประเพณีวัฒนธรรมที่น่าสนใจ อาทิ งานบุญคุณลาน งานประเพณีบุญบั้งไฟล้าน งานนมัสการพระธาตุยาคู และมหรกรรมโปงลาง เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีแหล่งซากไดโนเสาร์หลายแห่งอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอำเภอสหัสขันธ์ ซึ่งเป็นที่ตั้งของศูนย์ศึกษาวิจัยและพิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์ภูกุ้มข้าว หรือพิพิธภัณฑ์สิรินธร เป็นพิพิธภัณฑ์แห่งแรกของประเทศไทย

ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 ในการประกวดเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน ประจำปี 2559 (เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์, 2559) มีแผนการจัดการขยะมูลฝอย โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนหาปัญหา แล้ววิเคราะห์ที่มาและแนวทางการจัดการขยะในพื้นที่อย่างยั่งยืน ได้แก่ กิจกรรมขยะต้นทาง มีการคัดแยกขยะจำหน่าย จัดตั้งกองทุนจิตอาสาพัฒนาสิ่งแวดล้อม กลุ่มคนรักภูง ธนาคารขยะโรงเรียน การคัดแยกขยะรีไซเคิลโดยพนักงานประจำรถเก็บขยะ โรงปุ๋ยหมักจากขยะอินทรีย์ และกำจัดขยะขั้นสุดท้ายด้วยการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาลทุกวัน เป็นต้น พบว่าสามารถลดปริมาณขยะได้ 22.25 ตันต่อวัน จากปริมาณขยะจำนวน 52.78 ตันต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 42.15 ของปริมาณขยะ

1. แหล่งท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ใช้เวลา 1 วัน 1 คืน สถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวอยู่ในอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จากการสัมภาษณ์ คุณภาวณา ประจิตต์ รองผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดขอนแก่น (พื้นที่รับผิดชอบ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดร้อยเอ็ด) การท่องเที่ยวอำเภอสหัสขันธ์ เป็นลักษณะการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตวัฒนธรรม มีทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่หลากหลาย มีเอกลักษณ์คุณค่าทางประวัติศาสตร์ สิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าทางศิลปะและสถาปัตยกรรม รวมถึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรณีวิทยาประเภทซากดึกดำบรรพ์ มีการขุดค้นพบซากฟอสซิลไดโนเสาร์กินพืชจำนวนมากที่สุดในประเทศไทย โดยท่านพระครูวิจิตรสหัสคุณ เจ้าอาวาสวัดสักกะวัน ในปี พ.ศ. 2537 และกรมทรัพยากรธรณีได้เข้ามาดูแลจัดตั้งศูนย์ศึกษาวิจัยไดโนเสาร์ ภายใต้ชื่อ พิพิธภัณฑ์สิรินธร (ภาพ 100) (พิพิธภัณฑ์สิรินธร, 2559) ถือเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และธรณีวิทยาที่สำคัญของอำเภอสหัสขันธ์ และจังหวัดกาฬสินธุ์ มีเนื้อที่ 333 ไร่ โดยแบ่งพื้นที่เพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เช่น พื้นที่พิพิธภัณฑ์จัดแสดงนิทรรศการ พื้นที่อนุรักษ์ทางธรณีวิทยา พื้นที่จัดค่ายและจัดกิจกรรม เป็นต้น มีการจัดสรรพื้นที่สำหรับจุดจอดรถ ห้องน้ำสำหรับบริการนักท่องเที่ยวด้านนอก ป้ายแจ้งเตือนข้อมูลข่าวสารและอธิบายเส้นทางชัดเจน จัดวางถังขยะไว้ตามจุดที่เหมาะสมและแยกประเภทขยะ พิพิธภัณฑ์สิรินธรเปิดให้เข้าชมวันอังคาร – วันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 09.00 – 17.00 นาฬิกา สถานที่อื่น ๆ บริเวณอำเภอสหัสขันธ์ ได้แก่ ถนนไดโนโรด เป็นถนนสายวัฒนธรรมและสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งชาวบ้านในชุมชนได้ร่วมกันจัดเป็นถนนคนเดิน นำสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชน อาหาร และการแสดงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นมาจัดแสดงบริเวณถนนสายกลางของชุมชน มีจุดบริการนักท่องเที่ยวอยู่บริเวณทางเข้า วัดพุทธนิมิต (วัดภูค่าว) มีองค์

พระมหาธาตุเจดีย์ สร้างด้วยหินแกะสลักทั้งองค์ ฐานเจดีย์แกะสลักเป็นรูปลิงแบกฐานพระพุทธรูป ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปโบราณ และชมความงดงามของอุโบสถไม้ที่สร้างขึ้นจากต้นไม้ใหญ่ (ภาพ 101) และสถานที่ท่องเที่ยวสะพานเทพสุดา (ภาพ 102) เป็นสะพานที่ใช้สัญจรข้ามเขื่อนลำปาว เชื่อมระหว่างตำบลโนนบุรี อำเภอสหัสขันธ์ และตำบลหนองบัว อำเภอหนองกุงศรี มีจุดชมทัศนียภาพที่สวยงามของเขื่อนลำปาว และชมพระอาทิตย์ตกดิน เป็นต้น

ภาพ 100 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

ภาพ 101 วัดพุทธนิมิต (วัดภูค่าว) ณ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

ภาพ 102 สะพานเทพสุดา ณ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

2. กิจกรรมการท่องเที่ยว

ลักษณะการท่องเที่ยวอำเภอสหัสขันธ์ เป็นการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวิถีชีวิต วัฒนธรรมชุมชน กิจกรรมท่องเที่ยวจะเริ่มที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ การจัดแสดงนิทรรศการเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์การกำเนิดโลก จักรวาล และโดโนเสาร์อย่างละเอียด ด้วยเทคนิคการนำเสนอที่น่าตื่นตาตื่นใจ เช่น หุ่นจำลองทั้งโครงกระดูก ซากฟอสซิล ป่าดึกดำบรรพ์ และหุ่นจำลองไดโนเสาร์เสมือนจริง เป็นต้น (ภาพ 103) นักท่องเที่ยวไม่สามารถนำเครื่องดื่มและอาคารเข้าไปรับประทานอาหารภายในพิพิธภัณฑสถานฯ ได้ โดยมีจุดรับฝากสัมภาระ

บริเวณที่จำหน่ายตัว สามารถถ่ายภาพภายในพิพิธภัณฑ์ได้ แต่ไม่อนุญาตให้ใช้แสงแฟลช จากนั้นไปดูหลุมขุดค้นซากฟอสซิลไดโนเสาร์ที่ยังคงความสมบูรณ์มาก (ภาพ 104) ที่อยู่บริเวณวัดสักกะวัน และสักการะหลวงพ่อบันดาลฤทธิผล (หลวงพ่อบ้านด่าน) พระพุทธรูปปางมารวิชัยสมัยทวาราวดี และสามารถไปเดินเล่นชมวิถีวัฒนธรรมชุมชนที่ถนนคนเดินไดโนโรด ถ่ายภาพ เลือกซื้อสินค้าท้องถิ่น รับประทานอาหารท้องถิ่น นั่งรถสามล้อชมหมู่บ้าน (ภาพ 105) จากนั้น เดินทางต่อไปยังวัดพุทธนิมิต (วัดภูค่าว) (ภาพ 106) เพื่อชมความงดงามของศิลปะสถาปัตยกรรม รวมถึงไปเดินเล่น ปั่นจักรยาน ถ่ายภาพ ชมพระอาทิตย์ตกที่สะพานเทพสุดา บริเวณเขื่อนลำปาว เป็นต้น

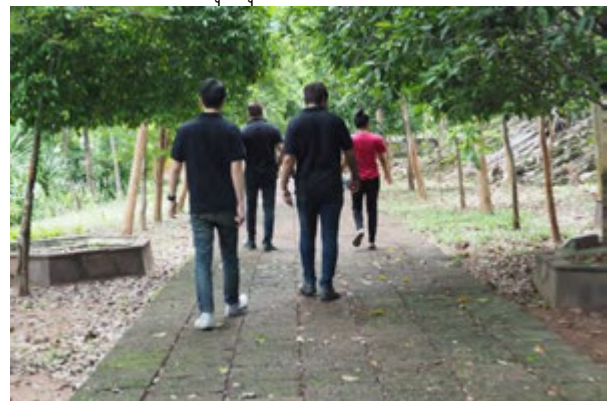
ภาพ 103 ชมนิทรรศการภายในพิพิธภัณฑ์สิรินธร

ภาพ 104 หลุมขุดค้นซากฟอสซิลไดโนเสาร์

ภาพ 105 รถสามล้อบริการท่องเที่ยวชุมชน

ภาพ 106 เดินชมวัดภูค่าว

3. ร้านจำหน่ายของที่ระลึก

ผลิตภัณฑ์ของฝากและของที่ระลึกส่วนใหญ่ จะเกี่ยวข้องกับไดโนเสาร์ เช่น ตุ๊กตาผ้าไดโนเสาร์ โมเดลหุ่นไดโนเสาร์ เสื้อยืด พวงกุญแจ สมุด ฯลฯ (ภาพ 107) โดยมีทั้งสินค้าที่ผลิตในท้องถิ่นและนำมาจากโรงงานผลิตข้างนอก (ภาพ 108) อย่างไรก็ตาม ผลิตภัณฑ์ของฝากและของที่ระลึกที่ผลิตโดยชุมชน ยังได้รับความนิยมน้อยกว่าสินค้าที่รับมาจากโรงงาน เนื่องด้วยรูปแบบที่มีความทันสมัยและราคาที่ต่ำกว่า นอกจากนี้ ยังมีผลิตภัณฑ์แปรรูปจากปลา ที่ได้ใช้วัตถุดิบหลักเป็นปลาจากเขื่อนลำปาว ได้แก่ ปลาร้า ปลาสาม ปลาแดดเดียว เป็นต้น (ภาพ 109) วางจำหน่ายตามร้านค้าที่ตั้งอยู่เรียงรายบริเวณไหล่ทาง ก่อนถึงสะพานเทพสุดา (ภาพ 110) ลักษณะของบรรจุภัณฑ์ มีทั้งแบบบรรจุในภาชนะกระปุกพลาสติก และถุงพลาสติกที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่หรือรีไซเคิลได้

ภาพ 107 ของที่ระลึกที่ผลิตจากแหล่งอื่น

ภาพ 108 ผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น

ภาพ 109 ปลาฉวี ปลาส้ม ผลิตภัณฑ์แปรรูปท้องถิ่น

ภาพ 110 ร้านจำหน่ายของฝากบริเวณ
สะพานเทพสุดา

4. ร้านอาหาร

ร้านอาหารในแหล่งท่องเที่ยวอ่าวเอสหัสซันซ์ ส่วนใหญ่เป็นร้านอาหารขนาดเล็กทั่วไป เช่น ร้านอาหารท้องถิ่น ร้านอาหารตามสั่ง ร้านก๋วยเตี๋ยว เป็นต้น และมีร้านอาหารแพลอยน้ำบริเวณใกล้สะพานเทพสุดา บนพื้นที่การดูแลของเขื่อนลำปาว (ภาพ 111) เมนูอาหารส่วนใหญ่เป็นประเภทอาหารท้องถิ่น (ภาพ 112) และอาหารภาคไทยภาคกลาง (ภาพ 113) วัตถุประสงค์ที่นำมาใช้ประกอบอาหารส่วนใหญ่มาจากแหล่งวัตถุดิบในพื้นที่ มีลักษณะเป็นแพข่มไม้ไผ่ลอยน้ำ แต่ละแพจะมีลูกค้าได้ 1 กลุ่ม ด้านในแพมีห้องน้ำไม่สามารถทำธุระหนักได้ ซึ่งจะปล่อยสิ่งปฏิกูลลงสู่แม่น้ำโดยไม่ผ่านกระบวนการ ส่วนพื้นที่ทำครัวของร้านอาหารจะอยู่แยกออกมาจากแพลอยน้ำ มีระยะห่างระหว่างแพค่อนข้างไกล ดังนั้น จึงใช้จักรยานยนต์ต่อฟ่วงสามล้อ หรือซาเล้งในการส่งอาหาร และใช้การโทรศัพท์เรียกร้านค้า เมื่อต้องการอาหารและการบริการเพิ่มเติม

ภาพ 111 ร้านอาหารบริเวณสะพานเทพสุดา

ภาพ 112 ร้านอาหารท้องถิ่น

ภาพ 113 รายการอาหารจากวัดถุดิบท้องถิ่น

5. ที่พัก

เนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ มีลักษณะการท่องเที่ยวแบบเช้ากลับเย็น ไม่นิยมพักค้างแรม ส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวอำเภอสหัสขันธ์ ไม่มีโรงแรมหรือที่พักขนาดใหญ่เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยวแบบหมู่คณะได้ ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้บริการที่พักในเมืองกาฬสินธุ์ เนื่องจากมีระยะทางประมาณ 30 กิโลเมตร สภาพเส้นทางสามารถเดินทางได้สะดวก ประเภทของที่พัก ได้แก่ โรงแรมขนาดเล็ก รีสอร์ท และโฮมสเตย์ ผู้ประกอบการเป็นคนในท้องถิ่น โดยใช้ที่ดินของตนเองตั้งเป็นสถานประกอบการ โครงสร้างอาคารไม่ได้คำนึงในการจัดพื้นที่เพื่อช่วยให้ได้รับแสงหรือทิศทางลมที่ดีนัก เน้นการสร้างตามข้อจำกัดของพื้นที่ ไม่มีระบบพลังงานไฟฟ้าทดแทน จากพลังงานแสงอาทิตย์หรือพลังงานลม (ภาพ 114) น้ำสำหรับอุปโภคภายในที่พักเป็นระบบน้ำประปาท้องถิ่น และน้ำที่ใช้บริโภคสำหรับผู้เข้าพักเป็นน้ำดื่มบรรจุ

ภาพ 114 โครงสร้างอาคารที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพัก

6. การเดินทางภายในแหล่ง

ภายในแหล่งท่องเที่ยวอำเภอสหัสขันธ์ ไม่มีระบบขนส่งสาธารณะ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะใช้การเดินทางด้วยพาหนะส่วนบุคคล และรถโดยสารส่วนบุคคลสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเป็นหมู่คณะ หรือใช้บริการเช่ารถยนต์ รถจักรยานยนต์ จากตัวเมืองกาฬสินธุ์ ซึ่งสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งในอำเภอสหัสขันธ์มีระยะทางที่ใกล้เคียงกัน โดยเฉลี่ยประมาณ 1 – 3 กิโลเมตร นอกจากนี้ สำหรับนักท่องเที่ยวที่พักโรงแรม โฮมสเตย์ในพื้นที่ส่วนใหญ่ จะมีรถจักรยานไว้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว หรือรถจักรยานยนต์สามล้อนำเที่ยว (ชาเล้ง) (ภาพ 115) เนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยังมีนักท่องเที่ยวเข้ามาไม่มากนัก รวมถึงเส้นทางภายในแหล่งท่องเที่ยวเป็นทางหลวงชนบทซึ่งไม่ใช่เส้นทางหลักในการคมนาคมขนส่ง จึงทำให้มีปริมาณพาหนะบนท้องถนนมีปริมาณไม่มากนัก สภาพจราจรไม่แออัด บริเวณสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ มีพื้นที่ให้บริการจอดรถไว้บริการนักท่องเที่ยวสะดวก และปลอดภัย (ภาพ 116)

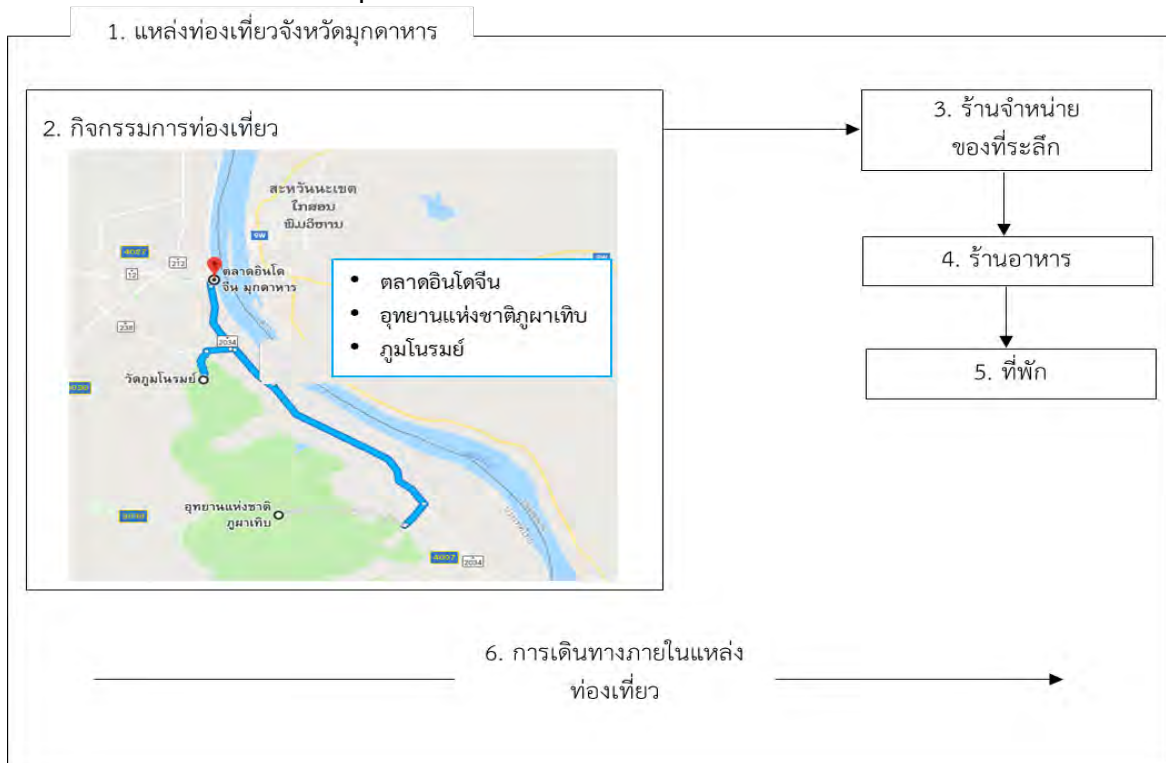

ภาพ 115 รถมอเตอร์ หรือ รถซาเล้ง

ภาพ 116 พื้นที่จอดรถสำหรับนักท่องเที่ยว

4.2.1.8. จังหวัดมุกดาหาร

ภาพ 117 รูปแบบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดมุกดาหาร

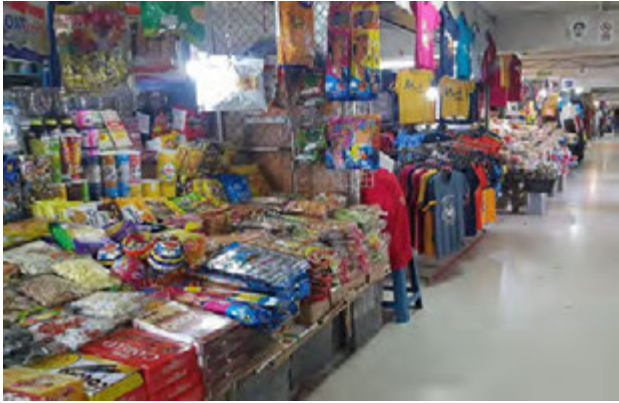
จังหวัดมุกดาหาร มีพื้นที่ทั้งหมด 4,407 ตร.กม. หรือ 2,712,400 ไร่ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร 642 กิโลเมตร มีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดนระหว่างประเทศ ความยาวประมาณ 72 กิโลเมตร โดยตั้งอยู่ตรงข้ามเมืองของ สปป.ลาว ได้แก่ อำเภอเมืองมุกดาหาร ตรงข้ามเมืองโกสพนมวิหารแขวงสะหวันนะเขต อำเภอหว้านใหญ่ ตรงข้ามเมืองไชยบุรี แขวงสะหวันนะเขต อำเภอดอนตาล ตรงข้ามเมืองไชพูทองแขวงสะหวันนะเขต (สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร, 2560) มีพื้นที่ราบร้อยละ 20 ของพื้นที่จังหวัดทั้งหมด มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีพื้นที่ป่าไม้ประมาณ 953,300 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 35.15 ของพื้นที่จังหวัด (กรมป่าไม้, 2559) ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม จังหวัดมุกดาหารมีการเก็บรวบรวมปริมาณขยะ ในปี พ.ศ. 2558 ทั้งในรูปแบบขยะเผาไหม้ ปริมาณ 58,832.16 ตัน และ ขยะฝังกลบ ปริมาณ 99,280 ตัน ปัญหาในการกำจัดขยะของจังหวัดมุกดาหาร คือ 1) ขาดจำกัดด้านงบประมาณในการก่อสร้างระบบก่อนข้างจำกัด 2) ขาดแคลนที่ดินสำหรับใช้เป็นสถานที่กำจัด 3) ปริมาณขยะที่เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากข้อจำกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนให้ความสำคัญในการคัดแยกขยะ และการนำกลับมาใช้ใหม่น้อย (สำนักงานพลังงานจังหวัดมุกดาหาร, 2559) ในปี พ.ศ. 2558 คุณภาพน้ำผิวดินเสื่อมโทรมลงเนื่องจากการปนเปื้อนจากมลพิษจาก

น้ำทิ้งชุมชนและเกษตรกรรม โดยเฉพาะแม่น้ำสายหลักและลำน้ำสาขาที่มีชุมชนตั้งอยู่ ในส่วนของภาครัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์แหล่งน้ำ ทำให้แหล่งน้ำในจังหวัดมุกดาหารอยู่ในระดับพอใจและเสื่อมโทรมเป็นส่วนมาก (สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 12 อุบลราชธานี, 2559) ในส่วนของระบบบำบัดน้ำเสีย ปัญหาที่รวบรวมน้ำเสียยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ในเขตเทศบาลเมืองมุกดาหาร ทำให้น้ำเสียเข้าระบบยังน้อยอยู่ (สำนักงานจัดการน้ำเสียจังหวัดมุกดาหาร, 2558)

จังหวัดมุกดาหารเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวสนใจในเที่ยวในจังหวัด อาทิ ตลาดอินโดจีน ภูมโนรมย์ อุทยานแห่งชาติภูผาเทิบ แก่งกะเบา ฯลฯ และท่องเที่ยวงานประเพณีตามเทศกาลต่างๆ ประชาชนจังหวัดมุกดาหารยึดมั่นและสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง จากหลักฐานที่ได้รวบรวมไว้ มีปรากฏถึง 8 ชนเผ่า ได้แก่ เผ่าไทยอีสาน ผู้ไทย ไทยบุร (ไทยข่า) ไทยบุร (ไทยกระโซ่) ไทยกะเลิง ไทยแสก ไทยย้อ และไทยกุลา มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่สำคัญ และยังคงถือปฏิบัติสืบทอดกันมา คือ “ฮีตสิบสอง คองสิบสี่” และยังคงมีวัฒนธรรม ประเพณีของชนเผ่าที่ควรอนุรักษ์ พื้นฟู และยังคงมีอยู่ในปัจจุบันเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว คือ ประเพณีปิดบ้าน ประเพณีบุญสว่างเฮือ ประเพณีแห่กัณฑ์หลอน พิธีกรรมโซ่ถั่งบั้ง พิธีเหย้า พิธีบายศรีสู่ขวัญ การรำเตี้ยหัวดอนตาล การรำภูไท (ผู้ไทย) การลำผญา เป็นต้น จากการท่องเที่ยวภายในจังหวัดมุกดาหาร นักท่องเที่ยวสามารถท่องเที่ยวต่อไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ สปป.ลาว เวียดนาม และจีน เป็นต้น ในปี พ.ศ. 2558 มีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางมายังจังหวัดมุกดาหารประมาณ 1,850,495 คน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2557 จำนวน 375,356 คน คิดเป็นร้อยละ 25.44 มีรายได้จากการท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2558 อยู่ที่ 2,648.29 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี แม้ว่าจังหวัดมุกดาหารจะมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจจำนวนมาก แต่กลับมีกิจกรรม หรือการพัฒนาและการประชาสัมพันธ์เรื่องราวที่มีในจังหวัดที่ยังน้อยอยู่ จึงอาจทำให้ประชาชนไม่รับรู้ หรือไม่ได้ให้ความสนใจมากเท่าที่ควร นอกจากนี้การพัฒนาเรื่องราวเพื่อนำมาต่อยอดเป็นเส้นทางท่องเที่ยวก็ยังสามารถที่จะช่วยดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเยือนที่จังหวัดอย่างต่อเนื่องมากขึ้นได้ นอกเหนือจากเรื่องราวและเส้นทางในการดึงดูดนักท่องเที่ยว จังหวัดมุกดาหารต้องผลักดันการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สถานที่อำนวยความสะดวกในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น บนเส้นทางที่ศึกษาแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา คือ ตลาดอินโดจีน อุทยานแห่งชาติภูผาเทิบ และภูมโนรมย์

1. แหล่งท่องเที่ยว

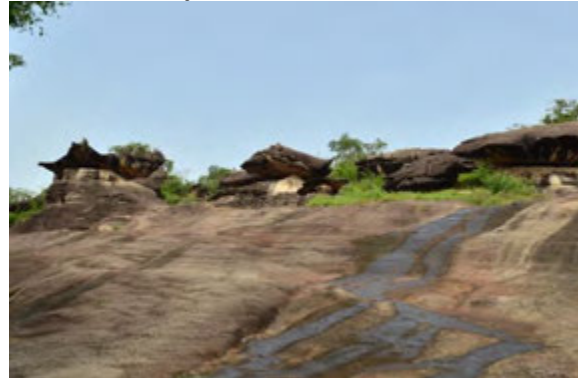
จากการสัมภาษณ์คุณสังจา วงศ์กิตติธ หัวหน้าสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดมุกดาหาร และเจ้าของ VIP Siam Tour การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ใช้เวลา 1 วัน 1 คืน สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดมุกดาหารที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว ได้แก่ ตลาดอินโดจีน (ภาพ 118) ภูมโนรมย์ (ภาพ 119) และอุทยานแห่งชาติภูผาเทิบ (ภาพ 120) ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีระยะห่างกันไม่มาก มีรูปแบบการเดินทางที่สะดวก โดยส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดมุกดาหารนิยมไปสักการะและชมวิวที่ภูมโนรมย์ จากนั้นเดินเท้าเที่ยวชมอุทยานแห่งชาติภูผาเทิบ และเลือกซื้อสินค้าเป็นของฝากและของที่ระลึกที่ตลาดอินโดจีน ด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม ของสถานที่ท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่จะมีการกำหนดจุดทิ้งขยะให้นักท่องเที่ยว และมีการคัดแยกขยะ (ภาพ 121) แต่จะมีบางจุดที่มีการกำหนดจุดทิ้งขยะที่ไม่เหมาะสม (ภาพ 122) จากการสัมภาษณ์ นายสรุพล มิ่งชัย ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดมุกดาหาร เรื่องของนโยบาย กฎหมาย และข้อบังคับ ด้านสิ่งแวดล้อม นอกเหนือจากการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติภูผาเทิบแล้ว สถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ ยังไม่มีการกำหนดนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม เป็นเพียงการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวรักษาความสะอาดในพื้นที่ ด้านการสนับสนุนงบประมาณจากทางภาครัฐ ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นฐานการพัฒนาอย่างยั่งยืน ในปี พ.ศ. 2557-2560 ได้รับงบประมาณอยู่ที่ 1,775 ล้านบาท ในพื้นที่ทั้งจังหวัด ทางสำนักงานจังหวัดได้มีนโยบายในการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมโดยการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ ควบคุม กำกับ และดูแลคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในระดับมาตรฐาน และป้องกันและลดปัญหาจากภัยธรรมชาติ

ภาพ 118 ตลาดอินโดจีน ณ จังหวัดมุกดาหาร

ภาพ 119 ภูมโนรมย์ ณ จังหวัดมุกดาหาร

ภาพ 120 อุทยานแห่งชาติภูผาเทิบ ณ จังหวัดมุกดาหาร

ภาพ 121 จุดทิ้งขยะ และคัดแยกขยะ
ณ อุทยานแห่งชาติภูผาเทิบ

ภาพ 122 จัดที่ทิ้งขยะที่ไม่เหมาะสม ณ ภูมโนรมย์

2. กิจกรรมการท่องเที่ยว

กิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ได้แก่ การเที่ยวภูมโนรมย์ มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้ทำ คือ ถ่ายภาพจุดชมวิว (ภาพ 123) สักการะพระเจ้าใหญ่แก้วมุกดาศรีไตรรัตน์ ลอดองค์พระยาศรีมุกตามหา มุนีนีลपालนาคราช (ภาพ 124) เดินเท้าท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติภูผาเทิบ มีป้ายบอกทางให้นักท่องเที่ยว (ภาพ 125) กิจกรรมการท่องเที่ยวทั้ง 2 กิจกรรมควรได้รับการพัฒนาเส้นทางเดินเพื่อรักษาสภาพแวดล้อม และการรักษาความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว ในส่วนของกิจกรรมการเลือกซื้อสินค้าในตลาดอินโดจีน ร้านค้าส่วนใหญ่จะอยู่ชั้นใต้ดินบริเวณริมแม่น้ำ ภายในมีอากาศถ่ายเทได้น้อย และเคยเกิดปัญหาน้ำท่วม

ภาพ 123 จุดชมวิว ณ ภูมโนรมย์

ภาพ 124 ลอดองค์พระยาศรีมุกตามหา
มุนีนีลปาลนาคราช ณ ภูมโนรมย์

ภาพ 125 เดินเท้าท่องเทียวอุทยานแห่งชาติภูผาเทิบ และมีป้ายบอกทางให้นักท่องเที่ยว

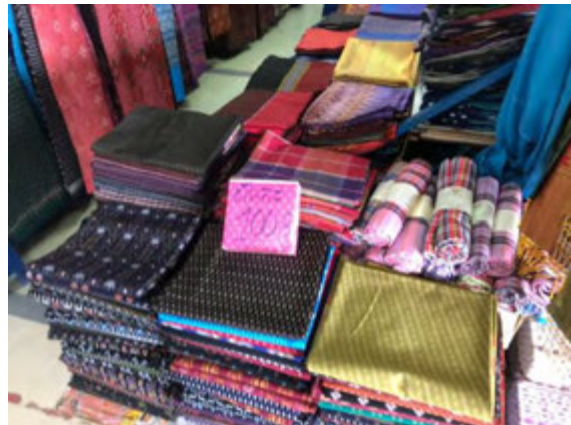

3. ร้านจำหน่ายของที่ระลึก

ผลิตภัณฑ์เด่นของจังหวัดมุกดาหาร ได้แก่ ตะกร้าสานพลาสติก (ภาพ 126) ผ้าทอต่าง ๆ (ภาพ 127) ผ้าหมักโคลน ผ้าไหมลายแก้วมุกดา เสื้อเย็บมือ และข้าวหอมมะลิ มียอดจำหน่ายสินค้า OTOP ในปี พ.ศ. 2554 – 2556 มีมูลค่า 434,365,277 บาท ในปี พ.ศ. 2559 จังหวัดมุกดาหารได้ดำเนินการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย โดยมีกลุ่มผู้ประกอบการที่ผ่านการรับรองและส่งผลิตภัณฑ์เข้าคัดสรร จำนวน 115 ผลิตภัณฑ์ (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดมุกดาหาร, 2559)

ภาพ 126 ตะกร้าสานพลาสติก ณ จังหวัดมุกดาหาร

ภาพ 127 ผ้าทอต่าง ๆ ณ จังหวัดมุกดาหาร

4. ร้านอาหาร

ในแต่ละสถานที่ท่องเที่ยวมีผู้ประกอบการร้านค้าและร้านอาหารในการบริการนักท่องเที่ยว โดยส่วนใหญ่อาหารเวียดนามเป็นเมนูที่ได้รับความนิยม (ภาพ 128) เนื่องจากการได้รับวัฒนธรรม

จากประเทศเพื่อนบ้าน เป็นการใช้วัตถุดิบท้องถิ่น ในช่วงเย็น มีตลาดราตรีให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกซื้อสินค้า และรับประทานอาหารได้หลายประเภท (ภาพ 129) ยังไม่มีการใช้ภาษาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ภาพ 128 อาหารเวียดนาม ณ จังหวัดมุกดาหาร

ภาพ 129 ตลาดราตรี ณ จังหวัดมุกดาหาร

5. ที่พัก

ในปี พ.ศ. 2558 จังหวัดมุกดาหารมีห้องพัก จำนวน 2,748 ห้อง เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว มีหลากหลายรูปแบบ เช่น โรงแรม รีสอร์ท และโฮมสเตย์ ปัจจุบัน ที่พักในรูปแบบโฮมสเตย์ของจังหวัดมุกดาหาร กำลังได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยว เนื่องจากมีกลุ่มผู้ประกอบการเริ่มพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้เข้าถึงทั้งวิถีชีวิต ธรรมชาติ และสถานที่ท่องเที่ยว ยกตัวอย่าง โฮมสเตย์บ้านบุ่ง จังหวัดมุกดาหาร มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้รับประทานอาหารพื้นบ้าน เช่น แกงอ่อมหวาน แกงหน่อไม้ หมกหน่อไม้ หมกเห็ด ชูพหน่อไม้ ไช้ผัดแดง แกงผักหวาน พืชผักชนิดต่าง ๆ กับน้ำพริก ซึ่งจะหมุนเวียนไปตามฤดูกาล นอกจากนี้ มีการแสดงดนตรีพื้นบ้าน วิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวบ้าน และการผลิตสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้าน การทอผ้า การจักสาน ไม้ไผ่ การเดินเที่ยวป่าเขา ถ้ำ น้ำตก แหล่งน้ำตามธรรมชาติบนภูเขา ระบบประปาภูเขา และศึกษาพรรณไม้และพืชสมุนไพรท้องถิ่น เป็นต้น

6. การเดินทางภายในแหล่ง

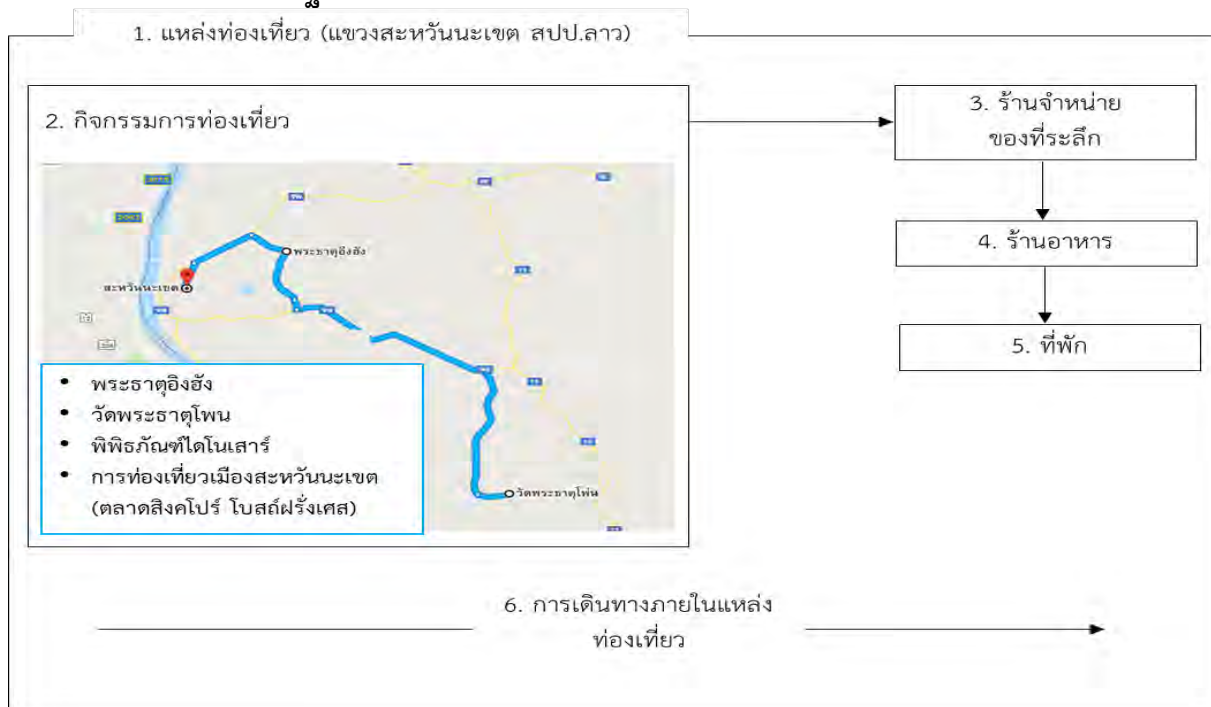
การเดินทางภายในจังหวัดมุกดาหาร มีรถโดยสารสาธารณะบริการนักท่องเที่ยว ได้แก่ รถโดยสารประจำทาง รถโดยสารไม่ประจำทาง รถสามล้อเครื่อง มอเตอร์ไซด์รับจ้าง เป็นต้น นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาทั้งรถยนต์ส่วนบุคคล กรู๊ปทัวร์ (รถบัส) แต่ละสถานที่จะมีลานจอดรถเพื่ออำนวยความสะดวกและจัดระเบียบ ในสถานที่ท่องเที่ยว (ภาพ 130) ทางภาครัฐให้มีการจัดเส้นทางเดินเท้าและเส้นทางจักรยาน เพื่อส่งเสริมการตลาดใช้รถยนต์

ภาพ 130 ลานจอดรถลานจอดรถเพื่ออำนวยความสะดวกและจัดระเบียบในสถานที่ท่องเที่ยว ณ จังหวัดมุกดาหาร

4.2.2 องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของเมืองสะหวันนะเขต

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ภาพ 131 รูปแบบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเมืองสะหวันนะเขต

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ในปี พ.ศ. 2559 การท่องเที่ยว เป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้สูงเป็นอันดับที่ 4 ของ สปป.ลาว โดยมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวใน สปป.ลาว จำนวน 4,239,047 คน นำรายได้เข้าประเทศมูลค่า 724,191,957 ดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 5 ของ GDP ของประเทศ ในจำนวนนี้ เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยมากที่สุด จำนวน 2,009,605 คน คิดเป็นร้อยละ 47 นอกจากนี้ จำนวนนักท่องเที่ยว ทั้งภายในและต่างประเทศ ของ 6 แขวงทางตอนใต้ของ สปป.ลาว ได้แก่ คำม่วน สะหวันนะเขต จำปาสัก เซกอง สาละวัน และอัตตะปือ มีจำนวน 2,279,649 คน คิดเป็นร้อยละ 33.60 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมดใน สปป.ลาว โดยมี 2 แขวงในเขตลาวใต้ ติด 5 อันดับแรกของแขวงที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวมากที่สุด คือ แขวงสะหวันนะเขต (ลำดับที่ 2) และแขวงจำปาสัก (ลำดับที่ 4) (สถานกงสุลใหญ่ ณ แขวงสะหวันนะเขต, 2560) ซึ่งนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวยังแขวงสะหวันนะเขต มีจำนวน 886,630 คน อีกทั้งเส้นทางหมายเลข 9 แขวงสะหวันนะเขต ยังเป็นเส้นทางผ่านจากไทยไปสู่อินโดนีเซียที่สำคัญ โดยเห็นได้จากสถิติการผ่านเข้า-ออกแขวงของนักท่องเที่ยวจากสะพานมิตรภาพ 2 (มุกดาหาร-สะหวันนะเขต) และด่านแดนสะหวัน-ลาวบาว ที่มีจำนวนอยู่ที่ 627,295 คน และ 226,193 คน ตามลำดับ (สถานกงสุลใหญ่ ณ แขวงสะหวันนะเขต, 2560)

แขวงสะหวันนะเขต เดิมมีชื่อว่า “เมืองคันทะบูลี” จนกระทั่งเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2548 ทางกรมได้มีมติให้เปลี่ยนชื่อเป็น “เมืองโกสอน พมวิหาน” เพื่อเป็นเกียรติแก่ท่านโกสอน พมวิหาน อดีตประธานประเทศ ในโอกาสครบรอบวันเกิด 85 ปี แขวงสะหวันนะเขต มีพื้นที่ประมาณ 21,774 ตารางกิโลเมตร และมีประชากร จำนวน 1,458,184 คน (สถานกงสุลใหญ่ ณ แขวงสะหวันนะเขต, 2559) ส่วนใหญ่เป็นชาวลาวกลุ่ม ไทดำ กะเลิง กะตัง ลาเว้ ปาโก แขวงสะหวันนะเขตเป็นแขวงที่มีพื้นที่กว้างใหญ่เป็นอันดับ 2 ของ สปป.ลาว รองจากเมืองหลวงนครเวียงจันทน์ สะหวันนะเขตตั้งอยู่ห่างจากเมืองท่าแขก แขวงคำม่วน มาทางทิศใต้ 80 กิโลเมตร อยู่ทางทิศเหนือของแขวงสาละวัน โดยมีแม่น้ำโขงเป็นพรมแดนธรรมชาติ อย่างไรก็ตาม ชาวบ้าน รวมทั้งนักท่องเที่ยว ก็ยังนิยมเรียกชื่อ “เมืองสะหวันนะเขต” เช่นเดิม แม้ว่าการท่องเที่ยวจะไม่ใช่อุตสาหกรรมหลักของสะหวันนะเขต (แต่เป็นโรงงานอุตสาหกรรมชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ) แต่ก็มี

สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจเพียงพอต่อการจัดการท่องเที่ยวในหนึ่งวัน (one-day trip) ให้นักท่องเที่ยวได้เที่ยวชมเมือง และเรียนรู้วิถีชีวิต วัฒนธรรมของชาวลาว และด้วยความเป็นเมืองที่มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยป่าสงวนแห่งชาติถึง 2 แห่ง คือ ดงพญาเย็น และภูซางแฮ จึงทำให้เมืองมีแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการผลิตพืชผลทางการเกษตรอย่างเกินพอ และเกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ๆ หลายแห่ง โดยมีรายละเอียดขององค์ประกอบโลจิสติกส์ ดังนี้

1. แหล่งท่องเที่ยว

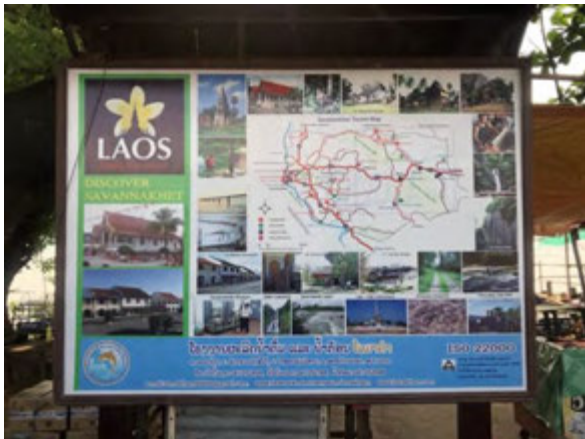
ลักษณะการท่องเที่ยวแขวงสะหวันเขต เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเมือง ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะท่องเที่ยวในแบบกรุ๊ปทัวร์ ในด้านความเหมาะสมของพื้นที่สถานที่ท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับรูปแบบการท่องเที่ยว อาทิ การท่องเที่ยวเมือง ประกอบด้วย สถานที่ท่องเที่ยว ได้แก่ วัดไชยะพุม ตลาดสิงคโปร์ โบสถ์ฝรั่งเศส พิพิธภัณฑสถานไดโนเสาร์ เป็นต้น คุณภาพของสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ยังไม่ได้รับการดูแลรักษาเท่าที่ควร เนื่องจากขาดการจัดการที่ถูกต้อง และประชาชนส่วนใหญ่ยังมีพฤติกรรมทิ้งขยะไม่ถูกที่ ปัจจุบันเริ่มมีการสนับสนุนจากภาครัฐในการส่งเสริมการให้ความรู้ด้านการรักษาสิ่งแวดล้อมและความสะอาดแก่ประชาชน นักท่องเที่ยว และผู้เกี่ยวข้อง ด้านการจัดการขยะ มีองค์การพัฒนาเมืองโกสอน พมวิหานเป็นผู้ให้สัมปทานแก่บริษัทเอกชนเข้ามาดูแลการจัดเก็บขยะตามจุดต่าง ๆ (ภาพ 132) ด้านการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว อยู่ในรูปแบบป้ายข้อมูล โดยส่วนใหญ่มีสภาพที่ทรุดโทรม (ภาพ 133) ในบางจุดของแหล่งท่องเที่ยวได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชนในการจัดทำป้ายข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว (ภาพ 134) มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวในตัวเมืองโกสอน พมวิหาน แขวงสะหวันเขต (ภาพ 135) ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ภาครัฐและภาคเอกชนของทั้งไทยและสปป.ลาว มีความร่วมมือในการจัดโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว อาทิ โครงการสืบทอดมรดกการท่องเที่ยว 2 แขวง 2 จังหวัด เพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวของทั้ง 2 ประเทศ ตั้งแต่นครพนม มุกดาหาร สะหวันเขต และคำม่วน “โครงการ 2 ล้อ 2 น่อง ท่อง 2 แผ่นดิน” เป็นการปั่นจักรยานระหว่างจังหวัดมุกดาหารและแขวงสะหวันเขต โครงการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่อยู่ตามแนวเส้นทางหมายเลข 9 และ 13 โครงการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวบริเวณที่มีรอยเท้าไดโนเสาร์ เมืองพะลานไซ และโครงการความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงภายในและต่างประเทศ บนเส้นทางตามแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor-EWEC) เป็นต้น

ภาพ 132 ภาคเอกชนเข้ามาสัมปทานดูแลการจัดเก็บขยะตามจุดต่าง ๆ และการจัดการขยะ ณ เมืองโกสอน พมวิหาน

ภาพ 133 ป้ายให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยว ณ แขวงสะหวันนะเขต

ภาพ 134 ภาคเอกชนจัดทำป้ายข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว ณ แขวงสะหวันนะเขต

ภาพ 135 ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวในตัวเมืองไกสอน พมวิหาน

2. กิจกรรมการท่องเที่ยว

กิจกรรมของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ขึ้นอยู่กับสถานที่ท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว จากการสัมภาษณ์ตัวแทนบริษัทนำเที่ยว คุณไททิดา จันสิลาเพ็ด บริษัท ส.อุดมศักดิ์ ท่องเที่ยว สปป.ลาว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เข้ามาท่องเที่ยวในแขวงสะหวันนะเขตเป็นคนไทย ท่องเที่ยวในรูปแบบกรุ๊ปทัวร์ ระยะเวลา 2 วัน 1 คืน โดยเฉลี่ย สถานที่ที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจและได้รับความนิยมน ได้แก่ พระธาตุอิงฮัง วัดโพน และตัวเมืองไกสอน พมวิหาน (ตลาดสิงคโปร์ โบสถ์ฝรั่งเศส และพิพิธภัณฑสถานไดโนเสาร์) กิจกรรมของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวที่พระธาตุอิงฮังและวัดโพน คือการสักการะองค์พระธาตุ (ภาพ 136) โดยมีชาวบ้านจำหน่ายบายศรีดอกไม้ รูปเทียนให้แก่นักท่องเที่ยว (ภาพ 137) ซึ่งวัสดุที่ใช้ในการทำบายศรีมีฐานเป็นโพนห่อด้วยใบตอง ภายในสถานที่ท่องเที่ยวมีการดูแลรักษาความสะอาด มีถังขยะและป้ายห้ามทิ้งขยะ (ภาพ 138) แต่ไม่มีระบบการคัดแยกขยะ กิจกรรมการท่องเที่ยวในตัวเมืองไกสอน พมวิหาน (ตลาดสิงคโปร์ โบสถ์ฝรั่งเศส และพิพิธภัณฑสถานไดโนเสาร์) พิพิธภัณฑสถานไดโนเสาร์เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่มีชื่อเสียงในแขวงสะหวันนะเขต แสดงร่องรอยการปรากฏของสิ่งมีชีวิตขนาดใหญ่ และกระดูกไดโนเสาร์ (ภาพ 139) ภายในพิพิธภัณฑสถานมีการจัดเก็บกระดูกชิ้นส่วนไดโนเสาร์ไว้ให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาเยี่ยมชมและศึกษา ความเสียหายได้ในการจัดเก็บชิ้นส่วนไดโนเสาร์ในบางพื้นที่ (ภาพ 140) โบสถ์ฝรั่งเศส ตัวโบสถ์มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวตามแบบศิลปะฝรั่งเศส ส่วนยอดมีลักษณะเป็นดึกทรงกลมคล้ายกับหอคอยในประเทศฝรั่งเศส นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาเยี่ยมชมและถ่ายภาพได้ การจัดการสถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาด (ภาพ 141) มีถังขยะ และห้องน้ำไว้บริการนักท่องเที่ยว ตลาด

สิงคโปร์ (ภาพ 142) นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาเดินซื้อของที่ตลาดแห่งนี้ ซึ่งการจัดการด้านความสะอาดยังไม่ดีเท่าที่ควร ไม่มีระบบการจัดการขยะ (ภาพ 143)

ภาพ 136 นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาสักการะองค์พระธาตุอิงฮังและพระธาตุโพน ณ แขวงสะหวันนะเขต

ภาพ 137 ชาวบ้านจำหน่ายบายศรี ดอกไม้ ธูปเทียน ให้แก่นักท่องเที่ยว

ภาพ 138 การดูแลรักษาความสะอาดในสถานที่ท่องเที่ยวที่มีป้ายห้ามทิ้งขยะ

ภาพ 139 พิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์ ณ เมืองโกสอน พมวิหาน

ภาพ 140 ความเสียหายจากการจัดเก็บชิ้นส่วนไดโนเสาร์

ภาพ 141 โบสถ์คาทอลิกนักบุญเทเรซา และการจัดการสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสะอาด

ภาพ 142 ตลาดสิงคโปร์
ณ เมืองโกสอน พมวิทาน

ภาพ 143 ขาดระบบการจัดการขยะ
ณ ตลาดสิงคโปร์

3. ร้านจำหน่ายของที่ระลึก

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจจำหน่ายสินค้า ของที่ระลึก (คุณสุกัญญา วิริยะยุพมา เจ้าของร้านอาหารลาวเฮาส์ แขวงสะหวันนะเขต) สินค้าของที่ระลึกส่วนใหญ่ผลิตในประเทศ ร้อยละ 90 มีแหล่งผลิตอยู่ที่นครหลวงเวียงจันทน์และเมืองปากเซ อีกร้อยละ 10 นำเข้าจากจีนและเวียดนาม ส่วนใหญ่เป็นสินค้าจำพวก พวงกุญแจ ของที่ระลึก และเสื้อผ้า เป็นต้น (ภาพ 144) ในแขวงสะหวันนะเขต มีภาครัฐให้การส่งเสริมการผลิตสินค้าหัตถกรรมจากกลุ่มผู้สูงอายุ ได้แก่ การทำผ้าฝ้าย ซึ่งเป็นสินค้าพื้นเมือง สินค้าจักสาน เป็นต้น ปัจจุบัน ยังไม่มีนโยบายหรือการรณรงค์ลดการใช้พลังงานในการผลิตสินค้าในพื้นที่ และยังไม่มียุทธศาสตร์การ จัดซื้อจัดหาวัตถุดิบที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ภาพ 144 สินค้าของที่ระลึก ที่มีวางจำหน่ายตามศูนย์จำหน่ายสินค้า และสถานที่ท่องเที่ยว
ณ แขวงสะหวันนะเขต

4. ร้านอาหาร

ร้านอาหารในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นร้านอาหารพื้นบ้าน มีลักษณะคล้ายอาหารไทย รายการอาหารที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว ได้แก่ ไก่ย่าง แกงหน่อไม้ เมนูปลาน้ำโขง ก๋วยเตี๋ยวผัด ขนมครก และข้าวจี เป็นต้น (ภาพ 145) จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการร้านอาหารในพื้นที่ คุณสุกัญญา วิริยะยุพมา เจ้าของร้านอาหารลาวเฮาส์ แขวงสะหวันนะเขต (ภาพ 146) ทางร้านลาวเฮาส์เข้าร่วมโครงการด้านสุขอนามัยทางอาหารของ สปป. ลาว และมีการแยกขยะ โดยเริ่มจากการแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง แยกกระป๋องอลูมิเนียม ขยะรีไซเคิลอื่น ๆ และเศษอาหาร และได้รับการรับรองจากสาธารณสุข แขวงสะหวันนะเขต การจัดเก็บขยะของเทศบาลเมืองสะหวันนะเขต ทางผู้ประกอบการร้านอาหาร เสียจ่ายค่าจัดเก็บ 700,000 กีบ หรือ 2,700 บาท/เดือน โดยมีรถเก็บขยะมาเก็บทุกวันจันทร์ถึงวันเสาร์ ด้านการเข้าร่วมโครงการกับทางภาครัฐ ผู้ประกอบการรายอื่น ๆ มีการเข้าร่วมโครงการด้านสุขอนามัยทางอาหารของทางภาครัฐน้อย เนื่องจากการรับรู้ข่าวสารของผู้ประกอบการในพื้นที่ค่อนข้างน้อย

ภาพ 145 รายการอาหารที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว เช่น ก๋วยเตี๋ยวเป็ด ข้าวจี๋ ขนมครก และไก่ย่าง ณ แขวงสะหวันนะเขต

ภาพ 146 ร้านอาหารลาวเฮาส์ ณ แขวงสะหวันนะเขต

5. ที่พัก

ที่พักในแขวงสะหวันนะเขตมีหลายรูปแบบ อาทิ โรงแรม เกสเฮาส์ และห้องพักรายวัน เป็นต้น (ภาพ 147) ราคาประมาณ 400-2,000 บาท/คืน มีที่พัก จำนวน 227 แห่ง ประกอบด้วยห้องพัก จำนวน 2,562 ห้อง (แผนกท่องเที่ยวแขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว, 2552) รูปแบบห้องพักรวมถึงความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับประเภทที่พัก (ภาพ 148) ทางภาครัฐมีโครงการสนับสนุนการพัฒนาที่พักเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ โครงการก่อสร้างโรงแรม 4 ดาว และปรับปรุงโรงแรม บ้านพัก และร้านอาหารในแขวงสะหวันนะเขต เป็นต้น

ด้านการรณรงค์การประหยัดพลังงานของที่พัก มีบริการจักรยานให้นักท่องเที่ยวยืมเพื่อปั่นชมเมือง แต่ไม่มีเส้นทางปั่นจักรยาน (ภาพ 149) และการใช้ Key card ในห้องพัก เพื่อตัดระบบไฟในช่วงที่ไม่มีการใช้ห้องพัก เป็นต้น

ภาพ 147 โรงแรม คาสีโน และเกสเฮาส์ ณ เมืองโกสอน พมวิทาน

ภาพ 148 รูปแบบห้องพัก ณ เมืองโกสอน พมวิทาน

ภาพ 149 ขาดเส้นทางปั่นจักรยาน ณ เมืองโกสอน พมวิทาน

6. การเดินทางในแหล่งท่องเที่ยว

การเดินทางในแหล่งท่องเที่ยว (แขวงสะหวันเขต) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวแบบกรุ๊ปทัวร์และแบบท่องเที่ยวด้วยตนเอง ยานพาหนะที่ใช้ ได้แก่ รถบัส รถตู้ และรถยนต์ส่วนบุคคล รวมถึงรถบริการสาธารณะที่ให้บริการตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ (ภาพ 150) สถานีขนส่งในแต่ละจุดมีป้ายห้ามทิ้งขยะบริเวณจุดจอดรถและการจัดระเบียบการจอดรถในสถานที่ท่องเที่ยว (ภาพ 151) แม้ว่าจะมีการรณรงค์เรื่องการรักษาความสะอาดในพื้นที่หรือตามสถานที่ท่องเที่ยว ยังมีการทิ้งขยะไม่ถูกที่ก่อให้เกิดความสกปรก (ภาพ 152) ด้านการส่งเสริมการใช้ทรัพยากรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีค่อนข้างน้อย เนื่องจากไม่มีการคัดเลือกประเภทและขนาดยานพาหนะที่เหมาะสม (รถมีสภาพเก่า และบรรทุกน้ำหนักเกิน) บริเวณแหล่งท่องเที่ยวเมืองไม่มีช่องทางจักรยานหรือเส้นทางเดินเท้าเพื่อส่งเสริมการลดการใช้รถยนต์ส่วนบุคคล ยังไม่มีระบบการให้ข้อมูลการเดินทางเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถวางแผนการเดินทางได้อย่างสะดวก ตรงเวลา ในส่วนของภาครัฐ มีโครงการสนับสนุนการพัฒนาการเดินทางในแหล่งท่องเที่ยวแขวงสะหวันเขต ได้แก่ โครงการสร้างจุดพักรถ (Road station) บริเวณป่าสงวนดงพูเวียง เมืองพิน และที่เมืองอาดสะพังทอง เป็นต้น

ภาพ 150 รถบริการสาธารณะที่ให้บริการตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ณ แขวงสะหวันนะเขต

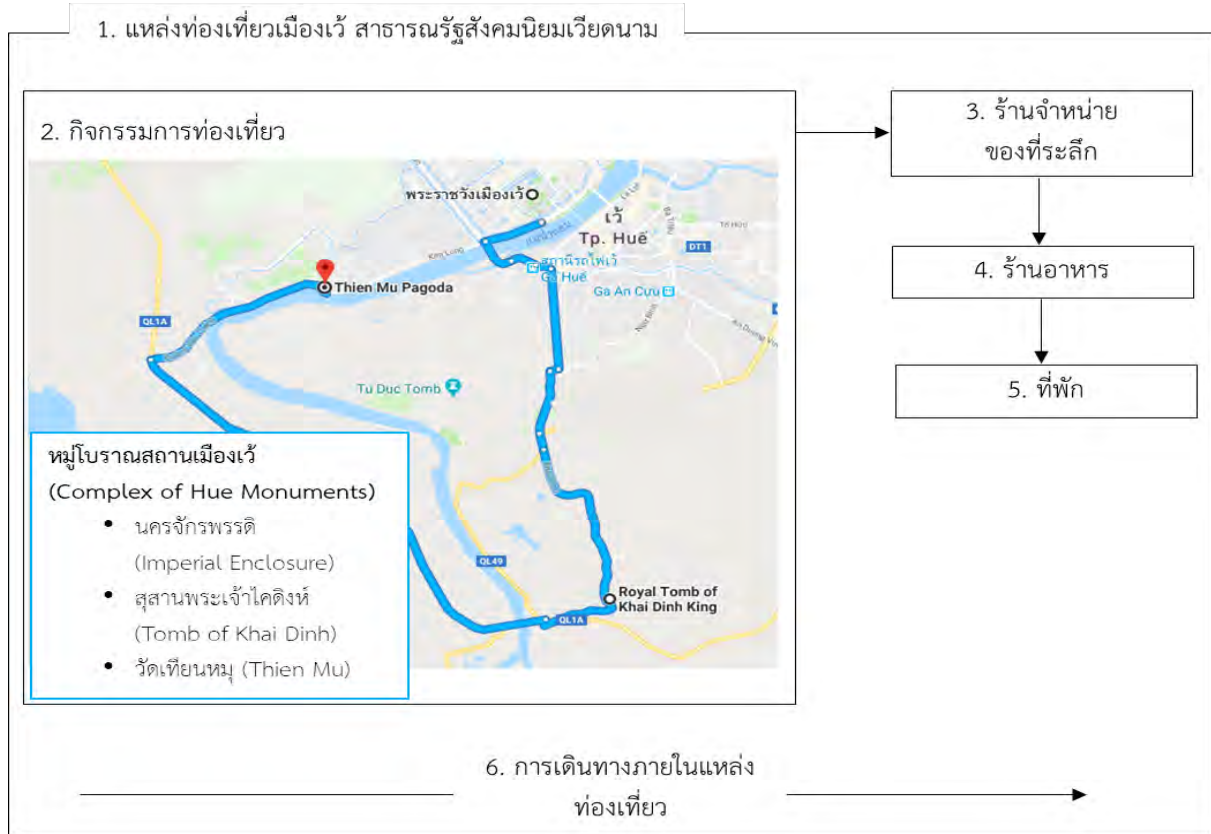

ภาพ 151 ป้ายห้ามทิ้งขยะบริเวณจุดจอดรถ และการจัดระเบียบการจอดรถในสถานที่ท่องเที่ยว

ภาพ 152 การทิ้งขยะไม่ถูกที่ ตามสถานที่ต่าง ๆ

4.2.3 องค์ประกอบโพลีस्टีกส์ท่องเที่ยวของเมืองเว้ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ภาพ 153 รูปแบบโพลีस्टีกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเมืองเว้ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

เมืองเว้ เป็นเมืองหลวงเก่าในสมัยราชวงศ์เหงียนของเวียดนาม ช่วงปี พ.ศ. 2345-2488 ก่อนที่จะมีการแยกประเทศ เป็นเวียดนามเหนือและเวียดนามใต้ เมืองเว้ยังเป็นศูนย์กลางทางด้านศาสนาและวัฒนธรรม โบราณสถานส่วนใหญ่ได้รับความเสียหายระหว่างการสู้รบในสงครามเวียดนาม ปัจจุบัน เมืองเว้ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก ในการประชุมคณะกรรมการมรดกโลกสมัยสามัญ ครั้งที่ 17 เมื่อปี พ.ศ. 2536 ที่เมืองการ์ตาเฮนา ประเทศโคลอมเบีย ภายใต้ชื่อ หมู่โบราณสถานเมืองเว้ (Complex of Hue Monuments) โดยมีคุณสมบัติตรงตามข้อกำหนดและหลักเกณฑ์ในการพิจารณามรดกโลกด้านวัฒนธรรม คือ (iv) เป็นตัวอย่างอันโดดเด่นของประเภทของสิ่งก่อสร้างอันเป็นตัวแทนของการพัฒนาทางด้านวัฒนธรรม สังคม ศิลปกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และอุตสาหกรรม ในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ (World Heritage Convention UNESCO, 1993)

เมืองเว้ ตั้งอยู่ตอนกลางของประเทศเวียดนาม ริมฝั่งแม่น้ำหอม ถัดเข้ามาในแผ่นดินจากริมฝั่งทะเลจีนใต้เพียง 2-3 ไมล์ ห่างจากกรุงฮานอยไปทางใต้ ประมาณ 540 กิโลเมตร และห่างจากนครโฮจิมินห์ไปทางเหนือ ประมาณ 644 กิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง เต็มไปด้วยหินภูเขาไฟ หาดทราย เนินทราย และทะเลสาบ นอกจากนี้ ยังเป็นเขตพื้นที่ป่าไม้สำคัญที่สุดของเวียดนาม สภาพภูมิอากาศในเมืองเว้ค่อนข้างร้อนตลอดทั้งปี โดยรวมมีเพียง 2 ฤดู คือ ฤดูร้อน ช่วงปลายเดือนตุลาคม-เมษายน และฤดูฝน ช่วงเดือนพฤษภาคม-ตุลาคม ในฤดูร้อน มีอุณหภูมิสูงสุด ประมาณ 40 องศาเซลเซียส และต่ำสุด 20 องศาเซลเซียส

ด้านสิ่งแวดล้อม เดิมเวียดนามใช้วิธีการกำจัดขยะโดยการฝังกลบหรือการเผา จนทำให้เกิดผลกระทบต่อผู้คนและสิ่งแวดล้อม ทั้งยังทำให้เกิดการต่อต้านจากชุมชนโดยรอบ ดังนั้น เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รัฐบาลเวียดนามจึงจัดสรรพื้นที่ในหุบเขากว่า 4,000 ไร่ เพื่อเป็น

สถานที่ในการกำจัดขยะ และยังได้นำเอาเทคโนโลยีเตาเผาขยะไร้มลพิษมาใช้ เพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้นในทุกด้าน เนื่องจากในหลาย ๆ พื้นที่เป็นเมืองท่องเที่ยว การสร้างมลพิษจากการกำจัดขยะที่ไม่ถูกวิธี จึงไม่สมควร เพราะส่งผลกระทบต่อนักท่องเที่ยว (ชู แวนโซว์ ,2558)

1. แหล่งท่องเที่ยว

เมืองเว้ ตั้งอยู่ในตำแหน่งที่ใกล้กับอาณาเขตระหว่างเวียดนามเหนือและเวียดนามใต้ มีโบราณสถานหลายแห่งถูกทำลายในช่วงสงครามเวียดนาม ต่อมาเริ่มมีการบูรณะโบราณสถาน จึงเผยให้เห็นร่องรอยความเจริญรุ่งเรืองของนครจักรพรรดิ ทั้งพระราชวัง สุสานจักรพรรดิ ป้อมปราการ และสิ่งก่อสร้างแบบฉบับเฉพาะ ที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรม ทำให้ปัจจุบัน เว้เป็นเมืองท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมมากที่สุดแห่งหนึ่งของเวียดนาม การท่องเที่ยวเมืองเว้ โดยส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวจะมีแผนการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว เป็นระยะเวลา 1 วัน 1 คืน (จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการบริษัทนำเที่ยว บริษัท มุกดาทัวร์ จำกัด) สถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม ได้แก่ นครจักรพรรดิ (Imperial Enclosure) (ภาพ 154) สุสานพระเจ้าไคดิงห์ (Tomb of Khai Dinh) (ภาพ 155) และวัดเทียนหมุ่ (Thien Mu) (ภาพ 156) จากการขึ้นทะเบียนเป็นเมืองมรดกโลก สถานที่ท่องเที่ยวภายในเมืองจึงได้รับการบริหารจัดการและการดูแลรักษาตามเกณฑ์เมืองมรดกโลก รวมถึงนโยบายการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม การรักษาความสะอาด กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยว (ภาพ 157) แต่ในบางพื้นที่ ยังมีการทิ้งขยะลงในแหล่งน้ำ ด้านการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ภายในสถานที่ท่องเที่ยวจะแสดงป้ายข้อมูล แผ่นพับ และศูนย์บริการนักท่องเที่ยว (ภาพ 158) เป็นต้น ด้านการลดการใช้ทรัพยากร สถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่งใช้บัตรพลาสติกเป็นตัวในการเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยว และเก็บบัตรไปใช้ซ้ำบริเวณทางเข้า เพื่อเป็นการลดการใช้กระดาษในการออกบัตรเข้าชม (ภาพ 159) มีบริการจุดน้ำดื่มให้แก่ นักท่องเที่ยวและประชาชน โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย นักท่องเที่ยวหรือประชาชนสามารถนำภาชนะมารองน้ำ เพื่อลดการใช้ขวดพลาสติก (ภาพ 160) เป็นต้น

ภาพ 154 นครจักรพรรดิ (Imperial Enclosure)

ภาพ 155 สุสานพระเจ้าไคดิงห์ (Tomb of Khai Dinh)

ภาพ 156 วัดเทียนหมุ่ (Thien Mu)

ภาพ 157 กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยว ณ เมืองเว้

ภาพ 158 การให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวภายในสถานที่ท่องเที่ยว ณ เมืองเว้

ภาพ 159 การนำตัวเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยวที่ทำจากพลาสติกไปใช้ซ้ำ

ภาพ 160 จุดบริการน้ำดื่ม ณ นครจักรพรรดิ (Imperial Enclosure)

2. กิจกรรมการท่องเที่ยว

กิจกรรมการท่องเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยว ได้แก่ นครจักรพรรดิ (Imperial Enclosure) สุสานพระเจ้าไคดิงห์ (Tomb of Khai Dinh) และวัดเทียนมู (Thien Mu) นักท่องเที่ยวสามารถเดินชมถ่ายภาพ (ภาพ 161) การเปลี่ยนชุดแต่งกายโบราณเพื่อถ่ายภาพตามจุดที่สถานที่ท่องเที่ยวเตรียมไว้ (ภาพ 162) โดยมีค่าใช้จ่ายในการเช่าชุดและถ่ายภาพ และศึกษาข้อมูลประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของแต่ละสถานที่ท่องเที่ยว วิถีชีวิต งานหัตถกรรมของท้องถิ่น (ภาพ 163) เป็นต้น ซึ่งนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวจะเที่ยวในลักษณะกรุ๊ปทัวร์ โดยมีมัคคุเทศก์นำเที่ยวที่คอยให้ข้อมูลและบอกกฎระเบียบ ข้อห้าม และข้อบังคับในแต่ละสถานที่ท่องเที่ยว เส้นทางท่องเที่ยว รูปแบบการให้บริการภายในแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวรักษาสิ่งแวดล้อม และรักษาความสะอาด การทิ้งขยะในถังคัดแยกขยะที่ทางแหล่งท่องเที่ยวจัดเตรียมไว้

ภาพ 161 กิจกรรมการถ่ายภาพของนักท่องเที่ยว ณ เมืองเว้

ภาพ 162 การแต่งชุดราชวงศ์ในสมัยก่อน เพื่อถ่ายภาพเป็นที่ระลึก ณ นครจักรพรรดิ (Imperial Enclosure)

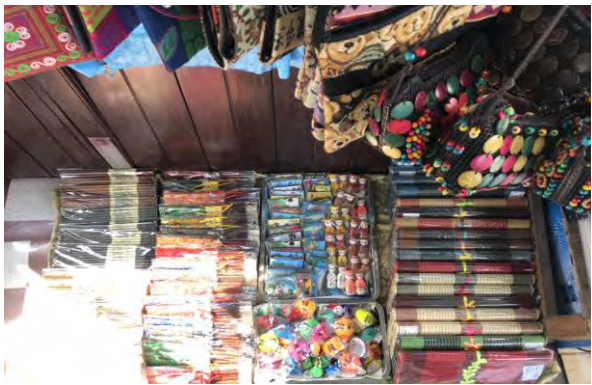

ภาพ 163 การศึกษาข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยว และการเรียนรู้งานหัตถกรรมของท้องถิ่น ณ นครจักรพรรดิ (Imperial Enclosure)

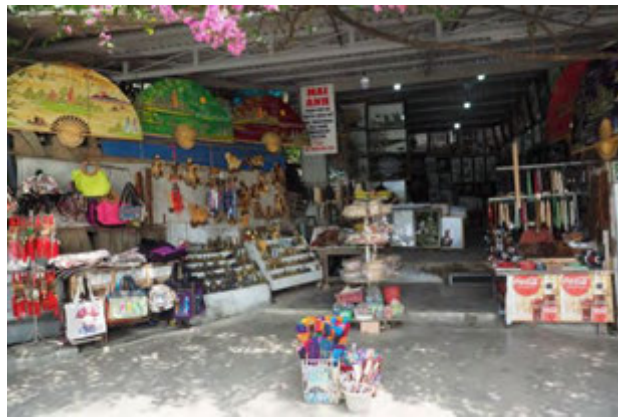
3. ร้านจำหน่ายของที่ระลึก

สินค้าของที่ระลึกที่วางจำหน่ายตามแหล่งท่องเที่ยวในเมืองเว้เป็นสินค้าที่ผลิตที่เมืองฮานอย ประเทศเวียดนาม ได้แก่ พวงกุญแจ กระเป๋า และพัด ที่มีลวดลายเป็นเอกลักษณ์ของเวียดนาม เป็นต้น การเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว สามารถเดินทางได้โดยการนั่งเรือล่องแม่น้ำหอม ภายในเรือมีการจำหน่ายของ

ที่ระลึก (ภาพ 164) จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการเรือล่องแม่น้ำ การจำหน่ายสินค้าของที่ระลึกบนเรือเป็นอีกหนึ่งช่องทางในการสร้างรายได้ โดยส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวยุโรปมีการซื้อสินค้ามากกว่านักท่องเที่ยวชาวเอเชีย สินค้าที่นำมาจำหน่าย มีทั้งสินค้าที่ผลิตจากโรงงานและสินค้าหัตถกรรม (ภาพ 165) ซึ่งหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนส่งเสริมอาชีพให้แก่คนพิการในการผลิตสินค้าของที่ระลึกเพื่อวางจำหน่าย สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวของเมืองเว้ ที่มีแผนจะพัฒนาร้านหัตถกรรมในเมืองและแหล่งท่องเที่ยว สนับสนุนการฝึกอาชีพ สร้างแบรนด์สินค้าหัตถกรรม และพัฒนาหมู่บ้านฝีมือผ่านการจัดตั้งสหกรณ์และวิสาหกิจในหมู่บ้าน รวมถึงการสร้างทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพสูง เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้า สร้างความตระหนักให้กับประชาชนในท้องถิ่นเกี่ยวกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และการสร้างกรอบทางกฎหมายในการลงทะเบียนผลิตภัณฑ์ (Vietnam National Administration of Tourism, 2015) การจำหน่ายสินค้าภายในสถานที่ท่องเที่ยว มีร้านจำหน่ายสินค้าของที่ระลึกบริเวณโดยรอบสถานที่ท่องเที่ยว (ภาพ 166) ด้านการรักษาความสะอาดบริเวณร้านค้ายังไม่ดีเท่าที่ควร มีขยะในสถานที่ท่องเที่ยว ตามทางเดินและตามใต้ต้นไม้

ภาพ 164 สินค้าของที่ระลึกจำหน่ายบนเรือล่องแม่น้ำหอม ณ เมืองเว้

ภาพ 165 สินค้าหัตถกรรม ณ เมืองเว้

ภาพ 166 สินค้าวางจำหน่ายบริเวณสถานที่ท่องเที่ยว ณ เมืองเว้

ที่มา:

<http://vietnamtourism.gov.vn/english/index.php/items/9551>

4. ร้านอาหาร

อาหารเวียดนาม เป็นอาหารประจำชาติของชาวเวียดนาม เป็นอาหารที่มีลักษณะโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ ชาวเวียดนามกินข้าวเป็นอาหารหลัก และใช้เครื่องปรุงรสที่เป็นของหมักดอง อาหารท้องถิ่นของเวียดนามที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว ได้แก่ เฟอ (Pho) เฟอบอ (ก๋วยเตี๋ยวเนื้อ) หรือเฟอก่า (ก๋วยเตี๋ยวไก่)

เป็นก๋วยเตี๋ยว น้ำซุปลั้เครื่องเทศ ซึ่งเป็นวัตถุดิบท้องถิ่น มีร้านจำหน่ายเฝอยอยู่เกือบทุกแหล่งท่องเที่ยว ทั้งแบบ
ภัตตาคาร (ภาพ 167) ร้านอาหาร (ภาพ 168) และร้านอาหารของชาวบ้านริมทางเดิน (ภาพ 169) โดยเฉพาะ
ร้านอาหารที่ได้รับการตรวจสอบและควบคุมเรื่องความสะอาด เพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อผู้บริโภค

ภาพ 167 อาหารในภัตตาคารเพื่อรองรับ
นักท่องเที่ยว

ภาพ 168 ร้านอาหาร ณ วัดเทียนมู

ภาพ 169 ร้านอาหารของชาวบ้านริมทางเดิน ณ วัดเทียนมู

5. ที่พัก

ที่พักในเมืองเว้ มีหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ โรงแรม ระดับ 3-5 ดาว รีสอร์ท โฮสเทล และ
เกสต์เฮาส์ เป็นต้น มีจำนวนที่พักอยู่ที่ 814 แห่ง (Vietnam National Administration of Tourism, 2015) มี
รูปแบบห้องพักแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับราคาห้องพัก (ภาพ 170) มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เข้าพัก เช่น
เครื่องใช้ในห้องน้ำ (ภาพ 171) ไดรฟ์เป่าผม น้ำดื่ม ที่พักในแต่ละที่เริ่มมีการณรงค์ให้นักท่องเที่ยวหรือผู้เข้าพักลด
การใช้ทรัพยากร โดยการให้แขวนป้ายเมื่อไม่ต้องการเปลี่ยนผ้าเช็ดตัว (ภาพ 172) การเปลี่ยนมาใช้ทีวีจอแบน
หรือจอ LCD การเปลี่ยนมาใช้หลอดฟลูออเรสเซนต์แทนหลอดไส้ เป็นต้น

ภาพ 170 รูปแบบห้องพัก ณ เมืองเว้

ภาพ 171 เครื่องใช้ในห้องน้ำภายในที่พัก

ภาพ 172 แขนวนป้ายเพื่อลดการใช้ทรัพยากรในการซักล้าง

6. การเดินทางภายในแหล่ง

การเดินทางท่องเที่ยวในเมืองเว้มีหลากหลายรูปแบบ เช่น การเดินทางโดยรถบัส (ภาพ 173) รถตุ้ (ภาพ 174) รถยนต์ส่วนบุคคล และรถจักรยานยนต์ และอีกหนึ่งทางเลือกในการเดินทางของนักท่องเที่ยว คือ การนั่งเรือล่องแม่น้ำไปยังสถานที่ท่องเที่ยว คือ วัดเทียนหมุ (ภาพ 175) โดยมีเรือเล็ก สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ 10 คน ต่อเที่ยว ระยะทาง 4 กิโลเมตร ใช้เวลาประมาณ 25 นาที และเรือใหญ่ที่รองรับนักท่องเที่ยวได้ จำนวน 35 คน การเดินเรือต่อ 1 รอบ ใช้น้ำมัน ประมาณ 2.5-3 ลิตร และใช้ไฟฟ้าจากมอเตอร์บนเรือ จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการเดินเรือ บนเรือโดยสารไม่มีห้องน้ำ นักท่องเที่ยวและคนที่อาศัยอยู่บนเรือสามารถใช้ห้องน้ำสาธารณะบนฝั่งบริเวณท่าเรือ เนื่องจากเป็นกฎระเบียบ เพื่อป้องกันการปล่อยของเสียลงสู่แม่น้ำ อีกหนึ่งการเดินทางที่เป็นทางเลือกแก่นักท่องเที่ยว และเป็นการลดใช้พลังงาน ลดการเกิดมลพิษ คือ การปั่นจักรยานชมเมือง (City tour) (ภาพ 176) ที่ได้รับการส่งเสริมจากทางภาครัฐ การนั่งรถไฟฟ้่าที่ให้บริการนักท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยว (ภาพ 177) และการให้บริการรถสามล้อชมเมืองโดยคนท้องถิ่น (ภาพ 178)

ภาพ 173 การเดินทางโดยรถบัสน เมืองเว้

ภาพ 174 การเดินทางโดยรถตุ้ ฃ เมืองเว้

ภาพ 175 การนั่งเรือล่องแม่น้ำไปยังสถานที่ท่องเที่ยว ฃ เมืองเว้

ภาพ 176 การปั่นจักรยานชมเมือง ฃ เมืองเว้

ภาพ 177 รถไฟฟ้าบริการนักท่องเที่ยว
ในสถานที่ท่องเที่ยว ฃ เมืองเว้

ภาพ 178 รถสามล้อชมเมือง ที่ให้บริการโดยชาวบ้าน ฃ เมืองเว้

4.2.4 องค์ประกอบโพลีस्टีกส์ท่องเที่ยวของเมืองดานังและฮอยอัน สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ภาพ 179 รูปแบบโพลีस्टีกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเมืองดานังและฮอยอัน สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ดานัง เป็นเมืองที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 3 ของประเทศเวียดนาม มีพื้นที่ 1,256 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่บนฝั่งตะวันตกของแม่น้ำหวน ทิศเหนือติดกับเมืองเว้ ซึ่งเป็นเมืองหลวงเก่าของเวียดนาม มีระยะทางห่างจากกรุงฮานอย 764 กิโลเมตร และห่างจากนครโฮจิมินห์ 964 กิโลเมตร เดิมทีขึ้นมาจากหมู่บ้านชาวประมงจนกลายเป็นเมืองท่าที่สำคัญ ถือเป็นประตูสู่ทะเลจีนใต้ตามระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันออก (East West Economic Corridor : EWEC) ที่พาดผ่าน 13 จังหวัดใน 4 ประเทศ (เมียนมา ไทย ลาว และเวียดนาม) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นจุดเชื่อมโยงเศรษฐกิจภายในอนุภูมิภาคของประเทศเวียดนาม นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้ส่งเสริมให้เมืองดานัง เป็นเมืองอุตสาหกรรมด้านธุรกิจการท่องเที่ยวและบริการ เนื่องจากมีข้อได้เปรียบด้านการเชื่อมโยงทางบกการขนส่งทางบกด้านปลายสุดของระเบียงเศรษฐกิจ EWEC และทางอากาศ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ ที่มีความพร้อม ดานังเป็นจุดหมายปลายทางแห่งการท่องเที่ยวและเป็นเป้าหมายของเหล่านักท่องเที่ยวชาวเวียดนามและชาวต่างชาติ เพราะมีชายทะเล แม่น้ำ และภูเขาที่สวยงามล้อมรอบเมือง ในปี 2559 มีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยว 5.51 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.7 เมื่อเทียบกับปี 2558 ในจำนวนนั้นมีนักท่องเที่ยวต่างชาติ 1.67 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 31.6 เมื่อเทียบกับปี 2558 โดยมีรายได้จากการท่องเที่ยวประมาณ 710 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.3 (สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์, 2560)

1. แหล่งท่องเที่ยว

ดานัง ถือเป็นเมืองที่มีบทบาทมากที่สุด รองจากเมืองฮานอยและโฮจิมินห์ โดยเฉพาะด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว จุดเด่นของเมืองดานัง คือ มีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย ทั้งทางธรรมชาติ มีทั้งทะเลและภูเขา รวมไปถึงกิจกรรม ประเพณี และเทศกาลต่าง ๆ ด้านวิถีชีวิต มีศิลปวัฒนธรรมที่มีอัตลักษณ์ นอกจากนี้ ดานังยังสามารถเชื่อมต่อไปยังสถานที่ท่องเที่ยวระดับโลก คือ เมืองฮอยอัน ซึ่งเป็นเมืองหนึ่งในจังหวัดกว๋างนาม มีระยะทางเพียง 30 กิโลเมตร ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกให้ความสนใจ แวะเวียนมาเที่ยวชมอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้เมืองฮอยอันเป็นอีกสถานที่ท่องเที่ยวหนึ่งในโปรแกรมการท่องเที่ยวเมืองดานังที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เลือก อย่างไรก็ตาม จากความพร้อมทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน สิ่ง

อำนวยความสะดวก สาธารณูปโภค ที่พัก ร้านอาหาร รวมถึงระบบการคมนาคมขนส่งหลายรูปแบบ ทำให้ดานังมีศักยภาพในการรองรับเป็นเมืองท่องเที่ยวและเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ในภูมิภาคนี้ได้เป็นอย่างดี ประสิทธิภาพ

2. กิจกรรมการท่องเที่ยว

กิจกรรมการท่องเที่ยวเมืองดานังและเมืองฮอยอันโดยส่วนใหญ่เป็นการท่องเที่ยวแบบเมือง เพื่อชมวิถีชีวิตท้องถิ่น รวมไปถึงประเพณีและศิลปวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ สถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว ได้แก่ ทะเลดานัง หรือที่คนท้องถิ่นเรียกว่า ชายหาดน็อนเนือก เป็นหาดทรายสีขาวสะอาดที่ทอดยาวรับกับทัศนียภาพตามแนวเขาไฮเวิน ซึ่งเป็นที่จอดเรือของชาวประมง และมีเรือกระดัง ซึ่งเป็นเรือหาปลาของชาวประมงท้องถิ่น ถือได้ว่าเป็นสัญลักษณ์ของชายหาดแห่งนี้ (ภาพ 180) มีจุดที่สามารถลงเล่นน้ำทะเลได้ โดยมีการทำเส้นแบ่งสำหรับกำหนดพื้นที่การเล่นน้ำเพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว บานาฮิลล์ ห่างออกไปจากตัวเมืองดานัง ประมาณ 25 กิโลเมตร ตั้งอยู่บนภูเขาสูง ซึ่งอดีตเคยเป็นบ้านพักของทหารชาวฝรั่งเศสในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 1 หลังสงครามยุติ ทหารได้อพยพกลับ จึงเหลือแต่เพียงหมู่บ้านไว้นายอดเขา จากนั้นรัฐบาลเวียดนามได้ให้บริษัท Sun World เป็นผู้รับสัมปทานลงทุนในพื้นที่ดังกล่าว มีสิ่งปลูกสร้างในสถาปัตยกรรมต่าง ๆ ได้แก่ หมู่บ้านฝรั่งเศส วัด โรงแรมที่พัก ร้านอาหาร ประติมากรรม รวมไปถึงแหล่งสนทนา การอื่น ๆ เช่น สวนสนุก การแสดงกลางแจ้ง และห้องนิทรรศการประวัติศาสตร์ (ภาพ 183) โดยนักท่องเที่ยวจะต้องขึ้นไปบนยอดเขาด้วยการนั่งกระเช้า (Cable Car) ซึ่งมีระยะทาง รวมทั้งสิ้น 5,801 เมตร โดยแต่ละกระเช้าสามารถบรรจุผู้โดยสารได้ 10 คน โดยสามารถรองรับผู้โดยสารได้ 1,500 คน/ชั่วโมง อัตราค่าบริการผู้ใหญ่ ราคา 650,000 ดอง และเด็ก ราคา 550,000 ดอง ขณะอยู่ในกระเช้า นักท่องเที่ยวสามารถมองเห็นทัศนียภาพของทิวเขาสลับซับซ้อนที่สวยงาม (ภาพ 184) ปัจจุบันยังมีการสร้างสิ่งปลูกสร้างเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง (ภาพ 185) การจัดการขยะจะมีพนักงานเก็บและคัดแยกขยะเพื่อนำลงมาจัดการต่อด้านล่าง (ภาพ 186) ห่างจากตัวเมืองดานังเป็นระยะทาง ประมาณ 10 กิโลเมตร มีเจดีย์และประติมากรรมรูปปั้นเจ้าแม่กวนอิมตั้งอยู่บนเนินเขา เป็นรูปปั้นเจ้าแม่กวนอิมที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของเมืองดานัง เป็นสถาปัตยกรรมทางศาสนาที่งดงาม (ภาพ 181) ภายในวัดมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว เช่น ลานจอดรถ ห้องน้ำ จุดประชาสัมพันธ์ เก้าอี้นั่ง รวมถึงป้ายแนะนำการปฏิบัติที่เหมาะสมของนักท่องเที่ยว ที่เป็นรูปภาพ ภาษาอังกฤษ และเวียดนาม สามารถเข้าใจได้ง่าย (ภาพ 182) สะพานมังกรข้ามแม่น้ำหาน มีความยาว 666 เมตร มีรูปมังกรสีทองขนาดใหญ่เลื้อยไปตามแนวยาวของสะพาน ที่ถูกประดับตกแต่งด้วยไฟกว่า 2,500 ดวง มีการแสดงโชว์มังกรพ่นน้ำและไฟแสงสี ช่วงเวลาประมาณ 21.00 น. ของทุกวันหยุด มีการจัดพื้นที่บริเวณใต้สะพานไว้สำหรับให้นักท่องเที่ยวได้เดินเที่ยวชมบรรยากาศ มีร้านจำหน่ายของที่ระลึก ร้านอาหาร และจุดข้อมูลข่าวสารไว้คอยบริการแก่นักท่องเที่ยว (ภาพ 187) นอกจากนี้ เมืองดานังยังมีกิจกรรมและสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่น่าสนใจอีกจำนวนมาก อาทิ พิพิธภัณฑ์ประติมากรรมจาม พิพิธภัณฑ์โฮจิมินห์ พิพิธภัณฑ์ดานัง กิจกรรมล่องเรือชมแม่น้ำหานยามค่ำคืน เทศกาลการประกวดดอกไม้ไฟนานาชาติ เทศกาลพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร และการแข่งขันวิ่งมาราธอนนานาชาติเมืองดานัง เป็นต้น

ฮอยอัน ตั้งอยู่ห่างจากเมืองดานังเป็นระยะทาง ประมาณ 30 กิโลเมตร เป็นเมืองขนาดเล็ก ตั้งอยู่ริมฝั่งทะเลจีนใต้ ทางตอนกลางของประเทศเวียดนาม ในอดีตเคยเป็นเมืองท่าที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นเมืองที่มีสถาปัตยกรรมอันเก่าแก่ ในปี พ.ศ.2542 องค์การ UNESCO ได้ขึ้นทะเบียนเขตเมืองเก่าของฮอยอันให้เป็นมรดกโลก เป็นเมืองที่มีการผสมผสานศิลปะและสถาปัตยกรรม ทั้งของท้องถิ่นและของต่างชาติไว้ได้อย่างมีเอกลักษณ์เสน่ห์ของตึกเก่าสีเหลืองสวยงามสไตล์โคโลเนียล รวมถึงเรื่องราววิถีชีวิตของคนท้องถิ่นเหล่านี้เป็นสิ่งที่ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว ทั้งในและต่างประเทศ ให้แวะเวียนมาเยี่ยมชม (ภาพ 188) จุดที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในเมืองฮอยอัน คือ สะพานญี่ปุ่น ที่สร้างโดยชาวญี่ปุ่นเพื่อเป็นเส้นทางทำการค้ากับชาวบ้าน มีอายุกว่า 400 ปี นอกจากนี้ ยังมีสมาคมฟุกเกียน บ้านโบราณ และสถานที่อื่น ๆ นักท่องเที่ยวสามารถ

เดินชม ปั่นจักรยาน หรือนั่งรถจักรยานสามล้อ เที่ยวชมภายในแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมอื่น ๆ (ภาพ 189) หากต้องการความช่วยเหลือสามารถติดต่อจุดบริการนักท่องเที่ยวได้ ห้องน้ำสาธารณะมีจำนวนไม่เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว รวมไปถึงจุดทิ้งขยะ

ภาพ 180 ทะเลดานัง และเรือกระดัง ถือเป็นเอกลักษณ์ของชายหาดทะเลดานัง

ภาพ 181 เจดีย์วัดลิงอึ้ง และประติมากรรมรูปปั้นเจ้าแม่กวนอิม วัดลิงอึ้ง

ภาพ 182 สิ่งอำนวยความสะดวกภายในวัด และป้ายเตือนสำหรับนักท่องเที่ยว

ภาพ 183 ลานกิจกรรมกลางแจ้ง
บนยอดเขาบานาฮิลล์

ภาพ 184 กระเช้าลอยฟ้า ณ บานาฮิลล์

ภาพ 185 โครงการก่อสร้างเพิ่มเติมเมือง
บนภูเขาบานาฮิลล์

ภาพ 186 พนักงานทำความสะอาด
บนภูเขาบานาฮิลล์

ภาพ 187 สวนสาธารณะเอเชีย บริเวณเชิงสะพานมังกรแม่น้ำฮาน

ภาพ 188 สถาปัตยกรรมและวิถีชีวิต เมืองมรดกโลกฮอยอัน

ภาพ 189 กิจกรรมการท่องเที่ยวขึ้นชมวิถีชีวิตท้องถิ่น เมืองเก่าฮอยอัน และกิจกรรมล่องเรือกระดัง

3. การเดินทางในแหล่งท่องเที่ยว

การเดินทางจากสถานที่ต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวเมืองดานัง นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางได้ด้วยจักรยาน (ภาพ 192) หรือพาหนะส่วนบุคคล ประเทศเวียดนามเดินรถชิดฝั่งขวาของถนน หากนักท่องเที่ยวต้องการใช้ขนส่งสาธารณะ มีรถสาธารณะไว้บริการหลายประเภท ได้แก่ รถแท็กซี่ (Taxi) มีอัตราค่าบริการที่เป็นมาตรฐาน ภายในท่าอากาศยานดานังมีตารางอัตราค่าโดยสารรถแท็กซี่ที่ไปยังจุดสำคัญต่าง ๆ ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถตรวจสอบราคาก่อนใช้บริการได้ (ภาพ 190) รถจักรยานยนต์สามล้อ มีอัตราค่าบริการ 100,000 ดองต่อชั่วโมง สำหรับการเที่ยวชมสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ในเมืองดานัง (ภาพ 193) จักรยานยนต์รับจ้าง ถือเป็นการเดินทางที่สะดวกและรวดเร็ว อีกทั้งยังมีระบบ GPS คอยติดตามและต้องสวมใส่หมวกกันน็อคขณะขับขี่ อัตราค่าบริการในเมืองดานัง สำหรับระยะทาง 5-15 กิโลเมตร ค่าบริการ 6,000 ดองต่อกิโลเมตร ระยะทาง 15-30 กิโลเมตร ค่าบริการ 5,000 ดองต่อกิโลเมตร และระยะทาง 31 กิโลเมตรขึ้นไป ค่าบริการ 4,000 ดองต่อกิโลเมตร และรถไฟฟ้า 4 ล้อ สามารถรับนักท่องเที่ยวได้ จำนวน 4-5 คนต่อคัน มีการจัดเส้นทางท่องเที่ยวสำหรับสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกได้ คิดค่าบริการ 290,000 ดองต่อเที่ยว (ภาพ 191) นอกจากการเชื่อมต่อระบบขนส่งสาธารณะไปยังเมืองฮอยอัน นักท่องเที่ยวสามารถใช้บริการรถโดยสารประจำทางจากสถานีขนส่งเมืองดานังไปยังเมืองฮอยอัน ซึ่งรถจะออกจากสถานีทุก ๆ 20 นาที เริ่มตั้งแต่เวลา 05.30 น. ถึง 18.30 น. ของทุกวัน แม้ว่าการเดินทาง ทั้งโดยระบบขนส่งสาธารณะหรือพาหนะส่วนตัวในเมืองดานังจะค่อนข้างสะดวกสบาย แต่ปัญหาการจราจรติดขัด ลักษณะการใช้เส้นทาง และการขับรถอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุแก่ผู้ไม่คุ้นชินหรือนักท่องเที่ยวต่างชาติได้

ภาพ 190 รถแท็กซี่ จอดรอให้บริการตามสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ ณ เมืองดานัง

ภาพ 191 รถไฟฟ้า 4 ล้อ ชมเมือง ณ เมืองดานัง

ภาพ 192 จักรยานเช่า สำหรับบริการนักท่องเที่ยว ณ เมืองฮอยอัน

ภาพ 193 รถจักรยานสามล้อ เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ณ เมืองฮอยอัน

4. ที่พัก

เมืองดานัง ถือได้ว่าการเติบโตของเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว สังเกตได้จากจำนวนที่พัก โรงแรม รีสอร์ท เกสเฮ้าส์ และโฮสเทล ที่เปิดให้บริการและที่กำลังอยู่ในระหว่างการก่อสร้างที่มีมากและกระจายอยู่ทั่วมือง (ภาพ 194) ปัจจุบันมีจำนวนที่พัก มากกว่า 535 แห่ง มีห้องพัก มากกว่า 20,000

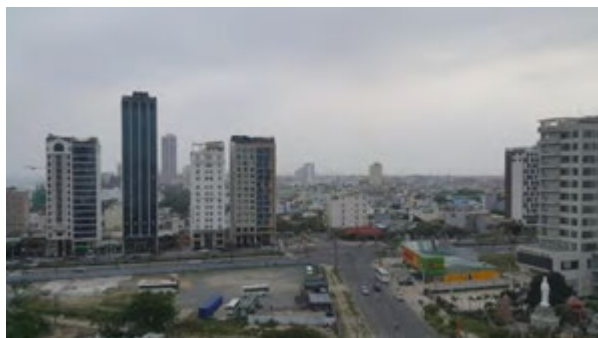
ห้อง โดยมีห้องพักของโรงแรมระดับ 4-5 ดาว จำนวน 6,084 ห้อง ของโรงแรมระดับ 3 ดาว จำนวน 4,394 ห้อง และของโรงแรมระดับ 1-2 ดาว จำนวน 9,688 ห้อง (ภาพ 195 และภาพ 196) และห้องพักมาตรฐานอื่น ๆ (ภาพ 197) ซึ่งเพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว ที่พักในเมืองดานัง มีทั้งผู้ประกอบการท้องถิ่นในประเทศ เวียดนามและต่างชาติ โดยรัฐบาลเปิดโอกาสให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุน เพื่อช่วยขยายการเติบโตด้านการท่องเที่ยวและเมืองเพื่อรองรับการจัดประชุมสัมมนาระดับนานาชาติได้ สำหรับด้านสิ่งแวดล้อม ตามสถานที่พักต่าง ๆ ส่วนใหญ่ยังไม่มียุทธศาสตร์ส่งเสริมด้านการประหยัดทรัพยากรและการลดการใช้พลังงาน หรือการใช้ทรัพยากรในปริมาณที่พอเหมาะและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

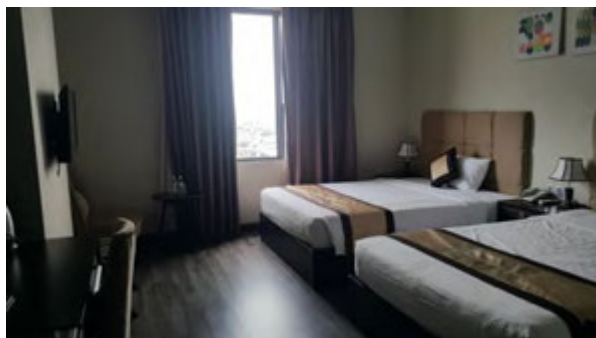
ภาพ 194 โครงการก่อสร้างโรงแรมขนาดใหญ่ บริเวณถนนเส้นเลียบริมหาดทะเลดานัง

ภาพ 195 โรงแรมขนาดใหญ่ที่ตั้งอยู่บนยอดเขาบานาฮิลส์

ภาพ 196 ที่พักโรงแรมขนาดเล็ก-ใหญ่ ที่กระจายตัวทั่วเมืองดานัง

ภาพ 197 ห้องพักมาตรฐาน ณ เมืองดานัง

5. ร้านอาหาร

เวียดนามถือเป็นอีกประเทศที่หนึ่งมีชื่อเสียงด้านอาหาร มีความหลากหลาย เป็นที่นิยม และมีบางรายการอาหารที่มีชื่อเสียงไปถึงประเทศอื่น ๆ ทำให้หลายรายการอาหารของเวียดนามเป็นที่รู้จักและคุ้นเคยของนักท่องเที่ยว ร้านอาหารในเมืองดานัง มีทั้งร้านอาหารขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ ส่วนใหญ่ให้บริการอาหารท้องถิ่น (ภาพ 198 ภาพ 199 และภาพ 200) รายการอาหารในร้านอาหารเมืองดานังที่ได้รับความนิยม ได้แก่ อาหารทะเล ปากหม้อญวนมันววนเนื้อหมู ขนมเบื้องญวน ขนมจีน ปลาช่อน หมูยอ หมูย่าง และปอเปี๊ยะ เป็นต้น (ภาพ 201 และภาพ 202) โดยส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปกับบริษัทนำเที่ยว จะมีร้านอาหารที่ทางบริษัทได้ประสานงานและจัดเตรียมไว้ เป็นร้านอาหารขนาดใหญ่ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวเป็นคณะทัวร์ได้ วัตถุประสงค์ที่นำมาประกอบอาหารส่วนใหญ่เป็นวัตถุดิบในท้องถิ่น เช่น อาหารทะเลสด เนื่องจากดานังเป็นเมืองที่มีชายฝั่งติดกับทะเล จึงทำให้มีอาหารทะเลที่สดและราคาถูก (ภาพ 203) ในย่านเมืองเก่าฮอยอันจะมีร้านท้องถิ่นของชาวบ้านที่ตั้งขายตามริมทาง และร้านที่ใช้อาคารเก่าตกแต่งภายในเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (ภาพ 204 และภาพ 205)

ภาพ 198 ร้านอาหารบริเวณชายหาดทะเลดานัง

ภาพ 199 ร้านอาหารฟิวชั่นในเมืองดานัง

ภาพ 200 ร้านบনยอตเขาบานาฮิลส์

ภาพ 201 หมูย่าง เมนูอาหารท้องถิ่นของเวียดนาม

ภาพ 202 อาหารส่วนใหญ่ใช้วัตถุดิบจากท้องถิ่น
ของเวียดนามร้านอาหารทะเล

ภาพ 203 ร้านอาหารทะเล จะมีอาหารทะเลสด ๆ
ตั้งไว้เพื่อให้ลูกค้าได้เลือก ณ เมืองดานัง

ภาพ 204 ร้านอาหารของคนท้องถิ่นเมืองฮอยอัน

ภาพ 205 อาคารเก่าในเมืองฮอยอัน
ได้รับการตกแต่งภายในให้กลายเป็นร้านอาหาร
เครื่องดื่ม เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

6. ร้านจำหน่ายของที่ระลึก

ร้านจำหน่ายของที่ระลึกเมืองดานังมีกระจายอยู่ทั่วไป ทั้งที่เป็นแหล่งศูนย์การค้าห้างสรรพสินค้า ได้แก่ ศูนย์การค้า Indochina Riverside Tower ศูนย์การค้า Parkson ศูนย์การค้า Vincom ตลาด Han (Han Market) และตลาด Con (Con Market) เป็นต้น ถือเป็นแหล่งซื้อสินค้าขนาดใหญ่ของเมืองดานัง สินค้าที่มีจำหน่ายเป็นสินค้าทั่วไป ที่ผลิตในประเทศและต่างประเทศ เช่น เสื้อผ้า เครื่องประดับ สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ และสินค้าอุปโภคบริโภค โดยมีผู้ประกอบการ ทั้งชาวเวียดนามและชาวต่างชาติ เป็นผู้ลงทุน นอกจากนี้ ยังมีร้านค้าขนาดเล็กและกลางตามจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ เช่น บริเวณลานวัดลิ่งอิ่ง ยอดภูเขาบานาฮิลส์ (ภาพ 206 และภาพ 207) ของที่ระลึกท้องถิ่นที่ได้รับความนิยม ได้แก่ งานปักหัตถกรรม เครื่องปั้นดินเผา เครื่องหิน เครื่องจักสาน และอาหารทะเลแปรรูป เป็นต้น (ภาพ 208) โดยมีวัตถุประสงค์ กระบวนการผลิต จากท้องถิ่นในเมืองดานังและเมืองอื่น ๆ ในประเทศเวียดนาม สถานประกอบการส่วนใหญ่มีเจ้าของธุรกิจเป็นคนท้องถิ่น ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่เน้นการผลิตเพื่อจัดจำหน่ายตามความต้องการของลูกค้า ยังไม่มีนโยบายด้านการจัดหาวัตถุดิบหรือกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจน พบว่า นักท่องเที่ยวต่างชาติให้ความสนใจสินค้าและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น (ภาพ 209)

ภาพ 206 ร้านค้าบริเวณวัดลิ่งอิ่ง เมืองดานัง

ภาพ 207 ร้านจำหน่ายของที่ระลึก
บนยอดภูเขาบานาฮิลส์

ภาพ 208 ผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแปรรูป และสินค้าจักสาน
ใช้วัตถุดิบจากท้องถิ่น เมืองฮอยอัน

ภาพ 209 ลูกค้าชาวต่างชาติให้ความสนใจสินค้าและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น

4.3 ระดับศักยภาพโลจิสติกส์และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม บนเส้นทางถนนจากภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย ถึงเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

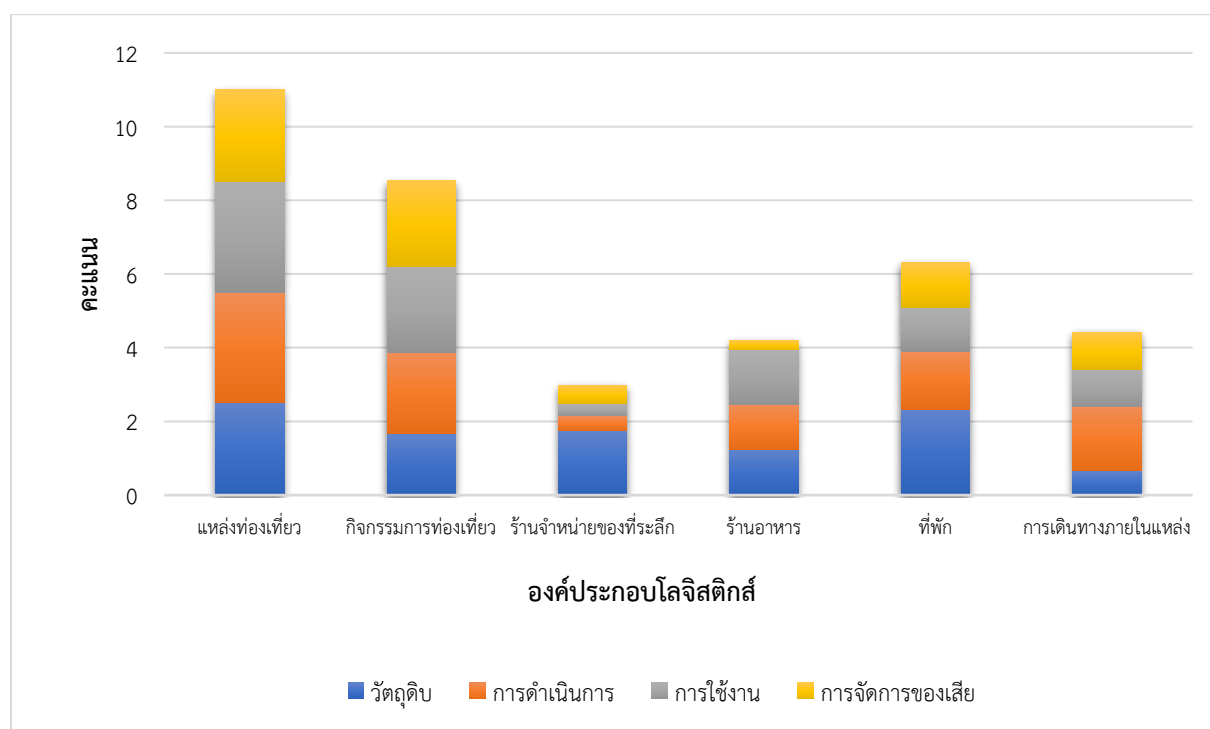
การนำข้อมูลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวทั้ง 6 องค์ประกอบ คือ แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว ร้านจำหน่ายของที่ระลึก ร้านอาหาร ที่พัก และการเดินทางภายในแหล่ง ที่ได้จากการสัมภาษณ์และลงพื้นที่ เพื่อนำมาประเมินการจัดการองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว ตามตัวบ่งชี้ที่ได้จากการนำแนวทางการบริหารจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของ The Global Sustainable Tourism Council (GSTC) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) และ Sustainable Development Goal 12 (SDG 12) โดยจะแบ่งการประเมินออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) การจัดการวัตถุดิบ 2) การดำเนินงาน 3) การใช้งาน และ 4) การจัดการของเสีย ซึ่งในแต่ละด้านจะมีช่วงคะแนนที่ต่ำสุด 0 คะแนน และสูงสุด 3 คะแนน รวมทั้งสิ้น 12 คะแนน มีรายละเอียด ดังนี้

4.3.1 จังหวัดตาก

การท่องเที่ยวจังหวัดตาก สถานที่ท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา ได้แก่ เขื่อนภูมิพล พระบรมธาตุบ้านตาก และกาดต้าตง ความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวในแต่ละองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว อาทิ แหล่งท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีการส่งเสริมในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ในส่วนของร้านจำหน่ายของที่ระลึก ร้านอาหาร และการเดินทางภายในแหล่ง ยังไม่มีการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน จึงมีคะแนนการประเมินต่ำกว่าองค์ประกอบด้านอื่น ๆ ดังตาราง 4 และแผนภูมิ 1

ตาราง 4 ผลการประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา จังหวัดตาก

องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว	กิจกรรมการท่องเที่ยว	ร้านจำหน่ายของที่ระลึก	ร้านอาหาร	ที่พัก	การเดินทางภายในแหล่ง
วัตถุติด	2.50	1.67	1.75	1.25	2.33	0.67
การดำเนินการ	3.00	2.20	0.40	1.20	1.57	1.75
การใช้งาน	3.00	2.33	0.33	1.50	1.20	1.00
การจัดการของเสีย	2.50	2.33	0.50	0.25	1.20	1.00
รวม	11	8.53	2.98	4.2	6.3	4.42

แผนภูมิ 1 การเปรียบเทียบผลการประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา จังหวัดตาก

จากการวิเคราะห์และประเมินผลตามตัวบ่งชี้ การจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมพบว่า องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่ได้รับคะแนนการประเมินตามตัวบ่งชี้ที่น้อยที่สุด คือ ร้านจำหน่ายของที่ระลึก (2.98 คะแนน) รองลงมา คือ ร้านอาหาร (4.20 คะแนน) และการเดินทางภายในแหล่ง (4.42 คะแนน) ตามลำดับ โดยพบว่า ร้านจำหน่ายของที่ระลึก มีการจำหน่ายสินค้าอาหารแปรรูปเป็นส่วนใหญ่ ในขั้นตอนการดำเนินการ เลือกใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นพลาสติก ในขั้นตอนการใช้งาน ยังไม่มีการนำผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมาบริการเป็นทางเลือกให้ผู้บริโภค นอกจากนี้ ในขั้นตอนการจัดการของเสีย ยังไม่มีการเก็บข้อมูลปริมาณขยะ หรือการนำของเสียกลับมาใช้ใหม่ สำหรับร้านอาหาร โดยภาพรวม ขาดการนำหลักการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมมาปรับใช้ในขั้นตอนการดำเนินการ การใช้งาน และการจัดการของเสีย อาทิ การใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกและโฟมเป็นส่วนใหญ่ ขาดการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่พนักงานเกี่ยวกับบทบาทและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และการเดินทางภายในแหล่งมีระบบขนส่งหลัก คือ เรือขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ใช้น้ำมันดีเซลเป็นเชื้อเพลิง ไม่มีการใช้พลังงานทางเลือกหรือพลังงานทดแทน และขาดการบำรุงรักษาสภาพให้ได้มาตรฐานและลดการปล่อยมลพิษ

แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา

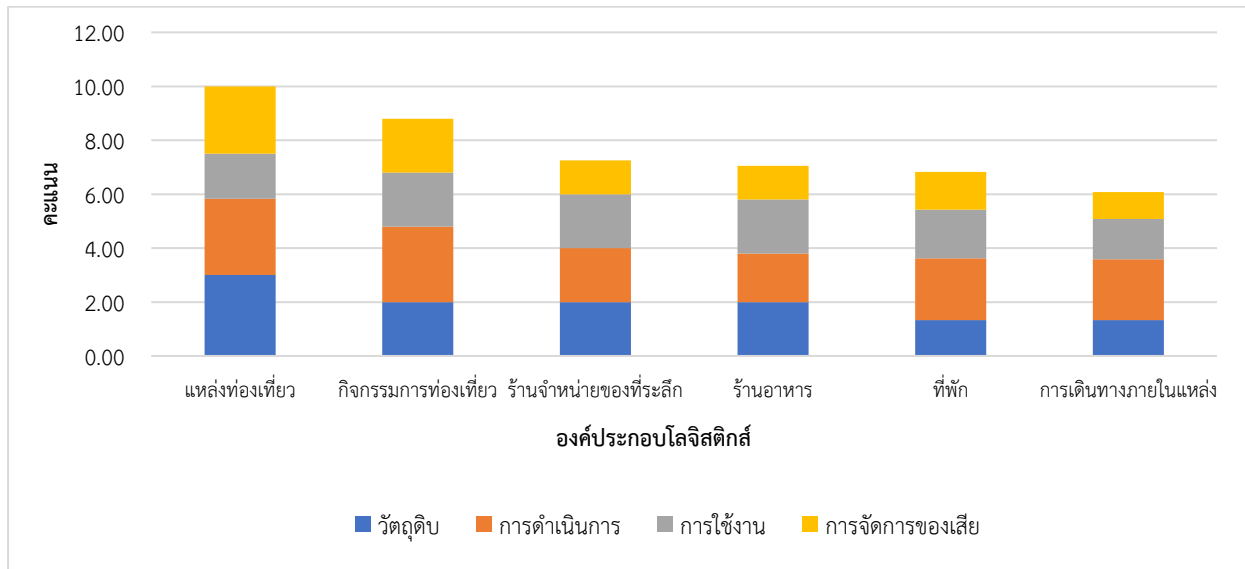
แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านร้านอาหารของที่ระลึก ควรจัดโครงการให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการจัดซื้อจัดหาวัตถุดิบในท้องถิ่นมาใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตอาหารแปรรูป ลดการใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม และการให้ข้อมูลการได้มาซึ่งวัตถุดิบแก่ผู้บริโภค เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและเพิ่มมูลค่าแก่ผลิตภัณฑ์ และเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานรองรับคุณภาพ นอกจากนี้ ควรจัดโครงการส่งเสริมการใช้และการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ใช้วัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ หรือกำจัดได้ โดยส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดหรือไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมใด ๆ ด้านร้านอาหาร ควรจัดอบรมให้แก่ผู้ประกอบการร้านอาหารเกี่ยวกับการบริหารจัดการการประกอบธุรกิจร้านอาหารที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบในท้องถิ่น วัตถุดิบตามฤดูกาล การใช้พลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การดำเนินการ อาทิ การใช้วัตถุดิบเพื่อลดการเกิดการสูญเสียจากการขนส่ง การเก็บรักษา การใช้งาน ส่งเสริมการใช้ภาชนะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การจัดการของเสีย เช่น ระบบการจัดการขยะที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เนื่องจากธุรกิจร้านอาหารภายในแหล่งท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เป็นร้านอาหารบนแพ จึงต้องมีระบบการจัดการของเสียก่อนปล่อยออกสู่สิ่งแวดล้อม การเดินทางภายในแหล่ง ควรส่งเสริมให้มีการนำยานพาหนะทางเลือกที่ใช้พลังงานทดแทนมาให้บริการนักท่องเที่ยว จัดเส้นทางเดินทางที่เหมาะสม เพื่อลดการใช้รถยนต์ส่วนบุคคล และควบคุมการใช้เรือในการบริการนักท่องเที่ยว โดยกำหนดจำนวนผู้โดยสารที่เหมาะสม และกำหนดช่วงเวลาในการเดินทาง

4.3.2 จังหวัดสุโขทัย

การท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัย สถานที่ท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา ได้แก่ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย และชุมชนเมืองเก่า ความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวในแต่ละองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ซึ่งทั้ง 6 องค์ประกอบ มีการส่งเสริมด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยมีคะแนนการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดี ดังแสดงในตาราง 5 และแผนภูมิ 2

ตาราง 5 คะแนนประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา จังหวัดสุโขทัย

องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว	กิจกรรมการท่องเที่ยว	ร้านอาหารของที่ระลึก	ร้านอาหาร	ที่พัก	การเดินทางภายในแหล่ง
วัตถุดิบ	3.00	2.00	2.00	2.00	1.33	1.33
การดำเนินการ	2.83	2.80	2.00	1.80	2.29	2.25
การใช้งาน	1.67	2.00	2.00	2.00	1.80	1.50
การจัดการของเสีย	2.50	2.00	1.25	1.25	1.40	1.00
รวม	10	8.8	7.25	7.05	6.82	6.08

แผนภูมิ 2 การเปรียบเทียบการประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา จังหวัดสุโขทัย

จากการวิเคราะห์และประเมินผลตามตัวบ่งชี้ การจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมพบว่า องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่ได้รับคะแนนการประเมินตามตัวบ่งชี้ที่น้อยที่สุด คือ การเดินทางภายในแหล่ง (6.08 คะแนน) รองลงมา คือ ที่พัก (6.82 คะแนน) และ ร้านอาหาร (7.05 คะแนน) ตามลำดับ โดยพบว่า ทั้ง 6 องค์ประกอบ มีคะแนนการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดี เนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม จึงมีหน่วยงานหลายส่วนเข้ามาสนับสนุนและสร้างมาตรการต่าง ๆ เพื่อรองรับและป้องกันสิ่งที่จะก่อให้เกิดความเสียหายจากกิจกรรมการท่องเที่ยว ส่วนด้านการเดินทางภายในแหล่งมีคะแนนน้อยที่สุด แหล่งท่องเที่ยวเองมีการส่งเสริมการใช้รถสาธารณะพลังงานทางเลือก การใช้จักรยาน และมีข้อห้ามในการนำรถยนต์และจักรยานยนต์เข้ามาภายในอุทยาน ฯ แต่บริเวณชุมชนเมืองเก่ายังไม่มีการใช้รถสาธารณะพลังงานทางเลือกเพื่อเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว สำหรับที่พักและร้านอาหาร มีจำนวนเพิ่มขึ้น เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา

แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ด้านการเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยว ควรจัดเส้นทางท่องเที่ยวเรียนรู้ประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิต ให้นักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของคนในท้องถิ่น โดยการใช้ยานพาหนะพลังงานทางเลือกในการพานักท่องเที่ยวไปยังชุมชนเมืองเก่าโดยรอบ ด้านที่พักและร้านอาหารโดยรอบ ควรมีการควบคุมการออกแบบสิ่งปลูกสร้างที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับพื้นที่ และมีการควบคุมส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเลือกซื้อสินค้าและบริการ ทั้งที่พักและร้านอาหาร ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการใช้ภาชนะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การจัดการของเสีย เช่น ระบบการจัดการขยะที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ด้านแหล่งท่องเที่ยว ควรกำหนดให้แหล่งท่องเที่ยวมีระบบการเก็บข้อมูลปริมาณขยะที่เกิดขึ้น และจัดฝึกอบรมให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในการจัดเก็บข้อมูลปริมาณขยะ เพื่อประกอบการหาแนวทางการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการป้องกันผลกระทบจากภัยพิบัติ จัดสรร ปรับปรุง และตรวจติดตามพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้คงสภาพตามธรรมชาติมากที่สุด เพื่อป้องกันปัญหาจากภัยธรรมชาติ

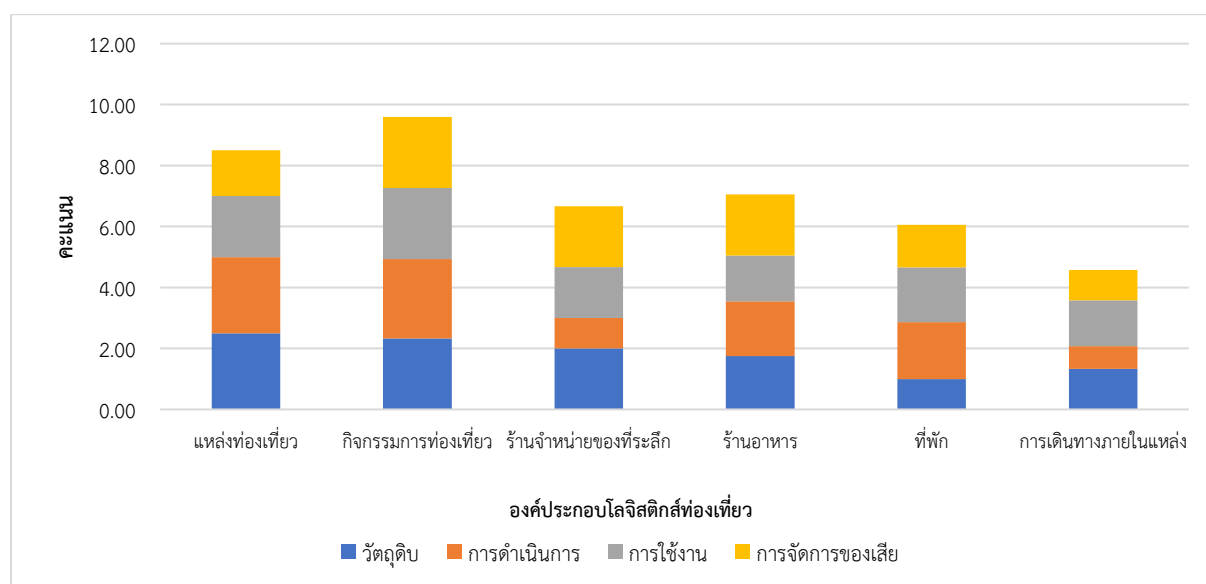
4.3.3 จังหวัดพิษณุโลก

การท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก สถานที่ท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา ได้แก่ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ วรมหาวิหาร วัดจุฬามณี ริมแม่น้ำน่าน โรงงานเซรามิคบางแก้ว และศูนย์เรียนรู้การใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์

ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง (สป่าบ้านวังส้มซ่า) เป็นลักษณะการท่องเที่ยวเชิงวิถีวัฒนธรรม สถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นวัดวาอาราม โบราณสถาน และพิพิธภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น เป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ ซึ่งนอกจากจะมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจแล้ว ยังเป็นจุดที่มีการเชื่อมต่อการเดินทางจากภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศได้ทำให้การเดินทางสะดวก ส่งผลให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเข้ามาเที่ยวชมสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ของเมืองพิษณุโลกเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ทราบถึงการดำเนินงานการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเมืองพิษณุโลกด้านสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ โดยวิเคราะห์และประเมินตามเกณฑ์การบริหารจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีรายละเอียดแสดงดังตาราง 6 และ แผนภูมิ 3

ตาราง 6 คะแนนประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา จังหวัดพิษณุโลก

องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว	กิจกรรมการท่องเที่ยว	ร้านจำหน่ายของที่ระลึก	ร้านอาหาร	ที่พัก	การเดินทางภายในแหล่ง
วัดอุทิศ	2.50	2.33	2.00	1.75	1.00	1.33
การดำเนินการ	2.50	2.60	1.00	1.80	1.86	0.75
การใช้งาน	2.00	2.33	1.67	1.50	1.80	1.50
การจัดการของเสีย	1.50	2.33	2.00	2.00	1.40	1.00
รวม	8.50	9.59	6.67	7.05	6.06	4.58

แผนภูมิ 3 การเปรียบเทียบการประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก

จากการวิเคราะห์และประเมินผลตามตัวบ่งชี้ การจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา พบว่า องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่ได้รับคะแนนการประเมินตามตัวบ่งชี้น้อยที่สุด คือ การเดินทางภายในแหล่ง (4.58 คะแนน) รองลงมา คือ ที่พัก (6.06 คะแนน) และ ร้านจำหน่ายของที่ระลึก (6.67 คะแนน) ตามลำดับ โดยพบว่า การเดินทางภายในแหล่ง ไม่มีการใช้พลังงานทางเลือกหรือพลังงานทดแทน การจัดเส้นทางเดินรถที่ไม่เหมาะสม การประชาสัมพันธ์ข้อมูลการเดินทางที่ไม่ชัดเจน ทำให้ใช้ระยะเวลาในการเดินทางค่อนข้างมาก ส่งผลให้นักท่องเที่ยวไม่นิยมเลือกใช้บริการขนส่งสาธารณะ ถนนภายในแหล่งท่องเที่ยวไม่มีช่องทางจราจรสำหรับรถจักรยาน และองค์ประกอบที่มีคะแนนประเมินตามตัวบ่งชี้น้อยใน

ลำดับถัดมา คือ ที่พัก ร้านอาหารของที่ระลึก และร้านอาหาร เนื่องจาก ยังขาดนโยบายการจัดซื้อ/จัดหาผลิตภัณฑ์ของใช้ในที่พักที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและหาได้จากท้องถิ่น การออกแบบสิ่งปลูกสร้างที่ไม่ให้ความสำคัญของการจัดทิศทางลม การรับแสง เพื่อให้อากาศถ่ายเทและมีแสงสว่าง ลดการใช้พลังงานไฟฟ้าสำหรับเครื่องปรับอากาศและหลอดไฟส่องสว่าง มีการติดป้ายประชาสัมพันธ์เพื่อรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประหยัดทรัพยากร แต่ยังไม่มีการดำเนินการเป็นรูปธรรม

แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา

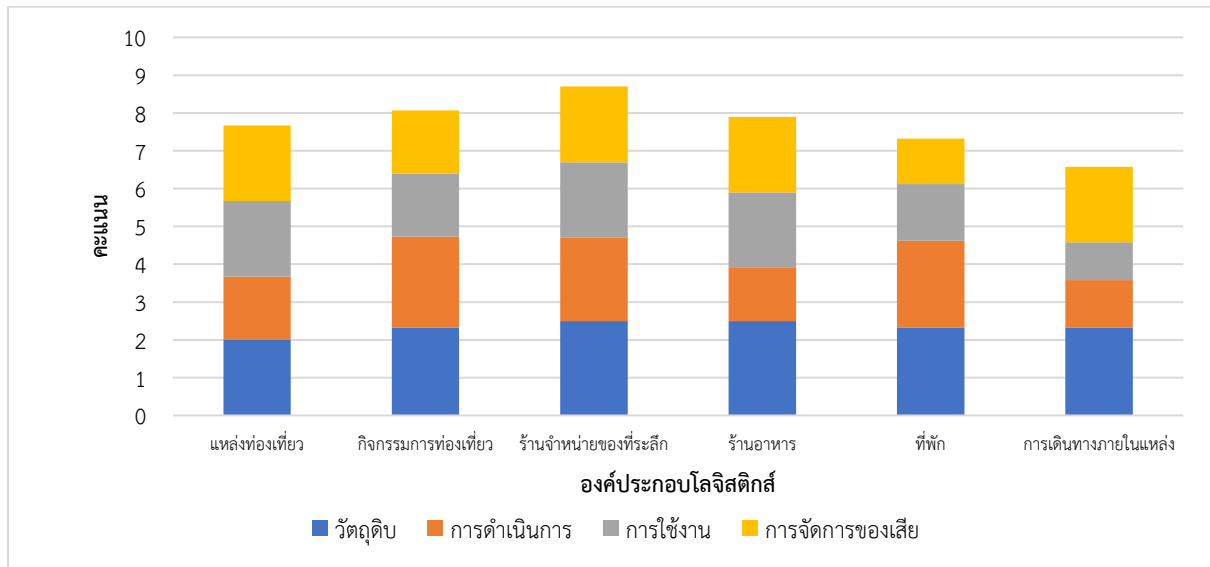
แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ด้านการเดินทางภายในแหล่ง ควรมีการจัดเส้นทางเดินเท้าและเส้นทางจักรยานที่ชัดเจน มีความสะดวก และปลอดภัยต่อผู้ใช้ รวมถึงการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเดินทางโดยการเดินหรือจักรยาน เพื่อลดการใช้รถยนต์ส่วนบุคคลภายในแหล่งท่องเที่ยว การจัดการระบบขนส่งสาธารณะควรจัดเส้นทางเดินรถที่เหมาะสม สามารถเชื่อมต่อไปยังเส้นทางสายต่าง ๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวก คำนึงถึงการลดการใช้พลังงาน เวลา และความปลอดภัย ทั้งนี้ ผู้ประกอบการระบบขนส่งสาธารณะจะต้องปฏิบัติตามนโยบายกฎหมาย และข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องกับยานพาหนะ ด้านการปล่อยมลพิษ ตรวจสอบเช็คสภาพรถบำรุงรักษาสภาพเครื่องยนต์ และห้ามปล่อยมลพิษทางอากาศเกินกว่ากฎหมายกำหนด การจัดการด้านที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้าจำหน่ายของที่ระลึก ในกระบวนการผลิต ควรเลือกใช้วัสดุดิบหรือผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในท้องถิ่น เน้นกระบวนการผลิตสินค้าและการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ลดการใช้พลาสติก โฟม และลดการใช้สารเคมี มีระบบการจัดการขยะและการดำเนินการเพื่อลดมลพิษก่อนการปล่อยของเสียสู่อากาศ น้ำ และดิน นอกจากนี้ ควรมีการจัดฝึกอบรมพนักงานทุกคนเกี่ยวกับบทบาทและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในการปฏิบัติตัวให้ถูกต้อง เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

4.3.4 จังหวัดอุดรธานี

การท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี สถานที่ท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา ได้แก่ ตัวเมืองลับแล วัดพระบรมธาตุทุ่งยั้ง วัดพระแท่นศิลาอาสน์ ตลาดหัวดง ความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวในแต่ละองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว โดยมีการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีคะแนนประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์ดี ดังแสดงในตาราง 7 และแผนภูมิ 4

ตาราง 7 คะแนนประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา จังหวัดอุดรธานี

องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว	กิจกรรมการท่องเที่ยว	ร้านจำหน่ายของที่ระลึก	ร้านอาหาร	ที่พัก	การเดินทางภายในแหล่ง
วัตถุประสงค์	2.00	2.33	2.50	2.50	2.33	2.33
การดำเนินการ	1.67	2.40	2.20	1.40	2.29	1.25
การใช้งาน	2.00	1.67	2.00	2.00	1.50	1.00
การจัดการของเสีย	2.00	1.67	2.00	2.00	1.20	2.00
รวม	7.67	8.07	8.70	7.90	7.32	6.58

แผนภูมิ 4 การเปรียบเทียบการประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา จังหวัดอุดรธานี

จากการวิเคราะห์และประเมินผลตามตัวบ่งชี้ การจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมพบว่า องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่ได้รับคะแนนการประเมินตามตัวบ่งชี้ต่ำที่สุด คือ การเดินทางภายในแหล่ง (6.58 คะแนน) รองลงมา คือ ที่พัก (7.32 คะแนน) และแหล่งท่องเที่ยว (7.67 คะแนน) ตามลำดับ โดยพบว่า การท่องเที่ยวเมืองลับแล จังหวัดอุดรธานีเป็นการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต ธรรมชาติและวัฒนธรรม กิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ จึงมีความสอดคล้องกับอาชีพชาวสวน งานหัตถกรรมท้องถิ่น โดยวัตถุประสงค์ส่วนใหญ่ที่นำมาใช้ในแต่ละกิจกรรม เป็นวัตถุประสงค์จากในพื้นที่ ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงการส่งเสริมให้พนักงานและนักท่องเที่ยวตระหนักถึงการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม ด้านการเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยว เนื่องด้วยมีผู้ให้บริการด้านขนส่งมวลชนน้อย และไม่ครอบคลุมพื้นที่ทั้งจังหวัด จึงทำให้นักท่องเที่ยวเลือกการเดินทางในรูปแบบการนำรถยนต์ส่วนบุคคลเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรธานี ด้านที่พัก การให้ความสำคัญด้านการบริหารจัดการธุรกิจที่เป็นมิตรสิ่งแวดล้อมค่อนข้างน้อย

แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา

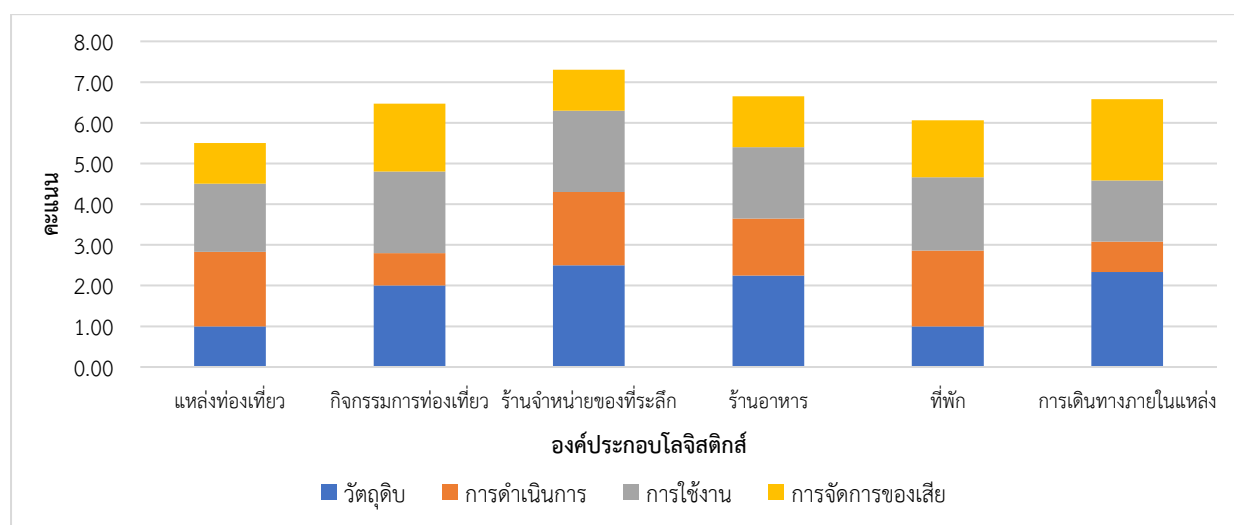
แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ด้านการเดินทางภายในแหล่ง ควรจัดทำแผนการบริการรถขนส่งมวลชนสาธารณะเพื่อให้นักท่องเที่ยวและคนในพื้นที่ ส่งเสริมการใช้นานพาหนะพลังงานทางเลือก ออกแบบและจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว อาทิ ป้ายข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว ป้ายจราจร เส้นทางเดิน เส้นทางจักรยาน และอารยสถาปัตยกรรม ที่พัก ควรจัดอบรมให้แก่ผู้ประกอบการที่พักเกี่ยวกับการบริหารจัดการการประกอบธุรกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และร้านอาหาร ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาให้คำแนะนำหรือจัดฝึกอบรมด้านการจัดการขยะหรือของเสีย ก่อนปล่อยสู่ธรรมชาติอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม การส่งเสริมการใช้ภาษาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จะทำให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีมาตรฐานการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่สูงขึ้น

4.3.5 จังหวัดเพชรบูรณ์

การท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบูรณ์ สถานที่ท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา ได้แก่ เขาค้อ เนื่องจากเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ตั้งอยู่ท่ามกลางทรัพยากรทางธรรมชาติ หากขาดการบริหารจัดการที่ดี หรือไม่มีการดำเนินธุรกิจตามข้อกำหนดและกฎหมายที่เคร่งครัด ทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์ประกอบด้านแหล่งท่องเที่ยวและที่พัก ซึ่งมีคะแนนการประเมินที่ต่ำกว่าองค์ประกอบด้านอื่น ๆ ดังแสดงในตาราง 8 และแผนภูมิ 5

ตาราง 8 คะแนนประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์

องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว	กิจกรรมการท่องเที่ยว	ร้านจำหน่ายของที่ระลึก	ร้านอาหาร	ที่พัก	การเดินทางภายในแหล่ง
วัดฤดูติบ	1.00	2.00	2.50	2.25	1.00	2.33
การดำเนินการ	1.83	0.80	1.80	1.40	1.86	0.75
การใช้งาน	1.67	2.00	2.00	1.75	1.80	1.50
การจัดการของเสีย	1.00	1.67	1.00	1.25	1.40	2.00
รวม	5.50	6.47	7.30	6.65	6.06	6.58

แผนภูมิ 5 การเปรียบเทียบการประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์

จากการวิเคราะห์และประเมินผลตามตัวบ่งชี้ การจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมพบว่า องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่ได้รับคะแนนการประเมินตามตัวบ่งชี้ที่น้อยที่สุด คือ แหล่งท่องเที่ยว (5.50 คะแนน) รองลงมา คือ ที่พัก (6.06 คะแนน) และ กิจกรรมการท่องเที่ยว (6.47 คะแนน) ตามลำดับ โดยพบว่า แหล่งท่องเที่ยว มีสภาพแวดล้อมที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาสิ่งปลูกสร้างเพิ่มขึ้น มีการสร้างที่พัก โรงแรม รีสอร์ท ในพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ รุกป่าพื้นที่ป่า และองค์ประกอบที่มีคะแนนเรียงจากน้อยไปมาก ได้แก่ ที่พัก กิจกรรมการท่องเที่ยว การเดินทางภายในแหล่ง และร้านจำหน่ายของที่ระลึก ตามลำดับ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มีคะแนนประเมินสูงสุด เนื่องจากไม่มีการออกแบบโครงสร้างที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น ปัจจุบันมีนโยบายการบริหารจัดการธุรกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม แต่ยังคงขาดการดำเนินงานให้เป็นรูปธรรม ผลผลิตภัณฑ์ที่ใช้ภายในห้องพักส่วนใหญ่ นำเข้าจากต่างพื้นที่ ไม่เป็นสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ไม่สามารถใช้ซ้ำหรือนำกลับมาใช้ใหม่ได้ สถานประกอบการบางแห่งมีการสร้างความเข้าใจและแนวทางการส่งเสริมให้พนักงานตระหนักถึงกระบวนการทำงานที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวทั้งขณะตามจุดที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม การจัดการขยะและของเสียโดยภาพรวมของแหล่งท่องเที่ยว ยังเป็นปัญหาและอุปสรรค ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากปริมาณขยะที่มาก และขาดหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแล

แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา

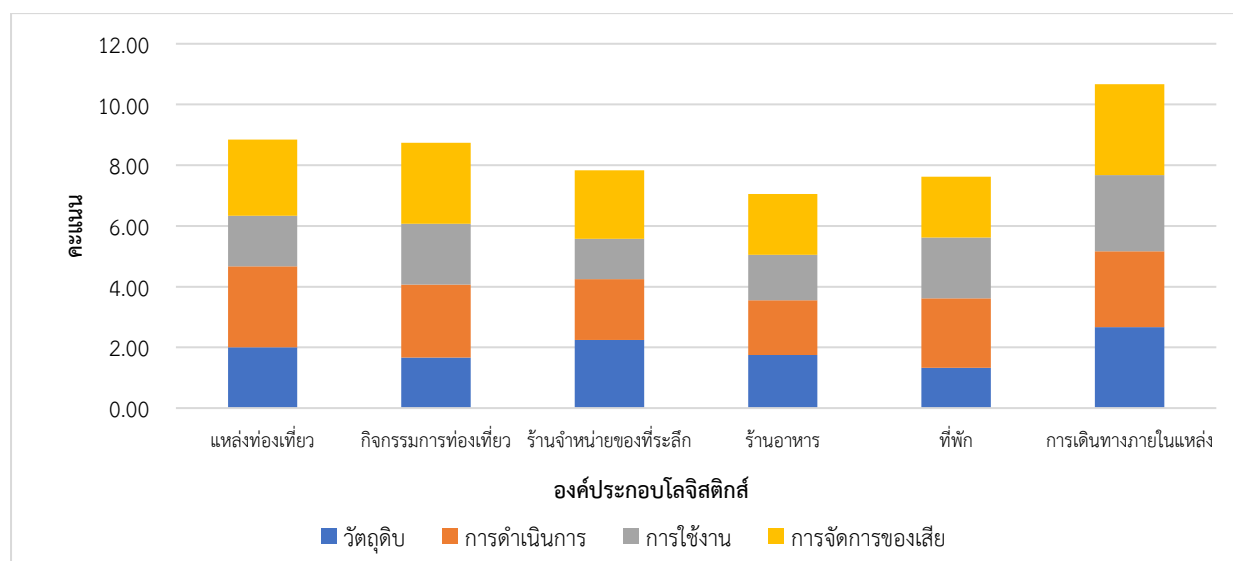
แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ควรมีการดำเนินกิจกรรมที่ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบกิจการในที่ดินที่มีสิทธิถูกต้องตามกฎหมาย ไม่รุกล้ำพื้นที่ป่าไม้หรืออุทยานแห่งชาติ การออกแบบสิ่งปลูกสร้างควรคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม มีความสอดคล้องกับพื้นที่ และลดการใช้พลังงาน ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน/พลังงานทางเลือก และอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าที่ประหยัดพลังงาน ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ลดการใช้สารเคมี รวมถึงบรรจุภัณฑ์ที่เป็นพลาสติกและโฟม มีการคัดแยกขยะแต่ละประเภท เพื่อนำมาใช้ซ้ำ หรือกลับมาใช้ใหม่ กำหนดพื้นที่ทิ้งขยะและดำเนินการเพื่อมลพิษก่อนปล่อยของเสียออกสู่น้ำ ดิน และอากาศ พร้อมทั้งมีการตรวจสอบวัดผลอย่างต่อเนื่อง

4.3.6 จังหวัดขอนแก่น

การท่องเที่ยวเมืองขอนแก่น เป็นการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต วัฒนธรรม และการท่องเที่ยวรูปแบบประชุมสัมมนา เนื่องจากเป็นแหล่งขนาดใหญ่ที่มีประชาชนผู้อยู่อาศัย รวมถึงนักท่องเที่ยว จำนวนมาก มีสถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว ร้านค้า ร้านอาหาร และที่พัก กระจายอยู่ทั่วพื้นที่ ทำให้มีความต้องการใช้ทรัพยากรสูงและเกิดของเสียจำนวนมาก จากการประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเมืองขอนแก่นตามตัวบ่งชี้ ได้ผลการประเมิน แสดงดังตาราง 9 และแผนภูมิ 6

ตาราง 9 คะแนนประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา จังหวัดขอนแก่น

องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว	กิจกรรมการท่องเที่ยว	ร้านจำหน่ายของที่ระลึก	ร้านอาหาร	ที่พัก	การเดินทางภายในแหล่ง
วัดฤดูติบ	2.00	1.67	2.25	1.75	1.33	2.67
การดำเนินการ	2.67	2.40	2.00	1.80	2.29	2.50
การใช้งาน	1.67	2.00	1.33	1.50	2.00	2.50
การจัดการของเสีย	2.50	2.67	2.25	2.00	2.00	3.00
รวม	8.84	8.74	7.83	7.05	7.62	10.67

แผนภูมิ 6 การเปรียบเทียบการประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา จังหวัดขอนแก่น

จากการวิเคราะห์และประเมินผลตามตัวบ่งชี้ การจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า องค์กรประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่ได้รับคะแนนการประเมินตามตัวบ่งชี้ต่ำที่สุด คือ ร้านอาหาร (7.05 คะแนน) รองลงมา คือ ที่พัก (7.62 คะแนน) และ ร้านจำหน่ายของที่ระลึก (7.83 คะแนน) ตามลำดับ โดยพบว่า จากผลการประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวเมืองขอนแก่น ถือได้ว่ามีการบริหารจัดการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดี ทั้งในด้านการดำเนินงาน การใช้ งาน และการจัดการของเสีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรประกอบด้านการเดินทางในแหล่งท่องเที่ยว เป็น องค์กรประกอบที่มีคะแนนการประเมินสูงที่สุด และองค์กรประกอบที่มีคะแนนประเมิน เรียงจากน้อยไปมาก คือ ร้านอาหาร ที่พัก ร้านจำหน่ายของที่ระลึก กิจกรรมการท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยว ตามลำดับ เนื่องจาก ยัง ไม่มีแนวทางการรองรับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสภาพแวดล้อมในพื้นที่ คือ ไม่นั่นให้เกิดการใช้วัสดุติดและ ผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นของธุรกิจต่าง ๆ ทั้งร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก และที่พัก ขาดการจัดการแหล่งน้ำและ พลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ไม่ออกแบบโครงสร้างเพื่อลดการใช้พลังงาน สำหรับความเย็นภายในตัวอาคาร และแสงสว่าง มีแผนการจัดระบบกำจัดและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก แต่ยังไม่ถูกดำเนินการ พนักงานใน องค์กรส่วนใหญ่ยังขาดการตระหนักและการมีส่วนร่วมต่อการจัดการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา

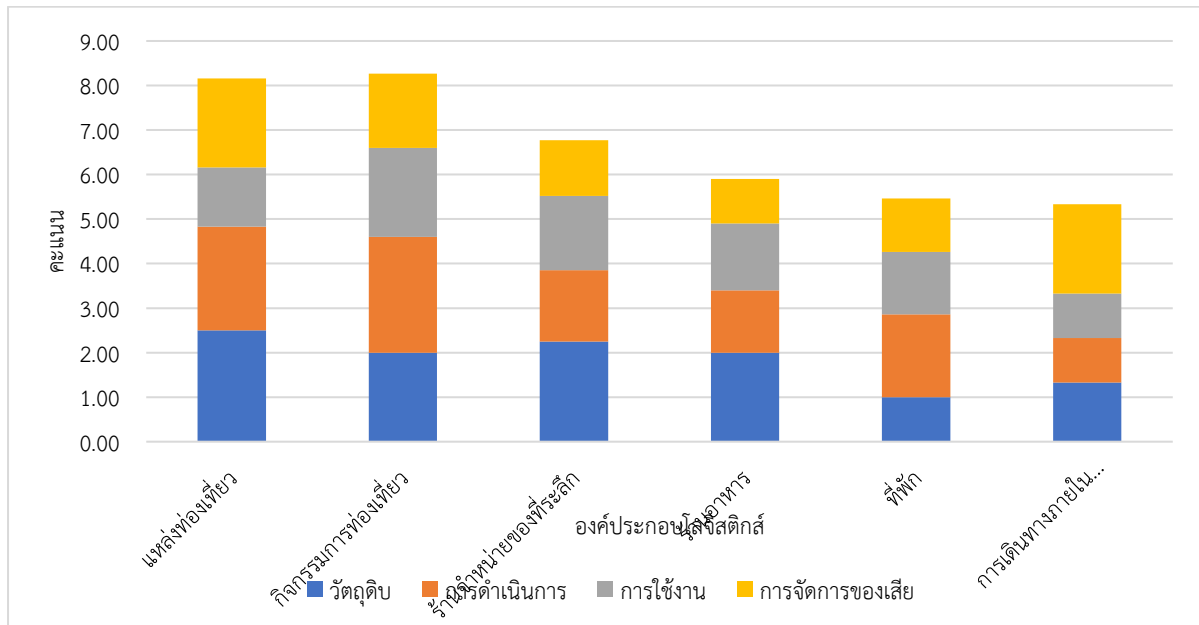
แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กรประกอบ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว ควรมีนโยบายส่งเสริมการใช้วัสดุติดและสินค้าที่ผลิตภายในพื้นที่ มีการออกแบบสินค้าและ บรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ลดการใช้สารเคมี โดยสามารถนำกลับมาใช้ซ้ำหรือนำกลับมาใช้ใหม่ได้ ควรมี การส่งเสริมบุคลากร พนักงาน และนักท่องเที่ยว ให้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อมให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

4.3.7 จังหวัดกาฬสินธุ์

แหล่งท่องเที่ยวอำเภอสหัสขันธ์ เป็นการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและ วิถีชีวิต การอนุรักษ์ร่องรอยประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ซากดึกดำบรรพ์และบริเวณที่ถูกค้นพบ ล้วนเป็น แหล่งศึกษาเรียนรู้ที่มีคุณค่า หากขาดการควบคุมดูแลรักษาหรือการป้องกันในเขตพื้นที่หวงห้าม อาจส่งผล กระทบต่อซากฟอสซิลและการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศภายในพื้นที่ได้ จากการประเมินการจัดการโลจิสติกส์ ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมภายในแหล่งท่องเที่ยว แสดงดังตาราง 10 และแผนภูมิ 7

ตาราง 10 คะแนนประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่ เลือกศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์

องค์กรประกอบ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว	แหล่ง ท่องเที่ยว	กิจกรรมการ ท่องเที่ยว	ร้านจำหน่าย ของที่ระลึก	ร้านอาหาร	ที่พัก	การเดินทาง ภายในแหล่ง
วัสดุติด	2.50	2.00	2.25	2.00	1.00	1.33
การดำเนินการ	2.33	2.60	1.60	1.40	1.86	1.00
การใช้งาน	1.33	2.00	1.67	1.50	1.40	1.00
การจัดการของเสีย	2.00	1.67	1.25	1.00	1.20	2.00
รวม	8.16	8.27	6.77	5.90	5.46	5.33

แผนภูมิ 7 การเปรียบเทียบการประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์

จากการวิเคราะห์และประเมินผลตามตัวบ่งชี้ การจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมพบว่า องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่ได้รับคะแนนการประเมินตามตัวบ่งชี้ต่ำที่สุด คือ การเดินทางภายในแหล่ง (5.33 คะแนน) รองลงมา คือ ที่พัก (5.46 คะแนน) และ ร้านอาหาร (5.90 คะแนน) ตามลำดับ โดยพบว่าการเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยว มีคะแนนน้อยที่สุด เนื่องจากไม่มีระบบขนส่งสาธารณะเชื่อมโยงสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ทำให้การเดินทางของนักท่องเที่ยวที่ไม่มีพาหนะส่วนตัว เดินทางลำบาก ไม่มีการให้ข้อมูลการเดินทางเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถวางแผนการเดินทางได้อย่างสะดวก ตรงเวลา สำหรับที่พักภายในแหล่งท่องเที่ยว มีจำนวนน้อย ขาดระบบการจัดการที่ดี วัตถุประสงค์และผลิตภัณฑ์ที่ใช้ส่วนใหญ่ไม่ใช่สินค้าในพื้นที่ เน้นการเลือกซื้อสินค้าที่ประหยัดต้นทุนมากกว่าผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การออกแบบโครงสร้างไม่ได้คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม และช่วยลดการใช้พลังงานภายในอาคาร มีการตรวจวัดปริมาณการใช้น้ำและทรัพยากรอื่น ๆ แต่ยังคงขาดแนวทางเพื่อส่งเสริมให้เกิดการลดการใช้ มีแผนการจัดการขยะ แต่ยังไม่มีการกำจัดของเสียก่อนปล่อยสู่สิ่งแวดล้อม

แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา

แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ควรมีการจัดระบบขนส่งสาธารณะเชื่อมโยงสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยว พร้อมทั้งจัดเส้นทางเดินทางที่เหมาะสม คำนึงถึงเวลา ความปลอดภัย และการลดการใช้พลังงานหรือใช้พลังงานทางเลือก รวมถึงการดูแลบำรุงรักษาสภาพเครื่องยนต์ให้ได้มาตรฐานและไม่ปล่อยมลพิษเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด มีการให้ข้อมูลการเดินทางเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงระบบขนส่งสาธารณะได้สะดวกมากยิ่งขึ้น ด้านที่พัก ควรมีการออกแบบสิ่งปลูกสร้างที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม ช่วยลดการใช้พลังงาน และมีความสอดคล้องกับพื้นที่ เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ก่อสร้างที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและใช้อย่างคุ้มค่า มีการตรวจวัดปริมาณการใช้น้ำและทรัพยากรต่าง ๆ เช่น น้ำสำหรับอุปโภคบริโภค ไฟฟ้า หรืออุปกรณ์ของใช้สำหรับห้องพักแขก จัดฝึกอบรมพนักงานทุกคนเกี่ยวกับบทบาท ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมประเมินผล นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการใช้วัตถุดิบและสินค้าที่ผลิตจากท้องถิ่น รวมถึงการพัฒนาเพิ่มคุณค่าผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกให้มีความน่าสนใจ ทั้งรูปแบบ การใช้งาน และการใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้

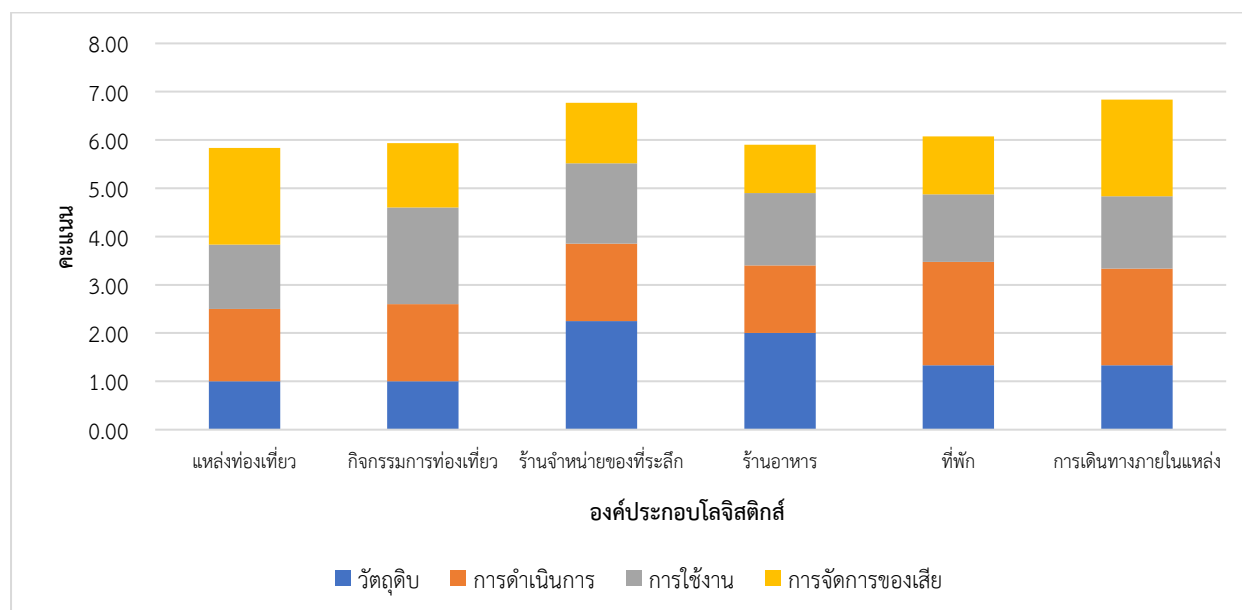
ควรมีกิจกรรมหรือโครงการส่งเสริมให้เกิดการรณรงค์ลดการใช้ทรัพยากร รวมถึงการจัดทำป้ายข้อความประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ เพื่อเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วม

4.3.8 จังหวัดมุกดาหาร

การท่องเที่ยวจังหวัดมุกดาหาร สถานที่ท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา ได้แก่ ตลาดอินโดจีน อุทยานแห่งชาติภูผาเทิบ และภูมโนรมย์ ความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวในแต่ละองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นการท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติ สภาพแวดล้อมและกิจกรรมการท่องเที่ยวมีการบริหารจัดการที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมค่อนข้างมาก ดังตาราง 11 และแผนภูมิ 8

ตาราง 11 คะแนนประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา จังหวัดมุกดาหาร

องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว	กิจกรรมการท่องเที่ยว	ร้านจำหน่ายของที่ระลึก	ร้านอาหาร	ที่พัก	การเดินทางภายในแหล่ง
วัดฤดูติบ	1.00	1.00	2.25	2.00	1.33	1.33
การดำเนินการ	1.50	1.60	1.60	1.40	2.14	2.00
การใช้งาน	1.33	2.00	1.67	1.50	1.40	1.50
การจัดการของเสีย	2.00	1.33	1.25	1.00	1.20	2.00
รวม	5.83	5.93	6.77	5.90	6.08	6.83

แผนภูมิ 8 การเปรียบเทียบการประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา จังหวัดมุกดาหาร

จากการวิเคราะห์และประเมินผลตามตัวบ่งชี้ การจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมพบว่า องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่ได้รับคะแนนการประเมินตามตัวบ่งชี้น้อยที่สุด คือ แหล่งท่องเที่ยว (5.83 คะแนน) รองลงมา คือ ร้านอาหาร (5.90 คะแนน) และกิจกรรมการท่องเที่ยว (5.93 คะแนน) ตามลำดับ โดยพบว่า ด้านแหล่งท่องเที่ยว การจัดการสถานที่ท่องเที่ยวขาดการบริหารจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ด้านแหล่งท่องเที่ยว ไม่มีการจัดเส้นทางเดินเท้าให้นักท่องเที่ยว ภายในสถานที่ท่องเที่ยว บางบริเวณมีการกำหนดจุดทิ้งขยะ แต่ไม่มีระบบการคัดแยกขยะและกำจัดขยะ ด้านร้านอาหาร ทางภาครัฐมีนโยบายส่งเสริมการลดการใช้พลาสติก รวมถึงการใช้ซ้ำและการนำกลับมาใช้ใหม่ แต่ยังไม่ได้รับความร่วมมือจาก

ผู้ประกอบการเท่าที่ควร และด้านกิจกรรมนักท่องเที่ยว บางสถานที่ท่องเที่ยวไม่มีการให้ข้อมูลแนวทางการดำเนินกิจกรรมของนักท่องเที่ยวโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม หรือกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการมีส่วนร่วมช่วยรักษาและพัฒนาสภาพแวดล้อมค่อนข้างน้อย อาทิ อุทยานแห่งชาติภูผาเทิบ ไม่มีเส้นทางเดินเท้าเข้าไปภายในสถานที่ที่เป็นภูเขาหิน ไม่มีการป้องกันและรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวเท่าที่ควร รวมถึงการรักษาสภาพแวดล้อม ส่วนการเลือกซื้อสินค้าภายในตลาดอินโดจีน เนื่องจากร้านค้าส่วนใหญ่อยู่ชั้นใต้ดินของอาคารที่ตั้งอยู่บริเวณริมแม่น้ำ ภายในมีอากาศถ่ายเทได้น้อย และเคยเกิดปัญหาน้ำท่วม

แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา

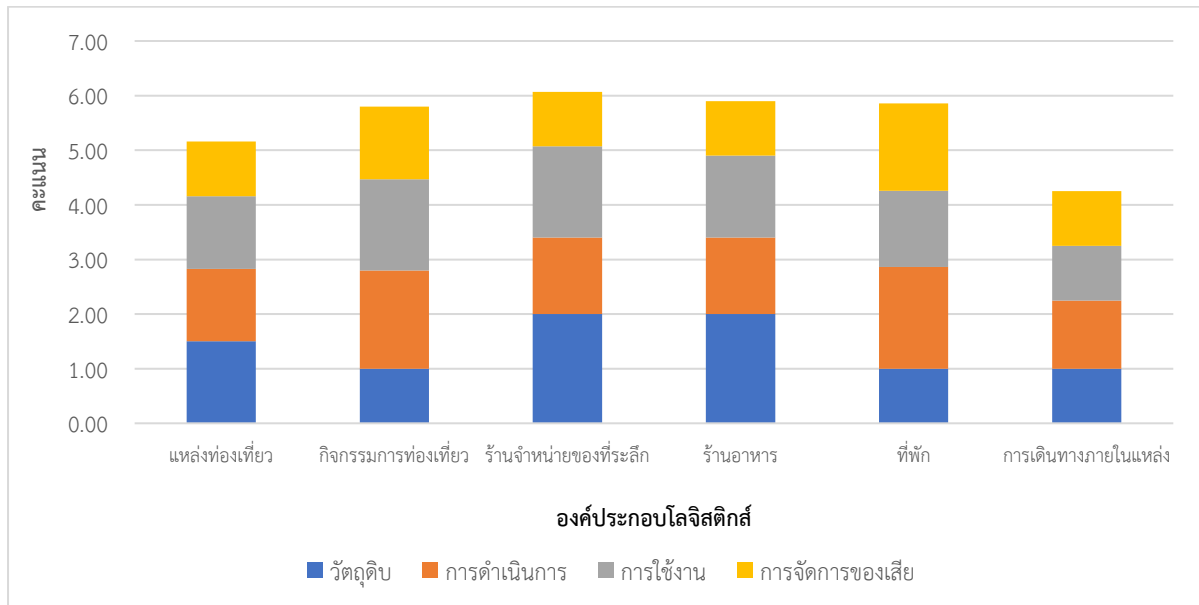
แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ด้านแหล่งท่องเที่ยว ควรให้ผู้ดูแลรับผิดชอบสถานที่ท่องเที่ยวออกแบบและจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว อาทิ เส้นทางเดินเท้า เพื่อป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม กำหนดจุดทิ้งขยะที่เหมาะสมและมีการรณรงค์การคัดแยกขยะ ในส่วนของตลาดอินโดจีน ควรมีการจัดแผนผังการตั้งร้านค้า เพื่อลดการใช้พลังงานและมีการถ่ายเทอากาศได้ดี รวมถึงการมีระบบการป้องกันความเสียหายจากระดับน้ำ เนื่องจากร้านค้าอยู่ชั้นใต้ดินของอาคารที่ตั้งอยู่บริเวณริมแม่น้ำ มีความเสี่ยงต่อการเกิดน้ำท่วมบ่อยครั้ง ด้านร้านอาหาร ควรสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ประกอบการในการบริหารจัดการธุรกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อาทิ การรับรางวัลธุรกิจเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประชาสัมพันธ์ให้กับนักท่องเที่ยวเลือกใช้บริการธุรกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ควรส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการมีส่วนร่วมช่วยรักษาและพัฒนาสภาพแวดล้อม และมีความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว

4.3.9 เมืองสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

การท่องเที่ยวเมืองสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สถานที่ท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา ได้แก่ พระธาตุอิงฮัง วัดพระธาตุโพน พิพิธภัณฑสถานไดโนเสาร์ ท่องเที่ยวเมืองสะหวันนะเขต (ตลาดสิงคโปร์ และโบสถ์ฝรั่งเศส) ความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวในแต่ละองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว เมืองสะหวันนะเขตเริ่มมีการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว แต่ยังไม่มีการส่งเสริมด้านการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยว อย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมมากนัก จากการวิเคราะห์และประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา เมืองสะหวันนะเขต มีรายละเอียดดังตาราง 12 และ แผนภูมิ 9

ตาราง 12 คะแนนประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา เมืองสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว	กิจกรรมการท่องเที่ยว	ร้านจำหน่ายของที่ระลึก	ร้านอาหาร	ที่พัก	การเดินทางภายในแหล่ง
วัดธาตุอิงฮัง	1.50	1.00	2.00	2.00	1.00	1.00
การดำเนินการ	1.33	1.80	1.40	1.40	1.86	1.25
การใช้งาน	1.33	1.67	1.67	1.50	1.40	1.00
การจัดการของเสีย	1.00	1.33	1.00	1.00	1.60	1.00
รวม	5.16	5.80	6.07	5.90	5.86	4.25

แผนภูมิ 9 การเปรียบเทียบการประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา เมืองสหัสวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

จากการวิเคราะห์และประเมินผลตามตัวบ่งชี้การจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมพบว่า องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่ได้รับคะแนนการประเมินตามตัวบ่งชี้ที่น้อยที่สุด คือ การเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยว (4.25 คะแนน) รองลงมา คือ แหล่งท่องเที่ยว (4.16 คะแนน) และกิจกรรมการท่องเที่ยว (5.80 คะแนน) ตามลำดับ โดยพบว่า การเดินทางภายในแหล่ง สถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งมีระยะทางไกลกัน และไม่มีระบบขนส่งสาธารณะเข้าถึงได้สะดวก การส่งเสริมการใช้ทรัพยากรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมีค่อนข้างน้อย เนื่องจากไม่มีการคัดเลือกระยะและขนาดยานพาหนะที่เหมาะสม (รถมีสภาพเก่า และบรรทุกน้ำหนักเกิน) บริเวณแหล่งท่องเที่ยวเมือง ไม่มีช่องทางจักรยานหรือเส้นทางเดินเท้าเพื่อส่งเสริมลดการใช้รถยนต์ส่วนบุคคล ยังไม่มีระบบการให้ข้อมูลการเดินทางเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถวางแผนการเดินทางได้อย่างสะดวกตรงเวลา ด้านแหล่งท่องเที่ยว คุณภาพของสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ยังไม่ได้รับการดูแลรักษาเท่าที่ควร เนื่องจากขาดการจัดการที่ถูกต้อง และประชาชนส่วนใหญ่ยังมีพฤติกรรมทิ้งขยะไม่ถูกที่ แม้ว่าจะมีการรณรงค์เรื่องการรักษาความสะอาดในพื้นที่หรือตามสถานที่ท่องเที่ยว และด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว การเตรียมวัสดุดิบในการทำบายศรี (สำหรับสักการะองค์พระธาตุ) ใช้โฟมเป็นฐานแล้วห่อด้วยใบตอง

แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา

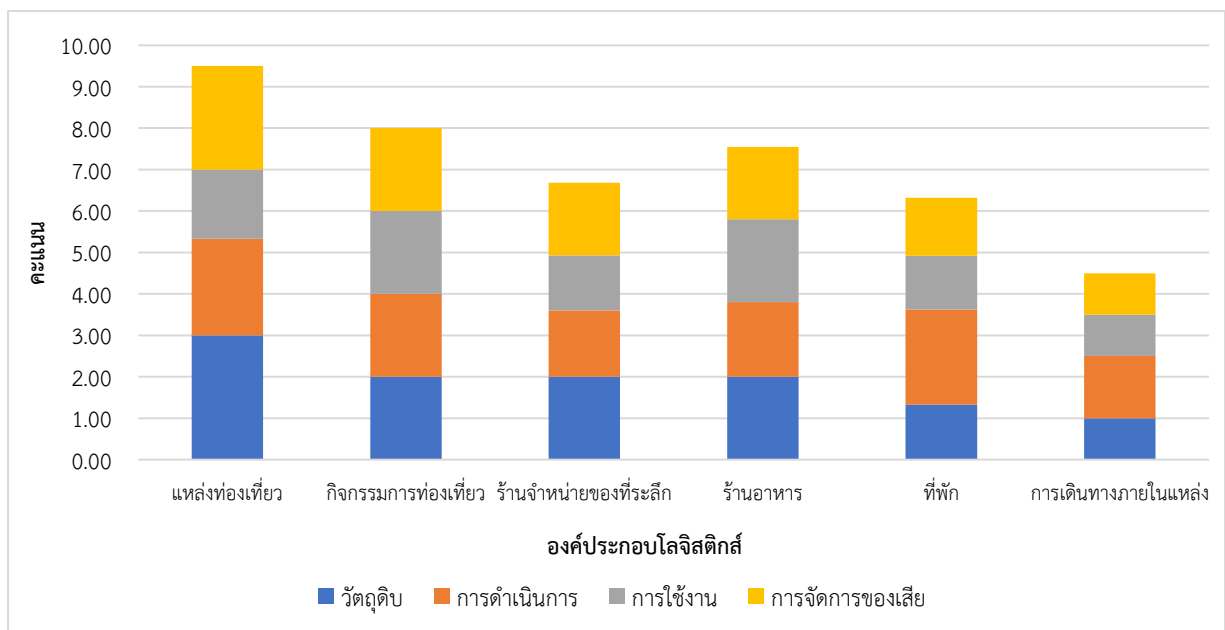
แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ด้านการเดินทางภายในแหล่ง ควรพัฒนาสภาพถนนและเส้นทางเดินทางให้อยู่ในสภาพที่ดี เนื่องจากส่งผลต่อทรัพยากรที่ต้องใช้ไปในการซ่อมบำรุงยานพาหนะ และปริมาณเชื้อเพลิงที่ใช้ ควรจัดให้มีระบบขนส่งสาธารณะเพื่อลดการใช้พลังงานและปริมาณก๊าซเรือนกระจก จัดทำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เช่น ด้านสาธารณสุข การจัดการขยะและการปล่อยของเสียสู่ธรรมชาติ รวมถึงภาครัฐ ควรให้ความรู้ด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยเริ่มต้นจากการเก็บข้อมูลด้านการใช้ทรัพยากรและจัดให้มีระบบการจัดการทรัพยากรที่เหมาะสม ด้านกิจกรรมนักท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีการใช้วัสดุดิบที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในการปฏิบัติตัวให้ถูกต้อง เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม และมีส่วนร่วมกับนักท่องเที่ยว

4.3.10 เมืองเว้ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

การท่องเที่ยวเมืองเว้ อยู่ในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิต มีสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก ในการประชุมคณะกรรมการมรดกโลกสมัยสามัญ ครั้งที่ 17 และมีการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในเกณฑ์ดี โดยมีคะแนนประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ดังตาราง 13 และแผนภูมิ 10

ตาราง 13 คะแนนประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา เมืองเว้ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว	แหล่งท่องเที่ยว	กิจกรรมการท่องเที่ยว	ร้านจำหน่ายของที่ระลึก	ร้านอาหาร	ที่พัก	การเดินทางภายในแหล่ง
วัดฤดูติบ	3.00	2.00	2.00	2.00	1.33	1.00
การดำเนินการ	2.33	2.00	1.60	1.80	2.29	1.50
การใช้งาน	1.67	2.00	1.33	2.00	1.30	1.00
การจัดการของเสีย	2.50	2.00	1.75	1.75	1.40	1.00
รวม	9.50	8.00	6.68	7.55	6.32	4.50

แผนภูมิ 10 การเปรียบเทียบการประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวเมืองเว้ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

จากการวิเคราะห์และประเมินผลตามตัวบ่งชี้ การจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมพบว่า องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่ได้รับคะแนนการประเมินตามตัวบ่งชี้ที่น้อยที่สุด คือ การเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยว (4.50 คะแนน) รองลงมา คือ ที่พัก (6.32 คะแนน) และร้านจำหน่ายของที่ระลึก (6.68 คะแนน) ตามลำดับ โดยพบว่า การเดินทางภายในแหล่ง เริ่มมีการนำยานพาหนะทางเลือกมาใช้ ทั้งในรูปแบบรถไฟฟ้าและจักรยานสามล้อ เป็นต้น สำหรับการเดินทางทางเรือ ยังเป็นการใช้น้ำมันดีเซล ไม่มีการใช้พลังงานทางเลือกหรือพลังงานทดแทน ขาดการให้ข้อมูลการเดินทางเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถวางแผนการเดินทางได้อย่างสะดวกและตรงเวลา ทั้งนี้ การขับขีที่ไม่เป็นระเบียบทำให้มีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน ด้านที่พักมีการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวหรือผู้เข้าพักลดการใช้ทรัพยากร โดยการให้แขวนป้ายเมื่อไม่ต้องการเปลี่ยน

ผ้าเช็ดตัว และด้านร้านจำหน่ายของที่ระลึก มีการนำเข้าสินค้าของที่ระลึกที่ผลิตจากสาธารณรัฐประชาชนจีน มาจำหน่าย

แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา

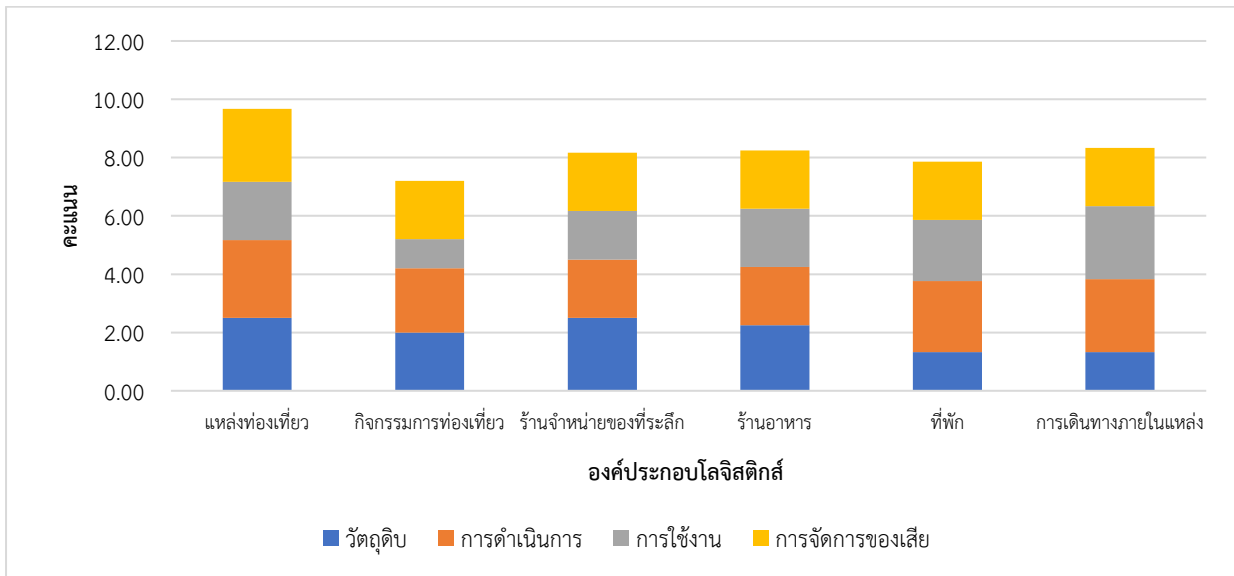
แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมขององค์ประกอบ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว ด้านการเดินทางภายในแหล่ง ควรมีการจัดระเบียบด้านการจราจรบนท้องถนน รมรงค้ให้เดินทางโดยระบบขนส่งสาธารณะที่สะดวกและปลอดภัย เพื่อลดปริมาณยานพาหนะ การเกิดมลพิษ และการเกิดอุบัติเหตุ ควรจัดรอบเวลาการเดินทาง และการขนส่งนักท่องเที่ยวทางเรือ เพื่อใช้ยานพาหนะได้อย่างเต็มประสิทธิภาพตามอัตราบรรทุกของยานพาหนะ ควรมีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยานพาหนะอย่างเคร่งครัด ด้านที่พัก ควรมีโครงการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเลือกใช้บริการที่พักที่ร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้านร้านจำหน่ายของที่ระลึก ควรส่งเสริมนโยบายการจัดหาวัตถุดิบท้องถิ่นที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในการผลิตสินค้า และส่งเสริมให้ชุมชนผลิตสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อลดการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ

4.3.11 เมืองดานังและฮอยอัน สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

เมืองดานัง ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการรองรับสูงในทุกด้าน และมีการเติบโตของสถานประกอบการที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า รวมถึงจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ลักษณะการท่องเที่ยวของเมืองดานังจะเป็นการท่องเที่ยวชมเมือง และเพื่อเชื่อมต่อไปยังแหล่งท่องเที่ยวเมืองมรดกโลกเว้และฮอยอัน สถานที่ท่องเที่ยวในเมืองดานังส่วนใหญ่ เป็นสถานที่ที่ถูกสร้างขึ้นใหม่ ทั้งในพื้นที่ราบลุ่มบริเวณอ่าวดานังและพื้นที่สูงบนยอดเขา ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการวางแผนการใช้ทรัพยากรในการพัฒนาโครงสร้างต่าง ๆ เพื่อรองรับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของเมืองดานังอย่างคุ้มค่า จากการประเมินการบริหารจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา เมืองดานัง มีรายละเอียดแสดงดังตาราง 14 และ แผนภูมิ 11

ตาราง 14 คะแนนประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา เมืองดานังและฮอยอัน สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

องค์ประกอบ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว	แหล่ง ท่องเที่ยว	กิจกรรมการ ท่องเที่ยว	ร้านจำหน่าย ของที่ระลึก	ร้านอาหาร	ที่พัก	การเดินทาง ภายในแหล่ง
วัตถุดิบ	2.50	2.00	2.50	2.25	1.33	1.33
การค้าเนินการ	2.67	2.20	2.00	2.00	2.43	2.50
การใช้งาน	2.00	1.00	1.67	2.00	2.10	2.50
การจัดการของเสีย	2.50	2.00	2.00	2.00	2.00	2.00
รวม	9.67	7.20	8.17	8.25	7.86	8.33

แผนภูมิ 11 การเปรียบเทียบการประเมินการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวเมืองดานังและฮอยอัน สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

จากการวิเคราะห์และประเมินผลตามตัวบ่งชี้การจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมพบว่า องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่มีคะแนนตามเกณฑ์การประเมินสูงที่สุด คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก มีความปลอดภัย สอดคล้องตามสภาพแวดล้อมของพื้นที่ และมีการจัดโครงการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว สำหรับองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านอื่น ๆ ที่เหลือนับว่าอยู่ในระดับคะแนนตามเกณฑ์การประเมินที่ดี โดยในส่วนของบริหารจัดการที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ได้แก่ การใช้หลอดไฟประดับและตกแต่งสถานที่ท่องเที่ยวจำนวนมาก รวมไปถึงการจัดแสดงแสงสีต่าง ๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยว ทำให้เกิดการสิ้นเปลืองพลังงานค่อนข้างสูง ขาดการดำเนินโครงการให้นักท่องเที่ยวใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า สินค้าของฝากของที่ระลึกใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นพลาสติกและโฟมที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำหรือใช้ใหม่ได้ ร้านอาหารเน้นการใช้วัสดุในท้องถิ่น แต่ยังคงขาดการจัดการขยะและการปล่อยของเสียสู่สิ่งแวดล้อมทางอากาศ น้ำ และดิน อย่างเป็นระบบ

แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา

แนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ควรมีโครงการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับบริการด้านการท่องเที่ยวตระหนักถึงการลดการใช้พลังงาน การใช้น้ำ และการใช้ทรัพยากรอื่น ๆ ให้เหมาะสมและคุ้มค่าอย่างเป็นรูปธรรม ลดการใช้วัสดุและทรัพยากรสิ้นเปลือง อาทิ พลังงานไฟฟ้า และนำพลังงานทางเลือกหรือพลังงานทดแทนมาใช้ร่วมกัน มีการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ รวมถึงการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ลดการใช้พลาสติกและโฟม เลือกใช้วัสดุที่สามารถนำมาใช้ซ้ำหรือนำกลับมาใช้ใหม่ได้ พร้อมทั้งส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีการตรวจวัดปริมาณขยะ การคัดแยกขยะ และการดำเนินการเพื่อลดมลพิษก่อนปล่อยของเสียออกสู่สิ่งแวดล้อม

4.4 รูปแบบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมบนเส้นทางถนน จากภาคเหนือ

ตอนล่าง 1 ประเทศไทย ถึงเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

การวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา ทำให้ทราบถึงรูปแบบโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมบนเส้นทางถนน จากภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย ถึงเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ซึ่งในภาพรวม แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษามีรูปแบบการท่องเที่ยว ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ศาสนา ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต และวัฒนธรรม จากการศึกษาสามารถสรุปข้อเสนอแนะรูปแบบโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม สำหรับแต่ละ

องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว ร้านจำหน่ายของที่ระลึก ร้านอาหาร ที่พัก และการเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้ รูปแบบโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม เป็นรูปแบบโลจิสติกส์ที่มุ่งเน้นที่แหล่งผลิตและการใช้ทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ และการจัดการของเสียอย่างเหมาะสม อาทิ การใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น การลดการใช้หรือใช้ให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด และการแยกขยะและการนำของเสียกลับมาใช้ซ้ำหรือใช้ใหม่ มีรายละเอียด ดังนี้

4.4.1 แหล่งท่องเที่ยว

รูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ควรสอดคล้องตามระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมสากล อาทิ การกำหนดจำนวนผู้เยี่ยมชม การกำหนดเวลาเยี่ยมชม และการจัดการขยะและสิ่งปฏิกูล เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวมีระยะเวลาในการฟื้นตัวหรือได้รับการฟื้นฟู สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน และควรมีการกำหนดนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมที่คำนึงถึงการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการมีส่วนร่วมและการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งชุมชนภายในและใกล้เคียงบริเวณแหล่งท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยว จากการศึกษา พบว่า สถานที่ท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาในจังหวัดตาก ได้แก่ เขื่อนภูมิพล มีคะแนนประเมินตามตัวบ่งชี้ด้านแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด เขื่อนภูมิพลเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริเวณโดยรอบเขื่อนมีเส้นทางเดินเพื่อศึกษาสภาพป่าไม้และธรรมชาติสองฝั่งลำน้ำปิงบริเวณเหนืออ่างเก็บน้ำเขื่อนภูมิพล เขื่อนภูมิพลได้รับการบริหารจัดการโดยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ที่มีการดำเนินงานที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม มุ่งเน้นการดำเนินงานเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืนและการทำงานเชิงเครือข่ายร่วมกับชุมชน ตลอดจนพันธมิตรต่าง ๆ และมีการดำเนินงานสอดคล้องตามนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของหน่วยงาน

4.4.2 กิจกรรมการท่องเที่ยว

รูปแบบการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม สามารถจัดทำได้หลายรูปแบบ โดยควรเป็นกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับสภาพธรรมชาติ และวิถีชีวิตวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ เพิ่มพูนความรู้ และสัมผัสประสบการณ์ได้ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อหรือเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว และควรเป็นกิจกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญต่อผู้อยู่อาศัยในแหล่งท่องเที่ยว จากการศึกษา พบว่า สถานที่ท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก มีคะแนนประเมินตามตัวบ่งชี้ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวมากที่สุด เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวในเมืองพิษณุโลกมีความหลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถานที่ท่องเที่ยวด้านวิถีชีวิตและศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร (วัดใหญ่) วัดจุฬามณี พระราชวังจันทน์ และพิพิธภัณฑสถานบ้านจ่าทวี เป็นต้น ซึ่งล้วนเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น นอกจากนี้ ยังมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบที่สอดคล้องตามบริบทพื้นที่ เป็นกิจกรรมที่นำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวและวิถีชีวิตชุมชน เป็นรูปแบบหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีส่วนร่วมระหว่างคนในชุมชนกับนักท่องเที่ยว รวมถึงการดำเนินการเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันจากการรวมเป็นเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อดึงดูดเด่นและศักยภาพตามบริบทของชุมชนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ ได้แก่ งานประเพณีการแข่งขันเรือยาวชิงถ้วยพระราชทาน มีการแข่งเรือยาว ทอดผ้าป่าเรือยาว และพิธีเปลี่ยนผ้าหม่อมองค์พระพุทธชินราช งานแผ่นดินสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและงานกาชาดพิษณุโลก มีการแสดงแสงสีเสียงเรื่อง “ยอยศยั้งฟ้า มหาราชแห่งแผ่นดิน” งานมหกรรมอาหารและสินค้าของที่ระลึกบริเวณสวนชมม่าน ไนท์บาร์ซ่า และถนนคนเดิน ทุกวันเสาร์ บริเวณหน้าวัดจันทร์ตะวันออก เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมนั่งรถสามล้อเที่ยวชมเมืองยามค่ำคืน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสถึงบรรยากาศของเมืองยามค่ำคืน นอกจากนี้ สถานที่ท่องเที่ยวในเมืองพิษณุโลกตั้งอยู่ในบริเวณไม่ไกลกันมากนัก ระยะทางประมาณ 5 – 10 กิโลเมตร ทำให้การเดินทางและการเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งมีความสะดวกและหลากหลาย

4.4.3 ร้านจำหน่ายของที่ระลึก

รูปแบบการจัดการร้านจำหน่ายของที่ระลึกเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ควรดำเนินการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการนำผลิตผลและผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นมาจำหน่าย อาทิ ผลิตผลทางการเกษตร การประมง หรือผลิตภัณฑ์ที่สืบทอดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชน เผยแพร่เอกลักษณ์ของชุมชนให้เป็นที่รู้จัก และลดต้นทุนด้านการขนส่งสินค้าจากนอกพื้นที่เข้ามาจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยว จากการศึกษา พบว่า สถานที่ท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์ มีคะแนนประเมินตามตัวบ่งชี้ด้านร้านจำหน่ายของที่ระลึกมากที่สุด เนื่องจากจังหวัดอุดรดิตถ์มีการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต เกษตร และธรรมชาติ สินค้าของที่ระลึกที่นำมาจำหน่ายเป็นสินค้าจากการเกษตร นักท่องเที่ยวนิยมมาเลือกซื้อเป็นของฝาก มีผลไม้ที่ได้รับความนิยม ได้แก่ ทุเรียน สับปะรด และกลางสาด รวมถึงสินค้าผ้าทอมือพื้นเมือง ที่เกิดจากการรวมกลุ่มของคนท้องถิ่น เพื่อผลิตและจำหน่ายสินค้าผ้าทอของเมืองลับแล จังหวัดอุดรดิตถ์

4.4.4 ร้านอาหาร

รูปแบบการจัดการร้านอาหารเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ควรมุ่งเน้นที่การนำวัตถุดิบที่หาได้ในท้องถิ่น รวมถึงวัตถุดิบที่หาได้ตามฤดูกาล มาประกอบอาหารท้องถิ่น และเพิ่มความหลากหลาย โดยการนำวัตถุดิบท้องถิ่นมาประกอบอาหารที่เป็นสากล เพื่อเพิ่มทางเลือกให้แก่ผู้บริโภค นอกจากนี้ ร้านอาหารควรนำเสนอวิธีการผลิตอาหารหรือเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสประสบการณ์ ตั้งแต่การเรียนรู้เกี่ยวกับการได้มาซึ่งวัตถุดิบ ประโยชน์และข้อควรระวัง ไปจนถึงการประกอบอาหาร และชิมรสชาติอาหารท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการต้องคำนึงถึงความสะอาด ถูกสุขลักษณะอนามัย และปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว จากการศึกษา พบว่า สถานที่ท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาในเมืองดามังและฮอยอัน มีคะแนนประเมินตามตัวบ่งชี้ด้านร้านอาหารมากที่สุด เนื่องจากมีอาหารท้องถิ่นที่เป็นที่นิยมและให้บริการนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ได้แก่ อาหารทะเล ปากหม้อญวน ม้วนเนื้อหมู ขนมหุ้งญวน ขนมหุ้น ปลาหยอ หมูย่าง และปอเปี๊ยะ เป็นต้น วัตถุดิบที่นำมาประกอบอาหารส่วนใหญ่ เป็นวัตถุดิบในท้องถิ่น เช่น อาหารทะเลสด เนื่องจากดามังเป็นเมืองที่ตั้งอยู่ติดชายฝั่งทะเล จึงทำให้มีอาหารทะเลที่สดและราคาถูก

4.4.5 ที่พัก

รูปแบบการจัดการที่พักเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ควรคำนึงถึงการลดการใช้ทรัพยากรในที่พัก อาทิ น้ำประปา ไฟฟ้า ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด ผลิตภัณฑ์ซักล้าง รวมถึงอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า สุขภัณฑ์ และโครงสร้างของอาคารที่ช่วยอนุรักษ์ทรัพยากร การออกแบบอาคารที่คำนึงถึงการประหยัดพลังงาน ทั้งในด้านแสงสว่างและการถ่ายเทอากาศ การใช้พลังงานทางเลือก เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ และการดำเนินการตามมาตรฐานสากล ทั้งในด้านความสะอาดและความปลอดภัย นอกจากนี้ ผู้ประกอบการที่พักรสามารถเป็นจุดกระจายข้อมูลข่าวสารของชุมชนแก่นักท่องเที่ยวได้อีกทางหนึ่งด้วย จากการศึกษา พบว่า สถานที่ท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาในเมืองดามังและฮอยอัน มีคะแนนประเมินตามตัวบ่งชี้ด้านที่พักมากที่สุด โดยมีการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดี ทั้งในด้านการดำเนินงาน การใช้งาน และการจัดการของเสีย เนื่องจากสามารถรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมาก โดยมีสถานที่พักรมากกว่า 535 แห่ง มีห้องพักรมากกว่า 20,000 ห้อง ประกอบด้วย ห้องพักรของโรงแรมระดับ 4-5 ดาว จำนวน 6,084 ห้อง โรงแรมระดับ 3 ดาว จำนวน 4,394 ห้อง และโรงแรมระดับ 1-2 ดาว จำนวน 9,688 ห้อง เนื่องจากภาครัฐเปิดโอกาสให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุน เพื่อส่งเสริมการขยายตัวของเมืองและการเติบโตด้านการท่องเที่ยว สามารถรองรับการจัดประชุมสัมมนาระดับนานาชาติ นอกจากนี้ ที่พักมีนโยบายการบริหารจัดการที่สอดคล้องตามหลักความยั่งยืน ได้แก่ ใช้ที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์ ถูกต้องสอดคล้องกับการจัดผังเมือง ไม่รุกล้ำพื้นที่ป่า มีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่ไปในทิศทางเดียวกัน มีการออกแบบโครงสร้างเพื่อลดการใช้พลังงาน และเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์หรือสุขภัณฑ์แบบประหยัดน้ำ

และพลังงาน เลือกใช้วัตถุดิบ (อุปกรณ์ที่ใช้ภายในที่พัก) ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสามารถหาได้ในท้องถิ่น เนื่องจากการผลิตและแปรรูปสินค้าภายในพื้นที่ ช่วยลดระยะทาง เวลา เชื้อเพลิง และค่าขนส่ง และมีการส่งเสริมให้มีการจ้างแรงงานในพื้นที่อย่างเท่าเทียมกัน รวมถึงการส่งเสริมให้พนักงานตระหนักถึงการใช้ทรัพยากร และรักษาสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร และมีการจัดการของเสียอย่างเป็นระบบ

4.4.6 การเดินทางในแหล่ง

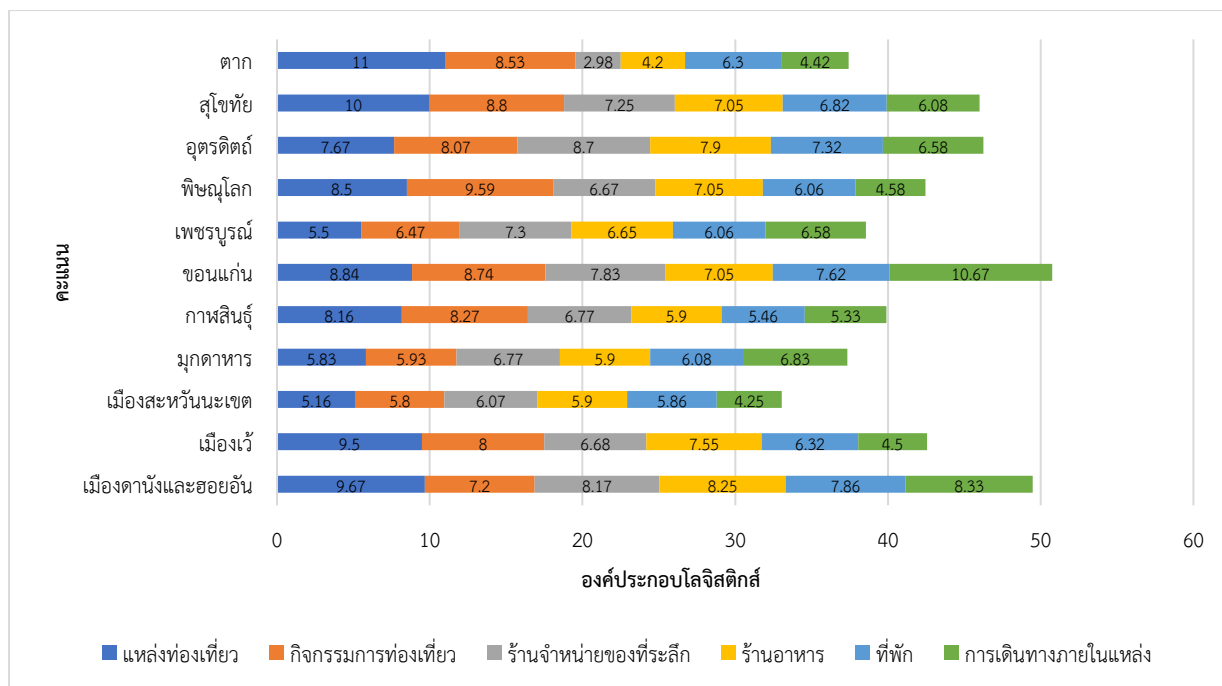
รูปแบบการจัดการเดินทางในแหล่งเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ควรพิจารณาถึง 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ยานพาหนะและระบบขนส่ง เส้นทางและสภาพทางสัญจร และการให้ข้อมูลด้านเส้นทางและด้านความปลอดภัย เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางแก่นักท่องเที่ยว โดยเลือกยานพาหนะที่ใช้พลังงานทางเลือกหรือมีระบบประหยัดพลังงานมาไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว มีระบบขนส่งที่ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเลือกใช้ ทั้งในด้านความสะดวกสบาย ราคา และระยะเวลาการให้บริการที่เหมาะสม จากการศึกษาพบว่า สถานที่ท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาในจังหวัดขอนแก่น มีคะแนนประเมินตามตัวบ่งชี้ด้านการเดินทางในแหล่งมากที่สุด เนื่องจากการบริหารจัดการที่ดี ระบบขนส่งมวลชนที่สะดวก เชื่อมต่อสถานที่ท่องเที่ยวจุดต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวได้ นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือแอปพลิเคชัน (Application) มาใช้ รถโดยสารที่ให้บริการทุกคันเป็น NGV (Natural gas vehicle) ขับเคลื่อนด้วยพลังงานจากก๊าซธรรมชาติ ให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง มีรถออกให้บริการทุก 20-40 นาที มีเส้นทางครอบคลุมเมืองขอนแก่น ผ่านสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ อาทิ บึงแก่นนคร ตลาดต้นตาล วัดพระธาตุหนองบัว เป็นต้น รวมถึงโครงการ “ขอนแก่น Smart City ขนส่งสาธารณะเปลี่ยนเมือง” สร้างระบบขนส่งมวลชนทางราง (Light Rail Transit System: LRT) เพื่อลดปริมาณการใช้ยานพาหนะส่วนบุคคลและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Greenhouse gases)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์การบริหารจัดการการท่องเที่ยว ตามองค์ประกอบโลจิสติกส์ทั้ง 6 องค์ประกอบ ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว ร้านค้า/ร้านจำหน่ายของที่ระลึก ร้านอาหาร ที่พัก และการเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยว ของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาบนเส้นทางฯ จำนวนทั้งสิ้น 11 แห่ง และนำข้อมูลที่ได้มาประเมินด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ตามเกณฑ์ตัวชี้วัดที่พัฒนาขึ้น จากแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของ The Global Sustainable Tourism Council (GSTC) ที่ประยุกต์มาจากตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของ UNWTO ร่วมกับเกณฑ์การประเมินแหล่งท่องเที่ยวของ ททท. โดยแบ่งการจัดการของแต่ละองค์ประกอบออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การใช้วัตถุติด การดำเนินการ การใช้งาน และการจัดการของเสีย ซึ่งแต่ละด้านมีคะแนนการประเมินเต็ม 3 คะแนน รวมทั้งสิ้น 12 คะแนน ดังแสดงในภาพ 210 แล้วจึงนำผลที่ได้จากการประเมินมาพิจารณา เพื่อหาแนวทางการพัฒนาองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

ภาพ 210 การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางที่ศึกษา ตามองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว

จากภาพ 210 จะเห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวที่มีคะแนนประเมินรวมตามตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบทั้ง 6 ด้านสูงสุด คือ แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น มีคะแนนประเมินรวม 50.75 คะแนน จากคะแนนรวมทั้งหมด 72 คะแนน โดยจะเห็นว่า การบริหารจัดการในแต่ละองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก และที่พัก มีระดับคะแนนที่แตกต่างกันไม่มาก หมายถึง มีรูปแบบแนวทางการดำเนินการเพื่อรองรับการท่องเที่ยวและผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมได้ดี มีการจัดวางผังขยะแบบแยกประเภทไว้สำหรับนักท่องเที่ยว ป้ายประชาสัมพันธ์รณรงค์กิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สร้างคุณค่าให้แก่สินค้าของที่ระลึกและใช้วัสดุท้องถิ่นในการผลิต องค์การภาครัฐมีการจับมือร่วมกับองค์กรเอกชนเพื่อส่งเสริมให้สถานประกอบการใส่ใจเรื่องสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดอบรมให้ความรู้ให้แก่พนักงานในองค์กรด้านการจัดการขยะและการลดโลกร้อน การจัดกิจกรรมปั่นจักรยาน และการรณรงค์ให้ใช้ระบบขนส่งสาธารณะ เป็นต้น นอกจากนี้ การเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยว เป็นองค์ประกอบที่มี

คะแนนประเมินตามตัวบ่งชี้มากที่สุด และสูงที่สุดเมื่อเทียบกับองค์ประกอบเดียวกันในแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมดที่เลือกศึกษาบนเส้นทางฯ เนื่องจากมีการบริหารจัดการที่ดี ระบบขนส่งมวลชนที่สะดวก เชื่อมต่อสถานที่ท่องเที่ยวจุดต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวได้ นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือแอปพลิเคชัน (Application) มาใช้ ซึ่งจะแสดงแผนที่เส้นทางเดินรถและตำแหน่งที่รถโดยสารกำลังเดินทางอยู่ในขณะนั้น (Realtime) เพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงระบบและข้อมูลข่าวสารได้ทุกที่ทุกเวลา รถโดยสารที่ให้บริการทุกคันใช้พลังงานจากก๊าซ NGV ให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง ทุก 20 - 40 นาที มีเส้นทางครอบคลุมเมืองขอนแก่น ผ่านสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่น่าสนใจ รวมถึงโครงการ “ขอนแก่น Smart City ขนส่งสาธารณะเปลี่ยนเมือง” สร้างระบบขนส่งมวลชนทางราง (Light Rail Transit System: LRT) เพื่อลดปริมาณการใช้พาหนะส่วนบุคคลและลดการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ และมีการทำงานอย่างบูรณาการระหว่างองค์กรภาครัฐและภาคเอกชนในการขับเคลื่อนระบบขนส่งภายในจังหวัดขอนแก่นให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม จากการประเมินตามตัวบ่งชี้แหล่งท่องเที่ยวที่มีคะแนนรวมน้อยที่สุดคือ แหล่งท่องเที่ยวเมืองสหัสวันนะเขต สปป.ลาว มีคะแนนประเมิน 33.04 คะแนน น้อยกว่าร้อยละ 50 ของคะแนนประเมินเต็ม โดยองค์ประกอบที่มีคะแนนประเมินการบริหารจัดการน้อยที่สุด คือ การเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวห่างไกลกัน ไม่มีระบบขนส่งสาธารณะที่สามารถเข้าถึงและเชื่อมต่อสถานที่ท่องเที่ยวตามจุดต่าง ๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวก ซึ่งสามารถใช้แนวทางการบริหารจัดการการเดินทางของจังหวัดขอนแก่นมาปรับประยุกต์ใช้ให้เกิดความสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ขาดนโยบายสนับสนุนแนวทางที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศที่เป็นรูปธรรม ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค อีกทั้ง ควรส่งเสริมให้สถานประกอบการ ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก ให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการองค์กรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ทั้งนี้ หากพิจารณาผลโดยแบ่งเป็นแต่ละประเทศ จะเห็นว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่มีคะแนนประเมินเฉลี่ยสูงที่สุด และมีคะแนนประเมินรวมของแหล่งท่องเที่ยวเมืองเว้ และเมืองดานัง มากกว่าร้อยละ 50 ของคะแนนประเมินรวม (คะแนนรวมทั้งหมด 72 คะแนน) การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากหน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญตามแผนการพัฒนาบริการการท่องเที่ยว ระหว่างปี ค.ศ. 2018-2020 มีการเตรียมความพร้อมทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค เช่น การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณริมชายหาดอ่าวดานัง เช่น ห้องอาบน้ำ ห้องสุขา ม้านั่ง และระบบแสงสว่าง เป็นต้น การสร้างสถานที่ท่องเที่ยวจุดต่าง ๆ ภายในเมือง การประดับประดาแสงไฟและการแสดงแสง สี เสียง เป็นต้น ทั้งนี้ ยังส่งเสริมให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเข้ามาลงทุนและประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยเปิดให้สัมปทานบริเวณชายหาดอ่าวดานัง ทอดยาว 9 กิโลเมตร รวมถึงการสร้างสถานที่ท่องเที่ยวบนภูเขา เป็นต้น นอกจากนี้ สถานที่ท่องเที่ยวภายในเมืองเว้ส่วนใหญ่ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวมรดกโลก จึงมีหน่วยงานยูเนสโกเข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการอีกด้วย แม้ว่า เมืองดานัง และเมืองเว้ จะมีการบริหารจัดการด้านการรองรับนักท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวได้ในเกณฑ์ระดับดี อย่างไรก็ตาม ควรมีนโยบายและข้อกำหนดในการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในแต่ละองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวให้มากยิ่งขึ้น ควรมีการลดการใช้พลังงานไฟฟ้าสำหรับหลอดไฟที่ใช้ในการตกแต่งตามสถานที่ท่องเที่ยว เปลี่ยนใช้หลอดที่ประหยัดพลังงาน หรือกำหนดช่วงเวลาเปิด/ปิดที่เหมาะสม ร้านอาหาร ควรจัดพื้นที่เป็น 2 ส่วน แบบห้องปรับอากาศภายในอาคาร (Indoor) และแบบที่โล่งภายนอก (Outdoor) เพื่อลดขนาดและการใช้เครื่องปรับอากาศ รวมถึงจัดสถานที่ให้มีความร่มรื่น ลดอาหารเหลือทิ้ง และใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับธรรมชาติสำหรับอาหารห่อกลับ ด้านที่พัก ควรติดตั้งระบบไฟฟ้าในห้องพักที่ควบคุมโดยระบบคีย์การ์ด บำรุงรักษาทำความสะอาดเครื่องปรับอากาศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน ติดตั้งก๊อกน้ำแบบประหยัดน้ำ ติดตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ให้ผู้เข้าพักเกี่ยวกับการประหยัดทรัพยากร รมรงค์ไม้ซักผ้าปูที่นอนหรือผ้าเช็ดตัวสำหรับการซักมากกว่า 1 คืน เป็นต้น สินค้าและผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ควรมีการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ลดการใช้พลาสติกและโฟม สามารถใช้ซ้ำหรือนำกลับมาใช้ใหม่ได้ พร้อมทั้งส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การจัดการขยะที่เป็นระบบ และการดำเนินการเพื่อลดมลพิษก่อนปล่อยของเสียออกสู่สิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาในส่วนแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย พบว่า แหล่งท่องเที่ยวที่ได้คะแนนประเมินตามตัวบ่งชี้ต่ำที่สุด คือ แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดมุกดาหาร มีคะแนนประเมิน 37.34 คะแนน และแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตาก แหล่งท่องเที่ยวเพชรบูรณ์ มีคะแนนประเมิน 37.43 คะแนน และ 38.56 คะแนน ตามลำดับ เนื่องจาก มีสถานที่ท่องเที่ยวตั้งอยู่ในแหล่งธรรมชาติ ทำให้ กิจกรรมการท่องเที่ยว ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก หากการดำเนินการที่ไม่เป็นระบบและไม่มีมาตรการหรือข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี จะส่งผลกระทบต่อธรรมชาติโดยตรง ในส่วนแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดอุดรดิตถ์ สุโขทัย พิษณุโลก และกาฬสินธุ์ มีคะแนนประเมินตามตัวบ่งชี้ คือ 46.24 46.00 42.45 และ 39.89 คะแนน ตามลำดับ โดยภาพรวม มีนโยบายการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวไปทิศทางแนวโน้มที่ดี มีสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญระดับชาติ ทำให้มีองค์กรภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้มีระบบมากยิ่งขึ้น ภาครัฐให้ความสำคัญพร้อมกับสนับสนุนให้ผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยวตระหนักถึงความสำคัญและการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

5.2 ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำข้อมูลจากการศึกษานี้ไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการเลือกพื้นที่เพื่อศึกษาอย่างละเอียด และเลือกศึกษาด้านที่ต้องการการพัฒนาได้อย่างเหมาะสม เกิดแผนการดำเนินการที่เป็นรูปธรรม นำไปสู่ระดับการปฏิบัติมากขึ้น
2. ควรดำเนินโครงการจัดทำฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบท่องเที่ยว เลือกเก็บข้อมูล อาทิ ประเภทและจำนวน ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก ปริมาณการใช้ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว ปริมาณขยะ และรูปการณ์เดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยว โดยจัดทำ template ของแต่ละองค์ประกอบแก่ผู้ประกอบการ เพื่อให้สามารถนำข้อมูลที่เก็บไปใช้ในการวิเคราะห์ได้ดียิ่งขึ้น
3. ควรจัดทำแผนการติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมของโครงการ ภายหลังจากนำแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวไปใช้ประโยชน์

บรรณานุกรม

- โกเมน กันตวธีระ, 2556 การศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการจัดการท่องเที่ยวเมืองขอนแก่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- คมลักษณ์ สงทิพย์, 2557 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษาตลาดน้ำวัดตะเคียน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- จันทร์จิรา สุขบรรจง, 2559 ศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหนานมดแดง อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ชัยสงคราม สุขธรรมวงศ์, 2559 ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวลาว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ณัฐพล ชัยวรรณการ, 2560 การประเมินผลกระทบของการบริหารจัดการการใช้ที่ดินพื้นที่ลุ่มน้ำลำตะคอง โดยประยุกต์หลักการประเมินวัฏจักรชีวิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปรารณา สลิตย์วิภาวี, 2556 การศึกษาการพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการพื้นที่และทรัพยากรเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- ปริยพันธ์ ศิลาศิริโชติ, 2553 ปัจจัยจูงใจในการท่องเที่ยวต่างประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย กรณีศึกษาของประเทศลาวและเวียดนาม. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พงษ์ศรี ศรีสวัสดิ์, 2550 กลไกและศักยภาพการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติอย่างยั่งยืน บนพื้นที่เกาะช้างและกิ่งอำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.
- พชรวรรณ ทวงชน, 2556 การศึกษาแนวทางการเพิ่มศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากมุมมองของชุมชนกรณีศึกษาอุทยานสัตว์ป่าอีสานตอนบน ขอนแก่น-อุดรธานี จังหวัดขอนแก่น
- เพ็ญประภา เพชรบูรณิน, 2554 การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรณีศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี มุกดาหาร สกลนคร หนองคาย และนครพนม มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ภัทรวดี จินดารักษ์, 2559 การท่องเที่ยวชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พื้นที่สีเขียว ตำบลบางกะเจ้า และตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รัตเกล้า เปรมประสิทธิ์, 2557 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พื้นที่อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ศุภวรรณ เจริญชัยสมบัติ, 2554 การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตชุมชนจากการท่องเที่ยว กรณีศึกษา เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Phan Nguyen Minh Huy, 2558 การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยต่อการบริการท่องเที่ยวในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามตอนกลาง มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Michailidou, 2016 Life Cycle Thinking used for assessing the environmental impacts of tourism activity for a Greek tourism destination. Aristotle University.

ภาคผนวก แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

- วัตถุประสงค์**
- 1) เพื่อศึกษารูปแบบโลจิสติกส์การท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางถนน จากภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย ถึงเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
 - 2) เพื่อวิเคราะห์หารูปแบบโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมบนเส้นทางถนน จากภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย ถึงเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
 - 3) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางถนน จากภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย ถึงเมืองดานัง สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

- 1.1 ชื่อ
- 1.2 อาชีพ/ประเภทธุรกิจ/ตำแหน่ง
- 1.3 ภูมิลำเนา (คนในพื้นที่หรือไม่)

2. สถานที่ท่องเที่ยว

- 2.1 ชื่อสถานที่ท่องเที่ยว
- 2.2 ประเภทของการท่องเที่ยวในพื้นที่ (วัฒนธรรม/ประวัติศาสตร์/ผจญภัย/ธรรมชาติ)
- 2.3 องค์ประกอบโลจิสติกส์หลักของพื้นที่
- 2.4 ลักษณะของกลุ่มนักท่องเที่ยว (ช่วงอายุ)
- 2.5 จำนวนนักท่องเที่ยว (ที่มา)
- 2.6 มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวหรือไม่ (เช่น จุดบริการข้อมูล น้ำดื่ม ห้องน้ำ การจัดการขยะ เป็นต้น)/ภาพรวม
- 2.7 คนในพื้นที่สามารถใช้สิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านั้นได้หรือไม่ อย่างไร

3. ข้อมูลที่แสดงถึงการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

- 3.1 แหล่งพลังงานของพื้นที่ คืออะไร
- 3.2 ทรัพยากรหลักของพื้นที่ คืออะไร มีการจัดการหรือไม่ อย่างไร
- 3.3 แหล่งมลพิษส่วนใหญ่ของพื้นที่
- 3.4 มลพิษส่วนใหญ่ของพื้นที่ คืออะไร (อากาศ น้ำ เสียง ความร้อน)
- 3.5 ระบบการจัดการขยะ มีหรือไม่ จัดการอย่างไร มีการแยกขยะหรือไม่
- 3.6 โครงการที่รักษาทรัพยากรธรรมชาติ (เช่น ลดการใช้ทรัพยากรด้วยวิธีต่าง ๆ)
- 3.7 โครงการที่ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (เช่น การปลูกป่า ตรวจสอบคุณภาพน้ำ)

ด้านสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อโลจิสติกส์ท่องเที่ยว	การไหลของนักท่องเที่ยว (Physical flow)	การไหลของข้อมูล (Information flow)	การไหลของเงิน (Finance flow)
1.แหล่งท่องเที่ยว	<ul style="list-style-type: none"> - การรักษาสภาพแวดล้อม - การท่องเที่ยวตามฤดูกาล 	<p>การให้ข้อมูล: ติดป้าย</p> <ul style="list-style-type: none"> - จุดทิ้งขยะ - จุดจอดรถ - ป้ายเตือน (หลีกเลี่ยงที่ทำให้เกิดการทำลายสิ่งแวดล้อม) 	<ul style="list-style-type: none"> - การท่องเที่ยวนอกฤดูกาล ส่งผลให้ค่าบำรุงรักษาสูง - แหล่งที่สามารถท่องเที่ยวได้บางฤดูกาล
2.การเดินทาง/ การขนส่ง (ระบบขนส่งในพื้นที่)	<ul style="list-style-type: none"> - ผลกระทบที่เกิดจากการขนส่งคนและสินค้าเพื่อการท่องเที่ยว - มีโครงการ เช่น ขนส่งสาธารณะ เชื้อเพลิงชีวภาพ (Biofuels) - การเข้าถึงของคนในพื้นที่และนักท่องเที่ยว - การจัดเส้นทางในแหล่งท่องเที่ยว ทั้งเพื่อท่องเที่ยวเอง และใช้บริการ shuttle bus 	<p>การให้ข้อมูล: ติดป้าย</p> <p>โครงการรณรงค์ แผ่นพับ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การใช้รถไฟฟ้าหรือยานพาหนะที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม - ข้อมูลยานพาหนะที่มีไว้ให้บริการ - จุดจอดรถที่ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม - เส้นทางท่องเที่ยว 	<ul style="list-style-type: none"> - รูปแบบการจ่ายเงินที่ช่วยลดการใช้ทรัพยากร เช่น ใช้การ์ดแทนกระดาษ - โครงการที่ช่วยลดค่าเชื้อเพลิง
3.ที่พัก	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ดี จากการจัดการของเสีย (ขยะ น้ำเสีย) 	<p>การให้ข้อมูล: ติดป้ายออนไลน์</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประชาสัมพันธ์ที่พัก (การจัดการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม) - รณรงค์ลดการใช้ทรัพยากร หรือให้ใช้ซ้ำ 	<ul style="list-style-type: none"> - ลดหรือใช้พลังงานอย่างคุ้มค่า - แนวทางการบริหารจัดการที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้เกิดการลดค่าใช้จ่าย หรือเพิ่มรายได้ เช่น ใช้วัสดุติดท้องถิ่นเพื่อลด carbon footprint และราคาถูก ส่งเสริมรายได้ท้องถิ่น - ใช้วัสดุติดอย่างคุ้มค่า/ลดการใช้ทรัพยากร
4.ร้านอาหาร/สถานบันเทิง (อาหารท้องถิ่น)	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดการของเสีย (ขยะ น้ำเสีย) - การใช้พลังงาน - Low carbon menu - คุณภาพของวัตถุดิบธรรมชาติ 	<p>การให้ข้อมูล: ติดป้ายออนไลน์</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประชาสัมพันธ์ร้านอาหาร (การจัดการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม) - การเลือกใช้วัตถุดิบที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (ออร์แกนิก) 	<ul style="list-style-type: none"> - ลดต้นทุนโดยการใช้วัตถุดิบท้องถิ่น - ลดต้นทุนโดยการใช้วัตถุดิบตามฤดูกาล - คุณภาพวัตถุดิบที่ดี ส่งเสริมการขาย - การนำผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นมาขาย

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อโลจิสติกส์ ห่วงโซ่อุปทาน	การไหลของนักท่องเที่ยว (Physical flow)	การไหลของข้อมูล (Information flow)	การไหลของเงิน (Finance flow)
5.ร้านค้า (ถนนคนเดิน ของที่ระลึก ของ พื้นบ้าน)	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดการของเสีย (ขยะ น้ำเสีย) - การใช้พลังงาน - การนำทรัพยากรมาใช้ในการผลิตสินค้า (ใช้อย่าง สิ้นเปลือง) - ที่ตั้งของแหล่ง 	<p>การให้ข้อมูล: ติดป้าย</p> <ul style="list-style-type: none"> - จุดทิ้งขยะ - ประชาสัมพันธ์ร้านอาหาร (ลักษณะที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม) 	<ul style="list-style-type: none"> - ความน่าสนใจของสินค้า - ที่ตั้งของแหล่ง - ภาวะที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม
6.กิจกรรม ท่องเที่ยว	<ul style="list-style-type: none"> - การนำทรัพยากรมาใช้ในการประกอบกิจกรรม - รูปแบบของกิจกรรมการท่องเที่ยว - การจัดการของเสีย (ขยะ น้ำเสีย) - การใช้พลังงาน - กิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อม 	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาสัมพันธ์กิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม 	<ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมที่ดำเนินการโดย ชุมชน ท้องถิ่น - กิจกรรมที่สอดคล้องกับ สภาพแวดล้อม

**แบบประเมินองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม
ของแหล่งท่องเที่ยว**

องค์ประกอบ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว	ขั้นตอน	เกณฑ์	ตัวบ่งชี้	
1 แหล่งท่องเที่ยว	1.1 วัตถุประสงค์	1.1.1 ความเหมาะสมของพื้นที่ สถานที่ท่องเที่ยว	0	ไม่เหมาะสม ทั้งด้านการเข้าถึง ความปลอดภัย และสภาพแวดล้อมของพื้นที่
			1	สามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก
			2	สามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก และมีความปลอดภัยต่อสุขภาพอนามัย
			3	สามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก มีความปลอดภัยต่อสุขภาพอนามัย และสอดคล้องตามสภาพแวดล้อมของพื้นที่
		1.1.2 คุณภาพสิ่งแวดล้อมของพื้นที่	0	สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม
			1	สภาพแวดล้อมดีดั้งเดิมตามธรรมชาติ
			2	สภาพแวดล้อมได้รับการฟื้นฟูดีขึ้นดั้งเดิม
			3	สภาพแวดล้อมได้รับการฟื้นฟูดีขึ้นกว่าเดิม
	1.2 การดำเนินการ	1.2.1 งบประมาณเพื่อการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม	0	ไม่มีการตั้งงบประมาณเพื่อดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม
			1	มีการตั้งงบประมาณ แต่ไม่เพียงพอ
			2	มีการตั้งงบประมาณเพียงพอ แต่ไม่ได้ดำเนินการตามแผน
			3	มีการตั้งงบประมาณเพียงพอ และดำเนินการตามแผน
		1.2.2 หน่วยงานดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม รวมถึงรักษาความสะอาด	0	ไม่มีหน่วยงานดูแล
			1	มีหน่วยงานดูแล แต่มีใช้หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง
			2	มีหน่วยงานดูแลรับผิดชอบโดยตรง แต่ไม่เพียงพอ
			3	มีหน่วยงานดูแลรับผิดชอบโดยตรงอย่างเพียงพอ
		1.2.3 ระบบการบริหารจัดการควบคุม ตรวจสอบการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ	0	ไม่มีระบบการบริหารจัดการ ควบคุม หรือตรวจสอบ
			1	มีระบบบริหารจัดการ
			2	มีระบบบริหารจัดการและควบคุม
			3	มีระบบบริหารจัดการ ควบคุม และตรวจสอบ
1.2.4 ระบบการป้องกันความเสี่ยงจากภัยพิบัติจาก	0	ไม่มีระบบการป้องกัน		
	1	มีการป้องกันและลดผลกระทบ รวมถึงการเตรียมความพร้อมรับภัย		

องค์ประกอบ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว	ขั้นตอน	เกณฑ์	ตัวบ่งชี้		
		<p>ธรรมชาติที่อาจจะเกิดขึ้น</p>	2	มีการป้องกันและลดผลกระทบ และการเตรียมความพร้อมรับมือ รวมถึงการตอบโต้และบรรเทาทุกข์	
			3	มีการป้องกันและลดผลกระทบ การเตรียมความพร้อมรับมือ และการตอบโต้และบรรเทาทุกข์ รวมถึงการฟื้นฟูบูรณะและก่อสร้างใหม่	
		1.2.5 ระบบการให้ความรู้ด้านการรักษาสิ่งแวดล้อมและความสะอาดแก่นักท่องเที่ยวและผู้เกี่ยวข้อง	0	ไม่มีระบบการให้ความรู้	
			1	มีการติดป้ายประชาสัมพันธ์ให้ความรู้	
			2	มีการจัดโครงการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้	
			3	มีการจัดโครงการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ที่นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม	
		1.2.6 นโยบาย กฎหมาย และข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม	0	ไม่มีนโยบาย กฎหมาย และข้อบังคับ	
			1	มีนโยบาย กฎหมาย และข้อบังคับ แต่ไม่มีการดำเนินการที่ชัดเจน	
			2	มีการดำเนินโครงการตามนโยบาย กฎหมาย และข้อบังคับ อย่างชัดเจน	
			3	มีโครงการที่ประสบความสำเร็จ ตามนโยบาย กฎหมาย และข้อบังคับ	
		1.3 การใช้งาน	1.3.1 การส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับบริการท่องเที่ยวลดการใช้พลังงาน	0	ไม่มีการส่งเสริม
				1	มีการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการลดการใช้พลังงาน โดยการติดประกาศ
	2			มีการดำเนินโครงการส่งเสริมการลดการใช้พลังงาน	
	3			มีการดำเนินโครงการส่งเสริมการลดการใช้พลังงานอย่างเป็นรูปธรรมและอย่างมีส่วนร่วมกับนักท่องเที่ยว	
	1.3.2 การส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับบริการท่องเที่ยวลดการใช้น้ำ		0	ไม่มีการส่งเสริม	
			1	มีการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการลดการใช้น้ำ โดยการติดประกาศ	
			2	มีการดำเนินโครงการส่งเสริมการลดการใช้น้ำ	
			3	มีการดำเนินโครงการส่งเสริมการลดการใช้น้ำอย่างเป็นรูปธรรมและอย่างมีส่วนร่วมกับนักท่องเที่ยว	
	1.3.3 การส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับบริการท่องเที่ยวลดการใช้ทรัพยากรอื่น ๆ		0	ไม่มีการส่งเสริม	
			1	มีการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการลดการใช้ทรัพยากรอื่น ๆ โดยการติดประกาศ	
2			มีการดำเนินโครงการส่งเสริมการลดการใช้ทรัพยากรอื่น ๆ		

องค์ประกอบ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว	ขั้นตอน	เกณฑ์	ตัวบ่งชี้	
	1.4 การจัดการ ของเสีย	1.4.1 ระบบการบำบัดน้ำทิ้ง และน้ำเสียก่อนการ ระบาย	3	มีการดำเนินโครงการส่งเสริมการลดการใช้ทรัพยากรอื่น ๆ อย่างเป็นรูปธรรม และอย่างมีส่วนร่วมกับนักท่องเที่ยว
			0	ไม่มีระบบบำบัด
			1	มีระบบบำบัดน้ำทิ้งและน้ำเสีย แต่ยังไม่ได้มาตรฐาน
			2	มีระบบบำบัดน้ำทิ้งและน้ำเสียที่ได้มาตรฐาน
		3	มีระบบบำบัดน้ำทิ้งและน้ำเสียที่สูงกว่ามาตรฐาน	
		1.4.2 ระบบการกำจัดขยะ รวมถึงการกำหนดจุดทิ้ง ขยะภายในแหล่ง	0	ไม่มีระบบการกำจัดหรือการกำหนดจุดทิ้งขยะ
			1	มีการกำหนดจุดทิ้งขยะภายในแหล่ง แต่ไม่มีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ
			2	มีการกำหนดจุดทิ้งขยะภายในแหล่ง มีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ แต่ไม่มีระบบกำจัดขยะ
			3	มีการกำหนดจุดทิ้งขยะภายในแหล่ง มีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ และมีระบบกำจัดขยะ
		2 กิจกรรมการ ท่องเที่ยว	2.1 วัตถุประสงค์	2.1.1 นโยบายการจัดซื้อ/ จัดหาอุปกรณ์ที่ใช้ใน กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
1	มีนโยบายการจัดซื้อ/จัดหาอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม แต่ไม่มีการดำเนินการที่ชัดเจน			
2	มีการดำเนินโครงการตามนโยบาย การจัดซื้อ/จัดหาอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อย่างชัดเจน			
3	มีโครงการที่ประสบความสำเร็จ ตามนโยบายการจัดซื้อ/จัดหาอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม			
0	ไม่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงมีส่วนช่วยรักษาและพัฒนาสภาพแวดล้อม			
2.1.2 กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงมีส่วนช่วยรักษา และพัฒนา สภาพแวดล้อม	1			มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม แต่ไม่มีส่วนช่วยพัฒนาสภาพแวดล้อม
	2			อย่างน้อย 1 กิจกรรม เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

องค์ประกอบ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว	ขั้นตอน	เกณฑ์	ตัวบ่งชี้			
				รวมถึงมีส่วนช่วยรักษาและพัฒนา สภาพแวดล้อม		
			3	ทุกกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มี เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงมีส่วนช่วยรักษา และพัฒนาสภาพแวดล้อม		
			2.1.3	การจัดการแหล่งน้ำและ พลังงานที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม	0	ไม่มีการจัดการแหล่งน้ำและพลังงานที่ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
			1	มีแผนการจัดการแหล่งน้ำและพลังงานที่ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม		
			2	มีการจัดการแหล่งน้ำ หรือ พลังงานที่เป็น มิตรกับสิ่งแวดล้อม		
			3	มีการจัดการแหล่งน้ำ และ พลังงานที่เป็น มิตรกับสิ่งแวดล้อม		
			2.2	การ ดำเนินการ	2.2.1	การให้ข้อมูลแนวทางการ เข้าร่วมกิจกรรมการ ท่องเที่ยวโดยไม่ทำลาย สิ่งแวดล้อม
	1	มีแผนการให้ข้อมูลแนวทางการเข้าร่วม กิจกรรมการท่องเที่ยวโดยไม่ทำลาย สิ่งแวดล้อม แต่ไม่ได้รับความร่วมมือจาก นักท่องเที่ยว				
	2	มีการให้ข้อมูลแนวทางการเข้าร่วม กิจกรรมการท่องเที่ยวโดยไม่ทำลาย สิ่งแวดล้อม แต่ไม่ได้รับความร่วมมือจาก นักท่องเที่ยว				
	3	มีการให้ข้อมูลแนวทางการเข้าร่วม กิจกรรมการท่องเที่ยวโดยไม่ทำลาย สิ่งแวดล้อม ได้รับความร่วมมือจาก นักท่องเที่ยว				
	2.2.2	รูปแบบกิจกรรมที่ไม่ ส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตและ พฤติกรรมของสิ่งมีชีวิต ในแหล่ง	0	มีรูปแบบกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตอยู่และพฤติกรรมของ สิ่งมีชีวิตในแหล่ง		
	1	-				
	2	-				
	3	ไม่มีรูปแบบกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตอยู่และพฤติกรรมของ สิ่งมีชีวิตในแหล่ง				
	2.2.3	แนวทางการลดการใช้น้ำ ไฟฟ้า และทรัพยากรอื่น ๆ	0	ไม่มีแนวทางการลดการใช้น้ำ ไฟฟ้า และทรัพยากรอื่น ๆ		
1	มีการประชาสัมพันธ์แนวทางการลดการ ใช้น้ำ ไฟฟ้า และทรัพยากรอื่น ๆ โดย การติดประกาศ					
2	มีการดำเนินโครงการส่งเสริมการลดการ ใช้น้ำ ไฟฟ้า และทรัพยากรอื่น ๆ					

องค์ประกอบ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว	ขั้นตอน	เกณฑ์	ตัวบ่งชี้	
		2.2.4 การฝึกอบรมพนักงานทุกคนเกี่ยวกับบทบาทและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม	3	มีการดำเนินโครงการส่งเสริมการตลาดใช้น้ำ ไฟฟ้า และทรัพยากรอื่น ๆ อย่างเป็นรูปธรรมและอย่างมีส่วนร่วมกับนักท่องเที่ยว
			0	ไม่มีการฝึกอบรมพนักงานทุกคนเกี่ยวกับบทบาทและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม
			1	มีแผนการฝึกอบรมพนักงานทุกคนเกี่ยวกับบทบาทและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม
			2	จัดฝึกอบรมพนักงานบางฝ่ายเกี่ยวกับบทบาทและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม
			3	มีการฝึกอบรมพนักงานทุกคนเกี่ยวกับบทบาทและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมประเมินผล
		2.2.5 การดำเนินกิจกรรมที่ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อม	0	มีการดำเนินกิจกรรมที่ไม่ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อม
			1	-
			2	-
			3	มีการดำเนินกิจกรรมที่ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อม
			3	มีการดำเนินโครงการส่งเสริมการตลาดใช้น้ำ ไฟฟ้า และทรัพยากรอื่น ๆ อย่างเป็นรูปธรรมและอย่างมีส่วนร่วมกับนักท่องเที่ยว
	2.3 การใช้งาน	2.3.1 การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในการปฏิบัติตัวให้ถูกต้อง เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	0	ไม่มีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในการปฏิบัติตัวให้ถูกต้อง เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
			1	มีแผนการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในการปฏิบัติตัวให้ถูกต้อง เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
			2	มีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในการปฏิบัติตัวให้ถูกต้อง เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ผ่านการประชาสัมพันธ์/ติดประกาศ
			3	มีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในการปฏิบัติตัวให้ถูกต้อง เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อย่างเป็นรูปธรรมและอย่างมีส่วนร่วมกับนักท่องเที่ยว
		2.3.2 การส่งเสริมกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	0	ไม่มีการส่งเสริมกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
1			มีการดำเนินโครงการส่งเสริมกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม แต่ไม่มีการประชาสัมพันธ์	
3			มีการดำเนินโครงการส่งเสริมกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และมีการประชาสัมพันธ์	

องค์ประกอบ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว	ขั้นตอน	เกณฑ์	ตัวบ่งชี้	
			2	มีการดำเนินโครงการส่งเสริมกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และมีการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จัก
			3	มีการดำเนินโครงการส่งเสริมกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อย่างเป็นรูปธรรมและอย่างมีส่วนร่วมกับนักท่องเที่ยว
			0	ไม่มีการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และคุ้มค่า
		1	มีแผนการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และคุ้มค่า โดยการตีตประกาศ	
		2	มีการดำเนินโครงการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และคุ้มค่า	
		3	มีการดำเนินโครงการรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และคุ้มค่า อย่างเป็นรูปธรรมและอย่างมีส่วนร่วมกับนักท่องเที่ยว	
		0	ไม่มีโครงการรณรงค์การรักษาความสะอาด ทิ้งขยะในพื้นที่ที่จัดให้	
	1	มีโครงการรณรงค์การรักษาความสะอาด ทิ้งขยะในพื้นที่ที่จัดให้ แต่ไม่ได้ดำเนินการ		
	2	มีโครงการรณรงค์การรักษาความสะอาด ทิ้งขยะในพื้นที่ที่จัดให้ กำลังดำเนินการ		
	3	มีโครงการรณรงค์การรักษาความสะอาด ทิ้งขยะในพื้นที่ที่จัดให้ อย่างเป็นรูปธรรมและอย่างมีส่วนร่วมกับนักท่องเที่ยว		
	0	ไม่มีระบบการจัดการขยะที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม		
	1	มีระบบการจัดการขยะที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แต่ยังไม่มีความมาตรฐาน		
	2	มีระบบการจัดการขยะที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่ได้มาตรฐาน		
	3	มีระบบการจัดการขยะที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่สูงกว่ามาตรฐาน		
0	ไม่มีระบบการคัดแยกขยะเปียก แห้ง (นำกลับมาใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่)			
1	มีระบบการคัดแยกขยะเปียก แห้ง (นำกลับมาใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่) แต่ยังไม่มีความมาตรฐาน			

องค์ประกอบ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว	ขั้นตอน	เกณฑ์	ตัวบ่งชี้			
			2	มีระบบการคัดแยกขยะเปียก แห้ง (นำกลับมาใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่) ที่ได้มาตรฐาน		
			3	มีระบบการคัดแยกขยะเปียก แห้ง (นำกลับมาใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่) ที่สูงกว่ามาตรฐาน		
3 ร้านขายของที่ระลึก	3.1 วัตถุดิบ	3.1.1 นโยบายการจัดซื้อ/จัดหาวัตถุดิบท้องถิ่น และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	0	ไม่มีนโยบายการจัดซื้อ/จัดหาวัตถุดิบท้องถิ่น และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม		
			1	มีนโยบายการจัดซื้อ/จัดหาวัตถุดิบท้องถิ่น และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม แต่ไม่มีการดำเนินการที่ชัดเจน		
			2	มีการดำเนินโครงการตามนโยบายการจัดซื้อ/จัดหาวัตถุดิบท้องถิ่น และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน		
			3	มีโครงการที่ประสบความสำเร็จ ตามนโยบายการจัดซื้อ/จัดหาวัตถุดิบท้องถิ่น และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม		
		3.1.2 การไม่ใช้หรือเกี่ยวข้องกับวัตถุดิบที่ผิดกฎหมาย อาทิ สัตว์ป่าคุ้มครอง	0	มีการใช้หรือเกี่ยวข้องกับวัตถุดิบที่ผิดกฎหมาย อาทิ สัตว์ป่าคุ้มครอง		
			1	-		
			2	-		
			3	ไม่มีการใช้หรือเกี่ยวข้องกับวัตถุดิบที่ผิดกฎหมาย อาทิ สัตว์ป่าคุ้มครอง		
		3.1.3 การลด/ยกเลิกการใช้สารเคมีหรือวัสดุที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม	0	ไม่มีการลด/ยกเลิกการใช้สารเคมีหรือวัสดุที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม		
			1	มีการลดการใช้สารเคมีหรือวัสดุที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม		
			2	มีการยกเลิกการใช้สารเคมีหรือวัสดุที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม		
			3	มีการยกเลิกการใช้สารเคมีและวัสดุที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม		
		3.1.4 การจัดหาแหล่งน้ำและพลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	0	ไม่มีการจัดหาแหล่งน้ำและพลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม		
			1	มีแผนการจัดหาแหล่งน้ำและพลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม		
			2	มีการจัดหาแหล่งน้ำหรือพลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม		
			3	มีการจัดหาแหล่งน้ำและพลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม		
			3.2 การดำเนินการ	3.2.1 การใช้ข้อความโฆษณา และการให้ข้อมูลที่	0	ไม่มีการใช้ข้อความโฆษณาและการให้ข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วนตามความเป็นจริง

องค์ประกอบ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว	ขั้นตอน	เกณฑ์	ตัวบ่งชี้	
		ถูกต้องและครบถ้วนตาม ความเป็นจริง	1	มีการใช้ข้อความโฆษณาและการให้ ข้อมูลที่ถูกต้อง
			2	มีการใช้ข้อความโฆษณาและการให้ ข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน
			3	มีการใช้ข้อความโฆษณาและการให้ ข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วนตามความ เป็นจริง
		3.2.2 กระบวนการผลิตที่เป็น มิตรต่อสิ่งแวดล้อม	0	ไม่มีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม
			1	มีนโยบายการปรับเปลี่ยนกระบวนการ ผลิต ให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
			2	มีการดำเนินการปรับเปลี่ยน กระบวนการผลิต ให้เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม
			3	มีกระบวนการผลิต ที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม พร้อมผลการประเมิน
		3.2.3 การออกแบบบรรจุภัณฑ์ ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ลดการใช้พลาสติก โฟม และทรัพยากรอื่น ๆ	0	ไม่มีการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม ลดการใช้พลาสติก โฟม และทรัพยากรอื่น ๆ
			1	มีแผนการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่เป็น มิตรต่อสิ่งแวดล้อม ลดการใช้พลาสติก โฟม และทรัพยากรอื่น ๆ
			2	มีการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม ลดการใช้พลาสติก โฟม และทรัพยากรอื่น ๆ
			3	มีการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม ยกเลิกการใช้พลาสติก และโฟม
			3.2.4 การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ส่งเสริมการลด การใช้ซ้ำ การนำกลับมาใช้ใหม่ (3Rs)	0
		1		มีการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ส่งเสริมการ นำกลับมาใช้ใหม่
		2		มีการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ส่งเสริมการ นำมาใช้ซ้ำ และการนำกลับมาใช้ใหม่
		3		มีการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ส่งเสริมการ ลด การใช้ซ้ำ และการนำกลับมาใช้ใหม่
		3.2.5 การฝึกอบรมพนักงานทุก คนเกี่ยวกับบทบาทและ ความรับผิดชอบต่อ สิ่งแวดล้อม	0	ไม่มีการฝึกอบรมพนักงานทุกคน เกี่ยวกับบทบาทและความรับผิดชอบต่อ สิ่งแวดล้อม
			1	มีแผนการฝึกอบรมพนักงานทุกคน เกี่ยวกับบทบาทและความรับผิดชอบต่อ สิ่งแวดล้อม

องค์ประกอบ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว	ขั้นตอน	เกณฑ์	ตัวบ่งชี้	
			2	จัดฝึกอบรมพนักงานบางฝ่ายเกี่ยวกับ บทบาทและความรับผิดชอบต่อ สิ่งแวดล้อม
			3	การฝึกอบรมพนักงานทุกคนเกี่ยวกับ บทบาทและความรับผิดชอบต่อ สิ่งแวดล้อม พร้อมประเมินผล
	3.3 การใช้งาน	3.3.1 การส่งเสริมให้ นักท่องเที่ยวเลือก ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม	0	ไม่มีการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเลือก ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
			1	มีการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมให้ นักท่องเที่ยวเลือกผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อม โดยการติดประกาศ
			2	มีการดำเนินโครงการส่งเสริมให้ นักท่องเที่ยวเลือกผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อม
			3	มีการดำเนินโครงการส่งเสริมให้ นักท่องเที่ยวเลือกผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อม อย่างเป็นรูปธรรมและ อย่างมีส่วนร่วมกับนักท่องเที่ยว
		3.3.2 การนำผลิตภัณฑ์ที่เป็น มิตรต่อสิ่งแวดล้อมมา บริการเป็นทางเลือกให้ ผู้บริโภค	0	ไม่มีการนำผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อมมาบริการเป็นทางเลือกให้ ผู้บริโภค
			1	มีแผนการนำผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อมมาบริการเป็นทางเลือกให้ ผู้บริโภค
			2	มีการนำผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อมมาบริการเป็นทางเลือกให้ ผู้บริโภค
			3	จำหน่ายเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อมแก่ผู้บริโภค
		3.3.3 การให้ข้อมูลวิธีการใช้ งานที่ถูกต้อง ครบถ้วน เพื่อให้สามารถใช้งานได้ อย่างเต็มประสิทธิภาพ	0	ไม่มีการให้ข้อมูลวิธีการใช้งานที่ถูกต้อง ครบถ้วน เพื่อให้สามารถใช้งานได้ เต็มประสิทธิภาพ
			1	มีการให้ข้อมูลวิธีการใช้งานที่ถูกต้อง
			2	มีการให้ข้อมูลวิธีการใช้งานที่ถูกต้อง ครบถ้วน
			3	มีการให้ข้อมูลวิธีการใช้งานที่ถูกต้อง ครบถ้วน สามารถใช้งานได้ อย่างเต็มประสิทธิภาพ
	3.4 การจัดการ ของเสีย	3.4.1 การตรวจวัดปริมาณขยะ เพื่อหาแนวทางลด ปริมาณขยะ	0	ไม่มีการตรวจวัดปริมาณขยะ เพื่อหา แนวทางลดปริมาณขยะ
			1	มีนโยบายการตรวจวัดปริมาณขยะ เพื่อ หาแนวทางลดปริมาณขยะ
			2	มีดำเนินการตรวจวัดปริมาณขยะ เพื่อ หาแนวทางลดปริมาณขยะ

องค์ประกอบ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว	ขั้นตอน	เกณฑ์	ตัวบ่งชี้			
		3.4.2 ระบบการนำวัสดุกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) และการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)	3	มีการตรวจวัดปริมาณขยะ ปฏิบัติตามแนวทางการลดปริมาณขยะ		
			0	ไม่มีระบบการนำวัสดุกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) และการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)		
			1	มีระบบการนำวัสดุกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse)		
			2	มีระบบการนำวัสดุกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) และการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)		
			3	มีการผลการดำเนินการ ในการนำวัสดุกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) และการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)		
		3.4.3 ระบบการจัดการขยะที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0	ไม่มีระบบการจัดการขยะที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม		
			1	มีระบบการจัดการขยะที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แต่ยังไม่ได้มาตรฐาน		
			2	มีระบบการจัดการขยะที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่ได้มาตรฐาน		
			3	มีระบบการจัดการขยะที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ที่สูงกว่ามาตรฐาน		
		3.4.4 การดำเนินการเพื่อลดมลพิษ การปล่อยของเสียออกสู่สิ่งแวดล้อม ทางอากาศ น้ำ และดิน	0	ไม่มีการดำเนินการเพื่อลดมลพิษ การปล่อยของเสียออกสู่สิ่งแวดล้อม ทางอากาศ น้ำ และดิน		
			1	มีการดำเนินการเพื่อลดมลพิษ การปล่อยของเสียออกสู่สิ่งแวดล้อม ทางอากาศ น้ำ และดิน (อย่างน้อย 1)		
			2	มีการดำเนินการเพื่อลดมลพิษ การปล่อยของเสียออกสู่สิ่งแวดล้อม ทางอากาศ น้ำ และดิน (อย่างน้อย 2)		
			3	มีการดำเนินการเพื่อลดมลพิษ การปล่อยของเสียออกสู่สิ่งแวดล้อม ทางอากาศ น้ำ และดิน		
		4 ร้านอาหาร	4.1 วัตถุประสงค์	4.1.1 นโยบายการจัดซื้อ/จัดหาวัตถุดิบท้องถิ่น ตามฤดูกาล และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	0	ไม่มีนโยบายการจัดซื้อ/จัดหาวัตถุดิบท้องถิ่น ตามฤดูกาล และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
					1	มีนโยบายการจัดซื้อ/จัดหาวัตถุดิบท้องถิ่น ตามฤดูกาล และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
					2	มีการจัดซื้อ/จัดหาวัตถุดิบท้องถิ่น ตามฤดูกาล

องค์ประกอบ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว	ขั้นตอน	เกณฑ์	ตัวบ่งชี้	
		4.1.2 การไม่ใช้หรือเกี่ยวข้องกับวัสดุที่ผิดกฎหมาย อาทิ สัตว์ป่าคุ้มครอง	3	มีการจัดซื้อ/จัดหาวัสดุที่ถูกต้องตามฤดูกาล และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
			0	มีการใช้วัสดุที่ผิดกฎหมายในการปรุงอาหาร
			1	-
			2	-
			3	ไม่มีการนำวัสดุที่ผิดกฎหมายมาใช้ในการปรุงอาหาร
		4.1.3 การใช้พลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น พลังงานทดแทน พลังงานหมุนเวียน	0	ไม่มีการใช้พลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
			1	มีแผนการใช้พลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
			2	มีการเลือกใช้พลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
			3	มีการใช้พลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมตรวจวัดและประเมินผล
		4.1.4 การจัดหาแหล่งน้ำที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	0	ไม่มีการจัดหาแหล่งน้ำที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
			1	มีแผนการจัดหาแหล่งน้ำที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
			2	มีการใช้น้ำจากแหล่งน้ำที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
			3	มีการใช้น้ำจากแหล่งน้ำที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมตรวจวัดและประเมินผล
		4.2 การจัดการ/การดำเนินการ	4.2.1 การบริหารจัดการขอบเขตธุรกิจ ที่ให้ความสำคัญต่อประเด็นสิ่งแวดล้อม	0
	1			มีนโยบายการบริหารจัดการธุรกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
	2			มีการดำเนินการบางกิจกรรมตามนโยบายการบริหารจัดการธุรกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
	3			มีการดำเนินการทุกกิจกรรมตามนโยบายการบริหารจัดการธุรกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
	4.2.2 ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อกำหนดต่าง ๆ โดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม		0	หลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อกำหนด ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม
			1	-
			2	-
3			ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อกำหนดต่าง ๆ โดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม	

องค์ประกอบ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว	ขั้นตอน	เกณฑ์	ตัวบ่งชี้	
		4.2.3 การฝึกอบรมพนักงานทุกคนเกี่ยวกับบทบาทและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม	0	ไม่มีการจัดฝึกอบรมสำหรับพนักงานเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม
			1	มีแผนการจัดฝึกอบรมสำหรับพนักงานเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม
			2	จัดฝึกอบรมพนักงานบางฝ่ายเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม
			3	จัดฝึกอบรมพนักงานทุกคนเกี่ยวกับบทบาท ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมประเมินผล
		4.2.4 ระบบการใช้วัตถุดิบเพื่อลดการเกิดการสูญเสีย (Food loss) จากการขนส่ง เก็บรักษา และแปรรูป	0	ไม่มีระบบการใช้วัตถุดิบเพื่อลดการเกิดการสูญเสีย จากการขนส่ง เก็บรักษา และแปรรูป
			1	มีแผนการจัดระบบการใช้วัตถุดิบเพื่อลดการเกิดการสูญเสีย (Food loss) จากการขนส่ง เก็บรักษา และแปรรูป
			2	มีระบบการใช้วัตถุดิบเพื่อลดการเกิดการสูญเสีย (Food loss) จากการขนส่ง เก็บรักษา และแปรรูป
			3	มีระบบการใช้วัตถุดิบเพื่อลดการเกิดการสูญเสีย (Food loss) จากการขนส่ง เก็บรักษา และแปรรูป และประเมินผล
		4.2.5 แนวทางการลดการใช้ไฟฟ้า และทรัพยากรอื่น ๆ เช่น กระดาษเช็ดปาก สารทำความสะอาด	0	ไม่มีนโยบายส่งเสริมการลดการใช้ไฟฟ้า และทรัพยากรอื่น ๆ
			1	มีแผนการจัดแนวทางส่งเสริมการลดการใช้ไฟฟ้า และทรัพยากรอื่น ๆ
			2	มีการดำเนินการตามแนวทางส่งเสริมการลดการใช้ไฟฟ้า และทรัพยากรอื่น ๆ
			3	มีการดำเนินการตามแนวทางส่งเสริมการลดการใช้ไฟฟ้า และทรัพยากรอื่น ๆ พร้อมทั้งตรวจวัดและประเมินผล
4.3 การใช้งาน	4.3.1	รายการอาหารที่ใช้วัตถุดิบท้องถิ่น ตามฤดูกาล และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	0	ไม่ใช้วัตถุดิบหลักในท้องถิ่น ตามฤดูกาล และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
			1	มีนโยบายการใช้วัตถุดิบหลักในท้องถิ่น ตามฤดูกาล และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
			2	ใช้วัตถุดิบหลักในท้องถิ่น ตามฤดูกาล
			3	มีนโยบายการใช้วัตถุดิบหลักในท้องถิ่น ตามฤดูกาล
	4.3.2	โครงการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเลือกบริโภคอาหารที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม	0	ไม่มีโครงการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเลือกบริโภคอาหารที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม
			1	มีแผนการทำโครงการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเลือกบริโภคอาหารที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

องค์ประกอบ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว	ขั้นตอน	เกณฑ์	ตัวบ่งชี้			
			2	มีโครงการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเลือกบริโภคอาหารที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม		
			3	มีโครงการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเลือกบริโภคอาหารที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม พร้อมสำรวจความพึงพอใจ		
		4.3.3	แนวทางส่งเสริมการลดการใช้ภาชนะบรรจุและการเกิดขยะอาหาร เช่น ปริมาณอาหารที่เสิร์ฟ	0	ไม่มีแนวทางการส่งเสริม เพื่อลดการใช้ภาชนะบรรจุและการเกิดขยะอาหาร	
				1	มีนโยบายเพื่อจัดทำแนวทางการส่งเสริม เพื่อลดการใช้ภาชนะบรรจุและการเกิดขยะอาหาร	
				2	มีแนวทางการส่งเสริม เพื่อลดการใช้ภาชนะบรรจุและการเกิดขยะอาหาร	
				3	มีการส่งเสริม เพื่อลดการใช้ภาชนะบรรจุและการเกิดขยะอาหาร พร้อมทั้งประเมินผล	
		4.3.4	การออกแบบร้านอาหารเพื่อลดการใช้พลังงานสำหรับความเย็นและแสงสว่าง	0	ร้านอาหารไม่มีการออกแบบเพื่อลดการใช้พลังงาน สำหรับความเย็นและแสงสว่าง	
				1	การออกแบบร้านอาหารเพื่อลดการใช้พลังงาน สำหรับแสงสว่าง	
				2	การออกแบบร้านอาหารเพื่อลดการใช้พลังงาน สำหรับอากาศถ่ายเท และเย็นสบาย	
				3	การออกแบบร้านอาหารเพื่อลดการใช้พลังงาน สำหรับความเย็นและแสงสว่าง	
	4.4	การจัดการของเสีย	4.4.1	การตรวจวัดปริมาณขยะเพื่อหาแนวทางลดปริมาณขยะ	0	ไม่มีการตรวจวัดปริมาณขยะ
					1	มีแผนการจัดทำการตรวจวัดปริมาณขยะ
					2	มีการตรวจวัดปริมาณขยะ
					3	มีการตรวจวัดปริมาณขยะ และแนวทางการลดปริมาณขยะ
			4.4.2	ระบบการนำวัสดุกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) และการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)	0	ไม่มีระบบการใช้ซ้ำ (Reuse) และการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)
					1	มีแผนการจัดระบบการใช้ซ้ำ (Reuse) และการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)
					2	มีระบบการใช้ซ้ำ (Reuse) และการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)
					3	มีระบบการใช้ซ้ำ (Reuse) และการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) พร้อมการตรวจวัดและประเมินผล
			4.4.3	ระบบการจัดการขยะที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0	ไม่มีการจัดการขยะที่เป็นระบบ
					1	มีแผนการจัดการขยะที่เป็นระบบและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

องค์ประกอบ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว	ขั้นตอน	เกณฑ์	ตัวบ่งชี้	
		4.4.4 การดำเนินการเพื่อลดมลพิษ การปล่อยของเสียออกสู่สิ่งแวดล้อม ทางอากาศ น้ำ และดิน	2	มีการจัดการขยะที่เป็นระบบและไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
			3	มีการจัดการขยะที่เป็นระบบและไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งตรวจวัดและประเมินผล
			0	ไม่มีการดำเนินการเพื่อลดมลพิษ ก่อนปล่อยของเสียออกสู่สิ่งแวดล้อม
			1	มีแผนการจัดการเพื่อลดมลพิษ ก่อนปล่อยของเสียออกสู่สิ่งแวดล้อม
			2	มีการดำเนินการเพื่อลดมลพิษ ก่อนปล่อยของเสียออกสู่สิ่งแวดล้อม
			3	มีการดำเนินการเพื่อลดมลพิษก่อนปล่อยของเสียออกสู่สิ่งแวดล้อม และตรวจสอบวัดผลต่อเนื่อง
			5 ที่พัก	5.1 วัตถุประสงค์
1	มีนโยบายการจัดซื้อ/จัดหาผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น			
2	มีการจัดซื้อ/จัดหาผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น			
3	มีการจัดซื้อ/จัดหาผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม			
5.1.2 การจัดหาหน้าเพื่อการอุปโภคบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	0	ไม่มีการจัดหาหน้าเพื่อการอุปโภคบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม		
	1	มีแผนการจัดหาหน้าเพื่อการอุปโภคบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม		
	2	มีการจัดหาหน้าเพื่อการอุปโภคบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม		
	3	มีการจัดหาหน้าเพื่อการอุปโภคบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งการประเมินผล		
5.1.3 ระบบพลังงานไฟฟ้า พลังงานทดแทน เช่น พลังงานแสงแดด พลังงานลม	0	ไม่มีพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานทดแทน		
	3	มีการใช้พลังงานทดแทน เช่น พลังงานแสงแดด พลังงานลม		
5.2 การจัดการ/การดำเนินการ	5.2.1 การบริหารจัดการขอบเขตธุรกิจ ที่ให้ความสำคัญต่อประเด็นสิ่งแวดล้อม	0		ไม่มีการบริหารจัดการที่ให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม
		1		มีนโยบายการบริหารจัดการธุรกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
		2		มีการดำเนินการบางกิจกรรมตามนโยบายการบริหารจัดการธุรกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

องค์ประกอบ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว	ขั้นตอน	เกณฑ์	ตัวบ่งชี้	
			3	มีการดำเนินการทุกกิจกรรมตามนโยบายการบริหารจัดการธุรกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
		5.2.2 ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อกำหนดต่าง ๆ โดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม	0	หลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อกำหนด ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม
			1	-
			2	-
			3	ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อกำหนดต่าง ๆ โดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม
		5.2.3 สิทธิในที่ดินถูกต้องตามกฎหมาย ไม่บุกรุกพื้นที่ป่าไม้หรืออุทยานทางธรรมชาติ	0	ดำเนินการธุรกิจในพื้นที่ที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือบุกรุกพื้นที่ป่าไม้หรืออุทยานทางธรรมชาติ
			1	-
			2	-
			3	ดำเนินการธุรกิจในพื้นที่ที่มีสิทธิถูกต้องตามกฎหมาย หรือบุกรุกพื้นที่ป่าไม้หรืออุทยานทางธรรมชาติ
		5.2.4 การฝึกอบรมพนักงานทุกคนเกี่ยวกับบทบาทและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม	0	ไม่มีการจัดฝึกอบรมสำหรับพนักงานเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม
			1	มีแผนการจัดฝึกอบรมสำหรับพนักงานเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม
			2	จัดฝึกอบรมพนักงานบางฝ่าย เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม
			3	จัดฝึกอบรมพนักงานทุกคนเกี่ยวกับบทบาท ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมประเมินผล
		5.2.5 การออกแบบสิ่งปลูกสร้างที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและมีความสอดคล้องพื้นที่	0	การออกแบบสิ่งปลูกสร้าง ไม่ได้คำนึงถึงด้านสิ่งแวดล้อมและความสอดคล้องพื้นที่
			1	การออกแบบสิ่งปลูกสร้างมีการคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม
			2	การออกแบบสิ่งปลูกสร้างมีการคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและมีความสอดคล้องพื้นที่
			3	การออกแบบสิ่งปลูกสร้างมีการคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม ช่วยลดการใช้พลังงาน และมีความสอดคล้องกับพื้นที่
		5.2.6 การประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ปลูกสร้าง	0	ไม่มีการทำประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ปลูกสร้าง
			1	-
			2	มีการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ปลูกสร้าง

องค์ประกอบ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว	ขั้นตอน	เกณฑ์	ตัวบ่งชี้	
		5.2.7 การใช้วัสดุอุปกรณ์ ก่อสร้างอย่างคุ้มค่า	3	มีการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ของพื้นที่ปลูกสร้าง และดำเนินการตาม ชี้วัด
			0	ไม่มีการคำนึงถึงการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ ก่อสร้าง
			1	เน้นการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ก่อสร้างที่ ต้นทุนต่ำ
			2	ใช้วัสดุอุปกรณ์ก่อสร้างอย่างคุ้มค่า
			3	เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ก่อสร้างที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม และใช้อย่างคุ้มค่า
	5.3 การใช้งาน	5.3.1 การตรวจวัดปริมาณการใช้พลังงาน	0	ไม่มีการตรวจวัดปริมาณการใช้พลังงาน
			1	มีนโยบายจัดทำแบบประเมินการ ตรวจวัดปริมาณการใช้พลังงาน
			2	มีการตรวจวัดปริมาณการใช้พลังงาน
			3	มีการตรวจวัดปริมาณการใช้พลังงาน และขอปฏิบัติเพื่อลดการใช้พลังงาน
		5.3.2 การตรวจวัดปริมาณการใช้น้ำ	0	ไม่มีการตรวจวัดปริมาณการใช้น้ำ
			1	มีการจัดทำแบบประเมินเพื่อตรวจวัด ปริมาณการใช้น้ำ
			2	มีการตรวจวัดปริมาณการใช้น้ำ
			3	มีการตรวจวัดปริมาณการใช้น้ำ และ นโยบายลดการใช้น้ำอย่างพอเพียง
		5.3.3 การตรวจวัดปริมาณการใช้ทรัพยากร และ ผลิตภัณฑ์อื่น ๆ	0	ไม่มีการตรวจวัดปริมาณการใช้ ทรัพยากรและผลิตภัณฑ์อื่น ๆ
			1	มีการจัดทำแบบประเมินเพื่อตรวจวัด ปริมาณการใช้ทรัพยากร
			2	มีการตรวจวัดปริมาณการใช้ทรัพยากร
			3	มีการตรวจวัดปริมาณการใช้ทรัพยากร และนโยบายลดการใช้ทรัพยากรอย่าง เหมาะสม
		5.3.4 ระบบประหยัดพลังงาน หรือส่งเสริมให้เกิดการ ประหยัดพลังงาน	0	ไม่มีระบบประหยัดพลังงาน หรือส่งเสริม ให้เกิดการประหยัดพลังงาน
			1	มีการใช้อุปกรณ์หรือเครื่องใช้ไฟฟ้า บางส่วน ที่มีระบบประหยัดพลังงาน
			2	ใช้ระบบประหยัดพลังงาน และตรวจเช็ค สภาพความทั้งหมดขององค์กร
	3		มีระบบประหยัดพลังงาน ทั้งการส่งเสริม ให้พนักงานและลูกค้าร่วมกันประหยัด พลังงาน	
5.3.5 ระบบประหยัดน้ำ หรือ ส่งเสริมให้เกิดการ ประหยัดน้ำ	0	ไม่มีการติดตั้งระบบประหยัดน้ำ		
	1	มีแผนการติดตั้งระบบประหยัดน้ำ ภายในสถานประกอบการ		

องค์ประกอบ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว	ขั้นตอน	เกณฑ์	ตัวบ่งชี้	
			2	มีการติดตั้งระบบประหยัดน้ำภายใน สถานประกอบ
			3	มีระบบประหยัดน้ำและส่งเสริมให้เกิด การประหยัดน้ำ
		5.3.6 ระบบประหยัดหรือ ส่งเสริมเพื่อลดการใช้ ทรัพยากร และ ผลิตภัณฑ์อื่น ๆ	0	ไม่มีระบบประหยัดหรือส่งเสริมเพื่อลด การใช้ทรัพยากร
		1	มีแผนการจัดทำระบบการส่งเสริมเพื่อ ลดการใช้ทรัพยากร	
		2	มีการส่งเสริมเพื่อลดการใช้ทรัพยากร และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ	
		3	มีการส่งเสริมเพื่อลดการใช้ทรัพยากร และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ พร้อมตรวจวัดและ ประเมินผล	
		5.3.7 การลดการใช้สารเคมีที่ เป็นอันตราย เช่น ยาฆ่า แมลง สีทาอาคาร และ สารทำความสะอาด	0	มีการใช้สารเคมีที่เป็นอันตราย
		1	มีแผนการลดการใช้สารเคมีที่เป็น อันตราย	
		2	มีการลดการใช้สารเคมีที่เป็นอันตราย	
		3	มีการลดการใช้สารเคมีที่เป็นอันตราย พร้อมทั้งมีการตรวจวัดและการ ประเมินผล	
		5.3.8 การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	0	ไม่มีการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม
		1	มีแผนการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม	
		2	เลือกใช้ผลิตภัณฑ์บางส่วนที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม	
		3	เลือกใช้ผลิตภัณฑ์บางส่วนที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งมีการตรวจวัดและ ประเมินผล	
		5.3.9 โครงการส่งเสริมให้ นักท่องเที่ยวเลือกใช้ บริการที่พักที่ร่วม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	0	ไม่มีโครงการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยว เลือกใช้บริการที่พักที่ร่วมอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม
		1	มีแผนการทำโครงการส่งเสริมให้ นักท่องเที่ยวเลือกใช้บริการที่พักที่ร่วม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	
		2	มีการทำโครงการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยว เลือกใช้บริการที่พักที่ร่วมอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม	
		3	มีการทำโครงการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยว เลือกใช้บริการที่พักที่ร่วมอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม พร้อมสำรวจความพึงพอใจ	
		5.3.10 กิจกรรมและ/หรือ โครงการส่งเสริม ธรรมชาติ	0	ไม่มีกิจกรรมหรือโครงการส่งเสริม ธรรมชาติการลดการใช้ทรัพยากร

องค์ประกอบ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว	ขั้นตอน	เกณฑ์	ตัวบ่งชี้				
		การลดการใช้ทรัพยากร รวมถึงป้ายขอความ ร่วมมือ	1	มีแผนการจัดทำกิจกรรมหรือโครงการ ส่งเสริมเพื่อลดการใช้ทรัพยากร			
			2	มีกิจกรรมหรือโครงการส่งเสริมรณรงค์ ลดการใช้ทรัพยากรภายในองค์กร			
			3	มีกิจกรรมหรือโครงการส่งเสริมรณรงค์ ลดการใช้ทรัพยากรภายในองค์กรและ ผู้ใช้บริการ			
	5.4 การจัดการ ของเสีย	5.4.1 ระบบช่วยกำจัด/ลดการ ปล่อยก๊าซเรือนกระจก	การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	0	ไม่มีระบบช่วยกำจัด/ลดการปล่อยก๊าซ เรือนกระจก		
				1	มีแผนการจัดระบบกำจัดและลดการ ปล่อยก๊าซเรือนกระจก		
				2	มีระบบช่วยกำจัดและลดการปล่อยก๊าซ เรือนกระจก		
				3	มีระบบช่วยกำจัดและลดการปล่อยก๊าซ เรือนกระจก และมีการตรวจวัด ประเมินผล		
				5.4.2 การตรวจวัดปริมาณขยะ เพื่อหาแนวทางลด ปริมาณขยะ	การตรวจวัดปริมาณขยะ	0	ไม่มีการตรวจวัดปริมาณขยะ
						1	มีแผนการจัดทำการตรวจวัดปริมาณ ขยะ
						2	มีการตรวจวัดปริมาณขยะ
						3	มีการตรวจวัดปริมาณขยะ และแนวทาง การลดปริมาณขยะ
				5.4.3 ระบบการใช้ซ้ำ (Reuse) และการนำกลับมาใช้ ใหม่ (Recycle)	ระบบการใช้ซ้ำ (Reuse) และการนำกลับมาใช้ ใหม่ (Recycle)	0	ไม่มีระบบการใช้ซ้ำ (Reuse) และการ นำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)
						1	มีแผนการจัดระบบการใช้ซ้ำ (Reuse) และการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)
						2	มีระบบการใช้ซ้ำ (Reuse) และการนำ กลับมาใช้ใหม่ (Recycle)
						3	มีระบบการใช้ซ้ำ (Reuse) และการนำ กลับมาใช้ใหม่ (Recycle) พร้อมการ ตรวจวัดและประเมินผล
		5.4.4 ระบบการจัดการขยะที่ ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	ระบบการจัดการขยะที่ ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	0	ไม่มีการจัดการขยะที่เป็นระบบ		
				1	มีแผนการจัดการขยะที่เป็นระบบและ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม		
				2	มีการจัดการขยะที่เป็นระบบและไม่ ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม		
				3	มีการจัดการขยะที่เป็นระบบและไม่ ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้ง ตรวจวัดและประเมินผล		
		5.4.5 การดำเนินการเพื่อลด มลพิษ การปล่อยของ เสียออกสู่สิ่งแวดล้อม ทางอากาศ น้ำ และดิน	การดำเนินการเพื่อลด มลพิษ การปล่อยของ เสียออกสู่สิ่งแวดล้อม ทางอากาศ น้ำ และดิน	0	ไม่มีการดำเนินการเพื่อลดมลพิษ ก่อน ปล่อยของเสียออกสู่สิ่งแวดล้อม		
				1	มีแผนการจัดการเพื่อลดมลพิษ ก่อน ปล่อยของเสียออกสู่สิ่งแวดล้อม		

องค์ประกอบ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว	ขั้นตอน	เกณฑ์	ตัวบ่งชี้	
			2	มีการดำเนินการเพื่อลดมลพิษ ก่อนปล่อยของเสียออกสู่สิ่งแวดล้อม
			3	มีการดำเนินการเพื่อมลพิษก่อนปล่อยของเสียออกสู่สิ่งแวดล้อม และตรวจสอบวัดผลต่อเนื่อง
6 การเดินทาง ภายในแหล่ง	6.1 วัตถุประสงค์	6.1.1 ระบบการคัดเลือกประเภทและขนาดยานพาหนะที่เหมาะสม	0	ไม่มีการคัดเลือกประเภทและขนาดยานพาหนะที่เหมาะสม
			1	มีการคัดเลือกประเภทหรือขนาดยานพาหนะที่เหมาะสม
			2	มีการคัดเลือกประเภทและขนาดยานพาหนะที่เหมาะสมกับการบริการ
			3	มีการคัดเลือกประเภทและขนาดยานพาหนะที่เหมาะสม และคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
		6.1.2 การเลือกใช้พลังงานทางเลือก และ/หรือพลังงานทดแทน	0	ไม่มีการใช้พลังงานทางเลือก หรือพลังงานทดแทน
			1	-
			2	-
			3	มีการใช้พลังงานทางเลือกหรือพลังงานทดแทน
		6.1.3 การตรวจสอบอัตราการสิ้นเปลืองเชื้อเพลิงของยานพาหนะ	0	ไม่มีการตรวจสอบ
			1	มีการตรวจสอบ แต่ไม่เพียงพอ
			2	มีการตรวจสอบตามมาตรฐาน
			3	มีการตรวจสอบที่ดีกว่ามาตรฐาน
		6.2 การดำเนินการ	6.2.1 การจัดเส้นทางเดินทางที่เหมาะสม คำนึงถึงการลดการใช้พลังงาน เวลา และความปลอดภัย	0
	1			มีการจัดเส้นทางตามความเหมาะสมของพื้นที่ แต่ไม่ได้คำนึงถึงการประหยัดเวลาและพลังงาน
	2			มีการจัดเส้นทางที่คำนึงถึงการประหยัดเวลา และพลังงาน
	3			มีการจัดเส้นทางที่คำนึงถึงการประหยัดเวลา พลังงาน และความปลอดภัย
	6.2.2 การจัดเส้นทางเดินเท้าและ/หรือทางจักรยาน เพื่อส่งเสริมการลดการใช้รถยนต์ส่วนบุคคล		0	ไม่มีการจัดเส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางจักรยาน
			1	มีการจัดเส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางจักรยาน
			2	มีการจัดเส้นทางเดินเท้าและเส้นทางจักรยาน
				3

องค์ประกอบ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว	ขั้นตอน	เกณฑ์	ตัวบ่งชี้	
		6.2.3 ระบบขนส่งสาธารณะที่สะดวกและปลอดภัย เพื่อส่งเสริมการตลาดการใช้รถยนต์ส่วนบุคคล	0	ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวใช้ เพื่อลดการใช้รถยนต์ส่วนบุคคล
			1	ไม่มีระบบขนส่งสาธารณะ
			2	มีระบบขนส่งสาธารณะที่สะดวก
			3	มีระบบขนส่งสาธารณะที่สะดวกและปลอดภัย
		0	มีระบบขนส่งสาธารณะที่สะดวกและปลอดภัย รวมถึงการประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวใช้ เพื่อลดการใช้รถยนต์ส่วนบุคคล	
		6.2.4 นโยบาย กฎหมาย และ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องกับยานพาหนะ ด้านการปล่อยมลพิษ	0	ไม่มีนโยบาย กฎหมาย และข้อบังคับ
			1	มีนโยบาย กฎหมาย และข้อบังคับ แต่ไม่มีการดำเนินการที่ชัดเจน
			2	มีการดำเนินโครงการตามนโยบาย กฎหมาย และข้อบังคับ อย่างชัดเจน
			3	มีโครงการที่ประสบความสำเร็จ ตามนโยบาย กฎหมาย และข้อบังคับ
		6.3 การใช้งาน	6.3.1 การให้ข้อมูลการเดินทาง เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถวางแผนการเดินทางได้อย่างสะดวกตรงเวลา	0
	1			มีการให้ข้อมูลการเดินทาง แต่การดำเนินการไม่เป็นไปตามที่แจ้งไว้
	2			มีการให้ข้อมูลการเดินทางที่สะดวกและตรงต่อเวลา
	3			มีการให้ข้อมูลการเดินทางที่สะดวก ตรงต่อเวลา และมีระบบช่วยวางแผนการเดินทาง
	6.3.2 ระบบการจัดการให้สามารถใช้อยานพาหนะได้เต็มประสิทธิภาพตามอัตราบรรทุกของยานพาหนะ		0	ไม่มีระบบจัดการให้สามารถใช้ยานพาหนะได้เต็มประสิทธิภาพ
			1	มีระบบ แต่ไม่สามารถจัดการให้ใช้อยานพาหนะได้เต็มประสิทธิภาพ
			2	มีระบบและสามารถจัดการให้ใช้อยานพาหนะได้เต็มประสิทธิภาพ
			3	-
	6.4 การจัดการของเสีย	6.4.1 การดูแลบำรุงรักษา สภาพเครื่องยนต์ ด้านการใช้พลังงานและการปล่อยมลพิษ	0	ไม่มีการดูแลบำรุงรักษาสภาพเครื่องยนต์
			1	มีการดูแลบำรุงรักษาสภาพเครื่องยนต์ ด้านการประหยัดน้ำมัน
			2	มีการดูแลบำรุงรักษาสภาพเครื่องยนต์ ด้านการประหยัดน้ำมัน และการปล่อยมลพิษ
3			มีการดูแลบำรุงรักษาสภาพเครื่องยนต์ ด้านการประหยัดน้ำมัน และการปล่อยมลพิษ นอกเหนือจากที่ทางการกำหนด	

ภาพการลงพื้นที่ สัมภาษณ์นักท่องเที่ยวและหน่วยงานที่เข้าพบ

ประเทศไทย

สัมภาษณ์ คุณพงษ์เทพ จันทร์ปุม
ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขื่อนภูมิพล ฝ่ายบริหาร

สัมภาษณ์ คุณศิริลักษณ์ ศิริพงศ์ตระกูล
รองประธานหอการค้า จังหวัดตาก

สัมภาษณ์ คุณธมลวรรณ เรืองขจร
ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัด ตาก

สัมภาษณ์ผู้ประกอบการข้าวเกรียบงา จังหวัดตาก

สัมภาษณ์ผู้ประกอบการร้านอาหาร (เมี่ยงจอมพล)
จังหวัดตาก

สัมภาษณ์ ร้อยเอกบุญฤทธิ์ ฉายสุวรรณ
ผู้อำนวยการอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

สัมภาษณ์ คุณวิวัฒน์ ธาราวิวัฒน์
นายกสมาคมท่องเที่ยวสุโขทัย
และผู้ประกอบการที่พัก จังหวัดสุโขทัย

สัมภาษณ์ คุณปองเลิศ เฉลิมศิริโรจน์
ประธานชมรมท่องเที่ยวชุมชนเมืองเก่าสุโขทัย

สัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่พัก จังหวัดสุโขทัย

สัมภาษณ์ คุณเมธาวดี สุวรรณเทพ
รองผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
สำนักงานพิษณุโลก

สัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจเซรามิกบางแก้ว
จังหวัดพิษณุโลก

สัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจสปาวังส้มซ่า
จังหวัดพิษณุโลก

สัมภาษณ์ คุณพิชญชัย ทรงพุดติ
ประธานกลุ่มคนรักฯเนินมะปราง

สัมภาษณ์ผู้ประกอบการร้านค้า
ณ ภูทับเบิก จังหวัดเพชรบูรณ์

สัมภาษณ์ผู้ประกอบการร้านค้า
ณ ตลาดกรีนมาร์เก็ต จังหวัดเพชรบูรณ์

สัมภาษณ์ คุณสมชาย ภิญโญชูโต
หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

สัมภาษณ์ คุณเพชรเกษม ส่งศิริ
ประธานหอการค้าจังหวัดอุดรดิตต์

สัมภาษณ์ คุณดวงเนตร ชาสุวรรณ ทน. ฝ่ายสาธารณสุขโรค สาธารณูปโภค การ และสิ่งแวดล้อม
องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

สัมภาษณ์ คุณภาพพล เกษมสันต์ ณ อยุธยา นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น

สัมภาษณ์ ดร. ยุทธพล ทวะชาติ รองประธานหอการค้าจังหวัดขอนแก่น

สัมภาษณ์ คุณภาวณา ประจิตต์ รองผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดขอนแก่น กาศสินธุ์

สัมภาษณ์ คุณสำเร็จ ภูแสนศรี หัวหน้าอุทยานแห่งชาติภูเวียง จังหวัดขอนแก่น

สัมภาษณ์ ผู้ประกอบการร้านค้า
(ผ้าทอ) จังหวัดขอนแก่น

สัมภาษณ์คุณชนิดา ตั้งเทวนนท์
นายกสมาคมส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดกาฬสินธุ์

สัมภาษณ์ตัวแทนภาครัฐ (คุณอังกินันท์ ยอดแก้ว
หัวหน้าสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัด
กาฬสินธุ์) และภาคการศึกษามหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
(ดร. อาจารย์ แสงเสถียร
และอาจารย์ฟุ้งเกียรติ มหิพันธ์)

สัมภาษณ์ ผู้นำชุมชนไดโนโรด
อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

สัมภาษณ์ ผู้ประกอบการร้านค้า
(จำหน่ายอาหารแปรรูป) อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัด
กาฬสินธุ์

สัมภาษณ์ คุณสุรพล มิ่งชัย
หัวหน้าสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา
จังหวัดมุกดาหาร

สัมภาษณ์ ผู้ประกอบการร้านค้า
(จำหน่ายอาหาร) ตลาดอินโดจีน จังหวัดมุกดาหาร

สัมภาษณ์ คุณสัจจา วงศ์กิตติธร นายกสมาคมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดมุกดาหาร

เมืองสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สัมภาษณ์ คุณสุกัญญา วิริยะยุพมา ผู้ประกอบการร้านลาวเฮาส์ ณ แขวงสะหวันนะเขต

สัมภาษณ์ผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์
ณ แขวงสะหวันนะเขต

สัมภาษณ์ผู้นำเที่ยวท้องถิ่น
ณ แขวงสะหวันนะเขต

สัมภาษณ์ผู้ประกอบการร้านจำหน่ายอาหารท้องถิ่น
(ขนนมครก) ณ แขวงสะพานนะเขต

สัมภาษณ์ผู้ประกอบการร้านจำหน่ายอาหารท้องถิ่น
(ข้าวจี) ณ แขวงสะพานนะเขต

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

สัมภาษณ์ผู้ประกอบการเรือนำเที่ยว ล่องแม่น้ำหอม
ณ เมืองเว้

สัมภาษณ์ผู้ดูแลสถานที่ท่องเที่ยว (ฟองญา)
เมืองกว๋างบิ่ญ

สัมภาษณ์ผู้ให้บริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ณ เมืองดานัง

สัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐ การท่องเที่ยวเมืองดานัง เวียดนาม (Danang Visitor Center)